ШКОЛАТА
МЛАДЕЖКИ КЛАС

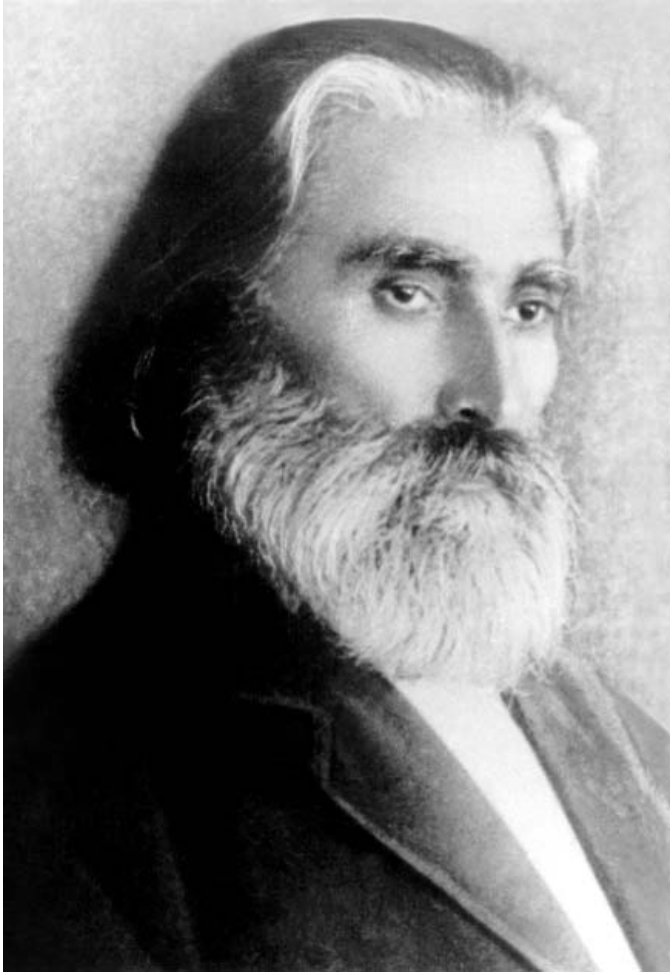

УЧИТЕЛЯ ПЕТЪР ДЪНОВ
(БЕИНСА ДУНО)

РАЗУМНИЯТ ЖИВОТ

МЛАДЕЖКИ ОКУЛТЕН КЛАС

ГОДИНА ТРЕТА

ИЗДАТЕЛСТВО БЯЛО БРАТСТВО
София 2009

УЧИТЕЛЯ ПЕТЪР ДЪНОВ
(БЕИНСА ДУНО)

МЛАДЕЖКИ ОКУЛТЕН КЛАС

РАЗУМНИЯТ ЖИВОТ

година трета

Словото в Школата на Учителя
Петър Дънов (Беинса Дуно)
е записано и съхранено
за съвременния читател
от стенографите:

Паша Теодорова
Елена Андреева
Савка Керемидчиева

© Издателство Бяло Братство, 2009

ISBN 978-954-744-102-6

Съдържание

1. Разумният живот, 21.10.1923 7
2. Живите точки в Природата, 28.10.1923 25
3. Основа на знанието, 4.11.1923 37
4. Задачи на истинската наука, 4.11.1923 53
5. Превръщане на цветовете, 11.11.1923 67
6. Гняв и страх, 18.11.1923 81
7. Твърдост, смелост и изпълнителност, 25.11.1923 93
8. Пътят на ученика. Основната идея, 1.12.1923 109
9. Езикът на Природата, 16.12.1923 131
10. Упътвания. Образи, 23.12.1923 147
11. Единицата и вечността, 30.12.1923 161
12. Отношения между проявите в Природата, 6.01.1924 175
13. Приливи и отливи на енергиите.
    Произход на ума и сърцето, 13.01.1924 189
14. Придобивки на съзнанието, 20.01.1923 207
15. Трансформиране на енергиите, 27.01.1924 225
16. Елементи в геометрията, 3.02.1924 243
17. Сложни движения на съзнанието.
    Светла точка в съзнанието, 10.02.1924 257
18. Морални чувства, 17.12.1924 273
19. Моралният тип, 24.02.1924 287
20. Морален стремеж и морален устой.
    Значение на дробите, 2.03.1924 303
21. За свободата, 9.03.1924 315
22. Движение на енергиите.
    Закон за поляризиране, 16.03.1924 321
23. Мощните сили на разумната воля, 23.03.1924 339
24. Добрите навици. Разумното сърце, 30.03.1924 353

25. Добрата страна на страданията. Чистотата, 6.04.1924 369
26. Търпение, 13.04.1924 385
27. Предаване на мислите. Музикалност, 20.04.1924 399
28. Съграждане на доброто, 27.04.1924 415
29. Психически наслоявания. Закон за примирение, 4.05.1924 .. 431
30. Млади и стари, 11.05.1924 451
31. Противоречията като необходимост
при всяко растене, 18.05.1924 469
32. Малките придобивки в живота, 25.05.1924 485

ПРИЛОЖЕНИЯ

Речник на остарели и чужди думи 504
Обяснителни бележки 505
Писмени теми 506
Упражнения, задачи и опити 508
Формули и утвърждения 511

РАЗУМНИЯТ ЖИВОТ

Първа лекция от Учителя
21 октомври 1923 г., София

РАЗУМНИЯТ ЖИВОТ

Учителя поздрави с формулата: „Само светлият път на Мъдростта води към Истината.“

Ние отговорихме: „Тя постоянно ни весели.“

Тайна молитва

Тази вечер ще ви говоря върху Разумния живот. Съвременната наука определя Живота по разни начини. Тя го определя в неговата проста форма, като подтик от вътре на вън, т. е. от центъра към периферията. Окултната наука определя Живота като едно условие за проявление на разумното в света. Затова Разумният живот започва с проявяване на две преходни състояния – състояния на радост и скръб, но не тъй, както вие ги разбирате. Скръбта, това е едно от великите условия в Живота. Няма по-велико благо от скръбта, затова тя предшества Радостта.

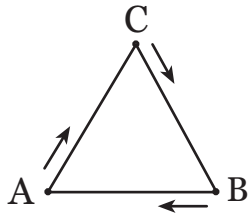

Тия състояния на скръб и радост графически може да се изразят по следния начин: от точка *A* нагоре започва едно движение към точка *C*. Туй движение е възходящо, което изразява възходящото състояние на ума. От точка *C* към точка *B* има друго движение надолу, което изразява низходящото състояние на сърцето. Третото движение пък е от точка *B* към точка *A* – примирителното състояние, което изразява творческото набиране на волевата енергия. Тъй могат да се класифицират и всичките състояния на радост и скръб в живота. Например, при възходящото състояние от *A* към *C*, вие харчите енергия, краката ви отмаляват, но понеже целта ви е високо нагоре, към *C*, и се приближавате

към нея, вие се радвате, защото щом стигнете в точка *C*, всичките жертви, които сте направили, ще се възнаградят. Дойдете ли в точка *C*, започва вече слизането към точка *B*, т. е. започват страданията. Тогава вие казвате: „Всичко се свършва вече, няма надежда, ще се слиза надолу.“ Обаче страните *AC* и *C*B постоянно се движат, а същевременно постоянно се увеличават и скъсяват, вследствие на което вие имате по-големи и по-малки радости и скърби. Засега се спирам само върху тия две състояния – *AC* и *CB*. Друг път ще ви обясня как се свързват двете точки *A* и *B* и каква роля играят в Живота. Понякога вие предизвиквате страданията преждевременно, а то става всякога, когато предизвиквате и радостите преждевременно. Следователно, ако вие оставите нещата да текат по своя Божествен, естествен път, по законите, които Природата е определила, страданията и радостите ще идват у вас точно навреме, и животът ви тогава ще бъде приятен и осмислен.

Сега, аз ще ви запитам: как ще ми обясните философски отде произлиза желанието в човека да търси Радостта? Какво е забелязано при радостите и страданията в живота? Всяка радост за едно същество е скръб за друго същество. И обратно – скръбта за едно същество е радост за друго същество. Конят, върху гърба на който язди някой човек, страда, но за човека това е приятност, даже голяма радост. Значи радостта за човека не е радост и за коня. Но ако конят на този човек успее да избяга някъде в гората, той се радва, скача, защото е свободен. В този случай пък човекът скърби. Казвам: когато ти яздеше коня, радваше се, а сега конят се радва – значи състоянията се сменят. Човекът казва: „Отиде ми конят! Как ще пътувам пеш?“ Когато господарят се радва, слугата скърби; когато слугата се радва, господарят скърби. Това не е абсолютен закон, но то е само съотношение на известни сили. При сегашното състояние, в което се намирате, при този преходен живот, който минавате, тъй трябва да гледате на нещата, за да може корабът ви свободно да плува и да не потъне някъде в морето. В бъдеще, когато животът се устрои другояче, тогава едновременно и господарят ще се радва, и слугата ще се радва.

Още от памтивека, от незапомнени времена, децата, които се раждат, идват със свити ръце на юмрук. Какво означава това? С това детето казва: „Аз идвам да завладея този свят.“ То пораства, бори се с живота, пада, става, докато най-после един ден умре, разтвори ръцете си и ги спусне надолу. Какво означават сега разтворените ръце? Този човек казва: „Нищо не можах да уловя в живота си!“ В бъдеще децата ще се раждат с отворени ръце, което ще означава: „Ние сме млади, силни, ще се трудим, ще работим, за да придобием нещо.“ Възрастните хора пък – тия, които са работили в живота, ще умират със свити ръце, което ще означава: „Аз нося една велика идея със себе си и не съжалявам, че напущам този свят. Живях с разбиране на живота и сега зная де отивам.“ Обаче, за сегашното положение, в което се намира човекът, турците казват: „Теле дошъл, вол си отишъл.“

Страданията и съмненията във вас, като ученици, ще се усилят много, но вие трябва да бъдете силни, да издържите. Учениците на Окултната школа трябва да бъдат силни! В Окултната школа не могат да влязат слаби ученици, слабите остават вън. Там най-първо ще изпитат характера ви, да видят по Любов ли живеете, или вършите всичко от страх. Само благородните хора живеят по закона на Любовта, по законите на Разумния живот, а страхливите не признават Любовта, те са жестоки хора. Като влезете в Школата, първо ще ви изпитат за безстрашие. Днес в България има благоприятни условия за изпити на окултните ученици.

Ще ви дам едно правило: гневи се, без да си разгневен! Обезверявай се, но не оставай без вяра!

Всинца вие носите бъклици с вода, но минете покрай някой човек, той ви казва, че еди-къде си има хубав, чист извор, и вие веднага изливате водата от бъклицата си и тръгвате да търсите посочения извор. Вървите час, два, три, пет, десет и едва намирате извора. Не изливайте водата от бъклицата си преждевременно! Когато дойдете до хубавия извор, тогава я излейте! Какво представлява бъклицата с водата? – Това са вашите знания.

Допуснете сега, че у вас се заражда желание да знаете всичко. Имате ли ясна представа, какво значи да знаеш всичко? Аз ще ви отговоря отчасти само на този въпрос: да знаеш всичко значи да можеш да определиш всички възможности и условия около дадена точка, в която се намираш за даден момент. Всяка точка съдържа известни възможности, в които ти можеш да се проявиш. Тези възможности може да са една, две, три, десет или сто, но ако ти можеш да определиш всичките, значи, че знаеш всичко. Съвременните хора не искат да знаят възможностите само на своя живот, те искат да знаят възможностите и в живота на другите, но това няма да ги ползва. Вземете например един съвременен химик, вещ в своята материя, и го запитайте знае ли нещо положително за елементите, с които борави? Действително, той знае техните свойства, знае законите, на които се подчиняват елементите при съединяването един с друг, но за същината на самата материя, за същината на скритите сили в елементите той знае толкова, колкото и този, който никак не е учил химия. Химикът казва, че водородът и кислородът се съединяват и се получава вода, но видял ли е това нещо? Не го е видял, науката твърди това. Философски може да се възрази, че не съществува никакъв водород, никакъв кислород. Това, че водородът и кислородът образуват вода, може да е така, може и да не е така. Образуването на водата може да се обясни и по друг начин. Ние не искаме да разрушим сегашните ви схващания за живота, сегашните ви познания в науката, но казваме, че могат да възникнат различни възражения в умовете на хората. Факт е, че водата съществува в света, знаем нейната цена, нейната полза, но как се е образувала – това е въпрос на бъдещата наука.

Вие още не сте започнали да изучавате истинската наука. Тази наука, която сега изучавате в университета, е само предговор, приготовление за онази велика наука на бъдещето. Сегашната наука представлява тухличките, необходими за строежа на онова велико здание на бъдещето. Това знание, което всеки от вас придобива в продължение на шестдесет-

седемдесетгодишен живот, ще се постави в котлите на бъдещата наука. В тия котли тя ще вари знанията, придобити от всички хора, и ще ги събере в едно малко мускалче, както събират гюловото масло в такива малки мускалчета. Малко, но ценно е това мускалче! Всеки ще го носи в джоба си и ще каже: „Много работих през живота си и едва изкарах това малко мускалче.“ И Природата по същия начин вари в своите котли нашите опитности, знания, придобивки и изкарва от тях нещо малко, но ценно. За една душа, която отива на Небето, и най-малката игла да ѝ се закачи, е тежка. С тази игла тя едва ще достигне до Второто небе и там ще спре – толкова тежка е тя. И най-малката игла от този свят е в състояние да ви спре във вашия път. Следователно всички желания във вас, които са в низходящо състояние, ще ви спрат и вие ще започнете да слизате надолу. После ще дойде едно

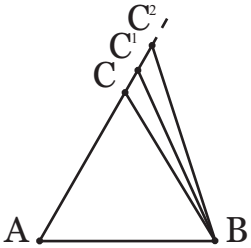

възходящо желание и вие ще се качите нагоре. Така постоянно ще се сменяват състоянията ви: вие ще се радвате и ще скърбите, ще се качвате и ще слизате, при което този триъгълник ще се движи и ще се изправя все по-нагоре и по-нагоре в точките C^1C^2... Ще кажете най-после: „Де е краят на този триъгълник?“ Той е без начало и без край.

И тъй, да се върнем към Живота. Животът е условие за проявяване на разумното. Ето защо ние трябва да се стремим към Живота, за да добием разумното, а само разумното може да ни научи как да използваме условията, в които сме поставени. Сега, всички вие сте млади – някои са свършили гимназия, някои са студенти, трети са свършили вече университета. Всичко това е хубаво засега, но след петдесет-шестдесет-седемдесет години вие ще бъдете стари и ще изгубите това вдъхновение, което имате сега. Всичко, което днес ви въодушевява, ще се стопи тъй, както снегът и ледът се стопяват. Питам ви на какво ще се базира тогава вашият живот? Докато свършите науките си, вие казвате: „Веднъж да свършим университета, че да станем учители.“ Добре, свършите университета, ставате

учители, учителствате двадесет-тридесет години и после ви пенсионират. Питам ви какво придобихте от всичко това? Задайте си следния философски въпрос: какво е придобила онази воденица, която е смляла петнадесет хиляди тона жито? Нищо не е придобила. Колко камъни са се изтъркали, докато се смели това жито! По същия начин, ако и нашият живот минава през нас, както водата минава през воденичните колела, какво ни ползва? Това не е Живот, това е едно механическо действие. Следователно страданията показват, че нашият живот е неразумен – нищо повече. Защо страдаме? – Защото сме неразумни. Защо се радваме? – Защото поумняваме. Туй е един прост факт. Когато някой човек свърши по музика и може да свири добре или когато свърши по рисуване и може да рисува добре, не се ли радва? Радва се, защото има нещо разумно, с което може да се прояви. Идиотът не може да се радва.

И тъй, вие не питайте защо идват страданията. Щом дойдат страданията, кажете: „Ние трябва да бъдем разумни!“ Вие обаче казвате: „Защо Господ ми дава тия страдания? Защо Природата ми дава тия страдания?“ С тия страдания Природата иска да ви направи разумни. Тя казва: „Ти не разбираш Живота, слушай мене, аз ще те науча!“ Страданието, това е езикът на Природата. Вие, учениците на Окултната школа, така трябва да схващате този въпрос. Всеки ден имате поне по десет случаи да проверите, че това е вярно. Дойде ви някоя неприятност, кажете: „Аз трябва да бъда разумен!“ Дойде ви някоя несполука, кажете: „Аз трябва да бъда разумен!“ Казвате ли така, във вас ще почне да се явява една вътрешна Светлина, едно вътрешно доволство.

Другото положение, което трябва да имате предвид е, че животът, който сега ви е даден, не е произволен. Има хиляди Разумни същества, които се грижат за вашия живот. Всички мисли, чувства, желания, всички подтици, импулси, вдъхновения, които имате за Доброто, са все резултати на тия разумни сили в Живота, които работят върху вашия живот, за да го оползотворите в права посока. Те никога не ви изнасилват, оставят ви да действате свободно, понеже

работят разумно. Но когато искат да ви покажат, че сте прегрешили, създават ви едно малко страдание. Когато пък искат да ви покажат, че сте придобили нещо в това, което са ви учили, създават ви една малка радост. Ако разберете Живота по този начин, съвременната наука ще ви ползва във всяко отношение. Например, ако сте лекар и разбирате Живота разумно, вашите лекарства, вашите методи ще дадат добри резултати. Другояче вие скоро ще загрубеете между болните и ще избегнете тази работа. Незавидно е днес положението на лекаря при съвременните разбирания на Живота! Той отиде при един болен, при друг болен, този пипне, онзи пипне, все дава нещо от себе си и всички болни очакват да им помогне нещо. Незавидно е положението и на един архитект или на някой агроном, или на какъвто и да е учен изобщо. Защо? Всички тия учени се занимават с известен отрасъл от науката, боравят с известни елементи, които седят по-ниско от тях, и с това им оказват някакво влияние. Лекарят например изучава болезнените състояния на човешкия организъм; агрономът изучава условията, при които растат растенията; биологът изучава състоянията на клетките в организмите – как се развиват те и т. н. Но всичко това още не е наука. То е предговор на онази велика наука, която ще дойде за в бъдеще. Ако съвременните хора биха имали тази нова наука, биха преустроили живота си.

Вие наблюдавали ли сте как се проявяват някои противоположности в самите вас? Забележете, в един окултен клас като този или в някое по-висше учебно заведение между много хубавите работи се явяват и някои отрицателни прояви. Например някои ученици не могат да се търпят помежду си. Вие говорите за морал, за Любов, но дойде ли да проявите вашия морал, вашата любов, не знаете как да ги проявите. Докато не разберете какво нещо е самият Живот, не можете да разберете и Любовта, понеже вървите по еволюционен път – от долу на горе. Животът е резултат на Любовта. Следователно първо вие трябва да разберете резултата, за да можете после да разберете и онзи велик принцип – Любовта, от която Животът произтича.

Като се разсъждава по този начин, съвременните хора изпадат често в догматизъм. Всички хора разбират, че трябва да се живее, но как? Казват: „Трябва да се осигурим!“ При сегашните условия Животът се разбира само като процес на ядене и пиене. Ще посеем нивите, ще изорем, ще съберем зимовището, ще напълним хамбарите – във всичко, което вършим, изучаваме закона на яденето. Запитайте когото и да е: „След като умрете, де ще отидете? Какво има след този живот?“ Всички казват: „Не знаем, да поживеем сега горе-долу, както Господ дал, че за бъдещето няма какво да мислим.“ Това не е Живот, това е само изучаване закона на яденето. Когато вземем втората стъпка в Живота, тогава животът ще представлява преходна стадия към Разумния живот, ще имаме правилно разбиране за нещата и всичко в живота ни ще се осмисли. Не казвам, че не трябва да ядете, но яденето считам само като условие за живота, а животът е условие за проявяване разумното в света.

Сега, като разсъждавате тъй, вие изпадате в една погрешка. В какво седи тази погрешка? Вие мислите, че сте единствените фактори в света и затова казвате, че трябва да се грижите за себе си, че трябва да се осигурите. Това е една велика погрешка. Вие трябва да знаете, че в живота на всеки едного от вас взимат участие както Божественият, така и Ангелският светове. Значи Разумният живот взима живо участие във вашия живот. И често меланхолията, песимизмът, които ви обхващат, че няма да успеете, че няма да постигнете желанията си, че няма да можете да се проявите, това са заблуждения. Всичко ще се реализира във вашия живот, само че ви трябва търпение и постоянство, а вие бързате.

Друга капитална погрешка, която ви спъва, е тази, че вие се стараете да разберете външния живот, без да сте разбрали вашия вътрешен живот. Щом искате да разберете Живота първо отвън, а после отвътре, аз ще ви представя една картина според вашата философия, за да видите в какво положение се намирате. Допуснете, че вие ми дойдете на гости и аз съм наготвил много вкусно ядене в една тенджера, но отварям капака на тенджерата и ви казвам: „Погледнете

отгоре яденето и разсъждавайте, произнасяйте се за него, но без да го вкусите.“ Ще може ли да кажете нещо за него? Не, яденето първо трябва да се опита отвътре и тогава ще имаме верни, положителни заключения за него. Някой човек страда; влез вътре в себе си и ти ще разбереш защо страда, а не се старай да разбереш отвън каква е неговата скръб. Някой човек се радва, а ти искаш да разбереш защо се радва; влез вътре в себе си и ще разбереш защо този човек се радва. Вие ще кажете: „Ами как може така – някой човек скърби или се радва, пък аз да вляза в себе си, за да разбера причината на неговата скръб или радост?“ Аз ще ви обясня как може да стане това и защо е необходимо. Допуснете, че отивате в дома на някой ваш приятел и на двора още виждате неговото малко момиченце или момченце, че скача, радва се за нещо. Вие се запитвате защо ли това дете се радва. Аз казвам: влезте в стаята на това дете и ще видите защо се радва. Като влезете в стаята му, ще видите, че баща му купил една хубава кукла, ако то е момиченце, или един хубав кон, ако то е момченце. Тази е причината за радостта му, никоя друга!

Оттук изваждам следния окултен закон: за да разбереш живота на другите хора, трябва да влезеш в себе си, да знаеш как да отваряш ключа на Светлината и да осветяваш всичкото пространство наоколо. Само така ще разбереш причината на страданията и радостите в хората. Светлина трябва на всички ви! Човек разбира другите хора дотолкова, доколкото може да хвърли Светлина в полето, в което те живеят. Може ли да хвърли Светлина, той ще ги разбере; не може ли да хвърли Светлина, техният живот остава непонятен за него. И тогава ние казваме: Животът се разбира само при онази абсолютна вяра, която човек трябва да има към Бога, който е цел и смисъл на Разумния живот. Всички същества се стремят към Него, защото Той осмисля живота им. Отпаднете ли някой път духом, ни най-малко не се обезсърчавайте! Ако животът ви се обезсмисли, ако вие се обезсърчите, още този момент отправете погледа си, ума си към разумното в света и помощта, която ви е необходима, ще дойде. Постъпите ли така, в каквото положение и да сте, животът ви ще се осмисли.

Разправяше ми една млада майка своята опитност с нейното 10-годишно детенце: един ден то заболява, и при това много сериозно. От силна простуда то изгубва съзнание и температурата му се увеличава до четиридесет градуса. Майката извиква лекар. Дохожда лекарят и като вижда детето в такова състояние, препоръчва да му се направи студен компрес. Майката започва да приготовлява компреса, но в това време детето се съвзема и едва изговаря: „Не искам студен компрес, искам топъл, с топла вода“ – изказва тия думи и отново се унася, повторно изгубва съзнание. Какво означава това нещо? То значи, че разумното или Божественото в това дете казва за болестта: топло с топло се лекува. Такъв е великият закон. На Любов се действа с Любов, и на омраза се действа с омраза. Оттук вадим заключението: скръбта с Любов не може да се цери. Българите имат за случая една поговорка: „Клин клин избива.“ Как се избива клинът? Клинът се избива, когато се разцепи цялото дърво. Но знаете ли какво нещо е разцепването? Разцепване, от което се ражда Живот, разбирам, но разцепване, което произвежда смърт, не разбирам. Когато поставите едно зрънце в земята, там става разцепване. Влагата и слънчевата топлина се забиват в зрънцето като клин. В това зрънце става едно разпукване, едно разцепване и в него се явява силно желание да расте нагоре. Тази силна енергия го отправя към Слънцето. Излезе ли на повърхността на почвата, страданията на това зрънце престават. Тъй че всяко страдание се предшества от един силен импулс към Живота, към дадена цел. Тази цел може да ви е позната, може да не ви е позната, но вие всякога трябва да давате път на тия енергии, не трябва да ги подпушвате.

И тъй, нека остане у вас съществената мисъл: Животът е едно велико условие за проявяване на разумното, разумното пък осмисля целта, към която се стремим. Имате ли това разумно или Божествено начало в себе си, всичко може да постигнете. Нямате ли разумното в себе си, вие ще страдате, докато го придобиете. Придобиете ли го, пътят ви се отваря веднага. Христос е изразил тази идея по следния начин: „Това е живот вечен, да познаят Тебе, единаго, истиннаго Бога.“ То

подразбира: придобием ли разумното, това е Живот вечен, понеже Бог е велика Мъдрост, велика Разумност.

Вие трябва да знаете, че всичко, което става в Живота, е разумно. Като казвам, че всичко в Живота е разумно, не подразбирам, че всичко, каквото вие вършите, всичко, което вие разбирате, е разумно, но казвам, че всичко онова, което става в Живата Природа и което ни се налага отвътре по една необходимост, е разумно. Щом е разумно, то е добро. Затова всички трябва да бъдете смели и решителни, да знаете, че няма сила в света, която може да ви спъне и отклони от пътя, освен вие самите.

Сега, във връзка с този въпрос ще ви запитам друг един въпрос: можете ли да познаете един човек, който сам себе си не познава? – Може да се познава само разумното. Ако един човек е неразумен, как ще го познаеш? Онези от вас, които учат философия, нека кажат могат ли да познаят неразумния човек. Ако кажат, че могат да го познаят, това е крива философия. Защо? Допуснете, че аз имам една кесия и вие казвате, че я познавате. Питам ви в какво седи познаването на кесията? Познаването на една кесия седи в парите, които тя съдържа. Ако е празна, какво ще ѝ познавате? Но ако отворите тази кесия и прочетете колко монети съдържа и кажете, че съдържа сто монети, казвам: да, вие сте прави, познавате тази кесия. Тази кесия съществува за парите. Но ако отворя една празна кесия, мога ли да я познавам? Следователно глупавите хора са празни кесии, а умните хора са пълни кесии. Пълната кесия можеш да я познаеш, а празната кесия можеш само да я подритнеш. Според вашата философия вие казвате: „Аз имам нужда от една празна кесия, за да си турям в нея пари, когато имам.“ Тогава се заражда онзи средновековен въпрос: кое е съществувало по-напред – кокошката или яйцето? Кое е съществувало по-напред – кесията или парите? Това е един дълбок въпрос, който засега ще оставим. За следния път ще ви задам тема №1: „Произход на яйцето и кокошката“. Тази тема ще я развиете философски, научно обосновано и доказано.

Важната мисъл, която ви оставям тази вечер във връзка с другите посторонни мисли е, че Животът е едно велико

условие за проявление на разумното в света. Радостите – това е пътят нагоре, скърбите – това е пътят надолу. Следователно, когато Разумният живот се прояви в света, той носи със себе си скръбта като необходим указател на пътя. Затова Разумните същества, когато се радват и благуват, всякога отделят половината от своето благо и го дават на онези, които страдат. По такъв начин те разрешават правилно задачите в Живота.

Аз ви говоря сега върху този въпрос, защото забелязвам, че често отпадате духом. Някой път сте въодушевени, подигнати, мислите, че можете да направите всичко, но не се мине много време, виждам ви с оскубани пера и казвате: „Свърши се с нас!“ Казвам: чакайте, не бързайте, сега са ви изпаднали няколко перца, но няма да се мине дълго време и перцата ви пак ще поникнат. След пет-шест месеца наново ще можете да си хвръкнете нависоко, вашето равновесие ще се върне. Когато скърбиш много и когато се радваш много, и двете състояния са приятни. Не се обезсърчавайте! Това е разумното в света. Тъй трябва да постъпвате като ученици на Окултната школа, като ученици на Любовта. Някои мислят, че имат по-голяма Любов от другите. Любовта не може да бъде нито по-голяма, нито по-малка.

Всички вие трябва да се стремите към здраво разсъждение, а не към обикновеното разсъждение. Щом започнеш да страдаш много, ще разсъждаваш защо страдаш, кои са причините и т. н. Това ви е необходимо, за да извлечете полза от тия страдания. Имайте предвид, че когато ви дойде една голяма радост, зад нея седи една голяма скръб; и когато ви сполети някоя голяма скръб, зад нея седи една голяма радост. Например някой ваш чичо умира и ви оставя едно голямо наследство, от десет милиона лева. Вие се зарадвате, но зад тази радост седят големи нещастия. Какви нещастия ще ви последват например? – Ами че вие дотогава сте имали вяра в Бога, обичали сте своите ближни, но след като забогатеете, вие се отдръпвате от всички хора, започвате да мислите само за себе си, загубвате вяра в ближните си, ставате краен егоист. Всичко това носи

вашето нещастие. Но ако при това си богатство можете да запазите вярата си в Бога и обичта си към ближните, това богатство ще бъде за вас едно благо. Ако пък богатството ви донесе едно голямо нещастие, то не ви е потребно. Вие ще ми възразите: „Как ще свършим университет без пари?“ Чудни сте вие! С пари ли се свършва университетът? Туй, което ви помага да свършите университета, това е вашият ум, който Бог ви дал, а парите в този случай са заблуждение за вас. Ако отидете в Америка, ще видите, че там има много бедни студенти и студентки, които свършват университета с успех само като ходят при някои богати хора и им помагат – палят им печки, работят в домовете им, каквото намерят. Някъде пък ще срещнете богати американски синове, бащите на които харчат по четиридесет-петдесет хиляди долара годишно, но те не могат да свършат нищо. Има изключения и за богатските синове, както и за бедните, но искам да кажа, че силата не е в парите. Бедни има и между богатите, бедни има и между бедните. Богатият е беден, когато е неразумен; и бедният е беден, когато има всички условия да бъде разумен, а не ги използва. Тогава неговата бедността е още по-голяма.

Сега вие трябва да се въодушевите с тия светли идеи, да знаете, че може да си пробиете път към Разумния живот и този път е положителен. Тогава само ще разберете, че този път ви е предопределен и затова всичко разумно ще ви съдейства, за да го постигнете, да тръгнете по този предначертан път. Не оставяйте свещения път, който Бог ви е предначертал! Той е пътят на разумното във вас.

Упражнение: лявата ръка се поставя свободно на коляното, дясната ръка се изнася настрана хоризонтално, след това – напред, нагоре, назад в кръг, надолу. Туй въртене на ръката се повтаря няколко пъти. Същото нещо се прави и с лявата ръка, а после – и с двете ръце заедно. Ръцете спират хоризонтално и се спущат надолу.

Това упражнение ще се прави през седмицата при случаи, когато се забъркат нещо мислите или чувствата ви. Когато се забъркат мислите ви, ще правите упражнението само с

дясната ръка, а когато се забъркат чувствата ви, ще правите упражнението само с лявата ръка.

Упражненията, които ви давам, са напълно естествени, тъй както Природата действа. Природата всякога се проявява в човека, без оглед на това дали той съзнава това нещо, или не. Например вървите някога по пътя и махнете с ръката си настрана, направите едно движение. Какво означава това движение? Влязла е в ума ви някаква мисъл, която ви безпокои, и с това движение на ръката вие я изпъждате навън. Това движение изразява един волев акт. Понеже сте във физическия свят, ръцете ви трябва да се движат съзнателно. Ако вие проточите дясната си ръка наляво, всички разумни сили, които направляват това движение, са при вас. Това движение изразява, като че ви дават нещо и вие го взимате. Проточите ли ръката си напред, ще вземете това, което ви дават. Някога ти кажеш на някой свой приятел: „Можеш ли да ми услужиш с една малка сума?“ Той веднага бръква в джоба си, изважда пари и ти услужва; ти взимаш парите и си доволен. Това негово движение е смислено. Щом движенията ви са съзнателни, те са приятни. Ако правите несъзнателни движения, вие напразно харчите енергията си. Всяко движение трябва да бъде осмислено и свещено! Затова всички трябва да се стремите към красивите движения. Всяко движение в една или в друга посока трябва да предизвиква съответстващи разумни сили, с които да можете да влезете във връзка. Само така движенията имат смисъл и полза. Например човек, който се моли, не може да държи ръцете си надолу, той ще вдигне ръцете си нагоре, в положението на фигурата *A*. Човек, който иска да воюва за възвишеното, за благородното в света, също тъй издига ръцете си нагоре (в положение *A*).

Растението, което изниква из почвата и отива нагоре към Слънцето, заема същото положение. Онзи човек обаче, който държи с двете си ръце тояга и се готви да воюва в света за низките, за обикновените работи, държи ръцете си надолу и се намира в положението *B*. Това положение представлява една готова, напрегната стрела, която чака само последния момент за нападение.

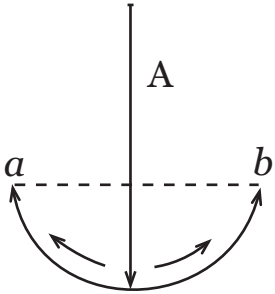

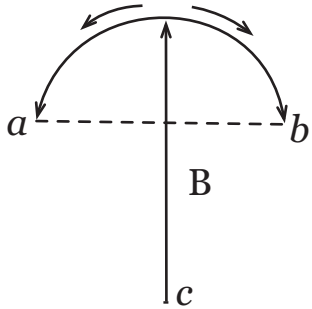

Първото положение *A* и второто положение *B* са хармонични движения, които са във връзка помежду си. Следователно тия две същества, които правят движенията *A* и *B*, според степента на своето развитие, се намират в два различни свята, вследствие на което и техните понятия за Живота са съвсем различни. Но и едното, и другото положение – нагоре и надолу – изразяват полюси на Живота, които трябва да се проучват съзнателно, защото само Животът ще ви доведе във връзка с разумното.

Тайна молитва

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели.

ЖИВИТЕ ТОЧКИ В ПРИРОДАТА

Втора лекция от Учителя
28 октомври 1923 г., София

ЖИВИТЕ ТОЧКИ В ПРИРОДАТА

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели.

Размишление

Прочетоха се темите върху „Произхода на яйцето“.

Ще ви говоря върху живите точки в Природата.

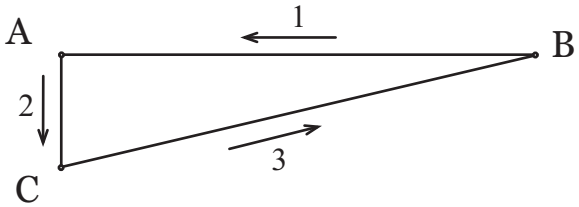

Да допуснем, че имате живата точка *A*, която трябва да се прояви. Можете ли да определите в дадения случай в каква посока ще се придвижи тази точка? Ще кажете: „Тази точка може да се придвижи, например, от центъра към периферията.“ Към коя посока ще бъде това движение – наляво или надясно? Наляво. Значи центърът, от който излиза точката *A*, ще бъде точка *B*, отдето точка *A* ще се движи наляво и ще стигне на мястото, означено с *A*. Да допуснем, че тук живата точка е достигнала крайния предел на своето движение и се спира. Как мислите сега, тази жива точка тук ли ще остане, ще се върне ли назад в точка *B,* или ще вземе друго някакво направление? Представете си при това, че и центърът *B*, който също е жив, се движи в друга някоя посока, и то по-бързо, отколкото точката *A*. Значи точката *A* не може да се върне по същата посока в точка *B*, но ще направи едно отклонение, ще върви перпендикулярно надолу по посока

AC. Това отклонение се нарича вече падение. Тъй че, когато някоя жива сила в Природата достигне крайния предел на своето движение и не може да се върне в точката, отдето е излязла, тя всякога прави едно отклонение от правия път, пада малко надолу, като образува една малка линия *AC*. Тази линия всякога означава един определен резултат. *AC* определя извършената работа, тя определя и изразходваната сила. За да може живата точка *A* да навакса изразходваната сила, какво трябва да направи? – Да се върне пак в центъра *B*, като образува движението *CB*. Тия два пътя – *BA* и *CB*, които изминава точка *A*, са почти равни. Питам сега, еднакви качества ли ще има точка *A* и в двата случая, т. е. в момента, когато е излязла от центъра *B,* и в момента, когато се връща в точка *B*? Ще има известно изменение. Как бихте определили математически туй изменение?

Сега ще пристъпя към някои психологически процеси, които стават във вас, за да може да си ги обяснявате правилно. Например у вас има един подтик, едно желание *A*, което иска да се прояви, да излезе вън от центъра *B* на вашето съзнание. Туй желание *A* – Аз-ът във вас – излиза от *B* и достига крайния предел на възможността си да се реализира, след което пак се връща във *B*, но с някаква придобита опитност. Можете ли да определите каква ще бъде придобитата опитност? Щом *A* излиза от *B* – центъра на вашето съзнание, все трябва да има някакъв подтик, което показва, че всяко ваше желание е съзнателно. Вие например мислите ли, че откак влязохте сега в клас и до този момент сте останали същите? Не, в този един час време вие се изменихте, извървели сте вече пътя *BA*. И сега във вас ще се започне един процес на връщане. Този процес на връщане някой път може да трае една, две или повече секунди, някой път може да трае една, две или повече минути; някой път може да трае един, два или повече часа; някой път – един, два или повече дни; някой път – една, две, или повече седмици; някой път – един, два или повече месеци, а някога – една, две или повече години и т. н. – все същият закон е. По този начин може да се определи математически след колко време

една ваша мисъл или едно ваше желание може да се върне назад, отдето е излязло. Например, заражда се у вас силен подтик, силно желание да учите музика, но някои външни обстоятелства спират реализирането на това ви желание и вие забавяте изучаването на музиката. Желанието ви да учите музика като че ли замира у вас. Но след един, два, три или повече месеци случва се да слушате някъде един хубав концерт, връщате се дома си и това желание към музиката отново се възпламенява. Питам, как е станало това нещо – да отидете на концерт, дето вашето желание да се възпламени отново? Причина за това е вашето подсъзнание. Понеже вашето желание спада към Божествения свят, вашето подсъзнание е разбрало много скоро, че вие имате нужда от музика, и затова започва да приготовлява условия, за да се прояви това желание. То ви подтиква към музика, завежда ви на концерт, без да подозирате вие как става всичко това. След това вашето съзнание започва да действа, докато най-после вие се намерите в благоприятни условия за реализиране на вашето желание. При реализирането на всяко желание действат, според мене, едновременно четири процеса: единият процес върви от подсъзнанието към съзнанието, другият процес върви от самосъзнанието към свръхсъзнанието, а другите два процеса са промеждутъчни – от съзнанието към самосъзнанието и от свръхсъзнанието към подсъзнанието.

И тъй, когато едно ваше желание не се реализира поради това, че не сте били достатъчно умни, то минава в свръхсъзнанието. След време Висшите разумни същества, които се занимават с живота ви, разглеждат кои са били причините да се спре този подтик у вас, какви препятствия сте имали, за да се реализира това желание, и като ги намерят, връщат желанието ви отново в подсъзнанието, в Божествения свят, и от там – в съзнанието, за да се пристъпи към реализиране. Този процес на връщане може да се продължи една секунда, една минута, един час или повече. Подсъзнанието вече доброволно ще ви създаде условия да посетите някой хубав концерт, за да събуди отново това

желание във вас и да се заемете да го реализирате. Ако и този път не го реализирате, то пак ще отиде в свръхсъзнанието, ще обиколи същия кръг, докато един ден го реализирате. С това аз искам да ви наведа на мисълта, че ако известна идея не може да се постигне днес, след време все ще се създадат благоприятни условия за нейното реализиране.

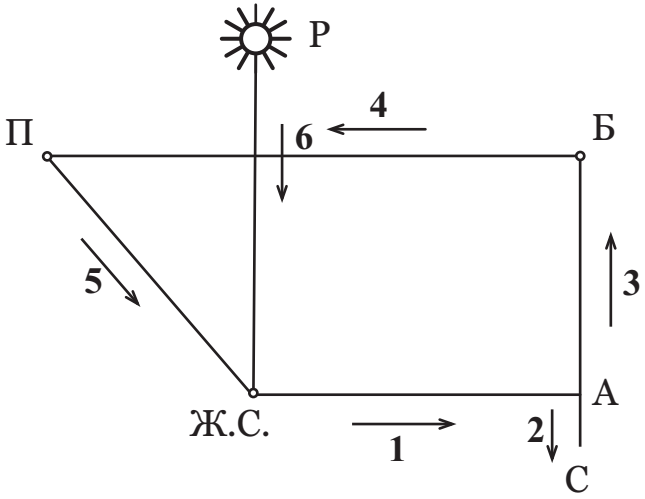

Сега ще ви запитам кое е най-любимото изкуство според вас. *(Музиката)* Всички съгласни ли сте с това? *(И поезията)* Добре, да вземем тогава музиката *(М)* и поезията *(П)* като символи, само за да обясним закона. Допуснете, че вие сте живата съзнателна точка *(Ж. С.)*, която има определена форма и определено направление. Тази жива съзнателна точка се движи по направление на стрелката *1* и дохожда в материалния свят в точка *А*. Обаче, поради някои неблагоприятни стечения на обстоятелствата, тази точка *Ж. С.* не може да върви нагоре към своята цел, към своето местоназначение, но прави едно отклонение, пада надолу в точка *С* по движението на стрелката *2*, вследствие на което закъснява в пътя си. При това падане тя изгубва условията да стане музикант, не може да реализира това си желание,

намира се в пътя *АС* – път на страдания, и казва: „Аз изгубих всичко, не искам да се занимавам с Живота.“ Каже ли така, желанието се отправя към свръхсъзнанието, към Божествения център *Б* по направлението на стрелката *3* и всякакъв подтик към музиката видимо спира. Но, изпратена веднъж една твоя мисъл, едно твое желание към Божественото съзнание, Бог не е от тези същества, което да не ви чува. Висшето Божествено съзнание *Б* почва да работи, разглежда причините за твоите несполуки, за нереализирането на твоето желание, и ги отстранява. След като твоята мисъл или твоето желание е направило един кръг, минало по пътя на стелките *1, 2* и *3*, движението минава от Божествения център към подсъзнанието, т. е. по направлението на стрелката *4* в точка *П,* и тогава подсъзнанието започва да работи, създава благоприятни условия за реализиране на твоето желание, което върви по стелката *5* и отново дохожда в точка *Ж. С.* Цялото това движение може да се извърши много пъти – един, два, десет, сто, хиляда пъти, докато най-после се реализира от самите вас и вие го виждате реализирано вече по направление на стрелката *6* и в точка *Р*.

Тъй че никое желание в света не остава в своите крайни предели. Там то се спира временно, но в края на краищата ще се реализира. Тъй щото, трябва да знаете, че всички добри желания, които имате, ще се реализират. Има друг един закон обаче, с който може да си напакостите. Да кажем, че вие искате да станете музикант, изпращате вашето желание горе в Божествения свят, но изгубвате всички благоприятни условия за реализирането му, докато най-после го забравяте съвсем и казвате веднъж завинаги, че вашето желание е непостижимо. Разумните Същества в Божествения свят работят за реализирането на вашето желание, отправят го в подсъзнанието ви и то отново буди у вас това желание, кара ви да търсите начин да го постигнете, обаче вие сте започнали вече да се съмнявате в Живота и не се спирате върху това си желание. Колкото повече се съмнявате, толкова по-късно вашата мисъл или вашето желание ще се яви в подсъзнанието. Със съмнението си вие сами ставате спирачка

да се реализира вашето желание да станете музикант. Може да направите опит, за да се убедите в истинността на този закон. Имате например една мъчна задача и вие казвате: „Не мога да реша тази задача.“ Като кажете веднъж така, не мислете повече върху нея, напуснете тази мисъл, не я повтаряйте и потретвайте. Легнете си да спите спокойно и не се съмнявайте. Не се ли усъмните, може още сред нощ да станете и да си решите задачата. Следователно всякога трябва да изхвърляте от ума си мисълта, която ви измъчва. Оставете тази мисъл за известно време настрана. Кажете ли си веднъж: „Музикант няма да стана, свърши се с мене“, спрете се там и започнете да се занимавате с друго. Не се отчайвайте, не казвайте, че няма да станете музикант, че ще се самоубиете и т. н. Друг път ще ви обясня какво значи да кажеш, че ще се самоубиеш, и какво може да ви постигне от изговарянето на тези думи. В другия свят се нуждаят от такива работници. Като се самоубие някой, в другия свят го хващат, турят го на работа, като му дават още по-трудна задача от тази, която е имал на Земята, и той трябва да я реши.

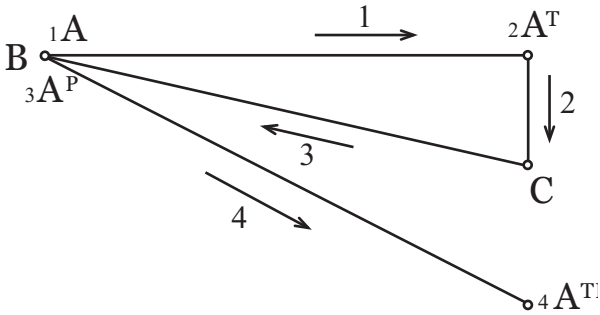

И тъй, всички желания са постижими. Това е първият закон в съзнателния живот на точка *A*. При всяка своя несполука точка *A* добива едно ново качество, една малка опитност. Ще ви изразя картинно тази своя мисъл: живата точка *A* излиза от центъра *B* и се движи по направление на стрелката *1*, докато стигне своя краен предел в точка A^T, при което придобива един плюс. Буквата *T* отгоре на *A* означава

търпението. Търпението е едно отмерено движение на съзнанието, което означава: аз ще постигна на дело това, което желая. Точка *А*, като не може да постигне своето желание, от точка A^T пада надолу, прави едно отклонение от точка *С*, като върви по направление на стрелката *2*. От *С* точка *А* върви по направление на стрелката *3* и се връща в центъра *В*, отдето е излязла първоначално. Каква става сега тази точка? Тя става разумна – A^P, понеже е имала търпение. И така, имаме трите положения на *А*: $A - A^T - A^P$. Не може да се яви *Р* преди *Т*. Тия букви означават качества. Най-първо трябва да придобиеш търпение, а после разумност. Ако точката *А* се придвижи втори път навън, какво ще придобие? – Своята поезия. Тогава ще имате $A^{ТРП}$. Значи, за да придобиеш поезията, трябва първо да придобиеш търпение и разумност. Търпеливият и разумният човек е всякога поет; нетърпеливият, неразумният човек е всякога глупец. За да постигнеш едно свое желание, за да реализираш едно свое чувство или една своя мисъл, изискват се две излизания от Божествения център и едно влизане – това е закон. Вие казвате някога: „Ние не можахме да реализираме някои наши желания.“ Питам ви: вие излязохте ли два пъти от Божествения център и влязохте ли един път? Може да излеете цяла каца сълзи, но без две излизания от Божествения център и едно влизане в Него не можете да постигнете вашите желания. Само по този закон може да успявате. Това значи, че вие се намирате в центъра *А* на един кръг, по окръжността на който се намират следните центрове: *С.С.* – свръхсъзнанието, *П.С.* – подсъзнанието, *С* – съзнанието, $C^l.C^l.$ – самосъзнанието.

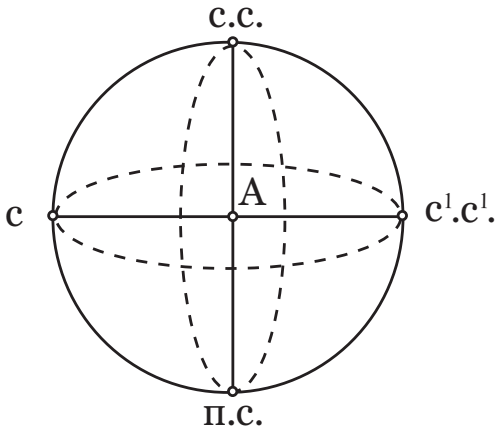

Значи, всяка една мисъл, за да се реализира, най-напред трябва да се качи в свръхсъзнанието, оттам да слезе в подсъзнанието, после да се върне към съзнанието и най-после да дойде в самосъзнанието. Този процес представлява цяла една обиколка. Вашата мисъл, като направи едно пълно обръщане, ще се реализира. Туй се нарича движение на Божественото живо колело за реализиране на всички човешки мисли, желания и идеи. Аз ви давам тази съществена мисъл, понеже в живота ви ще проникнат хиляди съмнения, обезсърчения, та да знаете, че всеки, който е в това Божествено колело, ще може да реализира всичките си мисли и желания. Вашата мисъл ще движи това колело, ще го кара да върви напред, ще влиза и ще излиза от него. Туй колело се движи с различна бързина: някой път се движи много бързо, някой път много медлено, много бавно. Помнете съществената мисъл: всяка ваша нереализирана мисъл отива най-напред в Божественото свръхсъзнание, оттам слиза в подсъзнанието, после – в съзнанието; оттук минава през животинския свят, влиза след това в самосъзнанието, докато най-после се реализира във вашия живот.

Сега, онези от вас, които изучават Живата Природа, които се занимават с растенията, какво правят, когато забележат, че някои дървета са безплодни или раждат хилави плодове? Наторяват почвата с тор. Следователно, когато почвата е бедна, тя трябва да се натори, за да се реализират някои ваши желания, мисли, идеи. За да стане това наторяване, непременно трябва да имате една несполука. Тогава вашата мисъл ще се качи в свръхсъзнанието, оттам ще слезе в подсъзнанието да почерпи необходимата за целта сила, после – в самосъзнанието, дето ще се реализира и ще донесе Радостта, която чакате. Това е един закон, в който няма изключение. И всеки, който има търпение, разумност и поезия, може да стане музикант. Търпението не е неволя, то е качество на разумния човек – само разумният човек търпи. Той трябва да е свободен, да не е ограничен. Само Бог е дълготърпелив и Него никой не ограничава. Той сам си налага известни ограничения. Когато добием туй

качество, което Бог има – дълготърпението, тогава ще дойде разумността, поезията и музиката.

И тъй, Божественото колело трябва да се завърти, за да се хармонизирате.

Аз бих желал някой от вас да разработи това колело, да го тури в движение. Когато една мисъл е била в Божественото свръхсъзнание и слезе в подсъзнанието, ще стане едно движение на съзнанието и самосъзнанието, при което тия две точки – *C* и *C'C'*, ще се съберат в точка *A*, и поезията ще дойде. Но трябва да има едно качване в Божествения свят, защото всяка мисъл се реализира в Божествения свят. Тя се изпитва на Земята, а се реализира в Божествения свят. Поезията не е земно нещо; и музиката не е земно нещо. Следователно от двете страни на този кръг – от съзнанието и самосъзнанието – трябва да има едно движение към живата точка *A*, за да може едно желание или една мисъл да се реализира веднага.

Тема за следния път №2: „Произход на колелото“.

Упражнение: през тази седмица всяка вечер преди лягане, кой когато си ляга, ще размишлявате по пет минути върху живото колело, чрез което се реализират човешките мисли и желания.

Тайна молитва

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели.

ОСНОВА НА ЗНАНИЕТО

Трета лекция от Учителя
4 ноември 1923 г., София

ОСНОВА НА ЗНАНИЕТО

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели.

Тайна молитва

Прочете се резюме от темите: „Произход на яйцето и кокошката“.

Прочетоха се и няколко от темите: „Произход на колелото“.

За следния път – тема №3: „Отличителните черти на пчелата“.

Ще помислите върху тази тема. Имайте предвид чистотата на пчелата. Тя има образцова чистота, не търпи в кошера си нищо нечисто, нищо хилаво. Същото нещо е и в моралния свят. По отношение на чистотата Небето е много взискателно, то постъпва по същия начин, както и пчелите в своя кошер. Там не може да стъпи кракът на някой хилав, нечист човек. В Небето няма лицеприятие, там не се чува: „Този е наш“ или „Този е ваш“. Само достойните, чистите, умните могат да живеят в такъв кошер.

Да допуснем, че имате пред себе си един учен човек, един естественик, който се занимава специално с изучаване живота на пчелите. След като се е занимавал той целия си живот с проучване тънкостите в живота им, питам: какво е спечелил от пчелите? – Огрубял е, нищо повече. И повечето от съвременните естественици, които изучават Природата по този начин, огрубяват, стават материалисти, не могат да извлекат оная велика мъдрост, която се съдържа в нея. В някои от съвременните естественици се забелязва едно израждане, понеже поглеждат на въпросите материалистично. Вземете например пчелата – по своето благородство тя не седи на

тази висота, на каквато е човекът. Нейното благородство е благородство на един по-нисш живот и затова всички хора, които боравят с една по-нисша материя, естествено е, че тази материя ще им въздейства. Тя има свойството да привлича или да смъква човешкия живот към себе си. Вследствие на това всички естественици, с малки изключения, са повече материалисти. Не по този начин трябва да се изучават животните, насекомите, растенията, па дори и минералите! Изучаваш пчелата – трябва да я изучаваш като една фаза от великия Живот на човешката душа; изучаваш мравката – трябва да я изучаваш като една фаза от великия Живот на човешката душа; изучаваш растенията, кристалите – по същия начин трябва да ги изучаваш – те са все фази, през които човешката душа е минала. Това е азбуката, от която е наредена книгата, означена „Миналото на човешката душа“. И всеки човек трябва да чете книгата на своето минало. Когато изучава кристалите, той трябва да знае какви са били тия кристали във времето, когато е живял във фазата на кристал. Като изучава растителното царство, той трябва да разглежда пътя на своето минало и да изведе от този път онази велика поука, която Животът е вложил в него. Само по този начин проучвани, естествените науки имат смисъл, само тогава има в тях философия, само така те имат приложение.

Сега и вие, като ученици в гимназията, като студенти в университета, ако бихте изучавали естествените науки, па и всички други науки от това гледище – като неразривна стадия от вашия живот, вие бихте имали съвсем други разбирания за Живота и за науката. А сега аз често срещам голямо препятствие в работата си поради вашите разбирания. Вие, като ученици в гимназията, като студенти в университета, имате голямо мнение за себе си, мислите, че знаете много. Вярно е това, но аз ще ви запитам: ако вие сте един 100-годишен дядо и ви поканят да играете на хорото, ще ви ползват ли нещо тия сто години за случая? Мислите ли, че в този стар дядо с напредване на възрастта напредва и силата? Казват му: „Дядо, я поиграй малко на хорото!“ – „Не мога, не зная.“

Вие ще разсъждавате с мене, за да разберете мисълта ми. Ще вземем две величини, първата от които означавам с +*A* (*A* с един плюс) – тя представя дете на 10-годишна възраст. Втората величина означавам с ++*A* (*A* с два плюса) – тя представя 100-годишен старец, годините на когото значи са десет пъти повече от тия на детето. Имате тогава: +*A* – 10 години и ++*A* – 100 години. И двете величини са две живи същества, които се движат в една и съща посока *n*. Ако придадем към +*A* двадесет години и към ++*A* – също двадесет години, кой от двамата печели? – Първият. Защо? Нали би трябвало старият човек да печели повече, понеже числото 20 се прибавя към по-голямо число от 10, а именно към 100? Старият човек обаче не печели, понеже той е положителен. В какво седи тази положителност? Той живее с идеята, че е богат, че е осигурен, натрупал си е голямо богатство, на което уповава; той живее още и с идеята, че е учен, че има много опитности от живота, уверен е в себе си и т. н. Но да живееш с такива идеи в Живота, който всеки момент носи нещо ново в себе си, значи да загубиш своята сила, да не печелиш нищо. Тия са причините, задето, като се прибавят двадесет години към живота на стареца, той става по-слаб, а като се прибавят тия години към живота на 10-годишното дете, то става силен човек. От какво произтича тази разлика? Какъв е законът, който определя силите? Защо именно старецът, като расте по ум, не расте едновременно и по сила? Вие ще кажете, че старците придобиват по-късно силата си. Това е вярно петдесет на сто, но и в този процент има изключения. По някой път старецът изгубва не само силата си, но и своите светли мисли. Коя е причината за това? Следователно положителните сили не печелят всякога в света.

Аз искам вие да разбирате добре нещата, да разсъждавате правилно. Някой казва: „Човек трябва да има положителна воля и положителен ум.“ Вярно е това, но тук може да се приложи законът за вероятностите. Не всякога положителната воля печели и не всякога положителният ум печели. Защо? Старецът, който има два плюса, който е дошъл до 120-годишна възраст и живее с положителни мисли, се

движи в една по-гъста материя, вследствие на което среща по-големи съпротивления в живота си, отколкото младият човек, който живее в една по-рядка среда, с по-малки съпротивления. Следователно, ако плюсовете се увеличават, съпротивленията се увеличават, но силата се намалява – така е в живота на стареца; ако пък плюсовете се намаляват, съпротивленията се намаляват, но силата се увеличава. Законът, който можем да извадим от тук, е следният: силата в живота ни ще бъде обратнопропорционална на съпротивленията, които срещаме, т. е. голяма сила – малки съпротивления, малка сила – големи съпротивления. И всичко това е в зависимост от гъстотата на средата.

Ето защо ние трябва да минем в живота си по онзи път, който има най-малко съпротивления. Много естествено е това! Защо? Вие как влизате в някоя гостилница, нали първо преглеждате колко пари имате в кесията си и според средствата си разполагате? Като влезете в един магазин, нали по същия начин преглеждате кесията си и според това си купувате по-хубав или по-прост плат? Когато ще си правите къща или когато ще предприемете някое дълго пътешествие, по същия начин ще прегледате състоянието на вашата кесия и възможностите, които се съдържат в нея. Трябва да знаете, че когато влизате в материалния свят, всички тия неща трябва да се вземат предвид, а вие често ги забравяте. В това отношение младите мязат на старите. Знайте обаче, че при тия пропущания в Живота вие затъвате повече в материята, вследствие на което гъстотата на средата се увеличава, съпротивлението – също, а силата ви се намалява.

Ще ви запитам отде идете, колко години откак сте излезли от дома си? – „Не знаем.“ Имате ли писма от вашите заминали, от баща си, от майка си? – „Нямаме.“ И вие сега ще ми кажете, както старите: „Вярваме в Единния Господ...“ Тази вяра не ви ползва. Защо? Ако седя в стаята си и вярвам, че има Слънце, а не излизам да се грея на това Слънце, какво ме ползва то? Ако седя в една изба и изчислявам оттам силата на слънчевата светлина, колко трептения имат най-дългите слънчеви вълни, па зная и за всичките светове, какво ме

ползва това? Нищо. Тия знания до известна степен могат да ползват моя ум, но изчисленията за слънчевите лъчи ни най-малко не ползват моята душа. Следователно, когато ние говорим за великите Истини в Живота, трябва да сме в прямо съобщение, не косвено, с лъчите на Слънцето, поне да сме под благотворното влияние на тия лъчи.

Какво се забелязва обаче в живота на младите? – Те остаряват преждевременно. Защо? Във вас, младите, се заражда желание да израстете бързо. Вие бързате и си казвате: „Кога ще израсна голям, да стана на 21 години?“ Бързате да станете избиратели, да гласувате. Някои пък бързат да станат на 30 години, та дано вземат някой министерски пост. Всички бързате. Какво ще спечелите с вашето бързане? Не е въпросът в бързането да израснете по-скоро. За растенето вие не трябва и да мислите, кога ще израснете – това не зависи от вас. Много ученици от Окултната школа се спъват именно в този въпрос. Щом влезете в Школата, вие бързате да станете много учен, много добър. Задачата на Школата не е да ви направи добри, нито да ви направи умни и да придобиете много знания. Знаете ли защо това нещо не е задача на Школата? Каква разлика ще има тогава между богатия, който трупа парите си в касата и всеки ден ламти за все по-голямо и по-голямо богатство, и вие, които искате да трупате все повече и повече знания в главата си като някой банкер? Това знание повече ще увеличи тревогите ви. Богатият всеки ден поглежда към парите си, тревожи се, страхува се. И вие, като придобиете повече знания, ще станете по-чувствителен, по-амбициозен, ще вземете да се мислите за нещо голямо и няма да можете да издържите всичко това. Че как ще може да издържите всичко това? Колко сме смешни ние, хората на Земята! Ние имаме един мозък от 1,5 килограма тежест, турен в един лоб. При една такава малка материя, при един такъв ограничен ум вие искате да обхванете цялата Вселена, да турите всичко под нозете си и да кажете: „Знаете ли кой съм аз?“ Казвам: ти си младият човек, с 1,5 килограма тежест в главата си. Знаете ли какво представлява мозъкът на един Ангел? Мозъкът на един Ангел по интензивност на

своите вибрации и по качество представлява съвкупност от мозъците на цялото човечество. Знаете ли какво нещо е написано в мозъка на един Ангел? Ако се намериш пред един Ангел, как ще се почувстваш?

Като ме слушате сега, някои от вас може да се обезсърчат, но ние говорим за насърчение, а не за обезсърчение. Вие трябва да разбирате Живота съществено. Не го ли разбирате така, ще си заминете по същия начин, както и всички други млади и стари. Вие ще растете както онзи стогодишен дядо. Следователно, като станете на сто години, ще почнете да преповтаряте всички ваши минали глупости, защото старите хора не се занимават с нищо друго, освен с преповтаряне колелото на своя живот, както онзи кон, който прекарва колелото в градината. Старият човек все ще казва: „Едно време, като бях млад, тъй беше, иначе беше.“ Не, никакъв смисъл няма в преповтарянето на живота. Вие и без да мислите, без да искате по-скоро да израстете, ще растете. Приятното в живота е да растеш, без да мислиш по това; да ставаш добър, без да мислиш, че си станал добър, но всеки момент да използваш благоприятните условия. Слушал съм някои млади да казват: „Аз не съм толкова добър.“ Че кога си бил добър? Друг път казвате: „Аз съм добър.“ Каква е тази ваша логика, тази философия? Ще разсъждавате правилно! Питам ви как определяте вие Доброто? Може ли един скъпоценен камък днес да е диамант, утре да бъде въглен? Не може. Ако днес вие сте добър, всякога ще сте добър; ако в даден момент сте лош, всякога сте лош. От това правило има едно изключение: въгленът може да се превърне в диамант. Как? Като се подложи на висока температура и голямо налягане. Значи, когато върху въглена действа една разумна сила, той се превръща в диамант. Една разумна сила може да превърне и диаманта във въглен. Може да стане това нещо, но то се отнася до ония диаманти във физическия свят. Но що се отнася до човешката душа, имайте предвид следното: никоя сила в света не е в състояние да превърне душата във въглен. Тя за вечни времена си остава един скъпоценен камък на Небесното царство. Тя е излязла от Божественото дихание –

туй трябва да считате като закон. Чистата душа не може да се опорочи, тя всякога си е чиста! Помнете това, дръжте тази мисъл в себе си, за да не се обезсърчавате! Дойдете ли до някое противоречие, кажете: „Моята душа е чиста. Ако аз се опетних, то е външно, не се отнася до душата.“ Следователно ще мислите, че погрешката ви е в постъпката, а не че вашата душа е станала по-добра или по-лоша. Аз мога да ви кажа, че някой път сте постъпили разумно, а някой път – неразумно, но то не се отнася до вашата душа.

Когато дойдем до вашите разсъждения, питам в какво седи вашата философия? Тя представлява развитието на високите човешки мисли, тяхното съзерцание. Питам кои философи са най-прави в своите разсъждения? Аз не ги критикувам, но казвам: вземете който и да е философ, за когото казвате, че има отлична философия, и постройте вашия живот съобразно неговите теории, за да видите какъв резултат ще имате. Аз искам да разсъждавате по същество, по смисъл. Ако ме запитате: „Тогава защо ни е философията?“, този въпрос е равносилен на въпроса: „Защо ни е светлината?“ На пътника е нужна светлина, за да му осветлява пътя, по който ходи. Защо ни е Знанието? То е светлина на ума – показва пътя, по който човек върви. Защо ни е Любовта? Да осмисли Живота ни. Защо ни е Мъдростта? Да украси този Живот, да му даде смисъл, интензивност. Защо ни е Истината? Да ни даде Свобода – да преобразим Живота си.

И тъй, Знанието, което сега придобивате, трябва да го турите като основа на земната наука. Това са материали, необходими за създаване във вас на правилни разбирания за нещата. Като ви казвам това, аз ни най-малко не подразбирам да тръгнете из света и да разправяте навсякъде своите възгледи за нещата като ученици на Окултната школа. Не, по тия въпроси вие ще говорите с най-учените хора, а с глупавите хора ще говорите за обикновени работи – за лук, за чесън и други. Ако спазвате туй правило, ще имате по-малко страдания, т. е. ще казвате, както Христос казваше: „Доста е на деня неговото зло.“ То значи: в света има толкова страдания, няма защо и ние да притуряме повече.

Например някой път може да ви попитат какво мислите за Живота, има ли бъдещ живот. И ти изведнъж се смущаваш и почваш да доказваш философски, че този философ тъй казал, онзи философ иначе казал. Този, като те слуша, казва: „Голям глупак си ти!“ Ти веднага се сгушиш и казваш: „Не ме разбраха.“ Въпрос е кой кого не разбра – дали той не те разбра, или ти не го разбра. Аз мисля, че ти, който говориш, не си разбрал другия.

Мнозина от вас казват: „Откак сме влезли като окултни ученици в Школата, оглупяхме.“ Естествено е, че човек ще оглупее. Кога? Когато не чете, не учи нищо. Има учени хора, които като излязат веднъж от университета, нищо не четат. Какво е казано преди двадесет години, те знаят, но новите теории не знаят. Тия учени, които следят новите теории, ще кажат за тях: „Много сте изостанали назад.“ Животът е движение, затова който иска да не остава назад, не трябва да се спира, а постоянно да се движи. При това вие имате да се борите в света с ред мъчнотии. Вие минавате за окултни ученици, но още не сте истински идеалисти. Питам ви имате ли идея и каква е тя? Аз не искам да ви обезсърчавам, но ви запитвам, за да си уясните в какво положение се намирате засега. Ще ви задам същия въпрос в друга форма: колко пари имаш в джоба си? Казваш: „Хиляда лева.“ Хайде да ги преброим! Изваждаш ги, броиш, излизат сто лева. – „Как тъй, ами аз мислех, че са хиляда лева.“ Проверката обаче показва, че са сто лева. Де е Истината? Мислите ли, че с такива идеи няма да фалирате? Ще фалирате. Вие ще констатирате факта тай, както си е. Имате сто лева, нито пара повече – точно ще определите, няма да си правите никакви илюзии. Това не са мои възражения, това са сбор от закони, които съществуват в Природата. Природата не търпи абсолютно никакъв фалш. Забележете, при всички търкания, сблъсквания, които съществуват в света, колко умно Природата е построила цялата Вселена! Тя е предвидила всички възможности, които могат да се случат между една слънчева система и друга. Между Алфа-Центаурус[2], например, има двадесет и пет билиона мили разстояние, в което празно пространство може

да се наредят три хиляди слънчеви системи, без най-малките стълкновения помежду им. Защо е това пространство? Природата е предвидила всички възможни търкания, които могат да се явят, и за да се избегнат тия катастрофи, тя е оставила празни пространства. Не само между най-големите тела, но и между вас тя е турила известни прегради. Защо? – Въз основа на същия закон – да не стават търкания, които да създадат катастрофи. Мислите ли, че между двата пола, мъже и жени, няма преграда? Знаете ли какви прегради има! Но махнете ли тия свещени прегради, които Природата е турила, очакват ви катастрофи, нещастия. Между приятелите също има прегради. Когато искаш да се видиш с приятеля си по-отблизо, няма да премахваш преградата, плета, който Природата е поставила, но ще се качиш на този плет и ще кажеш: „Приятелю, ела да се поразговорим по-задушевно!“ Развалите ли тия свещени плетове, ще изгубите вашето щастие. Вие не може да бъдете по-умни от Бога, вие не може да бъдете по-умни от Природата!

Сега тия недоразумения, които изпъкват между вас, се дължат на различните ваши схващания, на различието във вашето развитие. Често вашето приятно разположение се сменя с неприятно. Например вие сте поканени на обед някъде, опекли са специално за вас една кокошка и ви казват: „Отличен обед сме ви приготвили.“ Вие не знаете какъв е обедът, но се приготовлявате за един богат обед. Седнете на трапезата, приготвяте се да ядете, но тъкмо в този момент един ваш приятел идва, задига кокошката от масата и вместо нея ви слага една чиния с хубави ябълки и казва: „Приятелю, аз взех кокошката за себе си, а на тебе оставих една чиния с ябълки.“ Веднага вашето приятно разположение се сменя с неприятно. Понеже бяхте се приготвили за един богат обед, вашето очакване остава незадоволено, вследствие на което във вас се поражда едно горчиво чувство. Питам, има ли някаква неправда в това, че приятелят ви взел кокошката, а оставил за вас ябълките? Примири се с това и кажи: „Много добре направи, че взе кокошката, а ми остави ябълките.“ Това значи да бъдеш разумен, да можеш да примиряваш всички

противоречия в живота и да останеш доволен, когато той те лишава от нещо. Взима ти кокошката, дава ти ябълки. Как постъпва неразумният? Той се сърди, недоволен е, казва: „Аз не искам да ям ябълки, искам кокошка, тази кокошка беше опечена за мен.“ Започва тогава по адрес на приятеля си да изпраща разни приказки. Питам: след като се разгневи, след като изпрати по адрес на приятеля си толкова обидни думи, спечели ли кокошката? – Не. Приятелят ти казва: „Извини ме, донесох ябълки вместо кокошката.“ Ти най-после се смекчиш и казваш: „Добре, извинявам те.“ Извиняваш, но кога? След като си изхарчил толкова излишна енергия! И друго нещо може: след като си му простил, пак да заминеш на онзи свят с мисълта: „Простих му, но все пак той изяде кокошката.“ Значи ти заминаваш за онзи свят с една неблагодарност, че не си изял кокошката. Питам, какво спечели тогава? Това са най-големите нещастия, които съвременните ученици претърпяват в Школата. Не, от окултния ученик се изисква едно важно качество – примирение, но разумно примирение. Примирение с условията, примирение с лишенията, изобщо – примирение, което да почива на дълбоко разбиране на живота.

Ще ви дам пример да видите колко лесно се примиряват американските студенти с условията на живота. Много от тях, които нямат средства да следват университет, а имат силно желание, ще ги видите, препасани с престилки, да прислужват в разни гостилници. Като свършат обеда, измиват чиниите, нахранват се и си излизат навън, дето се срещат с другари и заедно с тях играят на крикет, на футбол – няма никаква разлика между богатите и бедните студенти. Тия студенти не се срамуват от работа, не роптаят против условията, разумно се примиряват с тях. И ще ги видите, че след няколко години някои от тях са свършили за доктори, други – за философи, трети – за професори и т. н. В България обаче другояче ще се изтълкува това нещо. В Америка всеки студент иска да бъде донякъде свободен, те са схванали значението на независимостта, на свободата и казват: „Аз мога да изкарам прехраната си с честен труд.“ Тия студенти

не прислужват само по гостилниците, но ходят и по богати хора, палят им печки, ходят на пазар и т. н., но след четирипет години са свободни от тия си задължения.

Какво заключение можем да извлечем от този пример? Някои от вас се намират в безизходно положение и запитват: „Кога ще свършим тази Школа, какво ще ни ползва тя в живота?“ Как, вие в Окултната школа за печалба ли идвате? Не, трябва да знаете, че в Окултната школа вие идвате, за да се научите да живеете разумно. Като се научите да живеете разумно, ще знаете как да използвате науката във всички нейни разклонения, във всички нейни положителни и отрицателни фази, ще знаете как да отстранявате всяка нейна лоша страна и как да приемате всяка добра страна. Всяка наука има своя положителна и отрицателна страна, а окултният ученик трябва да се научи да живее разумно и да използва разумно знанията, които човечеството е придобило досега. Великите Учители на човечеството не позволяват на учените да придобиват много знания изведнъж, защото ако при сегашните условия на живота им се дадат много излишни знания, тия знания няма да принесат такива блестящи резултати, каквито очакват. Защо? Мозъкът на съвременното човечество, неговата нервна система не е тъй нагласена да издържа бързите трептения на тия висши знания. Има известни идеи, които ако се произнесат, на мнозина от вас ще се пресекат краката и ще паднат с лицето си към земята. Това нещо се случва с много хора от обикновения живот, които минават за силни, за смели хора, говорят много, обаче щом излязат пред някой учен човек или пред човек със знатно положение, като цар или друг някакъв, обхваща ги страх, започват да треперят, езикът им се сплита и не могат да говорят. Защо? – Техният мозък не може да трепти съответно с вибрациите на тия учени или високо знатни хора и не може да ги издържа. Между тях не може да става правилна обмяна. Ето защо при сегашното развитие на човечеството всички велики учени хора се крият, не се изявяват на света, а когато трябва да се изявят, вземат най-проста форма, за да не произведат някакво сътресение.

Такива факти може да срещнете нейде из Стария Завет – например Исаия, 6-а глава, стихове 5, 6, 7: „Тогаз рекох: Горко ми, защото загинах; понеже съм человек с нечисти устни и живея между люде с нечисти устни, понеже очите ми видяха Царя, Господа Саваота. Тогаз долете при мен един от серафимите и имаше в ръката си разпален въглен, който бе взел с клещи от олтара. И допре го до устата ми и рече: Ето, това се допре до устните ти; и беззаконието ти се отне, и грехът ти се очисти."

Следователно и до вас трябва да се допре този свещен огън на Любовта, в която няма никаква измяна, никаква лъжа, но в която живее свещената Истина. И вашите души като на млади хора, ученици на Великата Школа, трябва да бъдат заквасени с новия квас на Любовта. Вие трябва да имате Любов помежду си. Всички тия съмнения, подозрения, недоразумения, които съществуват в съвременното човечество, представляват останки от едно голямо разрушение и затова трябва да се изхвърлят навън. Имайте предвид, че за всеки едного има условия да се развива, никой не може да му ги вземе, но важното е, че тия условия няма да бъдат всякога. Питам ви: ако сте близо или под някое голямо дърво, какво ще ви ползва то, няма ли да ви засенчва? За пътника, който иска да си почине, е добре, но за едно растение тази сянка на дървото го спира в неговото растене. Ако ти си растение и това дърво те отхвърли на половин километър разстояние от себе си, прави ли ти някакво зло? – Не, добро ти прави. Туй дърво ти казва: „Слушай, синко, под моята сянка ти не можеш да растеш, но аз те отхвърлих вън от себе си под действието на слънчевите лъчи, за да растеш и човек да станеш." Ние не искаме да ви засенчваме, искаме всички да бъдете свободни. Вие не трябва да се спъвате от това кой колко знае, не гледайте на онова голямо дърво. Силата на човека не е в големината му. Не казвайте: „Аз искам да бъда голям!" Колко големи искате да бъдете, колкото слона ли? Каква голяма глава, какъв голям хобот има той! Човешкият ум стои много по-високо от този на слона. Смисълът на нещата не е във външната форма. Помнете едно нещо: всяко гърне, като

се направи, трябва да мине през огън, докато се опече добре. И колко пъти трябва да мине през пещта! Ако за опичането на едно гърне се изискват двеста и петдесет-триста градуса температура, знаете ли колко градуса се изискват, за да се опекат вашите чувства? – Изисква се най-малко петдесет хиляди градуса топлина. Знаете ли колко градуса се изискват, за да се опече едно ваше душевно желание? – Най-малко сто милиона градуса. Тази топлина от сто милиона градуса не е онази топлина, която изгаря, която унищожава, но тя е топлина, която внася оня велик Божествен живот. При тази топлина се образуват ония висши трептения в човека, които дават подтик към най-възвишеното и благородното.

Та казвам: ако някои от вас се подлагат на изпит в Живота, трябва да знаете, че тия неща са точно определени. Ние знаем тия закони, които определят изпитите в Живота. Като зная законите, според тях аз зная какво ще ми се случи всеки ден, но никога не правя опити да го отклоня или избегна. Никога досега не съм правил опит да изменя своята съдба. Защо? Ако изменя своята съдба, ще ми се случат неща, сто пъти по-лоши. Природата, заедно с всички Възвишени същества, които работят съобразно нейните закони, като са пратили човека на Земята, те са изчислили всички възможности, предвидили са всички условия, при които неговият ум, неговото сърце и неговата воля могат да се развиват нормално. Следователно условията на вашия живот, в които се намирате, са най-добри за вас. По-добър живот от този, който имате сега, не може да ви се даде. В бъдеще може, но при сегашните условия, при разбиранията, които имате сега, този ви живот е най-добрият. Погрешката, която правите в живота си, е, че вие не сте верни на идеите на вашата душа.

Знаете ли какъв е свещеният трепет на душата? Знаете ли колко е нежна човешката душа? В душата няма абсолютно никаква грубост. Тя е готова да раздели последната хапка със своя приятел, с най-бедния човек. Тя не прави никаква разлика между мравката и себе си. Когато душата отправи един свой нежен трепет към някое малко същество, то трепва

и казва: „Ето една душа, която ме разбира.“ Нежността, благостта, които притежава душата, това са качества на Бога. Един поглед на Бога е в състояние да измени условията ти, да те подигне да растеш. Неговият поглед всякога носи Знание, Мъдрост, Свобода, Живот. И тъй, вие като се въодушевите, като ученици на Великата Школа, няма да мечтаете по-скоро да растете и да остарявате, но ще се учите, ще прилагате Любовта, ще приемате Светлината и ще използвате Божествената свобода.

Аз желая между всинца ви да се установи една вътрешна хармония, при която класът ви да може да расте нормално, другояче ще имате хилави резултати. Този е истинският път, по който, като вървите, ще придобиете един Разумен живот, от който да бъдете доволни и вие, и вашите ближни и приятели. И в Писанието се казва: „На децата е Царството Божие.“ Не се казва, че Царството Божие е на старците, но на децата, на младите, на ония, които растат.

Само върху такава основа може да се добие истинското Знание. Само така може да се развивате правилно. Вън от този принцип вие ще замязате на старци и след сто години всичко ще изгубите, животът ви ще се обезсмисли. Вие, Специалният, Младежкият клас, сте клас, който вечно да расте и да се подмладява и никога да не остарява. В скрита форма аз наричам Младежкия клас „Клас на вечната младост, на Божествената нежност“.

Аз бих желал вие да останете завинаги деца – не по ум, но душите ви да бъдат детски, или ще употребя един свой термин: душите ви да бъдат нежни!

Тайна молитва

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели.

ЗАДАЧИ НА ИСТИНСКАТА НАУКА

Четвърта лекция от Учителя
4 ноември 1923 г., София

ЗАДАЧИ НА ИСТИНСКАТА НАУКА

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели.

Размишление

Прочетоха се няколко от работите върху темата: „Отличителните черти на пчелата“.

Прочете се резюме от темата: „Произход на колелото“.

За следния път – тема №4: „Ролята на червените и бели кръвни телца в кръвта“.

Тази вечер ще ви говоря върху задачите на истинската наука.

Когато аз ви говоря, мнозина от вас схващат отрицателната страна на беседата. Когато ние посочваме недъзите на известен клон от науката, например на медицината – наука за лекуването на човека, ни най-малко нямаме предвид да я критикуваме, но като разглеждаме състоянието на днешното ѝ развитие, посочваме възможностите за нейното развитие в недалечното бъдеще. Повечето лекари започват да изучават медицината от болезненото състояние на организма. Това обаче не е правият път на изучаване. Най-първо трябва да се разглежда здравият организъм, да има една установена норма за здравословното състояние на организма, и от тази норма да се определи кога човек е в болезнено състояние, кога не, каква е болестта, доколко е опасна тя и т. н.

Да допуснем, че точка *A*, като жива точка, представлява здравословното състояние на човека. Неговият организъм расте и се развива правилно в своя живот и достига до точка *B*, дето, като пуща корени на деятелност, среща известни спънки, известни пречки за развитието си. Тия пречки

A _____ B

A^2 _____ B^2

предизвикват известни пертурбации в организма. Тогава *A* се превръща на A^2 (*A* на втора степен) и *B* – в B^2 (*B* на втора степен). Пътят A^2B^2 представлява пътя на развитието на живата точка *A* при срещнатите спънки, които създават вътрешните противоречия в човека. За да се избегнат тия пертурбации, които стават в организма, на помощ ще дойде медицината, което показва, че нейната единствена задача не е само лекуването на организма, но и по-висша от дадената. Вината не е в самата наука медицина, но в схващанията, които имат съвременните учени за тази наука. Според схващанията си те определят целите ѝ и задачите ѝ.

Нека вземем друг отрасъл от науката – например астрономията. Как я изучават съвременните астрономи? Някои от тях изучават пътя на планетите, състава им, известни отклонения, известни пертурбации, които стават с тях, но тези данни, до които те се домогват, са само външни. Един истински астроном трябва да се заеме да изучи вътрешното състояние на планетите, за да се домогне до ония велики истини, които интересуват съвременните учени. Вие ще кажете: „Много неща не знаем, защото стоят далеч от нас, а тия, които са близо, ние знаем, проучваме ги лесно.“ Но понятието *далеч* и *близо* се определя по отношение на бързината, с която се движим. Ако човек се движи с бързината на светлината, Слънцето е много близо за него, за осем минути той е там, но ако се движи с бързината на човека, Слънцето в този случай е много далеч. Оттук се явяват в света понятията за постижими и непостижими неща. За умния човек всичко е постижимо във време и пространство.

Сега аз искам да схващате нещата право, да не бъдете партизани на една наука и да се придържате строго в рамките на нейните цели и задачи. Съвременните науки не са

кръстени правилно.Техните имена не съответстват напълно на задачите, които те предполагат, тъй както и имената на много от съвременните хора не отговарят на характера им. Например вие сте кръстен Иван, но не сте доволни от това име. Вие искате да се казвате Стефан или Георги, но изборът не зависи от вас. Баща ви, майка ви, дядо ви се събрали и казали: „Хайде да кръстим това дете Иван!“

В бъдеще ние ще имаме за науките съвсем друго схващане, няма защо да ги критикуваме. Ние благодарим на науката за това, което ни е дала до днес в пътя на своето развитие. Често някои младежи казват: „Науката е доказала това!“ Веднъж повярвали в науката, те са категорични в своите заключения и не приемат никаква нова мисъл. Че какво е доказала науката? Тъкмо по тия въпроси, по които съвременните хора най-много спорят, тя не е доказала нищо положително. Ние индивидуализираме науката като някоя личност, а всъщност науката е резултат на усилията на човешкия Дух. Той е създал философията, математиката, естествените науки и всички други отрасли на науката и сам ги е кръстил. В бъдеще ще има три отдела науки: единият отдел ще се занимава с физическите науки, вторият, духовният отдел, ще се занимава с умствените науки, а третият отдел ще бъде наука за произхода на човешкия Дух, която ще докосне ония области от науката, които сега са непонятни на съвременните учени.

Всички вие трябва да използвате съвременната наука за ваше добро, за ваше благо. Всичко онова, което е полезно в науката за вашето развитие, изучавайте, но всичко онова, което е вредно за вас, отхвърляйте настрана. Вие не трябва да пълните ума си с излишен багаж.

За вас, като ученици на окултната наука, които ще изучавате Живота разумно, голям интерес трябва да представлява френологията. Ще ви нахвърлям няколко мисли по нея. Да вземем например линията *AB*, която да представлява линията над веждите в човека. По тази линия на челото, според съвременните френолози, се намират всички наблюдателни способности, а именно в точките a^1, a^2, a^3, b^4, b^5, b^6, всяка от които представлява известен център. Какви наблюдателни

A _____ B

a^1 a^2 a^3 b^4 b^5 b^6

центрове например има по тази линия? Като разглеждате един предмет, първо определяте неговата форма, после – неговата големина, неговата тежест, какво място заема в пространството и т. н. Тия и ред още центрове лежат все по тази линия на челото. Те събират само външните данни от Природата. Затова, като изучавате един предмет, вие първо ще изучавате неговата външна страна, тъй както прави един естественик, и ще развивате наблюдателните си способности. И действително, във всички ония хора, които са се занимавали двадесет-тридесет години с естествените науки, долната част на челото им над вежди силно се издава навън, а горната част на челото им остава малко легнала назад. У философите пък, които не се занимават толкова с изучаване външните белези на предметите, а повече разсъждават, изучават принципите в Живота, в тях се развива горната част на челото – разсъдъкът, сравнението, въображението – центърът за принципността на нещата. Ако ви представя челото с две линии – горна и долна, естествениците се движат по долната линия, а философите – по горната линия.

Сега, ако разгледаме линията *OP*, на какво мяза тя? – На стъпала. Първото стъпало е устата, второто – носът, третото – челото. Значи в живота си човек се качва по един планински връх, който върви нагоре и все по-нагоре. Колелото се качва и нов кръгозор, нови способности се разкриват. На пръв поглед тази крива линия няма никакъв смисъл, но ако ѝ турите око, ухо, тя добива смисъл.

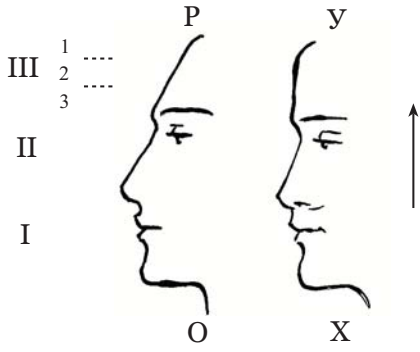

Разните отдели на съвременната наука имат тази добра страна, че развиват човека всестранно. Например, дали изучавате физика, химия, анатомия, физиология, ботаника, зоология, философия, богословие или каква и да е друга наука, всяка от тях засяга специална област от вашия ум и развива съответни скрити сили във вашата душа. Тъй щото всички науки в своята съвкупност засягат пълната действителност, т. е. развиват всички ония центрове, в които са заложени човешките способности. Цялото човечество днес работи за доставяне материали за съграждане на идеалния, на новия човек. Когато материалите се приготвят, ще се съгради и бъдещото човечество, бъдещата човешка форма. Съвременната култура се ползва от материалите, които са оставени от миналата култура, а бъдещата ще се ползва от материалите на настоящата култура. Като разглеждаме въпроса така, ще дойдем до онова дълбоко разбиране, че всичко в света се ръководи от една висша, разумна Сила. Тази Сила не е единична, тя има колективно проявление. Всичкият труд на тази висша колективна Сила е разпределен в разни области. Тия неща, които на пръв поглед нам се виждат случайни, в Разумната Природа са строго определени. Ралото, което минава през някой мравуняк и разваля цялата им архитектурна постройка, за тях е случайно явление, те не знаят коя е причината за това, но онзи, който оре, знае причината, той знае защо я е развалил. Ако всички философи от този мравуняк се бяха събрали да разсъждават защо се развали тяхното гнездо, кой им го развали и ред други въпроси, не биха могли да ги разрешат правилно. Те биха могли да изтълкуват туй разрушение по разни начини, но само разумният човек, който е минал със своето рало отгоре върху гнездото им, може да определи кои са причините за това разрушение. И тъй, всяко нещо в Живота, което вие не можете да си обясните, има свои разумни причини, които, ако не днес, в бъдеще ще ви станат ясни.

Сега, вие трябва да бъдете последователни в живота си, а не да бъдете дребнави и да казвате: „Да използваме сегашния живот, както дойде.“ Не, вие трябва да употребите

сегашния живот като условие за туряне здрава основа на бъдещия живот. Ти си ученик в училището, баща ти е богат, има средства да те издържа; какво трябва да правиш тогава, трябва ли да търгуваш, трябва ли да си приготовляваш всичко необходимо за учението? Баща ти е приготвил и стая, и дрехи, и храна, и учител, от теб се изисква само труд и постоянство да се учиш. Вие, като сте дошли веднъж на Земята, трябва да се учите! Ако се усъмните и кажете: „Ами баща ми може един ден да умре, нали аз трябва да се погрижа за себе си?“ Не, ние мислим по това малко по-другояче. Ние сме съгласни с Христа, който казва: „Достатъчно е на деня неговото зло.“ Човек трябва да мисли само за днешния ден. Днешният ден е основа на всички останали дни; и всичките дни, и всичките дни от миналото са основа на днешния ден. Днешният ден съдържа в себе си възможностите на всички бъдещи дни и всички бъдещи дни са вложени в днешния ден. Като схващате нещата тъй, вие ще имате вдъхновение. Ако не гледате философски на Живота, вие ще се обезсърчите, ще кажете: „Не е този пътят на нашия живот, ние трябва да намерим друг път.“

Вие, младите, трябва да проучите живота на ония млади, които са били ваши предшественици. Някои хора могат да ви казват, че вие не сте на правия път, че вие сте се заблудили и т. н. Може да е така, вие не им възразявайте, но вгледайте се само в техния живот, за да видите дали те са намерили истинския път на Живота. И те не са го намерили. Ако старите не са го намерили, колко повече младите! Ако старите се лутат, колко повече младите ще се лутат в търсене на своя път! Това обаче не е лутане. Туй аз наричам „съмнение в самия Живот“, поради което съвременната философия казва, че за да признаем нещата, трябва да ги отречем. Значи трябва да изгубим нещата, за да ги оценим. Как ще оценим нещо, като го загубим? Ти имаш един приятел и като умре, оценяваш го, че бил много добър. Каква полза, че си го оценил след смъртта му? Съвременната философия седи в това, че всички оценяват само умрелите хора, затова тя е култура на мъртвите. Христа днес оценяват – хиляди

църкви има съградени в Негово име, всички Му палят свещи и кандила, но каквито престъпления и да се вършат днес, все в Негово име се вършат! Той все мълчи... Затова Христос е добър, идеален, защото никога не протестира. Ако Христос живееше днес на Земята, щеше да влезе в противоречие с онези, които вярват в Него. А сега всички цитират: „Тъй казал Христос, иначе казал Христос.“ Да, понеже е умрял. Но какво е мислил този учен Човек, какви са били Неговите дълбоки възгледи за Живота, те не искат и да знаят. Всички разглеждат повърхностно нещата.

Сега аз не искам от вас да бъдете гениални, философи. Моята цел е вие да имате трезва вяра. Знаете ли какво значи трезва вяра? Ще ви дам един пример, за да разберете какво наричам трезва вяра. Някое дете върви по пътя, но случи се, че падне и започва да плаче. Като види, че няма кой да го вдигне, то си става само и продължава пътя си. Друго някое дете пък, като падне на земята, веднага става, усмихва се и пак върви напред. Това значи трезва вяра. Аз искам да бъдете като това весело дете – като паднете, веднага да станете и да кажете: „Друг път ще бъда внимателен.“ Повечето от вас мязате на първото дете – като паднете, погледнете назад дали няма някой да ви вдигне и после казвате: „Счупено ми е сърцето!“ Нищо не значи, че си паднал, то не е случайност. Всяко падане си има своя добра страна. Ще ви приведа един пример, който и друг път съм привеждал: един българин, като ходил по работа, изкълчил крака си и другарят му го качва на коня – ще го води на чекръкчия да му поправи крака (това било в турско време). Конят по едно време се разритал, хвърлил го във въздуха и той паднал на земята, като си казал: „Не стига, че единият ми крак е счупен, но и другият ще се счупи“. Обаче, когато той станал, изкълченият крак се наместил. Че конят ви е хвърлил, това не е признак, че иска да ви направи зло. Ако срещнете някое препятствие в живота си, това препятствие може да ви намести крака и вие ще се радвате. В този случай науката може да ви хвърли в противоречия, но понякога тази наука със своите теории може да извади от вас много заблуждения и да намести

умовете ви. Например защо материализмът се яви в света в 19-и век? – За да намести умовете на хората. Всичката онази паяжина в умовете им се очисти. Той дойде във времето, когато схоластиката беше на върха на своето развитие и трябваше да се внесе една по-трезва мисъл. Сега пък трябва да дойде едно духовно движение, което да изтълкува фактите тъй, както са в Живата Природа.

Казах ви, че вие не трябва да бъдете партизани нито на една наука, нито можете да бъдете. Вие не можете да изисквате от една наука повече, отколкото е тя. Защо едикой си философ мисли така, той си има право – тъй вижда, тъй мисли, дотам е дошъл. Вие ще си кажете: „Този философ за себе си е прав, петдесет на сто пък е прав по отношение на другите, но аз зная, че има неща, които той не е взел предвид.“ Вие сте още млади и затова най-първо гледате как да съградите вашия живот, как да се наредите. Някой път вие мислите като старите: как ще прекарате, как ще си намерите работа и често по цели нощи не можете да спите, преживявате какъв ще бъде животът ви след двадесет години. Аз ви казвам, че след сто и двадесет години и камиларят, и камилата ще си заминат от пустинята и няма повече да минават през там. Не мислете само за днес! „Това, което ви е потребно за днес, имате достатъчно, а утрешният ден ще се погрижи сам за себе си“ – казва Христос. Умният човек всеки ден ще намира необходимите условия за живота си. Има ги тия условия, те всякога се създават.

Всички вие не гледате еднакво на нещата, затова може да се роди различие във възгледите ви. Едни от вас гледат по-обективно на нещата, по-наблюдателни са, у други пък разсъдителните способности са по-силно развити, у трети – музикалните чувства, у четвърти – въображението, у пети – паметта, у шести – речта и т. н. Всичко това не е преимущество обаче нито за едните, нито за другите, напротив – с всички тия неща вие можете да се допълвате и да си хармонирате. Човек не може да бъде във всички отношения талантлив, гениален, все ще има нещо, което да му не достига. Ако той беше съвършен в целокупността на своето развитие, работите щяха да седят другояче.

Ако разглеждате от това гледище науката, каква трябваше да бъде например големината на лицето спрямо тялото? Старите гърци са определяли, че дължината на лицето трябва да съставлява една десета от целия ръст на човека, челото трябва да съставлява една трета от лицето. Ние може да запитаме защо именно лицето трябва да съставлява една десета част от целия ръст. Те още не са обосновали това нещо, но са намерили, че при туй съотношение именно тия хора са симетрични, идеални, в тях преобладават красивите форми. Например в Жълтата раса челото долу е широко, а горе – тясно, има форма, подобна на трапец, докато у Бялата раса горната част на челото е малко по-издадена навън в сравнение с тази у жълтата раса и е по-широка, почти правоъгълна. У индивидите на Бялата раса камперовият ъгъл е 80°, а у жълтите е 75°. Туй показва, че долната част на челото им е по-издадена, а горната е права, легнала малко назад. Вие може да питате какво отношение може да имат тия мерки, че у едните камперовият ъгъл е 80°, а у другите е 75°, или каква разлика може да има в интелигентността, ако челото горе е по-тясно, а долу – по-широко, или горе – по-широко, а долу – по-тясно? Простият човек не може да намери нещо особено, което да свързва тия съотношения; той не може да намери и причините защо горната част на челото да е по-широка, а долната – по-тясна, но ученият човек проучва тия неща. Забелязано е, че когато човек се занимава с философия, неговото чело отгоре се разширява. И между вас ще забележите, че ония, у които

Б

Ж

горе челото не е широко, в тях разсъдителните способности са по-слабо развити. Тия, които разсъждават философски, тяхното чело отгоре е широко, те са работили в миналото, в тях има събудени известни центрове и способности, дето се проявяват душевните им сили. Във вас трябва да се събуди силен интерес към разните области на науката, за да се развият постепенно и различните центрове. Ето защо задачата на окултната наука е да развие вашата висша способност, да събуди във вас Божественото и вашия висш разум. Събуди ли се във вас Божественото, вие ще имате вече друго разположение към нещата и Живота. Вашата воля ще бъде мощна, силна, тя ще има един нов елемент в себе си, т. е. ще има един толкова силен подтик нагоре, че при каквито условия и да се намери, нейната сила няма да се измени, няма да отпадне.

Когато ние говорим за Живата Разумна Природа, някои хора я разбират криво; те казват: „Господ ще промисли за нас.“ Аз съм съгласен с това, но в какъв случай? Ако синът каже, че баща му ще промисли за него, вярно е. Наистина баща му ще промисли за стая, за храна, за дрехи, за книги, но той не може да учи за сина си. Следователно Бог може да промисли всичко заради нас, но не може да учи за нас. Разумните Същества могат да промислят всичко заради нас, но едно нещо не могат да направят за нас – те не могат да учат за нас. Значи има една специална работа, за която ние сме тук, на Земята – да учим! Всички вие трябва да учите без друго; вие трябва да живеете, да преживявате, да действате, да упражнявате вашата воля, сърце и ум. Никой не може да живее заради вас; никой не може да мисли заради вас; с чужд ум не може да се мисли, с чуждо сърце не може да се чувства, с чужда воля не може да се действа. Ще чувствате с вашето сърце, ще мислите с вашия ум и ще действате с вашата воля!

И тъй, като ученици на Окултната школа, вие ще заложите ума, сърцето и волята си да се учите и ученето трябва да е придружено с един вътрешен копнеж, с Любов. Имате ли тази Любов, вие ще се домогнете до онази велика Истина,

която е цел на вашия Живот. И тогава който клон от науката и да изберете, ще ви ползва. Ние не ви налагаме да изберете този или онзи клон от науката. Всеки от вас е свободен да избере какъвто клон иска, но да знаете, че този клон трябва да бъде помагало за развиване на вашия ум, сърце и душа.

Тайна молитва

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели.

ПРЕВРЪЩАНЕ НА ЦВЕТОВЕТЕ

Пета лекция от Учителя
11 ноември 1923 г., София

ПРЕВРЪЩАНЕ НА ЦВЕТОВЕТЕ

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели.

Размишление

Прочете се резюме от темите: „Отличителните черти на пчелата“.

Прочетоха се работите върху темата: „Ролята на белите и червените кръвни телца“.

За следния път – тема №5: „Отличителните черти на кротостта и въздържанието“.

Упражнение: ще направите едно упражнение с вдишвания и издишвания, при което мислено ще възприемате белия цвят. Този цвят да слиза отгоре ви като душ. Вдишванията ще стават ритмично и с движение на ръката – с показалеца на дясната ръка. Ще броите до четири. Вдигате дясната си ръка нагоре и започвате упражнението. При първото броене вдишвате и сваляте ръката си от *A* надолу до *B*. При второто броене издишвате и движите ръката си наляво – от *B* до *C*. При третото броене вдишвате и движите ръката си надясно – от *C* до *D*. При четвъртото броене издишвате и движите ръката си нагоре – от *D* до *A*. При тия движения се образува човешкият крак. При движението на краката си трябва да спазвате същите вдишвания и издишвания. Когато организмът е нор-

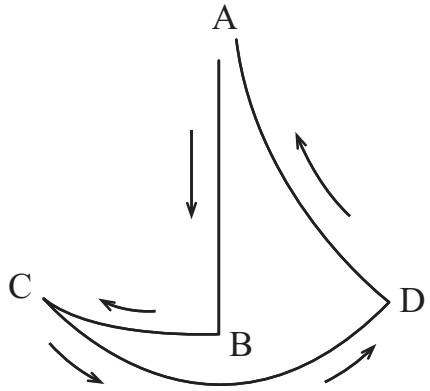

мален, при стъпването напред се вдишва, а при свиването на крака и отдръпването му назад се издишва. Защо много хора са неврастеници? – Те издишват, когато стъпват, и вдишват, когато свиват крака си – затова се изморяват. Не е тъй обаче. Законите на Природата са строго определени. И вие също така не спазвате тия движения на Природата, затова, като ходите по екскурзии, се уморявате. Никога не трябва да правите резки движения, но плавни, хармонични трябва да бъдат движенията ви.

И тъй, при всяко вдишване и издишване ще мислите едновременно за белия цвят и за чистотата. Добре е да правите упражненията си на чист въздух, ако имате у дома си градина. Всяка сутрин ще правите упражнение и за ритмично ходене (по пет минути). С тези упражнения ще помогнете на организма си за възстановяване равновесието в нервната си система и за премахване дисхармонията, която съществува във вас. Вие може да се запитате: „Защо именно чрез движенията ще се възстанови хармонията в организма ни?“ Всички движения в Природата, положителни и отрицателни, са строго определени. Те почиват на известни закони, затова в тях има дълбок смисъл. Например един съвременен физиолог, като изучава червените и белите телца в кръвта, изпуща ги в известно отношение като важни фактори в кръвта, а оттам – и в човешкия организъм. Съвременните учени не са изучили още напълно ролята на червените кръвни телца.

Ще ви запитам каква е ролята на червения цвят например? Окултистите казват, че червеният цвят е свързан с чувствата или с Любовта. Той всякога носи Живот. От какво зависи различието в интензивността на червения цвят? – От това в каква гама е, както и в музикалните тонове. Да вземем линията *AB*, която да ни представлява стълбата, по която се нареждат седемте основни цвята на светлината. Вълната *a* означава първия, червения цвят на светлината в първата гама. След червения цвят идват по ред другите цветове на светлината, докато стигнете до седмия, който е виолетовият (*g*). С този цвят свършва първата гама от седемте цвята и

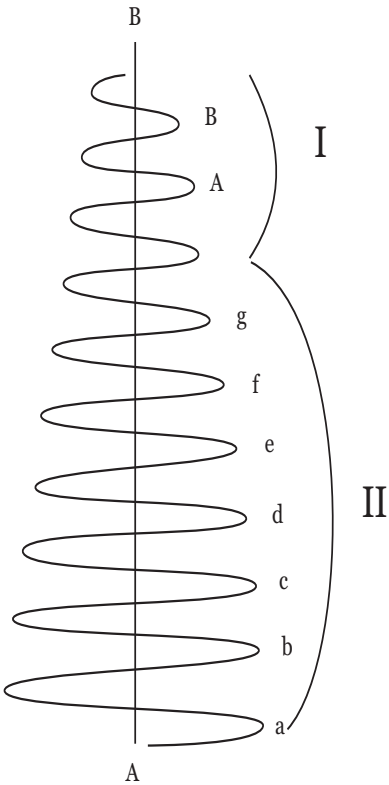

отново започва пак червеният цвят, обаче от втората, по-висока гама. И тук се изреждат същите цветове – *A, B, C*... до *G* (виолетовия цвят). Отново иде червеният цвят, но вече в още по-висока гама, а след него – останалите. Малките форми на червения цвят показват външната страна на Любовта, т. е. намаление на Любовта.

Какво е физиологическото състояние на човека, когато в кръвта му преобладават червените кръвни телца? – Забелязва се голяма активност. Какво ще бъде състоянието на човека, ако в кръвта му се намалят до минимум белите телца, например на десет хиляди червени телца остане едно бяло? Колко червени и колко бели кръвни телца има приблизително в човешкия организъм? *(– На един кубически милиметър има приблизително пет милиона червени и десет хиляди бели кръвни телца, значи отношението им е 1:200.)* Според вас кои телца стоят по-високо в организма на човека, т. е. кои са по-културни – белите или червените? *(– По служба знаем, че червените кръвни телца разнасят кислорода по клетките, а белите запазват организма от вредни, чужди елементи.)* Значи белите телца могат да воюват. Те съзнават, че им е даден един жив организъм, когото трябва да пазят. И червените, и белите телца вие можете да си представите като малки душички в ембрионално състояние, които в бъдеще ще се развиват. Следователно сега те прекарват една

фаза от своето развитие, в която се учат на трудолюбие и самоотричане.

Сега, ако вземем човешката душа като една голяма, важна монада *А,* и всички други малки душички – като малки монади, например всяка от тях да представлява монада *В*, тогава, според теорията на Лайбниц, питам: тази първична монада има ли нужда от другите монади около себе си? – Има. Ще задам въпроса другояче: дясната ръка има ли нужда от лявата? – Има. И лявата ръка има нужда от дясната, но и с една ръка човек може да живее. С две ръце е по-добре, разбира се. Ръката има ли нужда от петте пръста? – Има. Човек може да прекара живота си и с един пръст, но с пет пръста е по-добре. Всичките пръсти на ръката имат ли еднаква сила? – Не. Силата на палеца е равна на другите четири пръста, той има един плюс повече. Палецът е *+5*, а всеки от останалите пръсти е *–5*. Ако се отреже палецът на човека, той губи силата си, чувства, че е изгубил нещо много важно, но щом се отреже кой и да е от останалите пръсти, не се чувства голяма загуба. Значи монадата *А* има нужда от монадата *В*. Монадата *В* е форма, чрез която може да се изрази монадата *А*. Коя монада е по-висока – *А* или *В*? *(Монадите се различават само по степен.)* – По-висока е монадата *А*. Закон е: по-високото всякога се изразява чрез по-ниското, или низшето всякога служи като израз на висшето.

Като казваме, че монадата *А* е по-висока от монадата *В*, вие ще си кажете: „Разбира се, че *А* е по-висока от *В*, тя е първата буква в азбуката.“ Не мислете, че първата буква е *А*, вие не знаете още коя е първата буква. Българският език, па и другите езици започват с буквата *А*, но това още нищо не значи. У нас буквата *В* е трета по ред, но във френски, в английски език тя е втора по ред, на мястото на нашата буква *Б*. При това в английски език буквата *А* има седем произношения: *а, о, я, ье, ъ*, а останалите две произношения и англичаните не произнасят правилно.

Червеният цвят е проявление на един висш свят. Той е емблема на Любовта. Той е толкова чист и деликатен, че ако се докоснете до него, ще внесе във вас висши вибрации, висш

живот, но колкото повече слиза надолу от една гама в друга, той става все по-гъст и по-гъст, докато във физическия свят този цвят действа възбудително на хората. Червеният цвят не внася нещо благородно в човека, напротив – дразни го и го кара да воюва. Когато човек се зачерви, той има желание да се прояви. Червеният цвят не носи всякога мир за Земята. Като се дигне червеното знаме, трябва да се знае, че кръв ще се пролива. Когато червеният цвят избива навън, не е опасно, но когато има вътрешно проявление на червения цвят, тогава е опасно. Ако вие сте попаднали в червения цвят a^1 от първата гама, вие трябва да преминете в a^3 на третата гама, който цвят съответства на Умствения свят, и така ще се тонирате.

Да разгледаме сега въпроса как може да се превръщат цветовете от едно по-низше в едно по-висше състояние. Как можем да превърнем червения цвят например? Вие знаете, че думите *Живот* и *Любов* имат червен цвят. Имате известно неразположение, раздразнени сте, страстите ви в този случай взимат надмощие; какво трябва да направите, за да измените вашето състояние? Вие изговаряте думата *Любовь* няколко пъти, за да превърнете тази нисша енергия в по-висша, но не успявате, положението ви не се подобрява. Първата буква *Л* е един клин, който цепи, но не може да трансформира. Тогава вземете Любовта в трета степен, в нейното състояние на *Благость,* и я произнесете няколко пъти. Буквата *Б* поглъща излишната енергия във вас, тя е закон на растене. Тази дума ще трансформира състоянието ви. Тъй че, като произнесете няколко пъти думата *Любовь* и не ви помогне, произнесете думата *Благость* и следете как ще ви се отрази. Правете опити с думите, за да видите какво влияние ще окажат върху вашия мозък.

Аз ще ви напиша изречението: *Любовь и Благость са две сили.* Питам ви: вярно ли е, че Любовта придава сила на човека? Напротив, Любовта прави силния човек слаб. Виждаш – някой човек дигнал ръка да те убива, но като го посети Любовта, той спуща ръката си надолу и този, силният човек, почва да плаче като дете. Следователно в това отношение Любовта не е сила. Тогава, ако кажа, че Любов и

Благост са две качества на човека, мисълта ми права ли е? Може ли Любовта да бъде качество? Тя съдържа качества в себе си, но сама по себе си не е качество. Значи по-право е да кажем: *Любов и Благост са две сили*. Като произнесеш това изречение правилно няколко пъти, веднага развиваш своето сърце и своя ум, които действат хармонично в тебе, ти имаш вече сила. Тия две думи служат на човека да събудят силите му. Например някой човек е алчен за богатство, за слава; дойде ли в него Любовта, тя въздейства срещу тия сили, обуздава ги.

И тъй, ако вие искате да имате Любов, за да станете силни, това е криво разбиране. Онзи, който иска да се домогне до Любовта, той преди всичко трябва да е силен. Любовта няма нищо общо със слабите хора. Това е едно противоречие, нали? Забележете, децата са много силни. Всички казват, че децата са слаби – едно криво заключение. Детето заповядва на цялата къща, всички треперят от него. Как може слабият човек, като заплаче, да му помагат всички? Туй дете не е слабо, силно е. Като чуят, че някое дете плаче, от махалата идат хора да видят какво иска. То казва: „Ти ще ми помогнеш!“ Туй дете заставя всички наоколо си да го слушат. Казват: „Туй слабото, немощното детенце.“ Немощно е то по отношение невъзможността си за дадено време да движи своите органи, но вътрешно е много силно – по импулс, по стремеж е много силно. Но отпосле, като започва да расте, постепенно изгубва своята сила. В първо време баща му не го бие, но като поизрасте, като стане на пет-шест години, баща му го побийва. Докато си дете, всички те обичат – ти имаш сила, защото Любовта действа върху теб.

И затова, когато ние говорим, че трябва да станем деца, то е, за да бъдем силни. Туй е първата фаза в Живота. Щом сме силни, ще дойде и Любовта, понеже тя ще има с какво да се занимава. Любовта трябва да има какво да обработва. Тя ще вземе силата, която е у нас, ще я обработи и ще я тури в права посока. Тия опити, които ви давам да правите, понякога може да излязат сполучливи, понякога – не и някои от вас може да се разколебаят. Те са цяла наука. Вие трябва

да постоянствате в тях тъй, както в музиката. Аз ви давам само едно общо положение, което вие ще видоизменяте в разни вариации, докато най-после постигнете резултат. Имате едно неразположение; кажете си: „Любов и Благост са две сили“, после: „Любов и Благост са две условия.“ Ако състоянието ви не се е изменило още, кажете си: „Любов и Благост са две качества“ и т. н. При изговарянето на тия изрази, наблюдавайте се, за да видите кой от тях е произвел върху вас най-добро влияние в дадения момент. Който израз ви окаже най-добро въздействие, той е най-близо до Истината.

Правете и други опити с цветовете, а именно: изговаряйте някои думи и следете на кой цвят съответства всяка от тях. Аз ще ви запитам думата *растене* на кой цвят съответства според вас? – На зеления. *Скръб*? – На черния. *Знание*? – На жълтия. Жълтият цвят съответства на Мъдростта. Този цвят не съществува в Природата, той е само отражение; досега не се е проявил, ние не го знаем, в бъдеще може да се прояви. Цвят, който се е проявил, има сила в себе си, той е жив, съзнателен цвят – като влезеш в неговата аура, с него можеш чудеса да правиш. Жълтият и червеният цвят засега са само маски, не са истинските образи. Зад всеки цвят седи една разумна сила във Вселената. Например сърцата на всички висши Същества на Любовта са свързани с червения цвят, който те изпращат като струя на Земята. Но за да се домогнеш до съществената сила, която се крие зад този цвят, трябва да го превърнеш седем пъти, т. е. да го дигнеш в седем по-високи гами. Да обясня мисълта си: да кажем, че имате една картина, намазана с червена боя, и вие сте малко натъжен, доближите се до картината и я пипнете. Как мислите, тази червена боя ще ви предаде ли нещо, ще внесе ли във вас някакъв живот? – Не. Вие сте още натъжен, затова взимате един трендафил с розов цвят, помирисвате го, искате да си въздействате с него, но и той не ви помага. Дохожда най-после един ваш приятел, който ви обича, и ви казва: „Обични приятелю!“ Щом чуете тази дума, вашето скръбно състояние веднага се изменя. Думата *Обич* има розов цвят,

тя веднага внася един нов елемент във вас. Тази дума, като е минала през душата на вашия приятел, произвежда тия висши трептения на червения цвят, вие ги възприемате и си въздействате чрез тях. Трябва да кажеш: „Обичам ви“, а не: „Аз ви обичам“. Думата *аз* предава материален характер на Любовта.

И тъй, ефектът на цветовете зависи от техните вибрации. Колкото са по-висши вибрациите на даден цвят, толкова и резултатът е по-добър. Правете опити, за да чувствате вибрациите. Когато сте разгневен, когато имате отрицателни мисли, вдълбочете се в себе си, във вашата аура, и ще видите в този пояс около вас широки, черни резки. Тогава казвате: „Колко съм черен!“ Човек може да вижда в аурата си трептенията на разните цветове. Висшите трептения, които идват от висшите светове, влизат в аурата ви и създават една приятна гледка, приятна картина, а тия, които идват от нисшите светове, създават нисши настроения и придават тъмен цвят на аурата ви. Когато сте неразположени, трябва да знаете отде иде това неразположение и в кой цвят се намирате. Много пъти вие сте в дисхармония с тия висши, живи цветове. Ако сърцето ви не чувства правилно, вие сте в дисхармония с червения цвят. Ако сте в дисхармония с мислите си, жълтият цвят не може да ви изпрати своите висши трептения. Ако черният ви дроб е разстроен, вие не може да възприемете трептенията на зеления цвят. Много окултни ученици страдат по тази причина именно, че не могат да се хармонират с цветовете.

За следния път ще напишете по една дума, която приблизително да съответства на всеки един от седемте цвята. Аз искам да употребите думи извън двете *Обич* и *Любов*, които употребихме тук. Значи ще напишете седем думи. Не се смущавайте, не се безпокойте дали ще определите точно цветовете на тия думи. Вие трябва да бъдете като музиканта, който се учи. Има неща, които се придобиват чрез постоянни опити и упражнения. Така се добива и музиката. Ти може да разбираш музиката теоретически отлично, но практически да не знаеш нищо. Чрез постоянно слушане, чрез постоянни

упражнения ти ще можеш да различаваш един тон от друг. Същото нещо е и по отношение на светлината: теоретически ти можеш да знаеш, да разбираш много нещо за приложението на светлината, но практически не можеш да я използваш. Ето защо туй, което знаете, трябва да го превърнете, да го асимилирате, да стане плът и кръв във вас – не в обикновен смисъл, но да се превърне в тази жива, съзнателна плът, която се подчинява на човешкия Дух. Туй знание трябва да употребите за полза на вашата душа.

Сега ще ви кажа друго изречение: *Любов и Благост са две велики добродетели за повдигане на човешката душа*. В разбирането и прилагането на тия велики добродетели е силата на вашата душа.

Тия неща, които вие знаете, са прави, но са вторични. За да се прояви едно ваше желание, една ваша мисъл или едно ваше чувство, трябва да се поляризира. Основната идея, която искам да ви дам, е следната: да кажем, че имате една монада *А*, която иска да се прояви. Тя не се проявява нагоре, но пуща първия си корен надолу, и то не по права линия, в монадата *В*. Тази монада *В* чрез своята проекция нагоре връща енергията, възприета от монадата *А*, и образува първия клон нагоре в монадата *С*. В монадата *А* се явява отново желание да се прояви, затова пуща втори корен надолу, като образува монадата *Д*. Тази монада *Д* се проектира нагоре и образува монадата *Е*. По този начин именно расте първата монада *А*: като пуща един корен надолу и от него – един клон нагоре, още един корен надолу и от него – един клон нагоре и т. н. Това са все вторични монади, които работят, а всъщност се проявява монадата *А*.

Аз ви нахвърлям тия мисли за разсъждение. Моето желание е да ви дам една нова мисъл, върху която да работите. На всички ви са необходими малки запалки. Когато изучавате динамическите свойства на материята, вие ще се научите да боравите правилно с нея. Например, ако запалите динамита на открито и с обикновена запалка, той гори бързо, изгаря лесно, но без експлозия. Запалите ли го в ограничено количество въздух и с химическа запалка, той експлодира и е

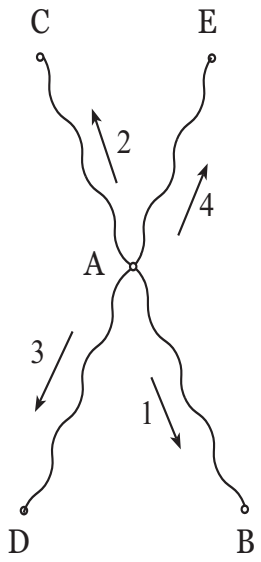

опасен. Следователно всяка сила, за да се доведе в своето нормално действие, си има своя особена запалка. Истината има особена запалка, Мъдростта има особена запалка, Любовта има особена запалка. Всяка сила има свой специален огън, своя специална запалка, която може да я докара в действие. И друг огън може да доведе силите в действие, но няма да произведе същия ефект – изисква се нейната определена запалка. Единствената запалка за разумната човешка душа е да помислиш, че Бог е Любов. Вие може да мислите за баща си, за майка си, за приятелите си, но те са обикновени запалки. Като помислиш, че Бог е Любов, тази запалка е сила. От тази запалка трябва да започнете. Няма динамическа сила в света, която да се противопостави на тази запалка.

И тъй, ще схващате Бога като Любов. За Него няма да имате никакви философски схващания, няма да слушате как Го описват философите. Макар че са философи, нищо не значи – те описват неща, които не се описват, и говорят за неща, за които не се говори. Ти не можеш да видиш Бога, нито да Го определиш какво представлява, но като дойдеш в съприкосновение с Него, ти ще Го почувстваш, защото няма друго същество, което да има Неговите вибрации. Ако имаш хубаво разположение на душата си и се приближиш при Бога, ще усетиш най-нежни вибрации, но ако се приближиш при Бога неподготвен, ще изживееш най-големи сътресения, най-големи взривове. Ето защо, когато грешните хора се приближават при Бога, изчезват като дим, а праведниците се радват. Затова най-напред трябва да се нагодим към Неговата запалка. Човек трябва да отиде при Бога с всичкото си смирение, със съкрушено сърце. Като отиде така при Бога, той ще оживее. Пък ако отиде с всичкото си величие като някой

цар, нищо няма да остане от него. Господ не иска при себе си царе. Царят е емблема на грехове; той не е сигурен за живота си, за престола си, затова има армия, която да го брани. Какъв цар е това? Да, разбирам цар, но такъв, който е готов да заеме всяко положение в света. А пък смиреният човек, като отиде при Бога, той носи добродетелите си със себе си.

Значи първата запалка – най-силната, най-мощната в съзнателния, самосъзнателния и свръхсъзнателния живот, това е да се свържеш с Бога. Като отидеш при Бога, трябва да станеш сериозен, всички противоречия трябва да изчезнат от душата ти. Душата ти трябва да бъде така отворена, че да приемеш всичко, което е необходимо за тебе. Само така ще можеш да почувстваш Бога! Ти отиваш при Бога и се съмняваш дали ще те приеме, или не – сам си поставяш преграда. Досега в аналите на окултната наука няма случай смирен човек да е изпъден от Бога, но горделивците много често са изпъждани. Бог държи горделивците далеч от Себе Си, не че не иска да се разговаря с тях, но като неподготвени да издържат Неговите вибрации, в тях стават големи експлозии, които причиняват големи пакости. Писанието казва: „Бог не съизволява в смъртта на грешника.“ В това именно седи Божията благост.

Та ще дойдете до философската мисъл. Аз наричам философска мисъл мисълта на сърцето – първо ще почувстваш, после ще мислиш. Първо ще опиташ ябълките, после ще им направиш описание. И Любовта първо ще опитате, а след това ще говорите за нея. А сега всички говорят за Любовта, без да са я опитали. Аз не казвам, че абсолютно не сте я опитали, но това е човешката любов. А какво казват поетите за човешката любов? – Че е изменчива. Любов, която е изменчива, каква любов е тя? Сега аз говоря за Божествената Любов, която се проявява в човешката душа.

Размишление

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели.

ГНЯВ И СТРАХ

Шеста лекция от Учителя
18 ноември 1923 г., София

ГНЯВ И СТРАХ

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели.

Размишление

Прочете се резюме върху темата: „Ролята на червените и белите кръвни телца“.

Прочетоха се няколко от работите върху темите: „Отличителните черти на кротостта и въздържанието“ и „Седемте думи със съответните им цветове“.

За следния път – тема №6: „Отличителните черти на смелостта и твърдостта“.

Какъв цвят има думата *гняв*? При какви условия се ражда гневът? – Гневът е превърната сила в низходяща степен, той е излишна енергия. Как се е създала тази енергия? – Всяко желание, което среща на пътя си съпротивление, се пречупва; половината от неговата енергия се превръща в една ненормална топлина, която отива в мозъка, и тази топлина именно образува гнева. Гневът е, който увеличава температурата в тялото. Той съставлява един плюс към обикновената температура на организма и действа разрушително. Аз говоря за гнева в обикновения живот, дето той представлява обикновено явление, но когато човек се занимава с възвишеното, с Божественото, тогава гневът се изключва. Идейният живот изключва всякакъв гняв. Гневът не е качество на човешкия ум, но той е присадка на чувствата, един недъг на чувствата. Когато се разгневите, вие може да се оправдаете с това, че някой ви е обидил. Да, но вие може да се разгневите и без да са ви казали някоя обидна дума. Просто вървите по пътя, някой ви бутне и вие веднага кипвате. Тук вече става подпушване на енергията. Човек не е разположен всякога да се гневи. Може да направите опит: иди, бутни

най-гневливия човек според закона на Любовта, той ще се усмихне и ще ти каже: „Бутни ме още веднъж!“ Оттук вадим следния закон: когато се срещнат две положителни сили, те всякога се отблъскват и образуват гнева. Например, ако се срещнат двама души крайно честолюбиви, те могат лесно да се разгневят.

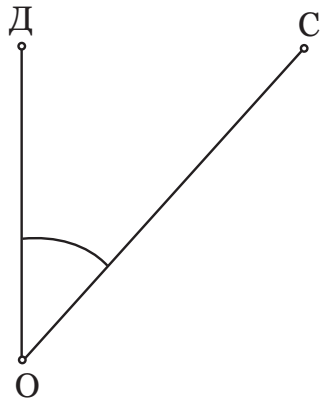

Допуснете, че точката *О* представлява центъра на мозъка, линията *СО* представлява течението на моралните сили в човека, линията *ДО* представлява течението на личните сили, личните чувства в човека. Когато линията *ОД* е по-дълга от линията *ОС*, всякога се ражда гневът. Ако линията *ОД* се съкрати много, тогава човек става индиферентен, безразличен. Всяка енергия, която организмът не може да асимилира правилно, ражда един излишък. Този излишък е гневът, който винаги се отбелязва с червения цвят. Има няколко признаци при разгневяването: лицето почервенява, веждите се свиват, мускулите около устата трепват, ръката се свива в юмрук и човек е готов да се прояви. Опасната страна на гнева е, че човек може да се отдалечи от правия път на своето развитие.

За тази вечер ви бе дадена темата: „Кротостта и въздържанието“. Кроткият и въздържаният човек е човек без гняв. Не че няма гняв в него, но той превръща гнева още от основата му в полезна енергия. Един учен българин ми разправяше резултатите от един метод, който приложил върху себе си: той свършил два факултета в странство и като се върнал в България, преди да се залови за каква и да е работа, запитал се дали ще може да се прояви като истински човек в живота, или не. За тази цел той избрал следния метод: намира един хамалин и го помолва да му говори най-лошите думи, които пожелае, за което ще му заплати

добре. Започва този хамалин да го ругае, да му изрежда най-лошите епитети, а той слушал, слушал, докато разбрал най-после дали ще може да издържа на ударите в живота, дали ще стане човек, или не, и му казва: „Достатъчно вече!“ И наистина, опитът излязъл много сполучлив. Вие често се натъквате на такива хамали в живота си, които ви услужват без пари, но сте недоволни. Този пример, който ви дадох, е действителен, но това могат да направят само хора с морална стабилност, този опит не може да го направи всеки. И действително, всички велики хора в света всякога са били подлагани на такава дисциплина. Проследете живота на кой и да е от великите хора – ще видите, че всички са били подлагани на хули, на гонения, носили се най-лоши думи по техен адрес, за да се види дали ще могат да издържат. Този, който може да издържи, той е човекът, на когото може да се възложи някаква мисия. Някои от вас, като ученици на Окултната школа, ще минат под такава дисциплина, затова повдигам този въпрос. Не можете да избегнете този път. Дали ще минете тази дисциплина като ученици на Школата, или вън от нея, безразлично е, но важното е, че всички ще я минете.

И тъй, първото важно нещо за вас е да владеете гнева си. В този случай самообладанието ви е необходимо. Освен това вие трябва да развивате интуицията си. Тя ви е необходима, за да разбирате човешкия характер, да разбирате кои хора са подобни на вас и кои не. С тези, които са подобни на вас, вие може да живеете добре, но от тия, с които не си съответствате, трябва да се държите на известна дистанция. Като познавате кои хора са подобни на вас, може да правите следните опити: когато сте силно разгневени, повикайте някой ваш приятел да тури ръката си на задната част на главата ви. Ако вие сте подобни помежду си, ако си хармонирате, той ще възприеме вашето разположение и равновесието ви ще се възстанови. Ако пък не си хармонирате, неразположението или гневът ви ще се увеличи. Аз съм забелязал, хората от политическите кръгове са силно честолюбиви и ако се случи някой измежду тях да каже някоя дума на кого и да е от тия видни политически

лица, даже с мек език, може да го засегне толкова много, че да произведе цяла реакция в него. Често в някои държавници, политици, които са на власт, личните чувства биват тъй силно развити, че те само за една дума, даже деликатно изказана, са в състояние да отворят цяла война.

Сега всички вие трябва да имате един определен идеал за Живота; вие трябва да знаете в какво седи същността на този Живот. Кога се уронва престижът на някой човек? – Престижът на човека се уронва, когато някой му каже една лъжа. Когато някой човек ви говори Истината, какъвто език и да държи, този човек повдига вашия престиж. Мнозина от вас се боите да кажете Истината. Не, когато говорите Истината, вие трябва да бъдете смели! Когато говорите Истината, не ви трябват много философии, не мислете какви ще бъдат последствията, смели бъдете! Когато ще изказвате вашите лични мнения, бъдете крайно предпазливи! Говорите ли Истината, абсолютно не се бойте! Казвайте Истината, тя ще се погрижи за себе си. Ще правите разлика между Истината и вашето убеждение – тия разграничения са потребни при сегашното ви развитие. Ако не ги вземете под съображение, няма да се мине дълго време и вие ще се намерите в една задънена улица, която турците наричат *чакмак-сокак* – сляпа улица. Попаднете ли в такава улица, ще трябва да се връщате назад. Вие трябва да турите в живота си една здрава основа, върху която да се развива знанието, което сега придобивате. Кое знание? – Това Знание, което ще ви ползва не само през този живот, но и през бъдещите векове на вашите съществувания. Ако придобиете знание, което ще ви ползва само през този живот, вие ще бъдете една посредствена личност в живота. Такова преходно знание е потребно само за забавление, но всеки от вас трябва да има в живота си една положителна идея, към която вечно да се стреми.

Вие може да се натъкнете на друг един отрицателен недъг в живота – на страха. Мнозина се страхувате от гнева. Колкото гневът е опасен в положителен смисъл, толкова страхът е опасен в негативен смисъл. Гневът може да ви

накара да извършите много престъпления – да удавите някого, да убиете, да запалите някоя къща и други. Под влиянието на страха, обратно – няма да направите такива престъпления, ще бъдете много внимателен, но ще се развие във вас лъжата, измамата, лицеприятието, подлостта и тем подобни. Гневът е психическо пиянство, той развива смелостта и вие мислите, че можете да направите всичко, но щом изтрезнеете, ще си кажете: „Що ми трябваше да се гневя? Що ми трябваше да се залавям за тия неща?“ Значи гневът не е естествено състояние за човека.

И тъй, вие имате тия два недъга в себе си и трябва да се пазите от тях. Тия недъзи не са от сега, те са ви съпровождали през всичките ваши съществувания. Те са една полезна нишка за вас, стига да ги разбирате. Ако знаете да използвате правилно страха, той ще се превърне в елемент на благоразумие. Ако знаете да използвате правилно гнева, той ще се превърне в елемент на волята – на смелост. Значи гневът може да се превърне на смелост, а страхът – на благоразумие. При страха се изисква един малък плюс. На химически език преведено, страхът е основа, на която трябва малко повече киселина, за да се неутрализира. Гневливият човек трябва да бъде разсъдлив; и страхливият човек също трябва да бъде разсъдлив. Гневливият човек, щом почне да разсъждава, става смел, а страхливият човек, щом почне да разсъждава, става благоразумен. Първият ще извади ножа си и така ще разреши въпроса си, а вторият ще вземе перото, ще пише във вестниците и като писател ще разреши въпроса. Всички писатели, които пишат, не са смели хора. Те са смели само с перото в кабинета си, а вън не са смели. Докато пишат още, те са смели, защото не знаят какви ще бъдат последствията.

Какъв е цветът на страха? Какъв става човек, като се уплаши? – Той пребледнява, става жълт. Значи страхът кара човека да мисли. Щом човек направи една погрешка, външно в него се предизвиква жълтият цвят. Значи страхът се лекува само чрез жълтия цвят. Гневът с какво се лекува? – С розовия цвят. Това показва, че тъмночервеният цвят трябва да се

превърне в розов или в син. Мислете за тия цветове. Тия вибрации ще предизвикат у вас едно успокояване и вие ще почнете да мислите, да разсъждавате. Кой цвят изпъква след розовия? В кого се влюбва розата. Когато човек се влюби, започва да мисли. Значи след розовия цвят иде жълтият. Розовият и жълтият цвят си хармонират. Когато вие искате да излекувате известен недъг от себе си, прекарайте тия два цвята през ума си и те ще произведат един малък благоприятен резултат. Какво е съотношението между жълтия и синия цвят според вас? Кой е преобладаващият цвят сега на Земята? – Зеленият. Ние сме потопени в зеления цвят, през него минаваме. Той е цветът на човешката индивидуалност, прави го самостоятелен.

Както виждате, вие може да се лекувате с цветовете. Когато вашата нервна система или когато вашият ум, или вашето сърце почнат да обедняват, във вас се заражда съмнението. Щом сте обеднели, представяйте си едновременно следните три цвята: розов, жълт и зелен. Като се съединят тия три цвята, правят едно съединение, което предразполага човека да се чувства като самостоятелен индивид. И тогава той казва: „Сега аз мога да направя всичко."

Коя дума съответства на розовия цвят? Кое предизвиква да се яви външно розовият цвят? – Радостта. Онзи, който се влюбва, нали се радва най-напред? Всеки предмет или всяко лице, което обичате, предизвиква във вас радост. Коя дума външно съответства на жълтия цвят или на Мъдростта? По какво се познава мъдрият човек? Вече за влюбения знаете – той се радва. Детето, като получи нещо от баща си, скача, радва се. Ами мъдрият човек какво качество ще прояви? *(– Сериозност, замисленост, доволство.)* Не, външната страна на мъдрия човек е работата. Само мъдрият човек работи. Ако е художник, взима четката – рисува; ако е поет, взима перото – пише. В каквото и да е направление, той е деятелен – работи. Той работи, не се труди. Трудът не е качество на мъдрите хора, а на обикновените. Само мъдрият човек работи и на лицето му се изразява удоволствието. Мъдрият човек работи с удоволствие. И тъй, любещият човек се

познава по Радостта, а мъдрият – по работата. Някой казва: „Какво трябва да направя, за да стана мъдър?“ Няма да се трудиш, а ще работиш. Всеки човек има какво да работи: да изглажда своя характер, да чисти лошото от своя ум, от своето сърце. Да изглаждаш известни свои недъзи или да придобиваш някои добри качества, това е работа! Ти искаш да станеш мъдър, смел, разсъдлив; това е благородна работа – ще работиш.

Туй, което пречи на съвременната наука да намери Истината, да посочи истински методи за възпитанието, е това, че в нея идеите са разхвърляни. В съвременната наука няма идеи, които да вървят тъй свързани, ръка за ръка. Напротив, всичките ѝ идеи са разхвърляни. Например идеята да бъдем добри тя счита като едно предложение, като един орех, който може да се изяде. Не, за да бъдеш добър, ти трябва да превърнеш своята противоположна идея два-три пъти, да разореш тази земя, да посадиш в нея ореха и да чакаш плода. Добротата е плод. Най-мъчното изкуство е да бъдем добри. Ти не можеш да станеш добър изведнъж. Най-първо ще започнеш с Радостта и след туй ще дойде Добродетелта. Тя ще се яви като резултат на Радостта и работата. Природата не обича разхвърляните идеи. Ние сме много логични, но Истината я няма в тази наша логичност. Природата пък е толкова прецизна, че не търпи никаква лъжа, никаква измама. Не мислете, че като ни търпи, така ще мине. Един ден тя ще вземе всичко, каквото имаме, ще го разсипе и няма да ни остави нищо. Не си правете илюзии, че тя търпи лъжата. И Писанието казва: „Блажен е онзи, когото Господ наказва.“ То значи: блажен е онзи, на когото Господ показва грешките още отначало. Дойде при тебе някой твой приятел, покаже ти някоя погрешка – благодари му. Природата го е пратила при тебе, той е неин посланик. Ако се откажеш да го приемеш, един ден тя сама ще дойде, ще те вземе без всякакви церемонии и хоп – в ретортата си вътре. И от тебе само пара ще остане.

Първото нещо за вас: ще се научите всички да обичате Истината. Аз не ви говоря за Абсолютната Истина, но за тази,

която е вложена в Живота, която е необходима за създаване на характера ви, за създаване устойчивост на вашата наука. Вашата наука трябва да се циментира, да стане един солиден елемент в Живота, за да бъде стимул за работа.

Моята цел сега ни най-малко не е да ви давам някои морални наставления. Аз изразявам само как действа известен закон в Природата. И без да се говори, чрез страдания хората постепенно ще достигнат до същите резултати, но който е разумен, може да се ползва от опитността на другите. Човек, като страда дълго време, добива Истината. Тогава той разбира думите на апостол Павел: „Винаги се радвайте и постоянно се молете!“

Сега как ще изтълкувате думата *Радост*? Представете си, че Радостта е една монада. Какво означава буквата *Р*, с която започва думата *Радост*? Вие знаете, че в Природата няма случайности. Значи този знак не е взет случайно. Той може да е взет от латинската азбука, но го има и в египетските йероглифи. Тия знаци съществуват и в Природата. Буквата *Р* представлява една монада, буквата *А* – коренът на тази монада, спуснат надолу. Следователно, щом е корен, той е двояк в себе си – едновременно е и сладък, и горчив. Като корен, той изразява всички ония неща, които се явяват в материята. Горчивина и сладост съответстват на двете състояния – скръб и радост. Тия две противоположности се срещат при сегашните състояния на Живота: след една голяма радост идва една голяма скръб. Някой приятел ви услужи с десет хиляди лева и вие се радвате. Не се минава много време и той ви казва: „Я ми върни парите назад!“ Питам: кои са причините да ви даде парите и след известно време да си ги иска назад? Ако вие не му ги върнете назад, той казва: „Едно време те мислех за мой приятел, но сега се разочаровах, върни ми назад парите!“ Дава ви под съд, осъждат ви и ви турят в затвора. Вие си казвате: „Какво ми трябваше да приемам тази услуга?“ Психологически може да се обясни кои са причините на това нещо, но аз вадя следното заключение: човек, който действа по закона на Любовта и Мъдростта, никога няма да влезе в затвора за десет хиляди лева. Умния човек затварят само за Истината; той казва:

„Само за Истината мога да живея в затвора, за нищо друго!“ Позор е да лежи човек в затвора за десет хиляди лева. Да лежа за Истината, да ме бият за Истината – разбирам, но да ме бият за дребно нещо – това е срамота! Само за Истината мога да подложа гърба си – нека бият! Ти ще мълчиш. Измениш ли този закон, Истината сама ще те накаже. Затова тя казва: „Остави, ти не защитавай себе си!“ Някой ще каже: „Око за око, зъб за зъб.“ Не, това е Мойсеевото учение, то няма нищо общо с Истината. Другаде можем да приложим това правило „око за око“, но дойде ли до Истината, ще обърнеш гърба си. Тя казва: „Ти не се защитавай, аз ще те защитавам.“ Речеш ли сам да се защитаваш, ти си фалирал, ти си пропаднал вече. Остави Истината да те защитава. Онзи, който днес те е ударил три пъти, след една година ще бъде твой приятел. Но кога? – Ако ти премълчиш заради Истината. Тогава той ще дойде при тебе и ще ти каже: „Извини ме, аз направих голяма погрешка по отношение към тебе, но заради това отсега вече съм твой приятел.“

Сега аз не искам да ангажирам всичкото ви време за учение на това, което ви говоря. Ще употребите само това време, което не знаете как да употребите, само празното си време. Ето кое е празното време според мен: някой път сте неразположени – това е празно време. Използвайте тогава учението на Живата Природа, занимавайте се с него; щом умът ви е зает, оставете го настрана. Когато животът ви се обезсмисли, когато ви е страх от нещо, когато имате някакво неразположение на духа, пак вземете учението на Живата Природа. Това е правилният начин, по който може да възстановите своето равновесие, силите в своя организъм. Обезсърчен сте от живота, мислите, че от вас нищо няма да излезе – занимавайте се с учението на Живата Природа. Занимавайте се с цветовете, с Любовта, с Мъдростта. И намерите ли нещо съществено за вас, задръжте го. Аз мисля, че вие ще намерите по три-четири часа на ден такова празно време, което да посветите на Новото учение.

Тайна молитва

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели.

ТВЪРДОСТ, СМЕЛОСТ И ИЗПЪЛНИТЕЛНОСТ

Седма лекция от Учителя
25 ноември 1923 г., София

ТВЪРДОСТ, СМЕЛОСТ И ИЗПЪЛНИТЕЛНОСТ

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели.
Размишление

Прочетоха се резюмета от темите: „Отличителните черти на кротостта и въздържанието“ и „Седемте думи със съответните цветове“.

Прочетоха се няколко от работите върху темата: „Отличителните черти на смелостта и твърдостта“.

За следния път – тема №7: „Разлика във философските възгледи на Платон и Аристотел“.

След това ще пишете върху тема №8: „Разлика между страх и съвест“.

Твърдостта, смелостта и изпълнителността, или т. нар. екзекутивни способности на човека, спадат към една и съща категория – те са сили на волята. Графически могат да се представят като страни на един и същ триъгълник. Тия сили първо се проявяват в подсъзнанието, дето действат механически.

Всяка една от тях има три проявления. При първото положение твърдостта се проявява, когато разумът в човека

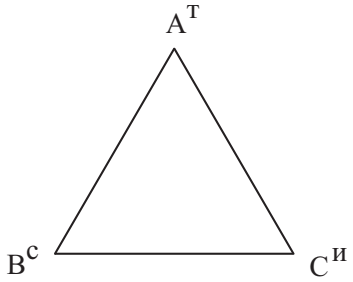

А^т – твърдост

В^с – смелост

С^и – изпълнителност

не действа; в такъв случай човек е упорит, своенравен. За такъв човек турците имат следната поговорка: „Циганинът и чука продава, и чергата продава, но от своето не отстъпва.“ При второто положение твърдостта се проявява, когато се засегнат личните чувства в човека. При третото положение твърдостта се проявява, когато човек има убеждение; това вече е идейно проявление на твърдостта. Тъй че, първото проявление на твърдостта е физическо, несъзнателно – в него съзнанието не взема участие; във второто проявление чувствата вземат участие; третото проявление е идейно.

Какво мислите за смелия човек? Смелият човек не е всякога изпълнителен, той не е и всякога твърд. И твърдият човек не е всякога смел. Човек може да бъде смел, без да бъде твърд, а може да бъде твърд, без да бъде смел. Тази вода, която слиза от някоя височина по определен наклон, смела ли е? – Не, тя слиза отгоре по необходимост, такова направление ѝ е дадено. Ами тази вода, която се изкачва нагоре под известно налягане отдолу, смела ли е? – Не, и тя се изкачва по необходимост на дадените условия. Смели са само високоморалните, идейните хора. Смелият човек може да бъде кавалерист, да нападне с коня си този или онзи, да ги обере и после да избяга. Твърдият човек пък седи в крепостта обсаден, както французите във Вердюн[3], месец, два, три, пет, осем, а може би и повече – издържа. Изпълнителният човек е човек със замисъл, има предвид да преодолее някакви пречки; той е тежката, дългобойната артилерия на човешкия характер. Тия три сили действат в човека. Центърът на твърдостта се намира отгоре на главата – тя е страж, инспектор при първата врата на моралните чувства; като дойдеш при нея, тя казва: „Я си дай тук билета!“ Смелостта пък всякога урежда работите – тя е втората врата, на волята. Разрушителността е воюващият войник, в нея няма никакъв морал.

Когато проявлението на тия чувства се подтиква само от ума, човек става опортюнист, гледа да използва всичко, а когато проявлението на тия добродетели се диктува от моралните чувства на човека или от духовните му сили,

тогава те имат идеален израз. Бъди смел, но да знаеш защо си смел – смелостта ти да бъде на място! Бъди твърд, но да знаеш защо си твърд! Бъди изпълнителен, но да знаеш защо си изпълнителен! Твоята твърдост, твоята смелост и твоята изпълнителност трябва да почиват на известни убеждения в тебе. Тия три сили не са едни от най-висшите, от най-благородните чувства в човека – те имат своето място само на физическия свят. Който дойде на физическия свят, има нужда от тях; когато Висшите същества слизат на Земята, те се въоръжават с тия оръжия. Когато твърдостта не се ръководи от ума, т. е. когато разсъдъкът не взема участие, тя създава много неприятности на човека. В него се набират известни енергии, които трябва да се трансформират. Твърдостта е един акумулатор, в който се събира или електричество, или магнетизъм. Има твърди хора, които за нищо не отстъпват от своето; има твърди хора, които отстъпват от своето, само когато успееш да ги убедиш, че не са прави. Най-после има твърди хора, които отстъпват само при морални аргументи.

Какво бихте отговорили, ако ви се зададе въпросът защо Природата е внесла твърдостта в човека? – Твърдостта, това е гръбнакът в човека, който не трябва да бъде механически и неподвижен, а съзнателен и подвижен. Да се прегъва, без да се пречупва, и то под влияние на високоморални чувства. Какво движение има твърдостта? – Нагоре по правата линия *AB*. Всички твърди хора растат нагоре. Тогава можем да извадим заключението, че късите, ниските хора имат малко твърдост. Значи твърдостта помага на растенето. Ами смелостта какво направление има? – Смелият човек върви по направление към *C*, на широчина. Какво направление има разрушителността? – Кръгообразно, по всички посоки (по направление на дъгите *ав*).

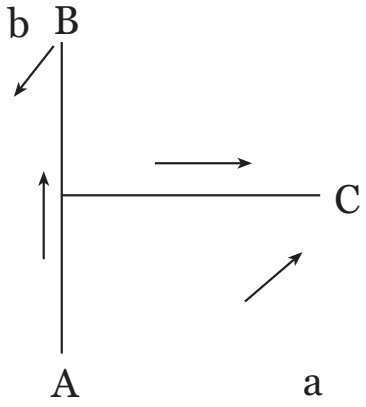

И действително, всички убийци гледат да хванат човека, да го удушат, като му омотават въжето около врата. Когато заобиколят някой неприятел, тук действа разрушителността – започват своята стратегия, замислят отде да го нападнат, как да го убият и т. н. Разрушителността е най-грубата сила, която действа в човека, тя е от най-ниско произхождение. Хора, у които е развито това чувство, всякога гледат да обесят някого, да го затворят, да го убият. Смелият човек казва някому: „Ти не трябва да бъдеш баба, удари го в носа, че да те помни.“ Смелият човек трябва да напада и да се оттегля. Твърдият човек трябва да бъде като канара – всичко, което се удари у него, да отскочи. Следователно, когато твърдостта действа в човека, кара го да отстоява правата си. Смелият човек казва: „Ти не трябва да се оставиш да те яздят, трябва да се проявиш.“

Наблюдавайте какви движения прави ръката при проявление на тия сили. Когато действа разрушителността, например, ръката се свива на юмрук – забива нещо. Следете тия движения в малките деца особено, които се проявяват естествено. Какво прави упоритото дете? – То застава право като войник, изопва всичките си мускули, не се мърда, стои неподвижно като кол. Всяко чувство изобщо се проявява в известен род движения, които са израз, отражение на вътрешността в човека. Трябва да знаете, че всички тия сили, всички способности в човека хвърлят оттенък върху неговия ум. Те са елементи на мисълта. Ако в някой човек твърдостта, смелостта и разрушителността имат преобладаващо влияние над другите сили, те ще внесат голяма жлъч, отрова в живота му. Ако този човек е смел, ще каже: „Аз ще му дам да ме разбере!“ Ако е твърд, ще каже: „Аз ще отстоя правата си!“ Човек трябва да възпитава естествено своите чувства, иначе може да се родят много неприятности в умствения и в моралния живот.

Френологически е доказано, че когато у някой човек твърдостта (*Т*) и благоговейното (*Б*) или религиозното чувство са силно развити, а разсъдъкът (*Р*) е слабо развит, имате един фанатик човек, когото с нищо не можете да убедите. Когато

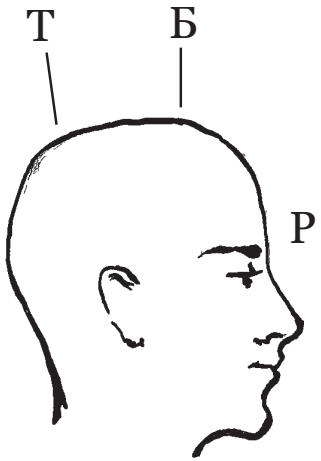

една идея влезе в главата му, каквото и да му говорите, нищо не е в състояние да го отклони от нея, тъй си остава. Само смъртта може да реформира този човек. Когато отстоявате еднаидея,трябвадаиматепредвид какви са подбужденията, които ви подтикват към нея, какво благо може да ви донесе и т. н. Интересен факт за наблюдение е влиянието на всички тия сили върху ноктите на човека. Когато твърдостта се развива в някой човек, ноктите му стават широки. Наблюдавайте хора с широки нокти и ще видите, че те са много издръжливи. Хора, които са страхливи, предпазливи, имат малки и завити нокти. От друга страна, доброто, правилното кръвообращение се отразява върху ноктите. За да познаете дали вашето кръвообращение е правилно, разгледайте имате ли бял полукръг в началото на ноктите си. Колкото този полукръг е по-голям, толкова и кръвообращението е по-добро. Изчезва ли този полукръг по ноктите, кръвообращението е слабо, трябва да дишате дълбоко. Колкото повече се скъсяват ноктите, толкова повече разрушителността се проявява. Разрушителните натури имат широки и къси нокти. Скъсяването на ноктите показва, че умствените способности в човека се спират, а се развиват физическите сили като разрушителността. Хора с малки, къси и широки нокти са гневливи и избухливи. Значи всяко чувство упражнява известно влияние върху ноктите. Всичко, което става във вас, може да се хроникира върху ноктите ви, и то само в продължение на сто и осемдесет дни, защото в толкова дни нокътят се сменява. Той показва какво е било състоянието ви през това време. Ноктите ви трябва да бъдат гладки и хубаво закръглени. Щом се яви някаква грапавина по тях, ще знаете, че във вас има нещо дисхармонично. По ноктите си ще

изучавате характера си. Те са най-хубавото огледало, в което, ако се поглеждате всеки ден, ще знаете какво ви липсва. Някой път нокътят ви се пука – ще следите, коя е причината за това. Ще проверите, че наистина известни промени в ноктите ви са резултат на развитието на известни умствени способности, на известни морални сили във вас. Затова, като ученици на Окултната школа, състоянието на ноктите ви ще бъде за вас едно пособие, едно помагало при самовъзпитанието ви. Ако не сте готови, вие ще се уплашите от Живота. Ето защо човек не трябва да знае много работи. Например погледнеш нокътя си, видиш нещо по него, което показва някакъв недостатък в тебе, и ти се уплашиш. Защо? – Не знаеш как да го поправиш. Затова именно ви са нужни знания.

Според вас, как можете да се освободите от страха? Аз разделям страха на три категории: физически страх, страх на чувствата и на ума и морален страх. Когато човек е страхлив морално, все мисли, бои се дали ще влезе в Царството Божие, или не. Когато е умствено страхлив или когато страхът е в чувствата, той се бои, че няма да постигне това, което е нужно за неговото умствено и сърдечно развитие. Когато страхът е физически, човек бяга и от сянката си. Такъв човек може да се уподоби на заека, който взел един револвер и казал: „Аз ще покажа на всички, че съм смел!“ В това време нещо тропнало, той трепнал, хвърлил револвера настрана и се скрил някъде из шубраците. По натура заекът е страхлив, съзнанието му не работи в такива случаи. После се върнал, пак взел револвера в ръка и казал: „Аз ще покажа, че съм твърд, смел.“ Пак тропнало нещо и той отново захвърля револвера и избягва. Човек може да даде много обещания, че ще направи това-онова, но ако тия способности не са развити в него, той скоро забравя всичко и не изпълнява обещанието си. Сега например гледам – в някои от вас има същата слабост, каквато и в заека. Те влизат в Окултната школа, постоят малко и после казват: „Тази работа не е за нас, младите, друго ще изберем.“ Захвърлят револвера и бягат. Какво ще изберат? – Както всички хора. И после какво? – След четиридесет, петдесет, шестдесет, осемдесет години ще ви занесат на гробищата,

дето ще видите, че всички философи, всички учени и прости, всички бедни и богати еднакво са разрешили въпроса за Живота. Всички имат по един кръст и по една надгробна плоча, на която, ако заминалият е стар, пише: „Тук почива 80-годишен старец, умрял в напреднала възраст“; ако е млад, пише: „Тук почива един млад и зелен човек, невкусил още от благата на живота.“ Тъй пишат живите. За окултния ученик има неща, по-съществени от живота, по-съществени и от самата наука. Съвременната наука не е смисълът в Живота, тя е само едно средство, за да се дойде до една по-велика цел. Апостол Павел казва: „Отчасти знаем, отчасти мъдруваме.“

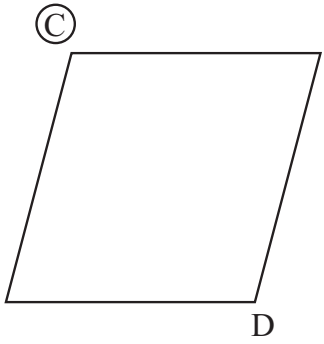

Допуснете, че малкият кръг *C* представлява един жив индивид. Най-напред неговото съзнание е в първа степен, още не е проявено, но замисля да се прояви. Щом започва да се проявява, този индивид прави известни движения и неговото съзнание минава във втора степен (C^2). В колко направления ще се движи? – В две направления, при което ще образува плоскостта *D*. При това движение съзнанието C^2 придобило ли е нещо? – Придобило е нещо, минава в трета степен, става C^3, но още няма блага, благата ще дойдат впоследствие. С един пример ще направя мисълта си ясна: представете си, че тази плоскост *D* е една изорана нива, посята нива. В първата фаза, когато съзнанието *C* е решило да се прояви, тогава е замислило да купи тази нива. Във втората фаза то я изорава и посява, като минава от *C* в C^2 – придобива нещо. В третата фаза посятото на нивата започва да никне, да расте и съзнанието C^2 минава в C^3 – пак придобива нещо, но няма още плодове. В последващите фази на съзнанието *C*, а именно в C^4, C^5 и т. н. ще се видят благата. По същия начин вие може да разпознавате до каква степен на развитие са дошли известни ваши чувства и способности. Например вие може да определите доколко сте религиозен.

Религиозното чувство, както и всички други чувства, не са еднакво развити във всички хора. Ако религиозното чувство в някой човек представлява например една линия, дълга десет сантиметра, в друг някой – девет сантиметра, а в трети – осем сантиметра, мислите ли, че религиозните схващания на тия хора са еднакви? – Няма да бъдат еднакви, разбира се.

Вие казвате, че умствените способности произлизат от моралните или от духовните чувства в човека. Значи, щом в човека се събуди какво и да е чувство, той започва да мисли. Това чувство е един подтик към Бога. Когато човек се отдели от Бога, тогава той започва да мисли за Него правилно. Защо човек не може да мисли за себе си? Кога ще може да мисли за себе си? – Когато човек излезе от своето тяло, той ще мисли по-добре за себе си, ще се опознае по-добре. Следователно, за да мислим за някого, ние трябва да се отдалечим от него на известна дистанция и да го разглеждаме от друго положение. Когато говорим за Бога, под *Бог* във философски смисъл на думата разбирам мислене. Да вярва човек в Бога, значи да мисли. Човек, който мисли, може да вярва в Бога. Човек, който не мисли, не вярва в Бога. Така идеята за Бога добива смисъл. Според сегашното философско схващане се счита, че мисълта за Бога изобщо спъва и самата мисъл в човека. И затова казват: „Не трябва да се мисли за Бога.“ Това е материалистично схващане. Някои схващат Бога като едно грамадно същество. Бог създава всичките форми, но Той сам няма абсолютно никаква форма. Действително, ако си представяте Бога като едно грамадно същество, като едно грамадно слънце, вие няма да може да Го обхванете и тогава, разбира се, ще се помрачите и няма да можете да мислите. Ако имате такава идея за Бога, тя наистина ще спъне мисълта ви. Други някои казват: „Господ с мен ли ще се занимава?“ Кажеш ли така, преставаш да мислиш.

От тази мисъл ще направим следния извод: всички ония велики идеи в Живота, които имат грамадна форма, спират процеса на вашето развитие. Идеите, които имате, не трябва да включват в себе си грамадни форми – туй е в съгласие и със самата Природа. Вземете един жълъд например; каква

част по тегло представлява от теглото на един стогодишен дъб? В този малък жълъд вие можете да носите целия дъб. Може да му се радвате, да го милвате, да го носите в джоба си – той съдържа всички възможности на дъба. Ами ще можете ли да носите в джоба си един грамаден дъб? – Не можете. Следователно, когато искате да разглеждате известни идеи в тяхната същина, разглеждайте ги, когато растат. А когато искате да разглеждате силата, която съдържат в себе си, разглеждайте ги като семена. Вие можете да си представите дъба като един малък жълъд, който постепенно израства и после отново се смалява. Това е последователна редица от картини. Вие можете умствено да прекарате този жълъд през всички процеси на развитие в дъб и после пак да се върне в жълъд. Значи в света няма по-голям от Бога, няма и по-малък от Бога. Бог се намира в двете крайности: по-голямо същество от Него няма и по-малко същество от Него няма. Тогава как ще разберете Бога? Идеята за малките неща у вас е свързана с нещо слабо. Действително, в практическия живот, в обикновения живот е така – малките неща са слаби. Не е тъй обаче в духовния живот. Имате една малка запалка например; понеже е малка, тя е слаба, това е вярно, но я турете тази малка запалка, тази микроскопическа искрица под някое взривно вещество, от което сте взели цял тон, какво ще произведе тя, слаба ли е тази запалка сега? – Тук тя ще предаде своята енергия на взривното вещество и ще предизвика страшна експлозия, голям взрив. Малката искрица в този случай произвежда много нещо, а един голям камък, хвърлен всред това взривно вещество, нищо не причинява. Следователно малките, микроскопическите неща в света са силни. Тъй че смисълът на Живота не е във великите идеи, но в малките, само че трябва да видоизменим тяхната материя, да я направим по-пластична, по-годна за работа.

Често вие се спирате пред една велика мисъл и казвате: „Няма да се занимавам с тази мисъл.“ Няма да се занимавате, разбира се, тя е радий! Мислите ли, че ако имахте десет грама радий, бихте седели в тази стая? Мислите ли, че ако в София имаше петдесет грама радий, софиянци щяха тъй спокойно

да стоят в София? Цяла София щеше да бъде във въздуха. Слънчевата светлина също така съдържа радиоактивна сила. В пространството има ред трансформатори, през които слънчевата светлина, като минава, претърпява известно видоизменение и после пада върху предметите като приятна, благотворна топлина и светлина. Ако слънчевата светлина се възприемаше тъй, както иде направо от Слънцето, тя би разтопила всичко, което срещнеше на пътя си. Не мислете, че Слънцето е много снизходително към вас. Ще ви предам накратко една индуска легенда, за да видите колко е снизходително Слънцето: индусите си представяли, че на Слънцето живеели много живи същества, всички били момичета, а самото Слънце – момче. Тия момичета били негови сестрички, а Слънцето само било единственият им брат. Понеже Слънцето било най-големият, па и единственият брат, обичало да бие сестрите си. Един ден майка му, за да избегне тези побои, поставила Слънцето да живее в центъра, а сестрите му да обикалят около него по периферията. Така се създал неговият диск във форма на окръжност. Слънцето изпращало на своите сестри светлина, като трептяло от недоволство, че не може да ги бие както по-рано. Значи то ги биело със светлината си, а от тия трептения, които отправяло към тях, се ползва днес цялата Земя. И тъй, ще знаете, че малките, микроскопическите идеи в света са силни. Тях ще държите, за да бъдете и вие силни.

Сега ще ви задам следния въпрос: има ли нещо по-велико в Живота извън Бога, извън Любовта, извън Мъдростта и извън Истината? – Има. Тогава кое е най-великото нещо извън Любовта? – Животът. Той е резултат на Любовта. Кое е най-великото нещо извън Мъдростта? – Знанието. Кое е най-великото нещо извън Истината? – Свободата. Ще пазите това за себе си.

Любовта и Животът не са едно и също нещо. В Живота постоянно се извършват два процеса: единият е процес на разрушение, а другият – процес на съграждане. В Любовта не съществуват тия два процеса, тя е нещо чисто, възвишено. В нея няма диференциране, а в Живота има. В такъв случай,

ако допуснем, че Любовта и Животът са едно и също нещо, не бихме могли да си обясним противоречията, които изпъкват. Любовта е извън Живота, а Животът е само едно частично, временно проявление на Любовта. Знанието пък е проявление само на Мъдростта. Мъдростта е нещо повече от Знанието. Тя е абсолютна – в нея няма никакви заблуждения, никакви теории. Свободата е проявление на Истината, но Истината е абсолютна – в нея няма ограничения, няма никакво робство. Свободата сама по себе си съдържа известни ограничения, защото всеки стремеж на човека да бъде свободен показва, че той е ограничен.

Тогава аз ви питам можете ли да живеете без Любов? – Можем. Да, без Любов ще имате Живот, но ще страдате. Можете ли да живеете без Мъдрост? – Можем. Да, без Мъдростта ще имате знания, но глупости ще вършите. Можете ли да живеете без Истината? – Можем. Да, без Истината ще имате свобода, но в робство ще изпадате. Следователно, когато вие се индивидуализирате и кажете, че ще живеете за себе си, вие отричате Любовта, Мъдростта и Истината. Някой път човек може да си позволи един такъв жест, но като дойдат резултатите, не трябва да се сърди. Като страда, да си каже: „Аз съм причина, че страдам, понеже се отказах от Любовта.“ Като страда, да си каже: „Аз съм причина, че дойдоха грешките, глупостите, защото се отказах от Мъдростта.“ Като страда, да си каже: „Аз съм причина, че дойдоха ограниченията, понеже се отказах от Истината.“ Ти си свободен, но ако тази твоя свобода трябва да защитаваш с револвер и пушка, каква свобода е тя? Ходиш по улиците, но все се пипаш да не те е обрал някой, оглеждаш се да не те преследва някой. Това Свобода ли е?

И вие, като ученици на Окултната школа, ходите по улицата и все се попипвате: „Дали съм на правия път? Ами ако съм се заблудил? Ами какъв ще бъде животът ми?“ Това са все отрицания. Тия отрицания съществуват във всички философски системи. Те са едно преходно състояние в Живота. За младите има една опасност – тя е, че могат да изпаднат в голям песимизъм. Аз сравнявам младите хора с

гъбите: те са леки като гъби и като ги турят във вода, попиват я, разширяват се, мислят, че всичко ще задържат, но щом излязат от водата, изпущат я. Като влезете във водата, мислите, че сте станали голямо нещо, но като излезете от нея, стиснат ви и вие оставате пак леки, каквито сте били по-рано. Това не е младост. Гъбата показва, че човек може да живее с малко, не трябва да има големи ламтежи. Малко да е, но чисто. Ако гъбата е много наквасена и с нея изчистят дъската, след това не може да се пише на дъската. Гъбата трябва да се наквасва малко, не трябва да бъде нито съвършено суха, нито съвършено влажна. Младият човек трябва да е пластичен. Старият човек мяза на камък – вари го, печи го, все камък си остава. С младия човек можеш поне една дъска да изчистиш. Със стария човек можеш да съградиш една къща, но в нея хората умират.

Това, което ви говоря, се отнася все до завършили хора. Аз не разправям на деца. Всички вие сте свършили университет – големия университет сте свършили. Когато Христос говори на Никодим и му каза, че ако се не роди изново, не може да влезе в Царството Божие, Никодим Го запита: „Как е възможно стар човек да се роди отново?“ Христос му каза: „Ти си учител израилев, как да не знаеш тия елементарни неща?“

Питам ви сега: колко правят 5 х 5? *(– 25)* Аз оспорвам това и ви казвам, че 5 х 5 = 7. Аз мога да ви докажа това нещо математически, с ред формули, но нямам време. Този процес е верен в Природата, защото тя има като цел на нещата крайните резултати. В този случай 5 х 5 = 7. Защо? Числата 5 и 2 са живи същества, и двете са основи, а 7 е киселина. Следователно с числото 25 вие не можете да направите нищо, защото и двете числа – 2 и 5 – са основи, а две основи не дават нищо. В този случай, ако посеете двадесет и пет семенца, няма да получите нищо. Защо именно числото 5, умножено само на себе си, дава 25? Това се приема като аксиома, не може да се докаже, но очевидно е, че е така. Тези разсъждения водят към софистика. Числото 7 пък включва в себе си числата 2 и 5. Какви са качествата на това число?

Сега да вземем следните няколко числа:

1	2	3
4	5	6
7	8	9
10	11	12
13	14	15
16	17	18
19	20	21

До първата линия написваме от 1 до 9, до втората линия написваме от 10 до 18 и т. н. Като съберем отделните цифри на числата след първата линия, получаваме пак горните числа от 1 до 9, а именно:

10 = 1 + 0 = 1; 13 = 1 + 3 = 4;
11 = 1 + 1 = 2; 14 = 1 + 4 = 5;
12 = 1 + 2 = 3; 15 = 1 + 5 = 6;

16 = 1 + 6 = 7; 19 = 1 + 9 = 10 = 1 + 0 = 1;
17 = 1 + 7 = 8; 20 = 2 + 0 = 2;
18 = 1 + 9 = 10; 21 = 2 + 1 = 3...

И тъй, числото 1 е творческа сила, киселина; числото 2 – основа, а числото 3 е резултат. Значи числото 3 в Природата показва завършен процес. Триъгълникът е завършен процес, резултат на някоя работа: числото 1 и 2 са се съединили, за да дадат някакъв завършен резултат. Числата 4, 5 и 6 са от втората категория: 4 е киселина, 5 – основа, 6 – резултат. Числата 7, 8 и 9 са от третата категория: 7 е киселина, 8 – основа, 9 – резултат. Тогава числата 3, 6 и 9 спадат към една категория; числата 2, 5 и 8 – към друга категория – основи; 1, 4 и 7 към трета категория – киселини. Както виждате, в числата има разнообразие. Те са сили, които са се трансформирали от едно състояние в друго. Единицата е първото проявление на тия сили; 4 е второто проявление, а 7 – третото проявление.

Такова трансформиране става и в човешкото съзнание. Материята, през която е минавало съзнанието, по-рано е била по-рядка, после – по-гъста, и колкото то е слизало по-надолу, ставала е все по-гъста и по-гъста, докато най-после се проявили формите, които днес съществуват.

Сега във вашия ум остана една неразрешена идея. Красивото в Живота седи в неразрешените идеи. Непосятата нива има бъдеща деятелност, а посятата е изтощена вече. С разрешените въпроси е свършено вече, а това, с което има да се занимаваме, то е бъдещата основа, то е полето, върху което трябва да се работи. Не се смущавайте, когато известни въпроси останат неразрешени – ще им дойде времето.

И тъй, 5 x 5 = 25 = 7. Разглеждайте това нещо от една страна, от друга страна и вижте може ли да бъде вярно и при какви отношения. При известни отношения 5 x 5 може да е равно на 7, но не при всички условия.

Какво значи в математиката да умножиш едно число само на себе си? Как мислите, може ли да се умножи семето само на себе си? За да се умножи семето, в този процес трябва да вземат участие човекът, почвата, слънцето, водата, въздухът – те са формули, които имат дял в работата. Следователно, като казваме 5 x 5 = 25, трябва да вземем предвид и другите елементи, които са взели участие в умножението. При какви условия 5 x 5 = 25? Питагоровата таблица показва, че 25 се получава при известни условия. Значи ще вземем предвид и разумността на човешкия Дух, който взема участие в това умножение. И тъй, 5 x 5 = 25 показва всички условия, които са действали в даден момент, за да се превърне 5 в 25.

Размишление

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели.

ПЪТЯТ НА УЧЕНИКА.
ОСНОВНАТА ИДЕЯ

Осма лекция от Учителя
1 декември 1923 г., София

ПЪТЯТ НА УЧЕНИКА. ОСНОВНАТА ИДЕЯ

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели.

Тайна молитва

Прочете се резюме от темите: „Разлика между философските схващания на Платон и Аристотел“.

Прочетоха се няколко от работите върху темата: „Разлика между страх и съвест“.

За следния път – тема №9: „Ползата от богатството и сиромашията“.

Какъв трябва да бъде пътят на ученика? Всеки път се очертава, отбелязва се по нещо. Ако е физически път, той се очертава от местата, през които минава. Този път може да минава покрай полета, планини, реки или други места. Ако този път е морален или умствен, той се отличава с една ясна, положителна мисъл. Ясните мисли не са безплодни, а всяка безплодна мисъл, според мен, безпокои човека. Например под думата *размножаване* съвременните хора разбират едно нещо, а в Живата Природа тази дума има двояко значение. Ако ударите един съд в земята, той ще се размножи на малки парченца, но това не е размножаване в истинския смисъл на думата, това е раздробяване. Когато хората вървят по този процес, те се израждат. Например бащата е много умен; синът слиза с един градус по-долу от бащиния си уровен; неговият син пък слиза с още един градус по-долу от уровена на баща си и т. н. Срещат се такива поколения в живота, които постепенно се израждат – вървят в низходяща степен. Туй не е размножаване, това е раздробяване.

По същия закон на раздробяване, а не по закона на размножаването, вървят у вас някои мисли в развитието

си. Много от вас, учениците на окултния клас, след като сте следвали в университета пет или десет години, вие чувствате като че ли нищо не знаете. Ако човек от скромност чувства, че неговото знание е нищо пред великото Знание в света, това разбирам, то е едно нещо. Но да изгубваш своята памет, да изгубваш своя разсъдък, да изгубваш смисъла на знанието пред великото Знание, това е процес на раздробяване, не е процес на съвършенство.

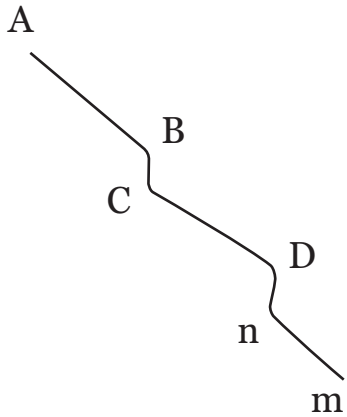

Допуснете, че имате точка *A*, която се движи. Аз употребявам думата *допуснете*, защото докато не допуснете нещо в ума си, то не може да се докаже. Тази точка *A* се движи в посока към точка *B*. След това тя прави едно малко отклонение наляво – към точка C, после върви направо към точка *D*, след което слиза надолу към точка *n* и пак върви направо към точка *m*. Всички тия движения на точка *A* представляват един изминат път. Линията *AB* представлява челото на човека, линията *BC* представлява едно малко вглъбяване, влизане навътре или едно малко отклонение между два свята. Значи *BC* е неутрална граница между един по-висш и един по-нисш свят. Линията *CD* представлява линията на човешкия нос; линията *Dn* представлява слизане от човешкия нос надолу, за да се образува линията *nm* – човешката брада.

Природата изразява движението на тия линии в две противоположни посоки. Когато вие разсъждавате здраво и се развивате правилно, движението на първата линия не образува пътя *AB*, но обратния път – *BA*. Това показва, че щом човек се развива правилно, челото му расте нагоре – тази линия *BA* се повдига перпендикулярно нагоре. Когато пък се развиват вашите интелектуални способности или вашият интелект, тогава носът расте. Носът значи не расте нагоре, а

надолу; следователно имате линията *CD*. Челото расте нагоре вдясно, а носът и брадата отиват надолу вляво. Тогава имате отношението *1:2*. Добре, ако вашият интелект и вашата воля се съединят и противодействат на Божествения принцип във вас, в какво положение ще се намерите? – Ще се раздвоите. И наистина, човек по някой път се раздвоява. Тогава какво трябва да правите? За да спаси човека, Природата е разрешила този въпрос. Как? Понеже низшето в човешкия свят – интелектът в човека – и низшето в животинския свят, което изразява брадата в човека, са се съединили против Божественото, Природата ги е разделила, като е направила устата – тя разделя носа от брадата. И затова, когато човек стане лош, първото нещо, което трябва да направите, за да го поправите, е да го нахраните. Може да проверите това нещо. Ако имате един неприятел, който ви мрази, гощавайте го, хранете го, той ще ви стане приятел. Значи устата в Природата представлява процес на раздвояване, процес на разделяне на тия две сили, които действат против Божествения принцип. И тъй, когато вашата воля и вашият интелект се съединят, трябва да ги разделите, т. е. да създадете на ума и на волята си такъв обект, който да привлича всичката им енергия.

Сега всичките нещастия в света се раждат от известни желания. Например някой път се заражда желанието да блеснете пред света. То е желание да израстете нависоко, да станете обемист, дебел, да пуснете големи корени и т. н. Туй е в реда на нещата, то е Божествено желание, но за реализирането му във физическия свят действат противоположни сили – нисши сили. Значи вие искате да станете едно голямо растение или едно голямо дърво, но идват големи бури. Какво ще стане с вас тогава? Ако нямате нужното смирение, ще ви изкоренят и вие ще бъдете или изкъртени, или счупени. Следователно малките тревички в закона на развитието си са в по-голяма безопасност, отколкото големите дървета. При това грамадните дървета в Природата изразходват излишна енергия, без тя да се оплодотвори. Ние знаем, че едно хилядагодишно дърво, за да израсте на десет-петнадесет-двадесет метра широчина в диаметър, е

погълнало грамадна енергия в себе си. Питам: ако нямаше в света Разумни същества, които биха могли да използват тази грамадна енергия, складирана в тия дървета, какво биха правили те с нея? И този въпрос Природата е разрешила разумно. Всички тия големи дървета на миналото, които са расли без смирение, Природата ги е събрала и натрупала в дъното на Земята, като образувала от тях каменните въглища, които сегашният човек употребява за гориво. Тя е натрупала тия дървета в Земята, за да се трансформира отпосле тяхната енергия в топлина и светлина. С тази топлинна и светлинна енергия, която се получава от тия дървета, се подпомага развитието на човешкия ум и човешкото сърце.

Като имате предвид всичко това, вие може да си кажете: „Как, ние дължим ли тогава на тия дървета, от чиято енергия се ползваме днес?“ Едно дърво, това е собственост на едно Разумно същество. В такъв случай мислите ли, че ония същества, които са оставили своите кости, своите тела долу в почвата да се ползвате от тях, няма един ден да търсят тази своя собственост? Голямото зло в света днес иде именно от каменните въглища. Чисто от окултно гледище, много от тия същества, които с хиляди години са били свързани със Земята, днес, при изгарянето на въглищата, било във фабриките, в параходите, в треновете и другаде, се освобождават и създават големи злини на света. Защо? Защото някои от тия същества, които са били свързани с дърветата, вървят в низходяща степен на развитие. Оттук ще извадя една аналогия, а именно: както растенията представляват един преходен етап към развитието на човека, тъй и човекът представлява един преходен етап към развитието на Ангелите. Енергията, която ние събираме в нашите тела от Земята, един ден ще бъде полезна за други, по-висши Същества. Тя ще бъде основа за културата на един по-висш свят от сегашния. Ще кажете: „Какво от това, ще дадем енергията си.“ Злото седи в това именно, че ако вървите в низходяща степен на своето развитие, вие ще бъдете заплетени в тази материя и няма да може да се освободите. Но ако вървите във възходяща степен на своето развитие, ако вървите към Божественото, вие лесно

ще се освободите от тази материя, в която сте заплетени. Като оставите телата си на Земята, вие ще бъдете свободни от тях и като влезете в Ангелския свят, ще се ползвате от благата, които сте оставили на Земята.

Та, като ученици на Окултната школа, вие трябва да имате по-дълбоки разбирания за Живота. Аз ви обръщам внимание на това, за да не се роди във вас страх, да се пазите от сянката си. Не, веднъж дошли на Земята, вие сте свързани с нейните закони и трябва да се развивате по Божествен начин, а не по човешки. Ще вървите и надолу, ще вървите и нагоре. Човек е дърво, съставено от други две дървета. Тия две дървета съставляват двете главни системи в човека: мозъчната и симпатичната[1] нервна система. Клоните на мозъчната система се разпространяват надолу – чак до крайниците на тялото, а корените му са горе в мозъка. В това отношение човек представлява дърво, насадено в една саксия. Другото дърво представлява стомашния мозък или т. нар. симпатична нервна система, която се състои от ред възли, ганглии, разположени най-много в областта на стомаха. Корените на симпатичната нервна система са насадени в ганглиите, т. е. в стомашния мозък, а клоните ѝ отиват нагоре. Значи клоните на тия две дървета се преплитат. По какво се отличават тия две системи? – По своите резултати. Мозъчната система е носителка на електричество, затова ако тя се развие повече от другата, човек почва да съхне. Щом човек почне да съхне, това показва, че преодоляващо влияние в организма му има мозъчната система. Електричеството отнема всичката влага от организма и затова такъв човек е сух, без влага, безводен е той. Симпатичната нервна система се отличава с обратни резултати на мозъчната – тя е носителка на магнетизма в човека. Когато тя е развита в някой човек, той надебелява, явява се натрупване на излишна материя, която се обръща после в тлъстини.

Следователно тия две системи могат да се коригират една друга. Когато човек затлъстее много, какво трябва да прави? – Да упражнява ума си. Всички хора, които не мислят, затлъстяват. Такъв човек става един чувствен обект

– той само чувства, но не мисли. Надебелееш ли, мисълта ти не е сериозна, не е дълбока. Силната мисъл е едно сигурно средство против затлъстяването. Силна и благородна мисъл е тази, която дава подтик на човека. Благородната мисъл никога не внася отчаяние, никога не внася отрицателни, песимистични мисли в човека. Човек с развита мозъчна система е горделив, само това му е грехът; иначе той е твърд, самонадеян, решителен и някой път може да жертва живота си за нищожни работи. Човек, у когото е развита симпатичната нервна система, има повече грехове: той може да се научи да краде, да лъже, да лицемери – той е човек без характер, на всичко е способен.

Сега наблюдавайте как става растенето у вас, как се развиват отделните ви удове. Някой път например носът ви не расте на дължина, но се разширява. Ако расте на дължина, означава, че му се предава известен умствен колорит, но ако се разширява, без да расте на дължина, предава му се повече чувствен характер. Следователно широчината на носа винаги трябва да съответства на дължината му. Правили ли сте измервания в университета, за да видите, ако един нос е дълъг шест сантиметра, каква широчина му отговаря. *(– Тридесет и пет милиметра широчина.)* Да, тридесет и пет милиметра е нормата. За един 20-годишен човек три сантиметра или тридесет милиметра широчина на носа е малко. Това означава слаба дихателна система, т. е. такъв човек може да има силен интелект, но мисълта му не е дълбока, защото дълбоката мисъл винаги подразбира дълбоко дишане. Това дишане не трябва да става бързо, но медлено. Аз не препоръчвам бързото дишане, но медленото, плавното дишане. И когато си лягате, и когато ставате, ще си внушавате, че дишате медлено.

Носът и челото в човека представляват два отделни свята. Носът е светът на физическия човек. Той е от мъжки пол, но раздвоен. Всички негови пориви са все към земята. Челото е светът на висшия, на горния човек. В него няма раздвояване – той нито е мъж, нито е жена, той е човек. Във вас сега може да се появи мисълта: „Веднъж родени така,

как можем да си помогнем?“ Вие се лъжете, не сте родени така. Вие предполагате само, че сте родени, никой от вас още не е роден. Вие сте само въплътени в материята, но въплътяването не е раждане. Раждането е един Божествен, един естествен процес на душата. Въплътяването е един неестествен процес. Ако някой каже, че е роден така, то значи, че той може правилно да се развива; щом е въплътен в материята, той трябва да употреби своя висш, Божествен ум, за да се разплете. Как ще се разплете?

По какво се отличава въплътяването? Въплътеният в материята човек е крайно капризен, каквото види по улицата за ядене, все му се яде; през дето мине, все ще си купи нещо и ще дъвче; ще напълни джобовете си с орехи, лешници, ябълки и други подобни. Ако го питаш защо дъвче постоянно, ще ти отговори: „Да минава времето по-лесно.“ Той чете всякакви книги безразборно – романи, история, философия, математика, естествените науки и други – всичко в него е каша. Ако го запиташ какво специално го интересува, било в някой от романите, които чете, или в някои от научните книги, ще каже: „Чета, колкото да се прекара времето.“ – „Какво те интересува във философията на еди-кого си?“ – „Да видя неговите възгледи.“ Такъв човек обаче няма нещо определено, към което да се стреми. Не, не трябва да бъде така. Чета ли някакъв роман, трябва да зная каква е основната идея в него. Проучвам ли някаква философия, трябва да зная каква е основната идея в тази философия. Следователно човек, който се е родил, трябва да има една основна идея.

Аз желая всеки от вас да има една основна идея. За следния път развийте тема №10: „Основната мисъл на личния ви живот“. Вие ще кажете: „Това е една свещена идея, тя важи лично за нас.“ Аз бих желал да имате една свещена идея, бих се радвал на това. Не казвам, че вие нямате свещени идеи, но може би вие още не сте намерили в себе си тази свещена идея, а желая да я намерите. Тъй, както ви гледам, знаете ли на какво ви уподобявам? – Вашето положение мога да сравня с това на България. Например българите сега имат

много дългове и всички финансисти се чудят как да оправят положението на България. В България има скрити много богатства – въглища, скъпоценни камъни, злато и други, но не могат да ги намерят и затова българите си казват: „Хайде да направим един заем, да подобрим положението си!“ За заем всички мислят, но никой не мисли да намери в себе си тази основна идея и да я използва. Тя е богатство, енергия, скрита вътре в човека. Американците се отличават от българите по това, че те имат основна идея. Те казват: „Ние ще обработим и основно ще използваме богатствата, които се намират в нашата държава.“ Ако отидете в Америка, никъде няма да срещнете бедна студентка или беден студент, на които богатите американци да дават пари подарък. Ако някой богат американец иска да помогне на един беден студент, ще му каже: „Господине, аз имам предвидена известна работа за тебе. Ако се заемеш да я свършиш, ще ти платя добре.“ Докато я свършиш, ти си задължен по отношение на тази работа; свършиш ли я, ти си съвършено свободен. Отлична черта е тази у американците! Там слугините работят осем часа дневно. След този осемчасов труд тя прекратява работата си, облича се хубаво, взема чадъра си и излиза; господарката дума не ѝ казва. Вечерта се прибере в своята стая, легне си – свободна е, никой не я безпокои. На другия ден пак започва работата си. Извън работното време тя е свободна да си действа, както иска. В България няма такова нещо. Това, което става между българите, говори за безидеен живот. В тях няма никаква основна идея. Сега вие сте българи, родени сте в България. Питам ви: имат ли те някаква литература или някакви исторически паметници, от които да се види каква е тяхната основна идея? Те и досега са безидейни хора. Не че нямат идеи, много идеи са имали и имат, но основна идея в техния бит не са имали и нямат.

Като ви казвам това, аз искам да ви предпазя от атавизъм. Атавистично, гледам, и във вас се заражда същата характерна черта – да разпръсквате енергията си във всички посоки. Ще се пазите от това! Преди всичко трябва да знаете, че сте мислещи същества и затова трябва да имате една основна

идея в света. Ще пребродите цялата Земя и, отдето и да е, ще намерите тази основна идея. Като намерите тази идея, ще я турите на най-свещеното място в себе си, а всички други ваши идеи ще поставите в съответно съотношение към нея. И като работите по този начин, знанието, което придобивате, ще има полза за вас. И тогава, като растете и се развивате, няма да остарявате, но във вас ще става едно вътрешно разширение.

И тъй, това, което ви казвам, е необходимо за един окултен клас. Ако вие не вземете предвид тия мои думи, аз зная какви ще бъдат резултатите на една окултна школа, която няма основна идея. Всички такива школи се разпадат. Не само това, но и вашият живот ще се разпадне. И в бъдеще, каквато и работа да вършите, ако нямате една основна идея в себе си, животът ви ще се разпадне и вие нищо няма да спечелите. Нашето желание е всички вие да имате успех в живота си.

За да намерите тази своя основна идея, тъй ще разпределите времето си, че ще оставите известни часове през деня, известни часове през нощта, като се пробудите, да отправите една силна струя нагоре: ще мислите за Бога, за Слънцето, за светиите, за всички велики хора на миналото, за всички хора на идеите, които и сега живеят. Ще размишлявате през което и да е време от деня по една-две-пет-десет минути, за да се свързвате с тях. Това ще бъде един процес на растене във вас. Тъй ще укрепне и духът ви.

Вие трябва да мислите, че всичко може да направите. Можете да направите всичко, но кога? Когато сте във връзка с всички добри хора, които вкупом съставляват едно Божествено тяло и всички си помагат. Значи всичко може да направите заедно с добрите хора по света, а сам нищо не можете да направите. Ако искате да бъдете силен, ще си кажете: „Аз, добрият човек, и всички добри хора в света с мен, плюс Бога с мен, който е над нас, всичко мога да направя.“ Тъй седи законът. Ако някой каже: „Аз мога да направя всичко“, това е една трета от Истината; ако кажете: „Аз и всички добри хора можем да направим всичко“, това е

две трети от Истината, и ако най-после кажете: „Аз, включая всички добри хора и Бог, можем да направим всичко“, това е три трети от Истината. Това е главната идея. Като казвам „всички добри хора“, подразбирам изобщо всички добри хора, които живеят по цялото земно кълбо, било като живи или заминали за другия свят – всички съставляват едно цяло с Бога. Когато работим с тази основна идея, те са готови да ни помагат всякога и във всичко – и в науката, и в изкуствата, и в живота. Ако имате едно изкуство в себе си – художник сте например, и имате тази основна идея, те ще ви помагат и вие ще бъдете отличен художник. Ако сте музикант или писател, или философ и имате тази основна идея в себе си, те ще ви помагат, ще вдъхнат във вас нова култура, нови идеи и вие ще се проявите като отличен музикант, писател или философ. Може да сте търговец или какъв и да е в света, имате ли тази основна идея в себе си, всички ще ви помагат и този малък кръг на дейност, в който се проявявате, ще бъде за вас благословение.

И тъй, първото нещо, което искам от вас, е да се самоопределите в себе си. Аз казвам: пътят на ученика е едно строго самоопределение. Определите ли се веднъж в себе си, няма да се изказвате навън, но ще бъдете твърд като диамант; всички външни условия ще се смекчат постепенно и вие ще си пробиете път и сега, и в бъдеще. Нашето желание не е да се определите само за пет-десет-петнадесет години и след това да се разкапе у вас всеки стремеж, но сегашното ви самоопределение да бъде в бъдеще един велик етап от вашите минали стремежи.

При сегашния развой на човечеството вие ще срещнете в пътя си една малка мъчнотия. Аз я наричам „малка мъчнотия“, понеже е кармическа. Затова, за да можете да пренесете тази мъчнотия, всеки от вас трябва да бъде силен, да има един морален гръбнак, за да не попадне в слабост и да не се подхлъзне, да не се върне назад. Знаете ли в какво седи подхлъзването на ученика? – В непослушанието. Не подразбирам послушание на онова, което аз казвам, но послушание на онова великото, Божественото, което говори в

нас – когато ние не се подчиняваме на ония велики, основни закони, върху които почива Животът на нашето съзнание. Всеки от вас се приготовлява да стане гражданин на Царството Божие, за което трябва да има правилни отношения към Бога, към своята душа и към ближния си. Вие не можете да установите тия правилни отношения, докато нямате една основна идея в себе си. Ако нямате такава основна идея, вие ще мязате на ония картоиграчи, които всяка вечер се събират да играят на скамбил, на домино и все се побеждават. „Аз – казва – го победих.“ Все се побеждават и победени остават – губят си времето.

Аз ви навеждам на тази велика мисъл, понеже и вие скоро ще играете на карти – на домино, на скамбил и други. Редактирането на един вестник или на едно списание например аз наричам игра на домино. Защо? Да редактираш един вестник, значи да започнеш да мислиш какво да готвиш на тия хора. Ще почнеш да се нагаждаш към тях, ще мислиш какво да им наготвиш днес, утре, другиден и т. н., дано задоволиш вкуса им. Като ви казвам това, не трябва да ми се сърдите, аз не обичам илюзиите. Вие трябва да знаете нещата тъй, както са в действителност. Някъде ледът е тънък, а мястото – дълбоко, и аз ти казвам: „Не ходи по този лед! Той е тънък, ще се счупи и ти ще потънеш във водата.“ Някой казва: „Аз ще напиша една статия, но нека да видя какви са нашите хора, какви са техните изисквания и т. н.“ И започва той да приготовлява нещо по вкуса им. Дойде обаче някой от провинцията, който е чел тази статия, и казва: „Не ми се харесва тази статия.“ И започвате вие да се нагаждате по вкуса на вашите читатели, по вкуса на съвременните изисквания на обществото, но на какво ще замяза списанието ви? Друг път вие казвате: „Ние още първия път ще напишем нещо силно, ще прокараме Истината.“ Добре, направете опит и вижте колко абонати ще имате и в единия, и в другия случай. Американците, които са толкова практични, и досега търсят начин как да издават едно независимо списание. И всеки ден те се приготовляват за такова списание, но разгледайте американските списания – всичко ще намерите в тях, но не

и дълбока мисъл. Ако се прокара в техните списания или вестници някоя трезва мисъл, тя ще бъде дадена или от някой индиец, или от някой изпаднал славянин, който търси начин за прехранване, но самите американци не могат да дадат нещо дълбоко. Те се занимават с повърхностна мисъл и считат, че не може да се роди втори Марк Твен, мислят го за гениален. Да, гениален е да осмее всичко, и то тъй майсторски, че ти, като го четеш, сам се смееш на себе си. Да осмиваш нещата и да мислиш, че по този обратен път ще можеш да морализираш хората, това не е възпитание, това не е Божествен метод на въздействие.

Засега в света съществуват два метода, два пътя, чрез които се въздейства на хората – единият е чрез осмиване, другият – чрез нагаждане към техните вкусове, но и двата са временни. Истинският метод се отличава от тях. Действително, ще пишете това, което хората са годни да разбират, но у всички ви трябва да има една основна идея. Да кажем, че ще пишете за реформите в обществото; вие постарали ли сте се в себе си да направите една реформа, знаете ли какво нещо е реформа? Ще кажете: „Ние, младите, ще съберем пари помежду си и списанието ще почне да излиза.“ Мислите ли, че парите ще оправят работата? Списание с пари не се издава – туй трябва да го знаете! В списанието трябва да се вложи живот, трябва да се вложи една Божествена идея. Да издаваш списание, това е сериозна работа! Не е въпросът в множеството на абонатите. Ако вие, младите, искате да издавате едно списание, то трябва да бъде строго идейно и между вас трябва да има единство и обединение в идеята. Почнете ли да се разделяте, да политиканствате, мен там ме няма. Аз обичам идейните работи и за тях съм готов да помагам, но дойде ли въпрос до личните работи, от тях не се интересувам.

Аз желая всички вие да бъдете идейни. Само онези от вас, които са проникнати от една Божествена идея, ще останат като работници на това дело. Аз не ви правя упрек, но ви предупреждавам. Сега носът и волята ви са се съединили, правят заговор против Божественото във вас. Следователно,

ако се заемете да издавате едно списание и един ден се скарате, питам ви каква полза ще имате от това списание? Казвате: „Ще придобия една опитност.“ Ако веднъж се напия и след това ме набият, трябва ли втори път пак да се напивам? Достатъчно е веднъж да ме набият, защо трябва и втори път да се напивам, защо трябва и втори път да ме бият? Ако въпросът е да придобия такава опитност, ще отида в една кръчма, там все ще се намерят пияни, ще видя как бият някого и ще си кажа: „Лошо е пиянството, придобих тази опитност.“ Аз ви казвам тия неща, защото не искам да се обезсърчавате, предпазвам ви от обезсърчението.

И тъй, във всяка ваша постъпка трябва да вложите нещо идейно, за да я осмислите. В света има две основни идеи, два метода, по които могат да растат и да се развиват нещата: единият метод е чисто човешки, другият – Божествен. Вие започвате една работа, която е и човешка, и Божествена. Тогава двадесет и пет на сто от успеха ѝ е от вас, петдесет на сто – от Бога, и двадесет и пет на сто – от Живата Природа или, както аз я наричам, „окръжаващите ви хора“. Следователно тези три фактора трябва да действат всякога в съгласие помежду си, за да може каква и да е идея да успее. Затова вие трябва да устремите всички ваши сили към една цел – да развивате Божественото в себе си и да му дадете предимство над човешкото. Аз бих желал, като се срещнем, всеки да види в другия една основна Божествена идея, различна от неговата. Красиво е, когато хората, които вървят в един и същ път, се различават в своите прояви! Един изучава например външната страна на някоя наука, на някой въпрос, друг – вътрешната, но няма разногласие между тях. Един изучава живата философия, друг – математиката, трети – музиката, четвърти – изкуствата, пети – болезнените състояния на човешкия организъм и т. н., но виждаш: всички тия хора са в съгласие и хармония помежду си, всички са положителни хора, всички са хора с една основна Божествена идея. Всички трябва да се стремите към положителното. Малко да е, но чисто!

При това бих желал да развиете друго едно качество в себе

си, което липсва в българите, а всички вие сте българи. Един от големите недъзи на българите е, че те нямат почитание един към друг. Туй липсва и у вас. От изследванията, които съм направил, съм заключил, че религиозното чувство у българина е слабо развито. Благородното чувство в човека е резултат само на религиозното чувство. Понеже в българина има този недостатък на непочитание на другите, той може атавистично да се прояви и във вас. Един българин, като отиде в кръчмата и се напие, може да изнесе и най-интимните работи, които са му казани като на приятел. Някои казват: „Какво от това, че изказал тия работи?“ Аз забелязвам, че същото това нещо става и между вас. Има някои работи, които не трябва да се изнасят. Аз няма да ви кажа защо, но казвам, че това е в ущърб на самите вас. Ако вие изнесете някои от интимните работи на някой ваш приятел, вие сами ще се спънете в живота си. Ако великият закон в света беше такъв, да изнасяме всичко, защо Природата не е изнесла всичко, защо го държи закрито?

По същия закон има много свещени работи, които ние трябва да пазим. Докато ги пазим, има благородство в нас; изнесем ли ги, ние сами се унижаваме, ние сами се компрометираме. Човек, който изнася свещените неща, аз казвам, че този човек проституира. Има известни свещени работи, до които, като дойде да говорите, кажете: „Приятелю, по този въпрос няма да говорим, дотук ще спрем.“ Например аз говоря за човека, говоря за неговите погрешки по отношение на неговия ум, неговото сърце и неговата воля, но дойде ли до човешката душа, аз казвам: „За душата не говоря.“ В мене има едно качество: когато говоря за човешката душа, аз говоря само за доброто в нея. Туй, което зная, то е, че Божествената душа няма абсолютно нищо лошо. И когато човек живее душевен живот, т. е. когато душата му взема участие във всички негови мисли, чувства и действия, такъв човек аз наричам *новороден човек*. В Божественото у човека няма абсолютно нищо лошо, но когато се отнася до човека, въплътен в материята, то е друг въпрос. И когато някой път аз правя бележки, те се отнасят

до вашето въплътяване в материята – такива са вашите отношения; но когато се говори за вашата душа, въпросът седи другояче. Затова вие трябва да имате две мнения за себе си: човек едновременно е нещо човешко и нещо Божествено. Това е правото положение на нещата, затова ще гледате всички да развивате Божественото в себе си. Във всинца ви Божественото не е укрепнало. У някои то е много слабо, като малко детенце. И ако вие не се заемете с вашия разум да пазите Божественото от животинското, от низшето в себе си, то ще се осакати и при сегашното си развитие вие ще се спънете, ще се върнете назад най-малко хиляда години от живота си.

Аз ви говоря като на окултни ученици. Ако не бяхте такива, опасността за вас щеше да бъде по-малка. Понеже детето, като знае де седят сладките неща, като знае, че има скрити някои работи, отива да ги бърка; като не знае, не бърка и по-малко опасности има за него. Вие сте научили много работи, за които ще ви държат отговорни. Знанието всякога прави човека отговорен. Щом ви се разкрие една каква и да е малка тайна, тази тайна веднага увеличава вашата отговорност и вие сте свързани, вплетени с нея. Ще кажете: „Защо е това свързване?“ Забележете едно нещо: целокупният човек расте нагоре – то е хубавото. Носът и брадата растат надолу. Като разгледате хиромантически линиите на ръката си, какво забелязвате – как расте линията на сърцето? – Наляво. Накъде отива линията на ума? – Надясно. Накъде отива линията на живота? – Надолу. Значи имаме пак същия закон: линията на живота отива наляво, линията на сърцето – наляво, а линията на ума – надясно. Тогава накъде отива линията на съдбата? – Надясно, нагоре. Оттук носът и брадата растат надолу, сърцето и животът – наляво, а движението на Божествения ум върви надясно. Отношението или пропорцията между тия величини е *1:2*, затова не трябва само да мечтаете върху Божественото, но и да се спирате върху него, да работите за развиването му.

Вие ще ме питате в какво седи Божественото. Ето в какво се проявява Божественото: когато имате един приятел,

старайте се да откриете една добра черта в него. Мнозина от вас се оплакват, че няма кой да ги обича. Аз ще ви препоръчам едно правило какво трябва да правите, за да ви обичат. Всички може да използвате това правило, то е следното: имаш един приятел, който искаш да те обича; намери в него една от най-добрите му черти, дръж я постоянно в ума си и той ще те обикне. Щом го критикуваш в душата си, той не може да те обича – между него и тебе винаги ще има една междина. И тъй, за да ви обича някой, законът е следният: ще намерите едно хубаво качество в този човек и ще го държите в ума си. Ако постъпвате така, няма да се намери човек в света, който да не ви обича. Този човек, като те срещне, ще каже: „Има един човек в света, който държи в ума си една хубава идея заради мен.“ Вън от това правило, вън от този закон не могат да съществуват правилни отношения между хората. Казвате: „Трябва да познаваме човешкия характер!“ Приложете това правило и ще познаете човека. Приложете това правило за два месеца помежду си или един за друг само. Срещнете някого, когото не обичате, постарайте се да намерите една добра черта в неговия характер и да го обикнете. Направете този опит за два месеца! Отделяйте всеки ден – сутрин пет минути, на обяд пет минути и вечер пет минути – за размишление върху добрите черти на вашите приятели. Ще постъпвате при този опит по следния начин: като станете сутрин, най-първо ще се спрете върху себе си, за да видите имате ли една хубава черта, едно отличително качество, по което да се различавате от другите, и ще задържите туй качество в ума си. За това качество ще се обикнете и ще го отправите и към другите. Като направите този опит с вас, вие се свързвате с Невидимия свят. На обяд ще правите този опит с вашия приятел пак пет минути; вечер ще правите опита с вашия ближен.

Като правите опитите си, ще гледате може ли въз основа на туй хубаво качество във всеки едного да се съгради нещо ценно. Може. От опита ви през тия два месеца ще видим каква обща идея може да се извади. През тия два месеца и аз ще отделям по петнадесет минути на ден, за да намеря по

едно добро качество във вас. Не ми е оставало досега такова свободно време, но сега ще отделя малко от времето си, ще го посветя само за това да намеря доброто във вас. И след два месеца (до 9 февруари 1924 г.) ще формулираме това ново правило. Ще направим този опит, за да видим може ли това правило да работи между българите. Ако работи, добре; ако не работи, ще направим втори, трети опит, докато най-после това правило проработи.

Вие сте млади, силни и желанието ми е да не хабите напразно силите, които имате сега. Аз искам всички ваши сили – и на ума, и на сърцето, и на волята – да се използват за добро. Аз искам вашият бъдещ живот да бъде съграден не на гранит, а на една диамантна воля, която да не се разклаща от никакъв вятър, от никакви бури и да имате една основна идея в себе си, да вървите в Божествения път без никакво спиране. Туй е, което трябва да стане с всеки едного от вас.

Аз ви говоря приятелски, защото искам да се развивате, да напреднете в живота си. По-възрастните ваши братя и сестри очакват да излезе нещо от вас. Те очакват от вас нещо, което в тях няма. Имат право да очакват. Но вие трябва да знаете, че за постигане на възвишеното, на Божественото, на благородното в човека се изискват усилия. Вие трябва да правите тия усилия. Ето, наскоро дохожда тук Марто, отличен виолонист. Той проявява такава техника, такова знание, но всичко това е постигнато с усилие, с труд и постоянство. Днес един наш приятел художник изложи картините си, в които личи знание, разбиране на красите. Но през какви мъчнотии, през какви борби е минал той! И всички видни писатели, всички реформатори в каквото и да е направление на живота са минали все през борби. В това отношение всички вие може да се ползвате от техните опитности.

Аз искам животът ви да бъде красив, най-първо да сте доволни от себе си. Има едно вътрешно, морално, Божествено доволство в човека, и аз желая всички да имате не външни похвали, а това дълбоко, вътрешно доволство в себе си. Когато човек има това доволство, той е силен и мощен, не отпада духом. Това доволство аз наричам вътрешна връзка,

която съществува между всички Възвишени същества. Сега тази връзка не е скъсана, разслабена е, но аз желая тя да се уякчи. Например някоя кост във вашето тяло се изкълчи, излезе навън и после се намести. Веднъж излязла тази кост навън, тя е придобила вече навика често да излиза. И наистина, виждате, при най-малката мъчнотия в живота тя излиза навън. Някой път и във вас има такива навици, които се проявяват атавистично. Не е лесно да се намести една изкълчена кост в човека! Много ще вика човек, много ще плаче. Същото нещо е и по отношение на вашите мисли и чувства. Докато се наместят те, много ще плаче човек. Кога ще ги наместваме, няма да ви казваме, но ще усетите такива болки, които едва ще издържите. Дойдете ли до най-силната болка, всичко ще се намести. Всяка болка в света има свой максимум на проявление. Дойдете ли до крайния предел на болестта, тя или ще премине, или ще изгубите съзнание. По-добре е болката да се прекрати, отколкото да изгубите съзнанието си.

Въпросът не е да се премахнат мъчнотиите, а да се разрешат. Няма отлагане вече. Всички окултни школи, всички окултни ученици съзнават, че всички мъчнотии са дошли до крайния си предел и трябва да се ликвидира с тях. До 1925 г. вие трябва да ликвидирате със сметките си – нищо повече. Имате на разположение още две години. Не ликвидирате ли със старото... аз ще замълча. Не че е страшно, но казвам, че когато човек се спира в своя път, дохожда до онази точка на замръзване, дето всяка умствена, всяка духовна деятелност престава. И тогава човек започва да живее един посредствен живот, а човекът не е в посредствения живот. В тия две години вие ще се стегнете, усилено ще работите, няма какво да се плашите. Геройство се иска от вас! На вас, младите, казвам: по-добри времена от тия за вашия растеж не са наставали, затова ще гледате да ги използвате – ще развивате Божественото.

И тъй, ще се насърчавате! Ще отправяте едни към други добри мисли, добри чувства и желания. Ще дойдат и обратните процеси на ума, на волята – ще се разгневите,

ще се съмнявате; всичко това обаче са външни промени, не са някакви дълбоки, вътрешни бели. Това не засяга вашия живот. Ще гледате същността на нещата. Ще бъдете като онзи плувец, който пори водата с греблата си и върви напред. Вие може да срещнете по-малки или по-големи вълни, но като гребете непрекъснато с греблата си, ще достигнете брега. Ако оставите греблата си и кажете: „Какво ще стане с нас, дали ще излезем благополучно на брега и т. н.“, вълните могат да извият лодката ви и да ви потопят във водата. Не, вие ще държите само греблата си! Вие трябва да излезете на другия бряг! Другият бряг, това е Новата култура.

И аз ви казвам: вашите гребла, вашите лопати са здрави, трябва ви само работа, и то постоянна работа.

Тайна молитва

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели.

ЕЗИКЪТ НА ПРИРОДАТА

Девета лекция от Учителя
16 декември 1923 г., София

ЕЗИКЪТ НА ПРИРОДАТА

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели.

Прочете се резюме от работите върху темата: „Разлика между страх и съвест“.

Ще пишете върху темите №11: „Разлика между нравствения и духовния човек“ и №12: „Отличителните черти на мита и баснята“.

Тия две линии *AB* и *BC*, които виждате на рисунката, представляват два пътя в Природата, които се различават един от друг. Кой път ви се вижда по-лесен? *(– AB)* Ами *BC*? *(– Той е по-страшен път.)* Кривата линия *AB* и счупената линия *CB* са два пътя, изминати в Живота. Пътят *CB* е скалисто място; всички тия счупени линии образуват скали. Кои са били причините да се създаде кривата линия *AB* и кои – да се създаде счупената линия *CB*? Какви пътища изобщо обича сърцето? – Гладките пътища. Когато сърцето говори, иска всичко да бъде гладко, да няма никакви препятствия, всичко да върви по мед и масло. Ако сме в общество, искаме навсякъде да ни посрещат и изпращат с лаврови венци, с букети в ръце, с поздравления, с речи, с гощавки – този е пътят от *A* до *B*. Значи

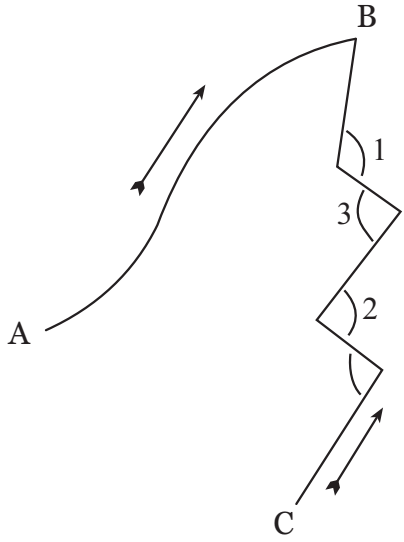

пътят *AB* е път на сърцето. Пътят *CB* е обратният път – пътят на ума, скалистият път. Защо този път е труден? Защото се намесват и личните интереси. Там, дето има скалисти места, и хората по характер са подобни на скалите. Например хора, които живеят при северните склонове на някои планински места, мязат на тая местност. И хора, които живеят при южните склонове на някои планински места, също мязат на тия места. Изобщо много от чертите на планинските места се отразяват и върху характера на хората.

Сега, като разглеждате счупената линия *AB*, как си обяснявате пречупванията, които тя е претърпяла, та са се образували ъглите *1, 2, 3, 4*? Известно ви е, че когато светлината преминава през среди от различна гъстота, претърпява пречупване. Например, ако искаш да облагородиш някой човек, ти не трябва да му говориш с меки думи, не трябва да се проявяваш по отношение към него мекушав. Ако ти си мекушав, това ще произведе в него резултати на червения цвят. Някои казват, че трябва да бъдем към хората меки, в смисъл мекушави, отстъпчиви. Направете този опит с едно дете и наблюдавайте резултата: започнете да галите това дете и ще видите, че цветът на лицето му почва да става розов, червен. В него се набира електричество – една енергия на червения цвят – и материята става неустойчива. Тази материя е още в своето първоначално развитие. При най-малкото побутване на тази материя може да стане експлозия. Такова избухване става и в животните, а някога даже и в растенията. Ще кажете: „Защо това нещо не се забелязва в растенията?“ Защото червеният цвят понякога е пасивен, а някога – активен. Вие трябва да посещавате планинските местности, за да видите на опит как стават даже и най-малките отклонения на светлината, когато пада при известни условия. Само така ще схванете, че и най-малките колебания на светлината, и най-малките светлинни енергии са вълни с различни дължини. Щом тия вълни срещнат известно съпротивление, веднага се пречупват. С този закон именно – пречупването на светлината – се обяснява образуването на скалистия път, който умът извървява в Живота.

Съвременните физици още не са изучили при какъв ъгъл на пречупване на светлината, при какви стълкновения на светлината се образува червеният цвят; те не са изучили още при какви ъгли, при какви стълкновения на светлината се образува портокаленият, жълтият, зеленият, синият, виолетовият и другите цветове изобщо. Например, ако у вас се зароди някакво недоволство, явява се червеният цвят и вие ставате активен. Когато пък някой иска да ви обиди, вие, преди още да сте чули какво ще ви каже, отваряте широко очите си и слушате. След като чуете обидните думи, вие възприемате съответния цвят. После свиете веждите си малко и във вас се започва една вътрешна реакция. Ако сте по-силен от този, който ви е обидил, във вас се заражда желание да го биете, но ако сте по-слаб, заражда се мисълта при какви условия да му отмъстите. Вие не сте изучавали какви ъгли се образуват при разтварянето на очите, при тяхното затваряне и т. н. Всички тия неща са интересни за проучване.

Когато наблюдавате човешките очи, ще видите, че от тях излиза един лъч, по посоката на който можете да определите човешкия характер. Точка *O* в дадената рисунка представлява зеницата на окото. Да допуснем, че правата линия *CD* определя полето на зрението. Лъчът, който излиза от окото, в различните хора има разни посоки и направления – у някои този лъч се намира над правата *CD*, а у някои – под правата *CD*. Лъчът става перпендикулярен, т. е. върви в посока *OA*, когато човек се постави в магнетичен сън, и то в четвърта или пета степен. Тогава очите се обръщат със зеницата нагоре и ако може да отворите в това време окото на човека, ще видите това му положение и лъча, обърнати перпен-

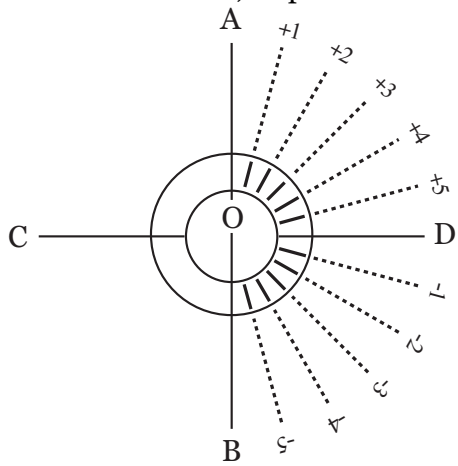

дикулярно към главата. От посоката на този лъч – дали е нагоре или надолу – и от ъгъла, който той образува, зависи моралната сила на човека. Този ъгъл се мени и заема положение *+1, +2, +3, +4*... над линията *CD* и положение *–1, –2, –3, –4*... под линията *CD*. Дотогава, докато този лъч е над правата *CD*, този човек е добър в проявите на своя ум, своето сърце и своята воля. Щом този лъч се завърти и слезе под линията *CD*, такъв човек, каквито обещания и да дава, не е в състояние да ги изпълни, той се намира под чужди влияния. Каквито решения и да взима за добро, и тях няма да изпълни – от сто обещания той едва ще изпълни три-четири. Когато пък лъчите са нагоре, такъв човек може да изпълни почти всичките си обещания, а когато лъчът е перпендикулярен, такъв човек изпълнява сто на сто своите обещания.

Тия ъгли се образуват в мозъчното вещество у човека. Те възприемат и пречупват Светлината и от тяхната големина зависят краските. Следователно, разгледан от това гледище, мозъкът е различен в различните хора. Много от съвременните физиолози и лекари мислят, че всичките гънки на мозъка в човека са еднакви. Те не са изучавали ъглите на тия гънки. Значи в мозъка става един вътрешен процес. Ъглите изразяват само известни гънки, чрез които ние можем да трансформираме известна енергия, да отстраняваме известни цветове, други да превръщаме и да приемаме само онези цветове, които помагат за развитието ни. Трябва да знаете, че Светлината е един от великите фактори не само за умственото развитие на човека, но и за характера и дългия му живот. Вие трябва да се наблюдавате, да проучвате въздействието на разните цветове върху вас. Аз имам голяма статистика по това, но не мога да ви дам някои от тия диагнози, понеже сте много страхливи. Някои от вас сте тъй страхливи, че изпадате в положението на ония слабодушни студенти по медицина, които, като изучават през третата година на своето студентство симптомите на разните болести, сами заболяват – те преживяват тогава всичките болести. Ако един студент по медицина заболее, критическа година за него е третата година на студентството му, когато изучава признаците на болестите. Мине ли тази

година, той е вън от всякаква опасност. Същото нещо е и в окултната наука: има известни симптоми, които, ако ви се кажат, произвеждат във вас обратни процеси и вие, наместо да се ползвате, изплашвате се.

Като ви говоря за червения цвят, не мислете, че той се събира във вас, за да ви създаде зло. Не, той се образува от излишък, той е резултат на неизползвана енергия. Във вашия организъм се събират много излишни вещества, които вие не използвате и след време те ще ви създадат ред нещастия. Вие сте млади още, затова ще се стремите да дадете на лицето си правилен, естествен израз. Като ученици ще се пазите от всички неестествени гримаси, а вие имате много такива. Например кривите се на една или на друга страна, почесвате главата си оттук-оттам, мърдате се и т. н. Но ако знаете какво може да ви донесе всяко движение, вие щяхте да бъдете внимателни в движенията си. Например аз спазвам следното правило: не мога да закова две дървета във форма на кръст. Защо? Може да кажете, че това е суеверие. Не, кой и да е ученик, който изучава окултната наука, никога няма да закове две дървета на кръст. Често вие с пръстите си правите един кръст, подавате го някому и казвате: „Целуни го!“ Не, кръстът е най-голямото противоречие в света. Ако кръстът в известни случаи има някакъв смисъл, то е по особени съображения. Двете линии в кръста имат смисъл дотолкова, доколкото и скалите, облечени в зеленина. Кръстът показва едно грешно, дисхармонично състояние в Природата. В окултната наука кръстът е място на падение, мъчение и страдание. Кръстът и ред други символи представляват езика на Природата.

Често някой казва: „Аз съм добър човек.“ Това значи, че той взема само една четвърт от кръста, като образува правия ъгъл *A*, толкова е неговата добрина. После казва: „Аз станах по-добър“ – значи той взема две четвърти от кръста и образува изправения ъгъл *B*. След това казва: „Аз станах най-добър“, т. е. взема три четвърти от кръста и образува изпъкналия ъгъл *C*. И най-после казва: „Аз станах много добър“, т. е. взема четири четвърти от кръста, като образува пълния ъгъл D на окръжността. Този човек още не е абсолютно добър, той се е

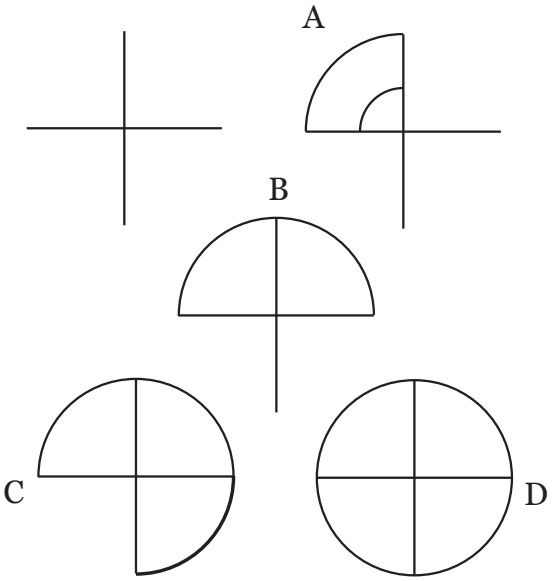

научил само да върти това колело. Опасността на това колело е там, че като е излязло злото, което създава мъчението на всички хора в кръста, след него иде другото, специалното зло. Какво е това зло? – Вие го знаете.

Всички вие знаете зъбатите колела *(A)*, нали? Ако такова едно колело ви хване със зъбците си, какво ще стане с вас? Някои хора пишат кръста и по друг начин – не както в рисунка *B*, а както е представен в *C*. Тогава някои хора се въодушевяват от него, като му турят в средата един малък кръг *C*, а наоколо му – лъчи, представят си го като светещо слънце *(D)*. Не, това е един опасен кръг, това са енергии, които горят. Мислите ли, че вие можете да живеете в един такъв свят? Днес хората се въодушевяват от звездите и като се възхитят от някого, казват, че очите му изпущат искри, светещи очи имал. Не, опасни са тия очи, от които излизат искри. Тия искри не са лъчи, това са пресекулки. От очите ви трябва да излизат дълги, непреривни лъчи от светлина, които да отиват до обекта или до вашия приятел. Тази светлина трябва да бъде хармонична, приятна и не само да отива до вашия приятел,

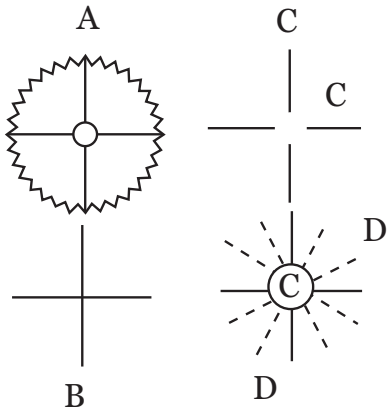

но и да се връща – да прави един кръг. Движението на тази светлина трябва да бъде кръгообразно. Някои хора, като гледат, много бързо си движат очите и погледът им се хвърля от едно място на друго. Това са фокуси в Природата, които тя наказва. Те са едно зъбчато колело. Защо именно вие ще си вдигнете очите нагоре, ще погледнете и после веднага ще ги свалите надолу, кои са причините за това? Някой казва: „Това е навик в мене.“ Може да е навик, но отде е дошъл той? Вижте онзи пианист, който тъй вещо, майсторски си движи ръцете по клавишите, как е придобил този навик? Той се е учил дълго време, много е свирил и най-после е придобил този навик, това изкуство да свири тъй леко на пианото. Той седи на пианото и не мисли за пръстите, но свири ли, свири. Той казва: „Аз не гледам в клавишите, не мисля за пръстите.“ Да, ти не мислиш, но твоите пръсти работят по определени закони. Ти си свирил цели десет години усилено и съзнанието ти вече се е предало в мускулите на ръцете ти. Ти не мислиш, но мускулите на ръцете са под прямото управление на съзнанието ти. Някой казва: „Аз не зная какво да правя.“ Не знаеш какво да правиш! – Учи се да свириш.

Та за всички тия навици, които днес имате, не се оправдавайте, че са прости навици, но трябва да знаете, че за да ги придобиете, вие сте учили дълго време, свирили сте, докато най-после са станали несъзнателни. Най-първо вие сте свирили и сте знаели смисъла на вашето свирене, а сега сте го изгубили. И знаете ли какво е станало, като сте изгубили смисъла на вътрешния оригинал? Уповавали ли сте се само на вашия ум, за да видите в какво състояние ще се намерите? Дойде някой, затрие една нота от оригинала и вие си казвате: „Липсва една нота, но коя ли беше тя?“ – Не знаете коя беше. Турите друга вместо нея, но изопачавате оригинала.

Дойде друг някой – и той затрие някоя нота; вие погледнете оригинала и си казвате: „Не ме лъже паметта ми, имаше тук една нота, липсва тя. Коя ли беше?“ Припомните си уж, току турите вместо нея друга нота, но още повече изопачавате оригинала. И след време погледнете – вие съвсем сте изопачили оригинала, т. е. съвсем сте изопачили характера си и вече коренно се различавате от онзи първоначален човек, от онзи първоначален път, по който сте вървели.

Често аз ви извеждам на летни екскурзии, но летните екскурзии са много опасни. В какво отношение именно? – Със зеленината в Природата. Зеленият цвят предразполага човек към фантазиране, а с това той става мързелив, фантазията в него работи много. Той, като дойде до някой извор, фантазията заговаря: „Ех, да има сега тук едно агне, хубаво опечено, малко винце, че като се наредим около този извор – той ще шумоли тъй приятно, а ние ще ядем, ще се веселим.“ Някой ще каже: „Какво има да се мисли за агнето?“ Как тъй, има какво! Докато се опече това агне, най-напред трябва да се заколи, после да видиш как изтича неговата кръв, след това да го забодеш на шиш и да го въртиш на огъня, да се позачерви и най-после ще го сложиш пред себе си, ще ядеш и ще си фантазираш за това-онова, ще разискваш върху разни идеи. Това не се отнася до вас, но до други някои, които биха се радвали на печеното агне. Мислите ли обаче, че такава една екскурзия може да донесе благо на човека? После, минавате покрай някоя гора и си казвате: „Това място е много хубаво, то е тъкмо за скриване – като гонят някой човек, тук да се скрие.“ Да, но да гонят някой човек, не ще да е за някаква идея, кой знае какво е направил! Може и да е за идея, но това ще бъде на сто случая един. Ето защо на окултните ученици се препоръчват зимните екскурзии – когато цялото поле е покрито само със сняг, в твоя ум няма да се явява мисълта за никакво агне, за никаква кокошка. Ти ще носиш в ума си само една мисъл: синьото небе и белия сняг! Може да си кажете от време на време: „Ех, да е малко по-топло!“ Но като погледнете белия цвят, той ще произведе едно духовно трептение, едно духовно повдигане в душата ви и вие ще

си кажете: „Не, и тъй е хубаво – навред синьо небе и бял сняг!“ Който иска да си влияе добре, зимните екскурзии със сняг са за предпочитане пред другите. От чисто окултно гледище, вие може да си правите и умствени екскурзии, за да трансформирате състоянията си. Например вие сте неразположени духом, минавате през някаква криза; седнете тогава и мислено си направете една хубава зимна екскурзия: отиване, връщане, пътя, през който ще минете – всичко това ще извършите мислено.

Какво нещо са кризите? Те не са лошо нещо, те са неизбежни в пътя на ученика и зависят от мястото, през което минава той. Представете си, че вие вървите по пътя *AB*. Тук климатът е умерен, бури не стават и вие го изминавате без каквито и да са кризи. Но вие трябва да минете и през другия път – *CB*, който е с крайно променлива природа. Представете си, че тръгвате от *C* и вървите към *B* нагоре: лятно време е, вие сте облечени тънко, не сте взели в съображение резките промени, които ще срещнете по пътя. Колкото се качвате нагоре към *B*, явява се едно силно течение, лапавица, вие почвате да треперите, простудявате се и ви хваща пневмония, от която боледувате три-четири месеца. Като оздравеете, казвате си: „Слава Богу, че с малко се отървах. Още веднъж не отивам на такава екскурзия.“

Всички вие, младите, трябва да знаете, че в морето, през което минавате, стават бури. От първия ден на първата година до последния ден на вашия живот, през целия този кръг ще минавате през кризи. Аз наричам тия кризи *морални бури*. На някои хора се случват по-малки бури, на някои – повече и по-големи. Тия морални кризи са извън вашето естество, не са свързани с естеството ви. Те ще дойдат, но вие не ги обяснявайте философски, а си кажете: „Това е морална буря.“ Дойде ви едно изкушение – кажете си: „Това е морална буря“; нахлуят във вас известни лоши мисли – не се смущавайте, кажете: „Това е морална буря.“ Ако сте умен, ще вземете предпазни мерки – ще влезете на завет в кораба си, на някое спасително място. Ако сте изложени някъде на открито, ще пострадате. Тъй щото, ще знаете – това са кризи, морални бури, които стават и в Природата.

Знайте обаче, че вътре във вас има известни инструменти, с които ви предупреждават за това, което има да ви се случи в живота. Такъв един инструмент например е вашата интуиция. Тя често ви предупреждава, казва ви: „Бъдете внимателни, ще ви се случи нещо!“ Внимателни в какво? Ако сте в някой град, ще пътувате по краищата, а не по средата, защото ако вървите по средата, може да ви прегази някоя кола. Вие трябва да развивате интуицията в себе си! Тя не се проявява като мисъл в мозъка, но като едно дълбоко вътрешно чувство, като едно вътрешно пришепване. То не излиза и из гортана, но е едно чувство, което излиза някъде изпод лъжичката. То ви пришепва тихо и спокойно, казва ви само да бъдете внимателни. В какво отношение да бъдете внимателни? – Да се пазите от лоши другари. Вие имате лоши другари, които не ви мислят добро; те искат да отвлекат вниманието ви, за да скъсате връзките си с източника на вашия Живот. Това е злото, което те могат да ви направят. Дето и да вървите, през море ли минавате, или през какъв и да е път, едно правило трябва да спазвате: за нищо на света не късайте връзката, с която сте слезли на Земята и с която ще се качите горе! Докато се държите за нея, може да се завъртите десет пъти около нея, нищо няма да ви стане. Скъса ли се тази връзка, вие сте една перушинка вече и можете да станете играчка в ръцете на съдбата. Кога може да се скъса тази връзка? – Когато съзнанието ви не е будно.

Сега, като наблюдавате живота, ще забележите – тия хора, които обичат да пият, събират се двама души заедно, напълнят чашките си, дигнат ги, прекръстосат ръцете си, казват: „Хайде, приятелю, аз ще пия от твоята чашка, ти – от моята!“ Искат да покажат, че се обичат. Да, това е обичта на огъня, който пращи, хвърля искри надалеч. Има известни места в Природата, до които като дойдете, опасно е. Добре, че вие още не разбирате езика на Природата. По дърветата, по изворите, по реките, по горите, по всички планински места, навсякъде из Природата са хроникирани всички добродетели и всички престъпления и отвратителни грехове, които хората са вършили отначало и до сега. Някои хора казват: „Да разбираме езика на Природата!“ Няма по-

ужасно нещо от това да ви се отворят очите преждевременно и да видите какви лоши работи има написани в нея. Има и красиви работи, написани в Природата, но има и лоши! Ще ме запитате: „Как да познаем де има написани хубави неща из Природата?“ Във всеки едного от вас има един вътрешен инстинкт, който ви подсказва: „Тук спри, през тук мини, там не минавай!“ Ще се подчинявате на този инстинкт. Пътувате през някое планинско място, казвате си: „Туй място не ми се харесва.“ Защо, как, не философствайте повече – не се спирайте там! Ще продължиш пътя си, ще обиколиш тук-там, докато туй чувство вътре ти подскаже: „Тук можеш да спреш.“ Вие може да кажете: „Ами защо да не спра там?“ Ако бихте прочели историята на това място, вие никога не бихте спрели там. Следователно, когато ние пътуваме при сегашните условия на Земята, при сегашната култура, малко места има, дето ние можем да се спрем и свободно да си отпочинем. Кое наричам *почивка*? Да си починеш вред Природата значи да усетиш в себе си едно вътрешно облекчение, а в ума ти да проблесне една велика мисъл. Някой път речеш да си починеш, но веднага нахлуват в тебе груби мисли. Това не е почивка.

Един от важните въпроси в тази лекция беше въпросът за ъглите на очите. Най-първо ще се заемете да коригирате очите си – това ще ви бъде една задача. Как ще ги коригирате? – Ще вземете едно чисто, ясно огледало и ще наблюдавате посоката на лъча, който излиза от очите ви. Накъдето гледате и както да гледате, съзнанието ви трябва да бъде будно. Гледате към земята – съзнанието ви трябва да бъде будно; гледате нагоре – съзнанието ви трябва да бъде будно. Щом отправите погледа си нагоре, ще мислите за Бога, за Вечното, за Безконечното, за светиите, за всички ученици, които са минали преди вас, за всички ученици, които се занимават с наука; ще мислите още за знание, за музика, за поезия – за всичко възвишено в света. Като погледнете надолу към черната земя, какво означава тя? – Черната земя, това са греховете на всички същества. Грехове има на Земята, затова е станала черна. Тя представлява живот на сили, на хиляди и милиарди същества, които са живели

лош живот и затова са свързани с нея и не могат лесно да се освободят. Ние някой път казваме: „Колко са хубави тия дръвчета!“ Понякога в Природата се среща едно съвпадение, а именно: ъглите, които се образуват от лъчите на вашите очи, съвпадат с ъглите на материята в Земята и затова се случва някой човек да заспи в гората и повече да не се събуди. Ето защо в планински места може да лежите, но да не заспивате. Няма да се страхувате, но съзнанието ви трябва да бъде свързано с Невидимия свят. Ще лягате и ще ставате, но будни ще бъдете, ако искате да сте в безопасност. Ще избирате по възможност южните и източните склонове – те са най-здравословните места. Там има повече събрана енергия от синия цвят. В северните склонове пък има повече събрана енергия от зеления, портокаления и червения цвят.

После, ще обърнете внимание на шапките си, на косите си. Купувате си шапка – ще гледате по възможност да е валчеста, да няма много гънки, да не е много надиплена или начупена. Начупената шапка може да ви донесе много пакости. Когато човек си начупва шапката, начупва си и характера. Гледам, някой поет си разчорлил косите; няма по-лошо нещо от това. Ще гледате по възможност косите ви да са прибрани. По някой път те знаят по-добре своя път, отколкото вие да ги нареждате. Тъй, както пада всеки косъм на главата, образува известен ъгъл. Тия ъгли на космите играят много важна роля при пречупването на светлината. Вие може да считате тия неща за много дребнави, но знайте, че Животът е свързан само от дребни неща. Ако вие искате да си създадете характер, трябва да знаете, че той се създава от тия дребни неща във вашите коси. Щом косите ви не се подчиняват на вашата воля, щом палецът ви не се подчинява на вашата воля, вие трябва да се пазите. Всяко ваше движение трябва да бъде под контрол на волята ви. Казвате например: „Не зная какво ми стана, но не мога да сгъвам пръста си.“ Ще го сгъвате, няма да го оставите така. После, казвате: „Не зная какво става с моите коси, но много са щръкнали, не мога да ги прибера.“ Не, ще заповядате на косите си! Че ако вие не можете да заповядате на вашите коси, на кого ще заповядате тогава? Знаете ли кога щръкват косите на човека? – Когато човек не

може да се контролира. Тогава гневът взема надмощие в него, той става нетърпелив и косите му щръкват, нахохорват се, не искат да се подчиняват. Щом стане тих и спокоен, щом стане търпелив, и косите му вземат своя път. Забелязали ли сте как изобразяват великите хора? – С гладко причесани коси и с прав път. У някои жени косите са причесани гладко и с прав път. Това е добър знак. Косите трябва да падат еднакво и от едната, и от другата страна. Според какъвто ъгъл пада всеки косъм, такова влияние упражнява и върху характера на човека. Космите имат свой произход. Някой път ще ви задам тема: „Кога са се явили космите в света.“ Това е една интересна студия, но доста трудна. В рибите косми няма, а мустаци има само тук-там.

Всички тия неща, които ви казвам, са потребни за вас, понеже вие сте още млади. Знаете ли защо ви давам тия предпазни мерки? Защото морето, през което минавате сега, е бурно и някои от вас ще минат през кризи – напред-назад, нагоре-надолу. Корабът няма да потъне, но пътникът все-таки може да направи карамбол.

И тъй, ще държите връзката с Бога! Ще внимавате очите ви да имат нормално състояние, да не правите несъзнателни движения, с ръцете си например. Какви трябва да бъдат движенията ви? – Ще правите движения, които да ви са приятни – сами да сте доволни от тях. Като направиш едно естествено движение, съгласно със законите на Природата, ти ще почувстваш голяма приятност в себе си. Пък като направиш едно неестествено движение, ще почувстваш, като че те прерязва нещо с нож. В погледа на очите си и в обръщенията си към хората трябва да бъдете много внимателни. То не е за другите, то е необходимо за вашето вътрешно развитие. Като окултни ученици вие трябва да се отличавате!

Някой път, когато човек се уплаши, той отваря очите си, а когато иска да приеме по-малко външни впечатления, той си затваря очите. Понякога човек си държи главата наведена наляво, друг път – надясно, някога – назад или напред, но всички тия движения не са случайни, те са резултат на нещо. Това са все ъгли, които показват известна дисхармония в човека. Окултният ученик не трябва да бъде, както казват

французите, конте. Що е конте? – Когато човек се облече, докара, едва стъпва на пръстите си и току поглежда навсякъде. Но това е изопачаване на характера. Когато вървиш, движенията ти всякога трябва да бъдат в хармония с твоята обща мисъл, с твоето общо чувство. Под *общо* аз подразбирам човешкото в тебе. И волята ти трябва да бъде в хармония с движенията ти. Туй е езикът на Природата.

Сега, ще държите будно съзнанието си и ще пазите връзката си с Бога! Това ще ви бъде задача за един месец (до 16 януари 1924 г.). Ще мислите върху това всеки ден по петнадесет минути, и то като вървите по пътя. Ще вървите свободно, съзнанието ви ще бъде будно, без да ви забележат хората – естествени ще бъдете. Може да преминавате от единия тротоар на другия, ще вървите между хората и никой няма да ви забелязва.

Будно съзнание и правилни движения на очите! Според този закон, направете един опит, да видите как действа погледът на очите ви върху другите. Срещнете някоя ваша сестра – погледнете я, като отправите погледа си нагоре, към Бога, усмихнете ѝ се вътрешно, слабо, незабелязано и вижте как ще се почувства тя. Като я погледнете така, тя ще види във вашия поглед една мека, нежна усмивка и ще се зарадва. Като срещнете някой млад брат, погледнете го така, като че го познавате. Тия погледи влияят отлично и върху вас, и върху окръжаващите ви. Някой ден може да направите някой несполучлив опит: наместо да отправите лъча нагоре, вие го отправяте надолу. Тогава ще ви глобят. Човек, като прави опити, може да направи някоя погрешка, но това да не ви смущава.

Тайна молитва

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели.

УПЪТВАНИЯ. ОБРАЗИ

Десета лекция от Учителя,
23 декември 1923 г., София

УПЪТВАНИЯ. ОБРАЗИ.

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели.

Размишление

Прочете се резюме от работите върху темата: „Ползата от богатството и сиромашията“.

Прочетоха се няколко от работите върху темата: „Разлика между нравствения и духовния човек“.

За следния път – тема №13: „Произход на нравствеността“.

Как мислите, нравственият човек може ли да бъде духовен? *(– Може.)* Духовният човек може ли да бъде нравствен? *(– Може.)* Кого поставяте по-горе? *(– Духовния.)*

Упражнение: Дясната ръка се издига отдолу, върви напред и с малко свити пръсти се поставя над рамото. Полека ръката се изправя, дланта се обръща надолу. Силно опнете ръката си! Ръката – малко надолу вляво, нагоре, надясно. Движение в кръг няколко пъти. Дясната ръка – настрани, като прави кръгове надолу, напред, нагоре и назад – няколко пъти.

Седнете на местата си и започнете: дясната ръка – надясно, отпред пред гърдите, вляво. После – пак вдясно, подгъната при лакътя във вид на кръг. Ръката минава пред лицето: вляво, напред и в полукръг се извива надясно. Най-после турете ръцете си върху масата.

Изправете телата си! Лявата ръка – напред, после – наляво, надясно. Лявата ръка – надясно, а дясната – наляво, хубаво опнати. Ръцете – настрани, после – пак прекръстосани – дясната отгоре. Това ще направите няколко пъти: веднъж – дясната отгоре, веднъж – лявата отгоре.

Пръстите на двете ръце се срещат и се допират пред лицето хоризонтално, с дланите надолу. Движение на ръцете нагоре, напред, надолу – кръгообразно, все пред лицето.

Сега ще упражните и дишането при движенията. Когато ръцете минават пред гърдите с допрени пръсти нагоре, после – напред в кръг, вие ще вдишвате. Надолу и пред гърдите – ще издишвате.

Ръцете се разтварят настрани, после пак се събират пред лицето с допрени пръсти и с дланите надолу. Тъй се движат ръцете надолу-нагоре няколко пъти.

Тази вечер ще говоря върху упътвания и образи. Да допуснем, че имате една единица. Какво се подразбира в математиката под думата *единица*? Вие, математиците, какво подразбирате под думата *единица*, каква е основната идея? *(– Единицата е неизмеримо число.)* Какво подразбирате под думата *две*? *(– Две е поредно число или две единици. И всички останали числа са бройни единици.)* Значи единицата е мярка, с която се мери. Да допуснем, че метърът се взема като единица мярка. Тази единица дели ли се? – Дели се. На колко? *(– На десет и на сто равни части.)* Всяка част от тях се дели на още десет части. Значи един метър има сто сантиметра, хиляда милиметра. Дотук учените спират. Според туй схващане единицата, с която се мери дадена величина, може ли да се дели на по-малки части от нея? *(– В математиката се прави разлика между число и величина. Величините подлежат на измерване, а самите числа, понеже се смятат абстракции, не подлежат на измерване. Само по себе си, числото се явява като идея и служи като мярка за измерване на величини. Числото не се мери, а величината се мери.)* Тогава, от чисто математическо гледище, по какво се отличава най-малката величина в света? – Че не може да се дели. *(– Математиката приема за най-малка величина нулата, понеже няма никакво измерване или, другояче казано, има нулево измерване.)* Разбира се, ако ние се занимаваме с мъртвите числа, въпросът е решен, но ако имаме едно, две, три или повече пясъчни или житни зрънца, въпросът седи другояче. Имаме например едно житно и едно пясъчно зрънца. Да кажем, че те имат почти еднаква тежест. Може да попитате по какво се отличава пясъчното от житното зърно. – В житното зърно

има една специална сила, която го увеличава от вътре на вън. Но като посеете едно житно зърно, след като израсне и върже, новоизраслото житно зърно ще бъде ли по-голямо от посятото? При известни условия може да го накараме да стане и по-голямо, и по-малко. Ако вие вземете най-хубавото житно зърно и го поставите в една прекрасна почва, то ще израсте и ще даде по-едър, по-голям плод от посятото, на следната жетва ще се увеличи още повече и т. н. И ако продължаваме така, има възможност да стане голямо като кокоше яйце – чрез подбор, разбира се. Само разумният човек може да направи това. Човекът може да увеличи големината на житното зърно, защото в него има жива сила, а в пясъчното зърно няма такава сила.

Сега, да допуснем, че имате един кристал от някаква сол, голям колкото житното зърно. Този кристал се отличава по това, че ако го разтворите във вода и после изпарите водата на този разтвор, солта отново ще кристализира по същия начин, както и по-рано. Въпросът е сега от един кристал, разтворен във вода, след изпаряването на водата могат ли да се получат два кристала? Ние няма да се произнесем дали може, или не, но ще подложим този въпрос на проучване. В житното зърно става размножаване. Някои окултисти считат, че и кристалите могат да се размножават. Те считат, че златото не се образува в Природата тъй, както съвременните учени твърдят; те казват, че златото в Земята расте, развива се и се размножава тъй, както и ябълковото семе, и затова зърната на благородните метали те наричат плодове. Но това е тяхна особена терминология.

И тъй, за да можете да работите с известни идеи, вие трябва да имате за тях ясна представа в съзнанието си. Знаете ли в какво седи ясната представа? Можете да имате ясна представа за житното зърно само тогава, когато сте боравили с него, когато е израсло под прямото ваше ръководство, когато вие сами сте събрали плода му и сте го опитали и веднъж, и дваж, и повече пъти. Още по-ясна представа за житното зърно ще имате, когато влезете в съобщение с него. Възможно ли е между човека и житното зърно да има

разговор? – Теоретически е допустимо, но колко хора има днес на Земята, които могат да се разговарят с житното зърно? Ако вие бихте лансирали идеята, че можете да се разговаряте с едно житно зърно, всички ще считат, че имате нещо ненормално в себе си, и ще кажат: „Този човек говори невъзможни работи.“ Да влезеш в съобщение с едно житно зърно, това е невъзможно при известни условия, вярно е. Но мислите ли, че вие можете да влезете в общение с човек, на когото сърцето е погълнато от една непреодолима скръб? Можете ли да заинтересувате с нещо неговия ум, можете ли въобще да говорите с него? Да допуснем, че пред вас седи един гладен човек, в съзнанието на когото седи само мисълта за ядене – нищо друго не го интересува. Можете ли да говорите на този човек за красиви работи? Каквото щете да му говорите, той ще мълчи, с нищо не ще можете да го заинтересувате, освен с хляб. С какво ще можете да заинтересувате жадния? – С водата. С какво ще можете да заинтересувате онзи, който търси знание? – С науката. Следователно психологически е доказано, че в даден момент душата има такъв стремеж, който може да се задоволи само от една основна идея. И тази идея сама по себе си е жива. Проследете това нещо в себе си. Всички вие минавате през известна криза, не сте разположени духом, и представете си например, че някой ви заговори за житното зърно. Какво ще направите? Ще кажете: „Какво ми трябва сега тази единица – житното зърно?“ Прави сте, в този момент вас ви интересуват други работи, други единици. Например някой може да го интересуват житните зрънца, друг може да го интересуват диамантните зрънца, трети – друго нещо, но всеки човек си има известна основна идея, която го интересува най-живо, тя е обект на неговия ум. Оттук и всяка идея в света, за да бъде реализирана, трябва да има обект.

Ще поясня мисълта си: да вземем например гневът. Всеки гняв без обект е вреден за човека. Гневът ви трябва да има обект, за да може в този обект да се трансформира. Ако вие се гневите, без да имате обект, значи без причина или без да знаете дали този човек, на когото се гневите, е виновен,

или не, тогава не се гневете. Като казвам да не се гневите, разбирам да не се гневите без причина, без обект. Като се гневите, трябва да знаете кому се гневите и защо. Всички сте чели комедията от Молиер „Скъперникът“: обира го някой, той вика, сърди се, подозира всички. Питат го: „Кой те обра?“ – „Целият свят ме обра!“ Пред него всички са виновни. Не, в дадения момент всички не могат да бъдат виновати. Не могат да бъдат виновати нито двама, нито трима, нито четирима или повече. Ако има някой, който ти е причинил вреда, това е само един, не са двама. Законът е такъв: двама души не могат да ти причинят някаква вреда, само един може да ти я причини. От чисто окултно гледище злото в света може да произтича само от един принцип.

Сега ние говорим за злото, но трябва да се знае какво нещо е зло. Например вие говорите много пъти за реалност, но не знаете какво нещо е Реалност. Аз определих тази сутрин в беседата си що е Реалност: това, което свързва всички свои части в едно цяло и им дава простор за развиване, е Реалност. Реалността всякога присъства в своите части; не присъства ли в своите части, тя не е Реалност. Следователно ние сме единица или част, защото единицата може да има свои части, по-малки единици, в себе си. Метърът например е една основна мярка, основна единица, но тя не е мярка на Природата. Французите са изчислили, че метърът съставлява една десетмилионна част от земния меридиан, но това изчисление не е вярно. Френските математици трябва да направят нови изчисления, защото Земята се уголемява всяка година. От времето, когато е взета тази мярка, до сега са изминали много години, затова французите трябва да реформират метъра, т. е. да направят нови изчисления. Значи метърът е една условна мярка в света, но в Природата съществуват други мерки, други основни единици. Засега в света ние си служим с тия изкуствени единици. Те не са лоши, но с тях не можем да разрешаваме великите задачи на Живота.

Следователно всеки за себе си има известни задачи, които трябва да разреши, но има и общи задачи, които трябва да разрешим. Например някога вие сте недоволни,

кисели, не знаете причината на това недоволство и кой как влезе при вас, вие кипвате. Това е едно психическо състояние. Защо е то? Вие трябва да разберете същността на нещата. Влезе някой при вас, пита ви: „Защо не си разположен, какво има?“ Вие казвате: „Излез навън, не съм разположен, разбери това!“ –“Защо?“ – „То не е твоя работа.“ И после казвате: „Той е причина – дойде днес при мен и ме разтревожи повече.“ Обаче тъй се случва, тъкмо първият излезе, идва втори и вие казвате: „Излез вън, не съм разположен! Ето как ме разтревожи този човек.“ Влязат след него трети, четвърти, пети и най-после влезе един ваш весел приятел и ви предаде едно писъмце. Вземате писъмцето и всичкото ви неразположение изчезва. Вие започвате да скачате, да се радвате. Защо? – Този ваш приятел е намерил най-чувствителното ви място. То е толкова чувствително, че най-малкото побутване, най-малкото докосване до него е в състояние да ви накара да подскачате от радост.

Ще ме попитате на какво се дължи неразположението в човека. Неразположението се дължи на скъсване връзката с Бога, или аз считам неразположението за резултат на една психическа противоположност. Неразположението, скръбта, недоволството произтичат винаги, когато съществува дисхармония между две съзнания, които са свързани заедно, а се стремят към две противоположни посоки. Вземете

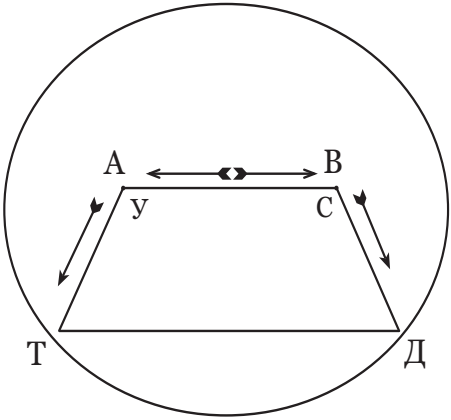

например човешкия ум и човешкото сърце. Да допуснем, че величината *А* е умът, а величината *В* – сърцето. Щом умът и сърцето се движат в две противоположни посоки, веднага в самия човек, в неговата душа, в неговото вътрешно естество се явява едно смущение, едно неразположение. Тогава ти, човекът, ще се постараеш да склониш или твоето сърце, или твоя ум, да изменят посоката на своето движение. Умът се движи в посока към *Т*, а сърцето – в посока към *Д*; как ще изменят сега посоката си, как ще примирите вашия ум и вашето сърце *(– Ще съединим пътищата им.)* Добре, като ги съедините, ще се образува пътят *ТД*. Какво се постига с това? *(– Равновесие, съгласие.)* Не, съгласие не се постига, а се образува само една арена на война. Вие по този начин ограничихте злото. В този кръг се води война.

Да дойдем до реалното. Да допуснем, че между сърцето и ума има разногласие; как ще примирите вашето сърце и вашия ум? Представете си следното положение: от една страна, умът ви иска да се учи, имате силно желание да отидете в странство да учите; от друга страна, майка ви е толкова болна, че никой друг не може да ви замести, вие трябва да останете да я гледате. Как ще примирите тази противоположност? Трябва ли да се откажете да отидете в странство? – Не. Какво трябва да направите тогава? *(– Да почакаме, докато майка ни оздравее.)* Да, но въпросът сега е разрешен само наполовина. Представете си, че майка ви толкова ви обича, че не ви пуща в странство. Най-първо тя намира за претекст болестта и не ви пуща, но като оздравее, пак не ви пуща, казва: „Не, тук ще си седиш, там можеш да се разболееш, всичко може да се случи с тебе.“ Ако вие я обичате, как ще постъпите? *(– Ще я вземем със себе си.)* Въпросът пак не е решен. Друга мъчнотия се явява сега: баща ви е жив, тук е на служба и не пуща майка ви в странство. *(– И него ще вземем.)* Да, но той не може по никой начин да дойде и казва: „Как, мене сам ли ще оставите?“ Той ви пуща да отидете да се учите, а майка ви иска да останете при нея, не ви пуща. Кое е най-умното сега? Да вземете майка си със себе си, като убедите баща си да я пусне, или да убедите майка си да остане

при баща ви? *(– Майката да остане при бащата.)*

Друго положение: допуснете, че вие сте един момък или една мома, но толкова слабохарактерни, че можете да пропаднете в странство. Тогава по-добре за вас е да дойде и майка ви. Ако баща ви е умен човек, ще я пусне с вас. Ако пък вие сте силни натури, тогава майка ви трябва да остане при баща ви. Тогава кой е връзката между бащата и майката? *(– Децата.)* Кой е връзката между сина и бащата? *(– Майката.)* Следователно в дадения случай майката е реалното. Бащата не създава къщата, майката я създава. Бащата като замине, майката може да поддържа къщата, но майката като замине, бащата не може да поддържа къщата – на бащата остава да намери друга майка. Майка и баща, това са условни величини.

Представете си сега друг въпрос, който се отнася лично до вас:да допуснем, че някой иска да си поживее, да се повесели, да си поиграе в този свят. Низшият ум в човека изисква това, когато Духът в него изисква един чист, строг и възвишен живот – идея има в него. Умът е учен, например, но иска да отиде в странство още да се учи, да опита всичко в света, да си поиграе. При всички тия условия Духът трябва ли да остави ума сам? Какво нещо е Духът – мъж или жена, майка или баща? *(– Майка.)* Значи между Духа и плътта има борба. Духът казва на плътта: „Без мене ти не можеш да отидеш в странство. Ако аз не дойда, ти съвсем ще пропаднеш.“

Та вие трябва да пазите в ума си основната идея. Коя основна идея? *(– Да слушаме Духа, майка си.)* Основната идея, с която се започва Животът, основната идея, с която се пробужда човешкото съзнание и с която човек почва да работи върху себе си, е единицата. Единицата е първичната идея, която дава подтик на ума, на сърцето и на волята. Тази първична мисъл трябва да пазим. Защо? Защото всички хора не измерват еднакво своя вътрешен мир. За да не изпаднете в грешка, не мислете, че Бог има еднакви отношения към хората. Бог като основна идея има различни отношения към всички същества, които са излезли от Него. Даже към две същества Бог няма еднакви отношения – за

всяко разумно същество Бог има специално отношение. Това отношение, което Бог има към едного, е специално, Той не може да има същото това отношение към другиго. Хората се отличават именно по това специално отношение на тази първична същина, на Бога. Тази първична същина отличава човека, тя му дава подтик, стремеж да расте, да се развива и тя е основната идея, за която всички трябва да се държите. Изневерите ли на тази първична идея, непременно ще навлезете в сянка и в мрак. Така вие се подхлъзвате. Грешките идат у хората всякога, когато те напуснат тази първична идея. Не жертвайте за нищо първичната си идея, дръжте се за нея! Ако човек се държи за първичната си идея, ще бъде смел и решителен.

Някой път вие сте унили духом; защо? – Понеже не се държите за вашата основна идея. Моето говорене тук, моите отношения към вашата основна идея целят следното: аз искам само да създам условия, при които вашата идея ще може да се развива. Обаче ако вие не сте внимателни към тия условия, които аз ви създавам, може да се дойде до неблагоприятни резултати. Защо? Представете си, аз предвиждам, че вие искате да си построите къща на някоя могилка. Аз зная, че там ще дойдат проливни дъждове и вашата къща може да пострада. Какво правя? Започвам да залесявам това място с растителност, за да запазя почвата от проливните дъждове. Представете си, аз посадя едно дърво – вие го изкорените навън, аз посадя второ – вие пак го изкорените. Питам: може ли вашата основна идея да се развива? – Не, ще пострада. Тия наводнения ще разрушат цялата местност, в която вие живеете. Това представлява съвременният критически ум, който нищо не разрешава, а само отрича. Ти го попиташ: „Хубаво ли е това?“, той казва: „Това е лошо.“ Е, кое тогава е хубавото в света? В даден момент, когато трябва да се произнесете за нещо, не казвайте, че основният закон е такъв. От гледището на тази велика Божествена наука, щом намерите една погрешка в себе си, не се стремете да намерите друга погрешка, с която да оправдаете първата. Всяка погрешка във вас, каквато и да е тя, е сянка, единица. Аз означавам грешките с минус единица *(–1)*. А на тия неща, които

са станали добре, турям отпред *плюс* – аз означавам тия неща с плюс единица *(+1)*. Тъй щото, намерите ли една погрешка, не се старайте да намерите втора, а ще гледате от какво е произлязла тази погрешка и каква добродетел ѝ съответства.

Някои от вас често ми казват: „Обичам да се гневя, не мога да се въздържам. Какво трябва да направя?“ Гняв имате всички и не се въздържате. Сега вие търсите един цяр, панацея против гнева. Значи кипвате по някой път; не мислете, че кипването е лошо нещо. Кипването, това е неустойчивост. Това показва, че във вас има киселини, които ще ви накарат да кипнете. Най-първо, трябва да разберете закона на предохраняване. Вие трябва да изолирате всички киселини от себе си, да ги турите под контрол на вашата воля или пък вашата воля да бъде тъй будна, че киселините да са вън от вас. Вие трябва да боравите с тях, а не те да боравят с вас. Питам ви как лекувате вашият гняв? Вие не го лекувате, вие казвате: „Чакай да отворя капака, да видя какво прави онзи приятел там.“ Кой отваря капака? – Грехът. Вие отворите капака и гневът отново се разгаря. После пак го захлупите. Не, не, това не е лекуване на гнева. Разгневите се някой път и си казвате: „Аз никога няма да простя на този човек.“ Но във вас веднага настава едно омекчаване, едно желание да превърнете туй състояние на гняв в някакво по-висше състояние. Какво трябва да направите? Идете да услужите на този човек в нещо – това аз наричам лекуване на гнева.

На какво се дължи гневът? Гневът е плод на едно непостигнато желание. Аз наричам гнева деца недоносчета, родени на пет-шест месеца. Във всички хора въобще се заражда гняв, когато известна идея или мисъл не се постигне. Тогава човек или се разгневява, или скърби. Скръбта е само фаза на гнева. Някой път гневът лекува скръбта, някой

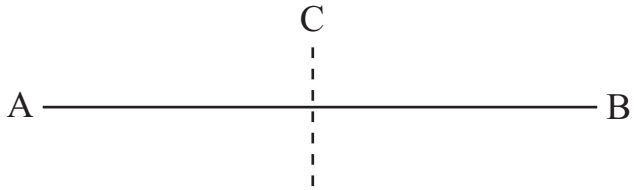

път скръбта лекува гнева. Най-първо, като се разгневиш, ще превърнеш гнева на скръб, а после математически ще намериш между две скърби една малка радост. Между една малка скръб *A* и друга *B* има скрито едно течение *C*. Ще намерите туй вътрешно течение на Радост и ще превърнете гнева на скръб, а скръбта – в Радост.

Сега вие ще ме попитате възможно ли е това. Аз ще ви представя следния пример: представете си, че вие имате приятел, когото много обичате. Той е много умен, добър, но иска да ви опита. Вие сте студент някъде и баща ви е изпратил десет хиляди лева, които туряте в сандъка си; той намира ключа и задига парите ви. Като видите, че парите ви липсват, какво ще направите? Най-първо във вас ще се яви страх, после – скръб, най-после – негодуване и гняв. Тия три неща – страх, скръб и гняв – изпъкват едновременно. Но какво става? Този ваш приятел идва при вас и вие му казвате: „Някой е откраднал парите ми, не зная кой е.“ Приятелят ви казва: „Аз ги откраднах!“ – „А, ти си играеш с мене!“ – „Не, аз ги откраднах.“ – „Ами как?“ – „Откраднах парите ти и ги раздадох.“ Допуснете, че вие констатирате, че вашият приятел действително е взел парите и ги е раздал. Питам: заради вашите десет хиляди лева вие ще измените ли отношенията си, любовта си към вашия приятел, как мислите? *(– Няма.)* Добре, ако ги измените, вашата постъпка е *–1*, ако не ги измените, тя е *+1*. Значи щом измените на вашия приятел, вие имате отрицателна величина, с която трябва да работите – вие сте изгубили доверие в него. Този ваш приятел идва след няколко дни и ви казва: „Извини ме, аз съзнах своята погрешка и ти връщам наместо десет хиляди лева, дванадесет хиляди. Съзнавам, не трябваше да направя така.“ Какво ще стане във вас? Вашето положение ще се подобри, но отношението ви към вашия приятел ще се влоши.

Тайна молитва

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели.

ЕДИНИЦАТА И ВЕЧНОСТТА

Единадесета лекция от Учителя
30 декември 1923 г., София

ЕДИНИЦАТА И ВЕЧНОСТТА

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели.

Размишление

Прочете се резюме от темите: „Разлика между нравствения и духовния човек“.

Прочетоха се няколко от работите върху темата: „Разлика между мит и басня“.

Сега, от ваше гледище, от ваше становище как бихте си обяснили появяването на морала? Или как бихте си обяснили възникването на отношенията между хората?

Как ще си обясните още от какво произтича разнообразието в Природата? – Разнообразието е резултат от различното размножаване. Тези от вас, които се интересуват от чисто окултната химия или физика, или биология и т. н., най-първо трябва да разгледат и проучат плодовете, а именно ранните и късните плодове. Едни плодове зреят през месец май или юни, каквито са черешите, вишните, други плодове зреят през лятото, а трети – през есента. Дренките например зреят през есента. Черешите и вишните цъфтят рано и узряват рано, дренките пък обратно – цъфтят рано, узряват късно. Ще ви запитам защо именно някои от тия овощни дървета цъфтят рано и зреят рано, а някои цъфтят рано и зреят късно? Знаете ли онзи анекдот за дряна, в който се разправя следното: дрянът цъфнал най-рано от всичките дървета и дяволът, като го видял, казал: „Понеже аз пръв видях дряна, той е мой.“ Другите дървета, като чули това нещо, взели да цъфтят по-късно и затова първо хората ги виждат. Дрянът си мислел, че като цъфнал най-рано, и най-рано ще узрее. Обаче Господ казал: „Понеже дрянът цъфти най-рано, ще узрее най-късно.“

Сега какъв закон можете да извадите от примера за дряна? Законът е следният: всички ония условия в Живота, които се показват приятни и благонадеждни, нямат всякога бързи резултати. Дрянът цъфти най-рано, но зреенето му не е рано. Такива случаи има и с учениците в училищата. Има ученици, които в първи, втори, трети и четвърти класове на гимназията са отлични, но щом дойдат до пети, шести, седми и осми класове или съвсем пропадат, или свършват като последни ученици. Някои пък обратно – започват като слаби ученици, а последните класове свършват отлично, като силни. Психологически разгледан този въпрос, коя е причината, че дрянът цъфти рано, а зрее късно? Коя е подбудителната причина да цъфти рано? Било е време, когато дрянът е цъфтял рано и зреел рано. Първоначално той е бил тропическо растение и после го пренесли в умерения пояс. Обаче, като го пренесли в умерения пояс, той запазил своето първоначално естество, но от горчивата опитност, която получил в живота си, казал: „Не струва да зрея тъй бързо.“ Значи, ако някой човек иска да бъде здрав, морален, той трябва да има характера на дряна. В обикновения живот използват дренките за лечебно средство. Когато стомахът ви се разстрои, сварете си дренки или пък яжте пресни дренки и стомахът ви ще се оправи. Черешите пък действат слабително върху стомаха. Забележете, всички растения, у които венчето на цвета е петолистно, действат слабително върху човешкия стомах. Значи числото пет е етикет, показва някакви свойства. Разбира се, с това аз не искам да разглеждам медицински въпроси, да се занимавам с лечебното действие на растенията, но искам да ви обърна внимание на това, че във всички растения се изразява една вътрешна страна на Живота.

Да се върнем пак към въпроса за дряна, защо именно той цъфти рано, а зрее късно. Най-после, защо аз ви задавам един такъв въпрос, на който не можете да отговорите? Не е грях, когато човек не може да разреши един въпрос, защото целият живот е образуван все от такива неразрешени въпроси. И аз считам самия човек за една неразрешена формула. За днес едва половината от тази формула е разрешена, а в бъдеще,

когато се разреши цялата формула, еволюцията на човека ще бъде завършена. Аз говоря за еволюция, която включва в себе си всичките форми на своето битие.

Във всинца ви трябва да се развие наблюдението. Не казвам да бъдете любопитни, но наблюдателни. Любопитството е лоша черта, а при наблюдението ще трябва да изваждате моралната страна на явленията и фактите, които наблюдавате. При наблюдението ще схващате какви са отношенията между хората. Например срещнеш двама души, които се обичат; като наблюдаваш, веднага трябва да намериш връзката, която съществува между тях – веднага трябва да разбереш коя е причината, дето се обичат. Ако срещнете приятелите *A* и *B*, които се обичат, после приятелите A^1 и B^1, и най-после приятелите A^2 и B^2, мислите ли, че това приятелство и в трите случая е едно и също? Мислите ли, че условията и подбудителните причини на приятелството са едни и същи? Не, именно причините на тия приятелства не са едни и същи. Аз съм срещал мнозина, които обичат някого само заради сините му очи. А пък този, със сините очи, като срещне друг, с черни очи, казва: „Като тези черни очи подобни не съм виждал!“ Значи той обича този човек заради черните му очи. Този, който обича приятеля си заради сините очи, казва: „Нещо особено има в тия сини очи!“ И действително, има нещо особено в тия сини очи; и в тия черни очи пак има нещо особено. Срещнете друг някой с черни очи, казвате: „Този човек не ми е толкова симпатичен.“ Защо, нали и той има черни очи? Не, има закон, според който ти не можеш да имаш едновременно двама приятели. Когато кажем, че не можеш да имаш едновременно двама приятели, ние разбираме една определена идея. Това означава, че на физическия свят ти можеш да имаш само един приятел, а не двама, и то по следната проста причина: ако имаш един съд, който съдържа един литър вода, ти можеш да налееш в него само един литър вода, нищо повече. Можеш ли да налееш в този съд два литра вода? – Не може по никой начин. Значи един литър вода, това е единият приятел, който можеш да вместиш в съда – двама не можеш.

Друго положение: вие знаете закона за скачените съдове от физиката, нали? Питам тогава: приятелството на твоя приятел може ли да премине в друг някой? – Може. Как? – Ти имаш един приятел, а този твой приятел има друг свой приятел. Сега, по закона за скачените съдове – за преминаване на течностите от един съд в друг – приятелят на твоя приятел ще бъде едновременно и твой приятел. И тогава аз ви задавам следния въпрос: може ли да имате приятели в Духовния свят? – Можем. Какви ще бъдат те? Вие имате и сте имали приятели. Можете ли да ми опишете по какво се отличава вашият приятел? Всеки човек се отличава с една характерна черта, затова и вашият приятел, когото обичате, трябва да има една отличителна черта, каквато у вас няма; и у вас трябва да има една отличителна черта, каквато у него няма. Следователно туй, което в тебе няма, а в него има, и туй, което в него няма, а в тебе има, прави съединението. Оттук извличаме един оригинален закон в окултната наука, според който равните отношения не могат да се събират. Според това, единица с единица не могат да се съберат на едно място. Това, че хората се събират на едно място, показва, че те не са единици – те са части на една единица. Днес хората казват всеки за себе си: „Аз съм една единица.“ Не, не си единица. Вие видяхте, че единица с единица не могат да се съберат. Единицата с нула например може да се събере, при което се получава числото 10.

И тъй, вашият приятел, с когото ще се съберете, или той трябва да е нищо, а вие – единица, или вие трябва да сте нищо, а той – единица. И като се съберете двамата, ще образувате една десетица. И ако те срещне някой и ти каже, че ти не струваш нищо, кажи му: „Аз тъкмо това търся – една единица, която като намеря, ще я направя десет пъти по-голяма. Ако ти си единица, ела при мен, защото без мен пак единица ще си останеш, а с мен ще станеш десет пъти по-голям, отколкото си сега.“ Тук приложението на тази единица е оригинално и смешно.

Значи въпросът за единицата в окултната математика седи така: единица с единица не се събират. Това обаче още

не е доказателство, че е така. За да се докаже, трябва да се направят един, два, три, четири, десет, ред опити, за да се убедите, че това не е нещо случайно, но е закон. Едно от обясненията на единицата и на нулата е следното: нищото или нулата всякога показва условията, при които единицата може да се развие. Тя е празното пространство, при което единицата може да осигури своето съществуване. Значи кръгът, нулата, нищото, това са условията, при които ще се развие Разумният живот. Следователно и това празно пространство има свое съзнание. Единицата като влезе в съзнанието на това „нищо“, то може да ѝ предаде своето съзнание и да се изяви в нея. Нищото само по себе си никога не се изявява. В окултната наука това нещо е вярно и вие ще го опитате. Как? Вие може да сте свършили три или четири факултета, но щом се заемете да изучавате окултната наука, с вас ще се случи нещо много интересно и много смешно. Най-първо вие ще почнете да обеднявате, докато дойдете до едно място, при което ще чувствате, че сте прост като фасул, както българите се изразяват. Ще си кажете: „Откак започнах да изучавам тази наука, опростях, оглупях, обезумях.“ Но това е една илюзия. Туй празно пространство, което се означава с нищо, то е Божественото в човека, което най-първо ще те изпразни, ще те изчисти хубаво и след като те изпразни съвсем, ще започне наново да те изпълва и ще ти даде такива познания, за които ти даже не си и сънувал. Мнозина от вас ще минете през това пространство и ще кажете: „Скоро да се махнем оттук, да не седим на това място! Ако седим тук, скоро ще обезумеем, да се махнем по-скоро!“ Вярно е това, но то е поради туй, че се намирате в закона на изпразването. Някои се страхуват от законите на окултната наука, но трябва да знаете, че това ще стане въпреки вашия страх. Природата е взела мерки за всичко – тя ще ви изпразни по всички правила. Вие може да си говорите, че сте обезумели, че сте оглупели – тя няма да ви обърне никакво внимание. Този закон работи и вън от окултната наука, и то много последователно – не само между хората, но и между най-висшите, най-напредналите Същества. Когато тия по-висши от нас Същества поискат да

слязат от висшите светове, за да изучават Вселената, и в тях става едно такова изпразване. И някои Ангели изпадат в това положение – считат се прости, оглупели и се чудят, че нищо не разбират, но после отново започват еволюцията си. И докато достигне своето първоначално положение, знанието у тях е десет пъти повече по-префинено, по-чисто, отколкото онова, с което са слезли в материята.

Сега някой казва: „Що ми трябва да се занимавам с тази наука? Аз оглупях, обезумях, нищо човешко не остана в мене." Добре, ами всички хора, които обезумяват, не остаряват ли? Я вижте онзи стар дядо – всичко забравил и започва да говори детински работи. У него се явяват детински желания, капризи и от нищо не се интересува. После, гледаш го, хванал се за тояжката или за бастуна си – на него има вяра, той му е опората в материалния свят. Защо той не уповава на нищо друго, защо не уповава на Бога? Защото не е разбрал закона на нищото. И той е станал прост като фасул и казва: „Няма какво да правя, ще се смиря." И какво става най-после? – Умира. Като умре обаче, вижда своето заблуждение. Това състояние на смърт представлява минаване на Божественото съзнание от едно състояние в друго. Всякога между два етапа, между две граници *A* и *B* на Божественото съзнание се намира една междина *C*, наречена долина на смъртта.

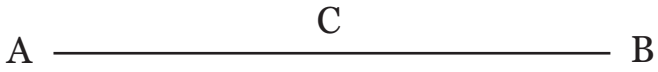

Това значи, че човек трябва да се освободи от всички свои лъжливи възгледи за Живота. В това отношение смъртта изчиства праведния човек, а грешния, упорития човек го оставя да си носи последствията.

И тъй, вие можете да съберете единицата с нищото. В света съществува само една единица – тя е Бог; в света съществува само една вечност – тя е нищото. Проявлението на целия Космос пък е проявление на единицата, проявление на вечността. Той представлява част от цялото. Думата *част* обаче не означава същинската идея. В такъв случай ние

можем да се изразим другояче, а именно: в света съществуват идейни форми, които не се създават, не се губят, а живеят вечно. В това отношение всеки човек е една идейна форма на тази първоначална единица.

Това е една определена идея за вас, младите. Ако речете да я разрешите в пълния ѝ смисъл, животът ви ще се обезсмисли. Можете ли да ми кажете защо животът ви ще се обезсмисли? Един богат американец повикал на угощение няколко също тъй богати американци. Знаете ли колко му е коствала тази вечеря? За всеки гост той е изразходвал дванадесет хиляди долара. Колко долара ще се изхарчат, ако на тази вечеря бъдат поканени сто души? – Един милион и двеста хиляди долара. Какво показва това? – Че великите идеи изискват изхарчване на голяма енергия. Човек, който се заема да разреши един велик въпрос, той се нагърбва с една много трудна задача. Някой казва: „Аз искам да разреша смисъла на Живота.“ Смисълът на Живота е разрешен. Той не може да се разреши, както вие мислите, за един, два или повече дни, или за година, две, сто или повече. Разрешението му седи извън времето и пространството. Никога не се старайте да разрешите смисъла на Живота. Вървя из пътя, срещам един човек, който си е счупил крака – смисълът на Живота в този момент е да му превържа крака. Срещам някъде един ученик, който иска да учи, но няма книга; аз имам тази книга, давам му я – в този случай смисълът на Живота е да му услужа с тази книга. По-нататък из пътя си виждам една вдовица, която има дете, което иска да ходи на училище, да се учи, но няма средства; вземам това дете, завеждам го на училище, плащам за него – ето де е смисълът на Живота в този случай. След туй срещам един музикант, който иска да свири, но няма кой да го въодушеви и ме замолва: „Можеш ли да седнеш при мен да ме послушаш поне половин час?“; сядам, слушам го внимателно, той свири, вдъхновява се – в дадения случай това е смисълът на Живота и за него, и за мен – един ще свири, друг ще бъде слушател. Първия път той ще свири – аз ще го слушам, втория път аз ще свиря – той ще ме слуша. Ако имате един приятел, тъй ще

постъпвате и вие помежду си: когато единият е активен, другият ще бъде пасивен – не могат и двамата да говорят едновременно. Някой път и двамата говорят, но по-добре е, когато единият говори, а другият слуша. То значи единият да свири, другият да слуша. Той свири, аз го слушам, давам си мнението, казвам: „Много хубаво е това парче“, той се въодушевява, радва се. Тъй става обмяна между хората. Обмяната трябва да бъде разумна.

Следователно красивото в Живота, това е разнообразието. Докато вие се стремите към Божественото разнообразие, ще имате най-красивите чувства. Станете ли еднообразни, във вас ще се яви дисхармония или във вас ще влезе грехът. Красивото в света е първата стъпка в Живота.

Друга грешка, от която трябва да се пазите, е следната: никога не завиждайте, че някой имал някакъв талант повече от вас. Виждаш някой поет или писател, който пише хубаво, казваш: „И аз искам да пиша като него.“ Не искай да пишеш като него. Виждаш някой музикант, който свири хубаво, казваш: „И аз искам да свиря като него.“ Не желай да свириш като него; ти искай да бъдеш музикален, но да не изразяваш музикалността си като него, а по своему. Някой казва: „Аз искам да бъда религиозен като еди-кого си, да схващам Бога като него.“ Не, бъди религиозен, но не пожелавай да изразиш религиозността си като онзи човек – изрази я по начина на своята душа. Като постъпвате по този начин, вие ще имате такава свобода, че няма да се влияете от съвременното общество. В съвременното общество хората се влияят един от друг, вследствие на това са обеднели. Как се познава, че един човек е обеднял? – Щом човек има мрачни мисли, щом става песимист, той започва да обеднява. Обедняването е един морален упадък. Почне ли това състояние да ви наляга, вие ще се върнете към закона на смирението. Смирението е начин за тониране в Живота. Ще си кажете: „Аз ще се върна към това, което имам, него ще разработвам.“ У вас има много скрити, неразработени сили, дарби и способности, които трябва да развиете. Тогава ще бъдете мощни и силни да изпълните всичко, което ви се даде.

Представете си сега, че при това време, каквото е днес вън – студено, вятър и дебел сняг, бих задал на десет души от вас задачата да отидете някоя вечер на Черни връх и да се върнете. Колцина от тия десет души биха изпълнили задачата успешно? Може да отидат някои, но ще се върнат по астрален начин. Ако тази задача ви се даде от човек, който не разбира законите на времето, така ще бъде. При такова време вятърът ще ви отвее по всички правила и вие ще се лишите от живота си. Но ако един истински Учител ви даде такава задача, всички ще отидете до Черни връх и ще се върнете благополучно. Как? Най-първо, като тръгнете, вятър ще има наистина, но Учителя трябва да бъде вътре в този вятър. Ако той не може да влезе във вятъра, вятърът ще бъде много опасен. Кое е опасното във вятъра? – Неговата студенина – в този вятър няма топлина. Хората умират ли от топлия вятър? – Не, от студения умират. Защо шопите от Софийско носят по два кожуха? Те казват: „От топлото човек не умира, но от студ умира.“ Понеже в Софийско времето е много променливо, шопът казва: „При тази промяна на времето трябва да нося по два кожуха на гърба си, иначе е опасно.“ И тази шопска мъдрост е много вярна. Тази шопска мъдрост, преведена на духовен език, означава: човек трябва да има в ума си Знание и Светлина, а в сърцето си – Топлина. Това са двата кожуха. Имате ли ги, каквото и да е времето, всичко ще мине добре.

И тъй, всички тия течения в Природата се дължат на известни бури, които стават в нея. И те са причина за промяна във времето. Един велик Учител например може да измени тия течения. Той може да спре студеното течение за шест-седем часа, докато отидете и се върнете от определеното място, и после пак да го пусне. Той може да спре бурята, виелицата, но същевременно може да направи и друго едно нещо, а именно: ще вложи във вас повече влага, повече вода. Вие още не сте се занимавали с живата вода. Христос казва: „Изворът, който Аз ще ви дам, ще бъде жив извор в душата ви.“

Та има в живота ви известни положения, с които трябва да се справите. Ако някой път се намирате в едно

тягостно състояние, това да не ви обезсърчава. При това си състояние вие сте по-близко до Истината, отколкото когато се усещате силен. Апостол Павел, който е окултист, казва: „Когато съм слаб, тогава съм силен.“ Един дух му казва: „Моята сила се познава само в нищетата.“ Когато човек е слаб, само тогава в него може да се прояви Духът. Туй е вярно и в училищата: от ония ученици, които се занимават с математиката, се изисква голямо внимание, т. е. концентриране и напрежение на мисълта. Кои ученици могат да бъдат добри математици? – Които могат да се концентрират. Между всички силови линии на ума има тясна връзка, затова от един математик не се изисква само едно механическо решение на задачата, но и разсъждение, което се добива чрез концентриране на вниманието. И слабият ученик може да бъде силен, като концентрира вниманието си – с това той ще развие математическите си способности.

От всичко, казано досега, коя мисъл е най-важна за вас? *(– Че трябва да съберем единицата с нищото.)* Да, това е основната мисъл за вас, а всичко друго може и да го забравите. Това е необходимо за вашето развитие. Единицата, това сте вие; нулата, нищото, показва всички Разумни същества извън физическия свят; плюсът пък показва, че човек може да дойде до истинския път само чрез страдания. При сегашните условия на Живота Истината се предава на човешките умове и сърца само чрез страданията. Знанието и облагородяването на сърцето не могат да дойдат без страдания. Страданието засега е само един преходен етап. Ако някой мисли, че Знанието ще дойде без страдание, той е вляво – тогава именно неговите страдания ще се удесеторят. Дойдат ли ти страдания, ще кажеш: „Страданията ми са толкова, колкото са потребни за мен.“ Всяко страдание е знакът *плюс*, т. е. едно малко кръстче, и изразява едно аритметическо действие, а именно – събирането. Щом дойде страданието, ще почнеш да събираш. Какво? – Ще събираш едно плюс нула. Някой път този знак ще го превърнеш в знак за умножение *(x)*. В

математиката си служат със следните четири знака: +, –, ×, :. Тези знаци се допълват един друг.

Следния път ще бъдем в новата година. Вие ще благодарите на старата година, все пак научихте една Истина, че единицата трябва да се събира с нулата. Старата година казва: „Макар че нищо не ви научих, но аз си заминавам, като ви оставям поне следната Истина: единица с единица не се събира, но с нула се събира и дава числото 10.“

Тайна молитва

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели.

ОТНОШЕНИЯ МЕЖДУ ПРОЯВИТЕ В ПРИРОДАТА

Дванадесета лекция от Учителя
6 януари 1924 г., София

ОТНОШЕНИЯ МЕЖДУ ПРОЯВИТЕ В ПРИРОДАТА

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели.

Размишление

Прочете се резюме от темата: „Разлика между мит и басня“.

Прочетоха се няколко от работите върху темата: „Произход на нравствеността“.

За следния път – тема №14: „Разлика между прилежание и трудолюбие“.

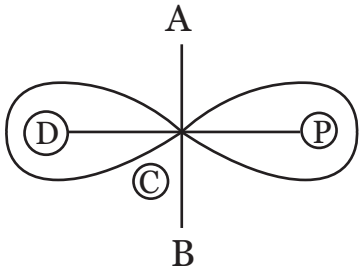

Линията *AB* на чертежа представлява път, изминат от едно разумно същество – път на съзнанието *C*. Туй съзнание, след като е извървяло своя път от *A* към *B* и няма накъде повече да се движи, връща се назад и оттам поема посоката към точка *D*, при което се образува един прав ъгъл. Съзнанието се отличава по това, че щом достигне в движението си своята крайна точка, започва да образува около себе си една спирала. Но понеже съзнанието се движи вечно, от точка *D* отива в противоположна посока до точката *P* и образува друг прав ъгъл. Понеже в това си второ движение съзнанието е отслабнало, при точка *P* кръгчето е по-малко. Можете ли да си обясните кои са причините, дето при едното си движение кръгът е по-голям, а при другото – по-малък? Това е едно положение, което съществува вътре и в самата Природа. Линията *AB*, която изразява пътя на вашето съзнание, е

и линията на вашия нос. Тя означава крайния предел на човешката интелигентност.

Да допуснем, че при това отклонение на човешкото съзнание в точка *D* последната представлява дясното око на човека, което е по-разтворено, а точката *P* – лявото око, което е по-малко разтворено. Можете ли да си обясните защо дясното око на човека е повече разтворено, отколкото лявото? Нали всяко явление си има своите причини? Обяснете тогава причините! Вие още не сте се вглеждали нито в себе си, нито в другите хора. Човешките лица не са напълно симетрични – асиметрични са те. Ако се вгледате, вие ще забележите, че едната страна на човешкото лице е по-нежна, по-мека, също така и едното око има по-мек, по-приятен поглед. Ако човешката чувствителност се развива съзнателно, кое око ще се развие по-добре? Имайте предвид, че около очите има две течения: едното течение е от положително и отрицателно електричество, което тече в известна посока, а другото течение е от положителен и отрицателен магнетизъм, който тече в същата посока. Когато дясното око се развива, то е във връзка с лявото полушарие на мозъка; когато пък лявото око се развива, то е във връзка с дясното полушарие на мозъка. Значи движенията в мозъка се прекръстосват. Затова именно дясната ръка се управлява от лявото полушарие на мозъка, а лявата ръка се управлява от дясното полушарие на мозъка. Следователно вашата чувствителност ще се отрази и в очите ви – било в дясното или в лявото око. Ако желанията и стремежите на вашето съзнание са повърхностни, те ще се отразят не само върху очите ви, но и върху лицето ви. Колкото по-повърхностен е стремежът на вашето съзнание, толкова кръгът на окото ще бъде по-валчест. Обаче колкото повече желанията и стремежите на вашето съзнание се диференцират, колкото повече се разклоняват и добиват известен обект, толкова повече и окото става елипсовидно. Ако енергията, която минава през окото, действа еднакво навсякъде, то центърът на вашето око ще бъде на една равнодействаща линия *AB*, която ще минава през гледеца *C*.

Ако пък вашето съзнание се отклони в каквото и да е направление, във възходящо или низходящо, около окото ще се образуват едни малки линии. Например, ако почнете да се привличате към света, т. е. ако външният свят ви влияе, ще почнат да се образуват отдолу малките линии *P*. Ако направлението, към което се движите, е възходящо, ще се образуват отгоре големите линии *C*. С тия противоположни енергии Природата си е служила още в миналото, за да образува долната част на окото. На времето си Природата е отклонявала човешкото съзнание, но понеже днес вече е завършила тази си работа, то ако вие продължавате по същия начин да слизате в материята, това слизане няма да се отрази само върху гледеца ви, но и върху цялото око, което ще вземе едно положение напълно към центъра на Земята. Вследствие на това много хора стават разногледи. Има ли разногледство в принципите, ще има разногледство и в съзнанието. Когато човек се раздвои в съзнанието, той има и раздвоен поглед. За такива хора казват: „Тебе гледа, мене вижда.“ Когато ви погледне един човек, у когото съзнанието е раздвоено, вие изпитвате една неприятност. Защо? Защото в погледа му има раздвоение. Той ви гледа с две различни цели: той, като ви гледа, едновременно слуша какво му говорите и мисли за какво може да ви използва. Ако чувствителността ви е силно развита и ако можете да схващате лъчите, които се отразяват от окото, вие щяхте да забележите в окото на този човек две различни течения. Едното течение, т. е. един род енергия изтича от долната част на гледеца, а друг род – от горната част. В натури, които имат по-благородни пориви и стремежи, Природата е образувала друга една вдлъбнатина. Каква разлика има между горната и долната вдлъбнатина на окото? – В долната вдлъбнатина *P* има по-голям простор, а в горната – по-голяма дълбочина и надвисване на веждите. С тия вибрации Природата е образувала една малка трапчинка

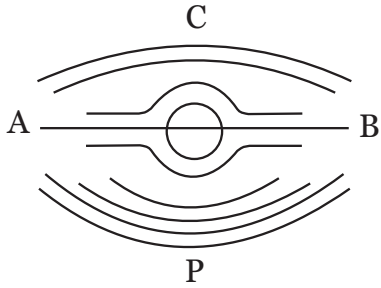

долу под окото, която украсява човешкото лице. Горе пък е образувала веждите в човека.

И тъй, според вас, какво показват веждите? Защо Природата ги е турила отгоре над очите? *(– За да не влиза потта в очите.)* Това е една от службите, едно от предназначенията на веждите, но има и друга причина, по която Природата е турила веждите. Има хора, които почти нямат вежди. Веждите и клепачите на очите са турени от Природата, за да регулират светлината, която влиза в човешкото око.

От всичко това трябва да имате предвид следния закон: вие нямате право да злоупотребявате със силите, които действат във вас. Да не мислите, че можете да употребите тия сили за каквото искате. Не, всяка сила на съзнанието има свое предназначение. И когато тази енергия върви към своето предназначение, към своята основна идея, към своята цел, образува се и тази правилност на лицето.

Ще дам на всички ви да напишете като тема какво трябва да бъде идеалното чело на човека, какви трябва да бъдат линиите му, изобщо – външните му очертания. Като ви говоря за веждите, за клепачите, за челото на човека, не казвам, че те определят характера на човека, но те са резултат на вътрешната му деятелност. Ако човек е весел, ще има отворени и изпъкнали очи. Ако е песимист и гледа с мрачен поглед на хората и на живота, ще има навътре хлътнали очи. Това произтича от един психологически закон. Колкото повече вниманието на човека е съсредоточено към вътрешния живот, толкова по-малко се хранят очите. Светските хора, които искат да видят всичко и се радват на живота като деца, те изпращат повече кръв в очите си, затова техните очи са по-здрави. Хора, които са много замислени, развалят очите си. Имайте предвид, че да мислиш и да си замислен са две различни неща. Мисленето е съзнателен процес – в него влиза нещо възвишено и благородно. В замислеността влизат някакви елементи на чувствания: ти мислиш, че животът не върви добре, че светът не е нареден правилно и т. н. Това е криво схващане на Живота.

И тъй, всичката енергия се очертава на лицето ви. Вие искате да имате красиви очи, нали? И право е, човек трябва да има красиви очи. Красивите очи са прозорци на съзнанието, те се определят от правилния развой на съзнанието. Направете един малък опит да внесете хармония в съзнанието си, като не туряте никакво препятствие пред него. Препятствие е, например, ако кажете: „Аз не съм даровит, никаква дарба нямам“, и т. н. Вие се самоизмамвате. Във всеки човек има дарби, но условията, при които могат да се развият тия дарби, са различни. Следователно всички хора не могат да се развиват при еднакви условия. За развитието на някои хора се изисква по-интензивна енергия. Например, вземете нашия салон, може ли да го отоплявате с една обикновена печка, както отоплявате една малка стая? Обемът на салона е голям, изискват се две-три големи печки, за да се отопли добре. Значи, колкото една способност у човека е по-висша, толкова по-добри условия изисква. Питам: ако морето по някаква случайност изхвърли на брега една риба, какво трябва да прави тя? – Много естествено, тази риба трябва наново да се върне във водата. Ако я оставите вън, какво ще стане с нея? – Смърт я очаква. Там, на брега, започва да мърда, да се движи, явява се у нея желание да скочи по права посока и да се върне назад във водата. Мъчнотиите в Живота, това са условията на една риба, която е изхвърлена на брега.

Някои питат защо хората са скръбни. Понеже Животът е едно велико море, а вие сте рибите в него. Вие си играете в това море, но някоя вълна ви изхвърли на брега, на сушата, и веднага във вас се заражда една скръб. Вие скачате, мърдате се на брега, но успеете ли отново да влезете във водата, у вас се заражда една радост, че пак сте намерили вашата среда. Но вие трябва да излезете от тази среда. Защо? – Понеже вашето съзнание трябва да се диференцира, вие трябва да проявите вече една по-голяма деятелност в Живота. Наред с вашите хриле ще почне да се образува дихателна система. Образуването на дихателната система в човека е начало на проявяване на съзнателния мозък, начало на мисълта. Това е вярно според законите на еволюцията. Птиците например

са произлезли от рибите. По същия закон в Духовния свят човешкото съзнание ще преминава от едно състояние в друго, т. е. от една по-гъста среда в една по-рядка, каквато приблизително е въздухът. Също тъй ще се изменят и вашите стремежи, вашите схващания за нещата. Например кой път вие се чувствате остарели, че сте излезли вече от живота, и казвате: „Едно време бях млад, но сега нищо не ме интересува в живота.“ Мислите ли, че посоката на вашия живот е правилна? Не, вие сте една риба, изхвърлена на брега, и казвате: „Мен нищо не ме очаква, освен смъртта.“ Казвам: ще се върнете отново в морето. *(– Ами ако рибата е много далеч от морето?)* Аз наблюдавах един път във Варна как един рибар ловеше риба с една много голяма мрежа. Четирима други рибари стоят около него и му помагат. Рибарят хвърли мрежата във водата, тя се напълни и понеже е тежка, той тегли, а другите двама – от едната страна, двама – от другата страна, му помагат да я извлече на брега. Тъкмо притеглят мрежата на разстояние само десетина метра от брега, поглеждам – около двеста-триста риби изскачат вън от мрежата и се прехвърлят с едно подскачане от два-три метра разстояние пак в морето. Питам го защо изскачат тия риби. – „А, остави ги, те са много проклети!“ Защо са проклети? – Че не остават в неговата мрежа. Те предчувстват, че той ги води към брега, дето ги очаква смърт, и затова в тях се заражда желание да не се завират в мрежата, а да излязат вън от нея, и хайде пак в морето! Такива мрежи съществуват и в света – и вие някой път попадате в такива мрежи. Какво трябва да правите, като попаднете в такава? – Вие имате сили да изскочите из мрежата, рибарят няма сила да ви хване. Още повече, че вие сте в своята среда и сте господар на тази среда. Излезеш ли обаче на брега на морето, ти си вече в ръцете му, той е господар. Някои хора казват, че има изключение от това положение. Изключение има, докато още не си излязъл на брега. Пипне ли те веднъж рибарят със своята ръка, мъчно можеш да се спасиш. Във водата ли си още, докато той те заобикаля със своята мрежа, ти полекичка, както тези двеста-триста риби, гледай да измениш своето състояние.

Сега скърбите, които ви идват в Живота, това са предпазни мерки срещу спънките, които Природата туря на пътя ви. На всяка спънка, която срещнете в живота си, трябва да прочетете надписа. Имате едно малко желание, което искате да реализирате, но Природата ви поставя една спънка срещу него и вие започвате да скърбите. Не, прочетете какъв е надписът на тази спънка. Вие сте тръгнали за някъде, пътувате, стигнете до някое място, срещнете една спънка. Вие скърбите, че не можете да продължавате нататък. Природата

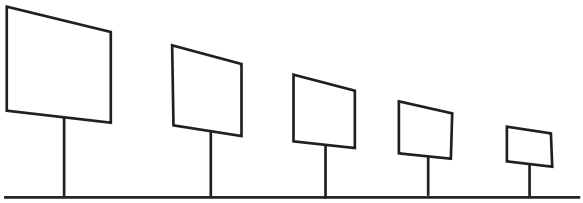

П. не е т. Т. П. Тв. С.

ви е турила тази спънка. Прочетете надписа ѝ, тя е написала на тази спънка: „Не е този пътят.“ – „Какво трябва да правя?“ – Вие трябва да се върнете, да вземете правия път. Тръгвате отново по правия път, но се обезсърчавате, отчайвате. Природата ви е турила друга спънка с надпис „Търпение“ – това значи, че за да продължите пътя, трябва ви търпение, за да преодолеете всички спънки и мъчнотии. На трето място – друга спънка, пак не ви пущат; пише: „Прилежание!“ Там ще учите прилежанието. На четвърто място пише: „Твърдост“, на пето място: „Смелост“ и т. н. – ще ви спират на много места по пътя. Вие сте екскурзианти, не мислете, че като сте тръгнали напред, там, по пътя, ще ви посрещат с финикови вейки. Не, вие ще се катерите нагоре, но ще срещате и ред мъчнотии и страдания. Герои се изискват в този път. И по-добре е да ви спънат в началото, отколкото да се качите на високите места и там да чакате. Следователно спънките в Природата са съзнателни сили, които ви спират в пътя с

разумна цел – да научите и придобиете на това място някое специално, особено качество. Щом знаете това, не трябва да се обезсърчавате и да казвате: „Моята работа се е свършила, ами...“ Не, Природата съзнателно ви спъва и казва: „Тук ще започнеш да учиш търпението!“ Питам ви вие как учите търпението? Аз бих желал да зная какъв е вашият метод за изучаване на търпението. Търпението – това е превърната неволя. Значи неволята може да се превърне в търпение. Човек, за да придобие търпението, най-първо трябва да премине през неволята. Неволята ще му се наложи насила и той трябва да мине през нея. Всички твои близки ще те ограничат, ще те поставят почти в положение на животно, ще те лишат от всичко и по неволя ще търпиш. И този закон на неволята ще те накара да мислиш. Ти можеш да минеш от неволята към търпението само чрез един Разумен живот. Търпението е качество само на силния, на разумния човек. Само силният човек, само героят човек в света може да бъде търпелив. А слабите натури, това са хората, които носят неволята. Та ще различавате тия две състояния. Там, дето не можете да търпите, вие сте в неволята. Затова Разумният живот във вас трябва да се образува, да се създаде, за да търпите.

Ще се върна пак към въпроса за очите. Вие някой път казвате, че имате висок идеал. Добре, наблюдавайте се, за да видите дали не се самоизлъгвате. Вижте как се проявява вашето естество. Вие имате висок идеал, но погледнете някого и бързо сваляте погледа си надолу към земята. Човек никога не трябва да гледа към земята, той не трябва тъй бързо да сваля погледа си надолу. Човек може да спре погледа си надолу към земята, но само ако има желание да обработва тази земя. Това е друг въпрос вече. Но ако той съсредоточи ума си към земята, той се намира в едно пасивно състояние и е на един хлъзгав път.

И тъй, когато погледът ти отива към земята в точка *A*, ти едновременно ще раздвоиш съзнанието си тъй, че в мисълта си да имаш един полет нагоре в точката *B*. Тия два лъча *AO* и *BO* ще образуват един остър ъгъл от около

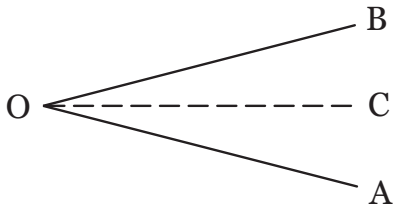

шестдесет градуса. А линията *CO* е равнодействащата или плоскостта, полето на зрението, дето окото действа. Значи ти трябва да мислиш да отправиш съзнанието си към всички Разумни същества, които са минали преди тебе, и да кажеш: „Аз искам съдействието на онези Разумни същества, които минаха по този път преди мене!“ И ако вие се спрете в себе си и концентрирате вашето съзнание без никакво колебание, непременно ще ви дойде едно разрешение, едно просветление в ума по един много естествен начин. Няма да се мине много време и в съзнанието ви ще се яви една малка светлинка, която ще внесе една нова мисъл в ума ви и мъчнотията ви ще се разреши по един много правилен начин. Ще си кажете: „Колко проста е била тази работа, пък аз не съм знаел.“ И всички даровити ученици, не само от окултните школи, но и от обикновените училища, знаят този закон за концентриране на вниманието.

Аз забелязвам, че мнозина от вас, като срещате мъчнотии, по някой път се колебаете. В това колебание човек може да си причини голяма вреда. А да си причинява човек вреда тогава, когато Природата работи за негово добро, това е престъпление от страна на самия човек. Да греши човек против себе си, това е престъпление. Следователно ще се стремите да уравновесявате енергиите, които работят във вас. Най-първо вие няма да мислите, че сте бедни, а ще изисквате условия, при които може да се развивате. И Писанието казва: „Ако някой е оскуден от Мъдрост, да проси, но искрено да проси.“ То значи: като получи това, що проси, да употреби тия закони, които служат за неговото развитие.

Правете опити върху това, което ви говоря. Вземете си едно огледалце и наблюдавайте каква е големината на зеницата ви в едното и в другото око. Когато имате едно отлично настроение, или едно отлично чувстване, или една отлична мисъл, или едно отлично съждение, или един

отличен принцип във вас, наблюдавайте ясно лявото си око, после – дясното, и след това напишете всичко, което сте схванали. Наблюдавайте очите си, техните зеници и при случаи, когато имате известно неразположение или колебание в настроението си, във вашите чувствания, във вашите мисли, във вашите съждения или във вашите принципи, и следете да видите каква е разликата между първия и втория случай. Разбира се, това свиване и разширение на зеницата няма да бъде много голямо. Ако наблюдавате котката например, ще видите, че тя силно разширява гледеца си. Кога става това в нея? – Най-често, когато иска да улови някоя мишка. Оттук вижте колко силно е у нея желанието да улови мишката. Такова силно разширение на гледеца става и у всички нощни птици – туй показва интензивността на тяхното съзнание само в една ограничена посока. При такова състояние очите придобиват един огън, една лъскавина, подобна на лъскавината на змийското око. Казват за някого: „Този човек има змийско око.“ Не че той има змийско око, но трептенията, които излизат от очите му, са като трептенията, които излизат из окото на змията. Ние ги наричаме користолюбиви трептения. Тогава стават бързи трептения, пресеквания в очите. Вие трябва да знаете, че тия енергии са извън вашето естество. Аз ги наричам бури в Природата, които идват временно и си заминават. Някой път вие може да попаднете под някои лоши желания, но не мислете, че това зло произлиза от вас. Някой път може да попаднете под такива бури, които са отровни. Какво трябва да правите тогава? – Ще отправите веднага вашето съзнание, вашия ум към ония по-напреднали от вас Същества, които са минали преди вас този път, те да ви ръководят, за да разрешите правилно въпроса си. Разрешите ли го правилно, във вас ще дойде едно вътрешно успокояване и тогава вашият умствен растеж, вашето сърдечно състояние и проявлението на вашата воля ще бъдат в едно нормално състояние – в хармония. Всичко това ви е потребно, за да можете да извършите задължението си по отношение на вашето съзнание. Разширявате ли съзнанието си, вие ще

може да извършите правилно своята задача като човек.

При сегашните условия, в които се намирате, човек трябва да бъде здрав и във физическо, и в духовно отношение. Като казвам *здрав*, разбирам каквито и настроения и изпитания да ви дойдат отвън, да отстоявате против тях тъй, както някой кораб, който пътува в морето, отстоява срещу напора на всички вълни. Каквито бури и да ви дойдат отвън, вие трябва да ги издържите с еднакъв отпор. Вие имате сили, за да издържите бурите, които се сипят върху ви. Един стих от Писанието казва: „Никой няма да получи изпитания, по-големи от тези, които може да понесе.“ Всяко изпитание ще съответства точно на ония нужди, които срещате в живота си, и на ония сили, с които разполагате, за да може да го изнесете. Следователно ще се пазите да не раздвоявате съзнанието си. Съзнанието ви трябва да бъде насочено всякога нагоре. Знаете ли кога се раздвоява съзнанието? Например някой човек направи едно добро, а после казва: „Не трябваше да правя това добро.“ Щом съжалява, че е направил едно добро, неговото съзнание вече се раздвоява и линиите под очите му се увеличават. Втори път направи някое добро и пак съжалява, че го е направил. Знаете ли какво става най-после с този човек? – Костите под очите му започват да нарастват. Знаете ли какво означават тия силно развити кости у някои хора? Наблюдавали ли сте тия издути кости в някои тревопасни и някои месоядни животни? Ония от вас, които са естественици и могат да рисуват, за другия път нека нарисуват тия издути кости у някои от тревопасните и месоядните животни. След това и аз ще ви дам няколко скици, които вие ще може да си нарисувате, за да ги проучите.

Ще знаете следното: за направена простъпка, за направена грешка никога не съжалявайте, но изправяйте се! За направено добро не съжалявайте, но радвайте се! Това ще поставите като основен закон в Живота си. Тръгнали сте в пътя и сте срещнали някакъв неуспех; не се разкайвайте, не съжалявайте, че сте влезли в този път! Някои от вас могат да кажат: „Не му е времето сега!“ Не, сега му е времето. Ще кажете: „Поне по-късно да бях тръгнал.“ Как мислиш,

ако беше тръгнал по-късно, нямаше ли да срещнеш тия спънки и мъчнотии? – Пак щеше да ги срещнеш. Никой не е минал по пътя без мъчнотии. Защо тогава трябва да си правите илюзии, че вие именно ще минете този велик път на Живота без мъчнотии? Не, ще пътувате от един град в друг, но в торбата си ще имате хляб, едно шишенце с топла вода, хубави, здрави цървули, най-малко един сантиметър дебели, понеже пътят, по който ще вървите, на някои места е постлан с остри камъни – ако ходите боси, краката ви ще се изпорежат. Хубаво ще бъдете обути! Така трябва да бъдете приготвени за Живота.

Най-после, след като вземете всички тия предпазни мерки, ще носите в себе си разумността, а тази разумност ще се прояви в Божествения Дух, който работи над човека, за да му посочи пътя към Вечния Живот.

Тайна молитва

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели.

ПРИЛИВИ И ОТЛИВИ НА ЕНЕРГИИТЕ. ПРОИЗХОД НА УМА И СЪРЦЕТО

Тринадесета лекция от Учителя
13 януари 1924 г., София

ПРИЛИВИ И ОТЛИВИ НА ЕНЕРГИИТЕ. ПРОИЗХОД НА УМА И СЪРЦЕТО

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели.

Размишление

Прочете се резюме от темите: „Произход на нравствеността“.

Прочетоха се няколко от работите върху темата: „Разлика между прилежание и трудолюбие“.

За следния път – тема №15: „Разлика между икономия и пестеливост“.

Всеки живот, съзнателен или несъзнателен, има своите мъчнотии или, с други думи казано, има своите граници. На чертежа имате две успоредни линии *МН* и *РК* и третата линия между тях *АВ*. Коя линия от трите е най-важна? *(– Средната.)* – Да, тя е линия на движение. Но защо е крива? *(– Защото е жива.)* Движението произтича от Живота, но кривината не произтича от Живота. Тогава от какво произтича кривината на една линия? *(– От мъчнотиите и препятствията, които среща в пътя си.)* Да, вярно е, препятствията са брегове, те са двата свята *МН* и *РК*. Тия два свята са разумни, понеже техните брегове са постоянни. Кривата линия пък *АВ*, която се образува от движението, е един свят, който сега се сформира. Следователно, щом вие сте заставени някой път да криволичите, и движението ви ще се измени. Казват за някого: „Той криволичи.“ Това се дължи на известни сили, които действат у вас. Вие не трябва да се плашите от тези криви линии.

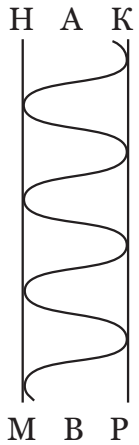

Сега мнозина казвате: „Какъв ще бъде моят живот? Ами ако срещна някои мъчнотии в живота си?“ Вашето

положение в дадения случай мяза на това, в което се намира някой ученик или слуга, комуто учителят или господарят казва да мине през гората. Вие казвате: „Ами ако ме срещне някоя мечка или някой разбойник?“ Да допуснем, че сте някой войник, когото началникът изпраща като съгледвач на някоя рекогносцировка. Вие казвате: „Ами ако ме срещне неприятелят и ме убие.“ Убият не убият, вие трябва да отидете! Мислите ли, че мъчнотиите в Живота раждат някакво зло? Не, в мъчнотиите няма никакво зло. От това място, дето се явяват мъчнотиите, оттам започва и всичката наука.

Защо линията *AB* се извива в първия случай към линията *MH*, а после – към линията *PK*? Какво предполагате, защо линията *AB* се извива тъй последователно ту към линията *MH*, ту към линията *PK*? Тук навярно има някаква разумна сила, някакъв център, който привлича движението на Живота, и тук силата на привличането трябва да е голяма. Това нещо съществува в Природата като прилив на енергията. Значи енергията *AB* към линията *MH* образува един прилив. Във второто си обръщане към линията *PK* образува един отлив.

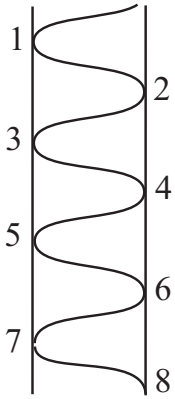

Значи енергията *AB* образува един прилив към линията *MH*, а един отлив към линията *PK*. Защо е така? Понеже по линиите *MH* и *PK* се намира една разумна сила, която привлича енергията на линията *AB*. Тази разумна сила действа в точките *1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8*. Аз казвам: само едно разумно същество може да образува точка. Всяка от тия точки не заема никакво пространство, но владее пространството.

По същия начин интелигентността или силата на ума действа извън времето и пространството. Следователно и умът се проявява като една математическа точка, която сама по себе си няма никакво измерение. Обаче тази точка може да действа в пространството така, че да отклони едно цяло течение от своя път. И цялата тази линия на Живота *AB* минава между два свята *(1, 2)*. Кои са тия точки, които отделят тия два свята? – Умът и

сърцето. Забележете следното нещо: разумните сили, които са образували човешкото сърце, седят по-високо от силите, които са образували ума. В това отношение човешкото сърце е образувано от Херувимите и Серафимите – Същества на Любовта, които седят по-горе, отколкото Ангелите изобщо. Някой път думата *Ангел* се употребява в смисъл на Светло същество, колкото да означи естеството на тия Същества. В този случай под понятието *Ангел* влизат всички Светли същества, но когато ги разглеждаме по степента на тяхното развитие, Същества, които са образували сърцето, са от по-висша йерархия от тия, които са образували ума. Обаче в човешкия живот умът заема по-високо място, отколкото сърцето. Един човек с ум навсякъде в обществото се зачита повече, отколкото един човек със сърце, с чувства. Ако се явят пред тебе двама души слуги – единият, който се ръководи в постъпките си от своя ум, а другият – от своето сърце, ти ще предпочетеш този, който е умен, пред оня, който се ръководи от своите чувства. Защо? – По простата причина, че умът обективно се занимава с материята. Умът се занимава с външната страна на Живота, а понеже ние минаваме през материалния свят, тия Същества, които са го създали, господстват върху материята. И тогава умът като една жива сила, която произтича от тях, може по-добре да ни направлява при сегашните условия на Живота. И действително, при сегашната стадия на развитие, в която се намираме, по-добре е да ни направлява умът, отколкото сърцето.

Тук, в чертежа, кой е светът на сърцето и кой – на ума? *(– Дясната страна е на ума, а лявата – на сърцето.)* Коя страна вземате за дясна и коя – за лява? Вземете следното положение: ако слизате от горе на долу, от *A* към *B*, линията *MH* ще бъде дясна страна. Този закон за приливите и отливите има приложение в Живота и ако не го прилагате, той ще бъде за вас един непотребен багаж. Щом се явят в живота ви някои малки мъчнотии, трябва да знаете защо става това нещо. Приливът на единия свят образува отлив към другия и отливът на единия свят образува прилив към другия. Тия течения постоянно се редуват: когато в ума има

прилив, в сърцето има отлив; когато пък в ума има отлив, в сърцето има прилив. Някой път например вие казвате: „Затъпял е умът ми нещо, не работи никак.“ Не, това не показва, че умът ви е затъпял, но в това време имате прилив в сърцето, а в ума – отлив, вследствие на което изпитвате известна празнина. Друг път казвате: „Аз съм интелигентен човек, мога да работя добре с ума си, но сърцето ми е слабо развито.“ Казвам: това е, защото имаш прилив в ума, а в сърцето – отлив. Затова именно в този случай не си толкова чувствителен. Следователно, когато вашият ум се развива, вие ще имате отлив в сърцето си; когато пък вашето сърце се развива, вие ще имате отлив в ума си. Тъй се развиват умът и сърцето. Някой път се ожесточите в себе си, ставате твърди и се заканвате, казвате: „Аз тъй ще направя, иначе ще направя.“ Но станете на другия ден, в продължение на тия двадесет и четири часа у вас е настъпил един отлив и казвате:“Хайде, аз ще забравя това нещо!“ Не че ще го забравите, но във вашите чувства е настъпил един отлив.

Сега наблюдавайте да видите дали тия неща стават във вашия живот естествено или неестествено. Когато казвам естествено или неестествено, разбирам да следите дали вие се намирате под прямото влияние на природните закони, или под прямото влияние например на някой ваш приятел. Човек върху човека трябва да влияе, но по законите, които съществуват в Природата. Ще ви дам един пример, за да видите как може да се намирате под влиянието на другите: допуснете, че при вас дойде един ваш приятел рибар, който живее повече около морето. Той по цели дни хвърля мрежата си в морето, лови риба, с това се занимава – лодката и мрежата са неговите инструменти. Вие пък сте земеделец, живеете на сушата, но двамата сте приятели, има някаква връзка между вас. Той ви поканва да ви разходи малко из морето със своята лодка, вие се съгласявате. Влизате в лодката и тръгвате, морето е тихо и спокойно, но като навлезете два-три километра в него, то започва да се вълнува. Вие започвате да повръщате, става ви лошо и във вас се заражда страх – морето вече започва да ви влияе. Вашият приятел

има по-голямо присъствие на духа, защото знае законите на морето, а вие, като не знаете тия закони, боите се. Този човек има самообладание, а вие треперите. Защо? – Той знае да плува, а вие не знаете. Казвате: „Какво ще стане с мене?“ Той е тих и спокоен, казва ви: „Не бой се, не бой се!“ Той умело дирижира тази лодка, а вие сте под негово влияние – постепенно-постепенно утихвате. Е, какво лошо има в това влияние? Вие, като излезете на брега, ще се прекръстите и ще си кажете: „Слава Богу, че излязох! Втори път не влизам в морето.“ Вие не трябва да прибързвате да се произнасяте за някого: „Този човек е под влиянието на еди-кого си.“ Какво лошо има в това? Щом този човек е силен, смел, щом той има самообладание и познава законите на морето, всеки трябва да бъде под неговото влияние, докато премине морето. Един ден този рибар ще бъде под ваше влияние: той ще дойде у вас на гости и тогава вие ще го впрегнете на работа – ще му дадете или мотика да копае, или рало да оре. Ако копае цял ден, вечерта, като се върне, ръцете ще го болят и ще каже: „Какво стана с мене, разболях се?“ Вие ще му кажете: „Няма нищо, всичко ще мине. Измий си краката с топла вода, хапни си малко гореща чорбица, легни си да пренощуваш и сутринта, като станеш, ще бъдеш бодър и весел.“ – „Тъй ли?“ В този случай рибарят е под влиянието на земеделеца. Законът е такъв – редуване става.

Някой път вие се намирате под влиянието на вашето сърце, а някой път – под влиянието на вашия ум. Сърцето, от своя страна, има двояко влияние върху човека: когато сърцето като една сила е прямо свързано с вашата низша душа, има едно влияние, а когато е свързано с Висшите същества, има друго влияние върху вас. Аз наричам първото състояние низходящо, а второто – възходящо. Когато ние действаме като хора, всякога сме егоисти, защото мислим само за себе си. Когато чувствата ни са под влиянието на Херувимите, Серафимите и други Висши същества, ние сме във възходящо състояние. Тогава имаме благородни чувства – да помагаме на бедни, на страдащи. Това състояние не е ваше – тогава вие се намирате под

влиянието на някои възвишени, благородни Същества, които ви направляват в Живота.

И умът, както и сърцето, има двояко влияние върху човека: низходящо и възходящо. Обективният ум в човека оказва низходящо влияние. Той ще влезе оттук-оттам, ще заобиколи, все ще открадне нещо. Кражбата е качество на ума – само умният човек може да краде, глупавият не може. Само умният човек може да лъже, глупавият човек не може. И забележете, в онзи разказ от Библията, дето се предава разговора между човека и змията, змията там е представена като символ на ума. Змията, това е животът, който се заражда между две течения, т. е. между двата свята *МН* и *РК*. Змията върви и се смее, започва се един разговор между нея и човека. От този разговор у човека се събуждат амбиции и той казва: „Аз трябва по друг начин да използвам тези условия, при които съм поставен. Не трябва повече да се занимавам с това градинарство.“ Значи този човек иска да подобри своето положение. Но в дадения случай туй, което е приятно за сърцето, не е приятно за ума, и туй, което е приятно за ума, не е приятно за сърцето. И затова на човек, за да примири ума и сърцето си, трябва му друг един елемент – трябва му душа! Само човекът, който има душа, може да примири сърцето с ума. У хора без душа умът и сърцето им са във вечна борба. И туй, което хората наричат борба между плътта и Духа, то не е нищо друго, освен борба между ума и сърцето. Един път сърцето е отдолу, а умът натиска отгоре; втори път, когато дойде отлив в ума, сърцето е горе, а умът – долу. И при тази борба никой не може да надвие. Някой път мислиш, че умът ти е взел господство над чувствата, но на другия ден виждаш ума си долу, а сърцето горе. Един ден казваш: „Разбрах най-после това нещо, разреших този въпрос“, но на другия ден казваш: „Не, като че никога няма да го разреша.“ Един ден мислиш, че много знаеш, на другия ден виждаш, че нищо не знаеш; един ден мислиш, че си благороден, а на другия ден мислиш, че не си благороден. И след всичко това казваш: „Какво става с мене, ще полудея ли?“ Не, никакво полудяване няма да стане, но

тук се сблъсквате с едно просто явление, което става във вас тъй, както и в самата Природа, и вие трябва да го проучвате – нищо повече. Сега вие минавате между тия два свята *МН* и *РК*, между които стават приливи и отливи. И когато тия приливи и отливи дойдат и във вас, там седи красотата на Живота – именно в кривата линия *АВ*. Тази линия е линията на Живота.

И тъй, не се обезсърчавайте от страданията! Страданието почва с отлив, радостта – с прилив. Тогава имате: радост – прилив, скръб – отлив. Значи един път ще имате скръб в сърцето си, втори път ще имате скръб в ума си; един път ще имате радост в ума си, втори път ще имате радост в сърцето – редуват се тия състояния. Числата 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, това са радостите на двата противоположни бряга на Живота, а 2', 3', 4', 5', 6', 7', 8', това са скърбите или нещастията на двата противоположни бряга на Живота. Ние ги наричаме нещастия за онези, които не разбират законите на Живота, а за онези, които разбират законите, нещастието в Живота е щастие за тях.

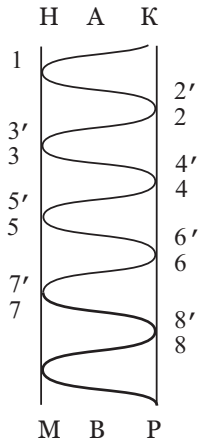

Ще ви разправя един анекдот за един беден човек: този беден човек постоянно се оплаквал от своята сиромашия, всеки ден той минавал през един мост и си казвал: „На, като съм беден човек, все тъй по крака ще минавам този мост, но ако бях богат, щях да минавам с кон.“ Това си повтарял всеки ден. През същия мост често минавал един княз, който отивал в гората на разходка, и един ден чул как този беден оплаква съдбата си. Той решил да му помогне, затова един ден взема една торба със злато, туря я насред пътя близо до един камък, през дето минавал бедният, и следял да види какво ще стане. Като дошъл бедният човек до камъка, рекъл си: „Толкова години минавам по този мост все с отворени очи, чакай този път да си затворя очите, да видя мога ли да мина моста, без да се ударя в камъка!“

Та казвам: страданията не са нищо друго, освен онзи мост, по който вие минавате със затворени очи, а на този мост, близо до камъка седи онази торба със злато – щастието, което вие не виждате. Златото, това са условията, които могат да ви доставят коня, за който вие мечтаете. Често хората бягат от своето щастие по този начин именно. Вие трябва да внимавате: като видите онзи камък на пътя си, заинтересувайте се да узнаете кой е турил този камък, защо го е турил и т. н. При този случай вие ще видите и торбата със златото. Нея ще вземете, а камъка ще отстраните от пътя си. Бедният човек си казал: „Чакай да видя, като си затворя очите, ще мога ли да мина моста със затворени очи, без да се ударя в камъка.“ И наистина, минал, без да се удари в камъка, но и торбата не видял. Много умен човек е бил той! И всички съвременни хора имат същото желание – да избегнат страданията – и започват да философстват по кой начин да минат моста. Как ще го минат? – Или вляво от него, или вдясно. И после казват: „Минахме моста!“ Да, по този мост се минава прекрасно, но все пеш. Можете ли сега да използвате този разказ за ваше добро? Вие как ще минете през моста – със затворени или с отворени очи?

Ще ви запитам сега каква е разликата между материята на Висшите същества и човека. – Тъй, както се проявяват Висшите същества, тяхната материя е устойчива, не се изменя, както в човека. Например вие с нищо не можете да измените мисълта на един Ангел, с нищо не можете да го подкупите. В човека обаче вие може да измените ума му, а може да измените и сърцето му. Като казвам, че може да го измените, не подразбирам, че той се е изменил, но можете да го подкупите с нещо. Подкупът всякога произтича от онова лъжливо схващане, че можем да минем по един лесен път.

Как мислите сега, пълен ли е животът на линията *AB*? Има ли нещо, което да ѝ не достига? *(– Има, ние търсим нещо.)* Този чертеж сега ни представя пълния Живот. Кривите *AB* и A^1B^1 са двете преплетени змии в теософията. В окултизма тия преплетени змии представляват преплетения живот на

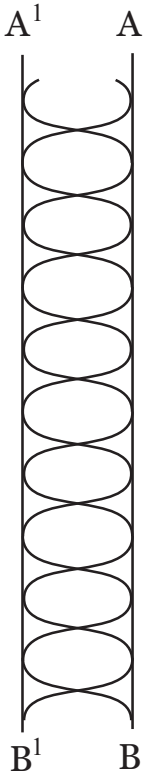

сегашното човечество, дето двата полюса на Живота се редуват: когато в единия полюс на Живота има прилив, в другия ще има отлив и обратно. Двата полюса на Живота изобщо правилно се редуват. Затова, за да има хармония в един клас, половината от учениците трябва да бъдат радостни, а половината – скръбни, за да образуват тази осморка *(8)*. Под *скръб* аз не разбирам да проливате сълзи, защото сълзи могат да ви текат някой път и от вятъра. Сълзите по някой път са изкуствени прояви, случайности, които не трябва да внасяте в живота си.

Как изгубвате вие радостта си или доброто си разположение? Ще ви приведа един пример: имате една приятелка, която в първо време обичате, затова сте радостни, доволни и казвате за нея: „Колко е умна тя, като нея няма друга!“ По едно време любовта ви към нея започва да охлажда, вие ставате индиферентни и казвате: „И тя е като мене.“ И започвате да търсите друга, у която да има прилив. След години вие отново намирате първата си приятелка, пак се сближавате с нея и казвате: „Колко е поумняла!“ Как е възможно това – едно време тази ваша приятелка беше умна, после оглупя и след три-четири години пак стана умна. Не е станала глупава тя, но е имала в себе си един отлив, а вие, като не разбирате закона, казвате, че е оглупяла. Ето защо вие трябва да си помагате помежду си. Някои от вас са в отлив, други – в прилив. Като виждате, че някоя ваша сестра е в отлив, влезте в положението ѝ и кажете: „Чакай да изуча какви са нейните брегове и по какъв мост се движи!“ Пребродете бреговете ѝ от единия край до другия и вижте равно ли е мястото от едната и от другата страна. Проходете хубаво тия места! Това значи да се запознаете дълбоко с човешкия живот. Ако това не можете, изучете поне външната му страна. Всички ученици от един клас трябва психологически да изучават

както своите приливи и отливи, така и тия в Живата Природа. Ще разбирате добрите и лошите страни на тия приливи и отливи. Като говоря за добрите и лошите страни, аз разбирам вашия морален живот. Вие сте млади и сте същества само на радости и скърби – движите се между приливи и отливи. Гледам някой от вас – той е радостен, весел; не се минава и един час, той плаче, скърби – отиде радостта му, стана песимист. По-рано, в радостта си, пише поезия, учи, а щом дойде скръбта, напуща и поезия, и наука. След няколко дни пак казва: „Не, аз ще уча, ще свърша започнатата си работа." Ако го гледа някой човек, който не разбира тия неща, ще каже: „На този момък му хлопа дъската." Не, не му хлопа дъската, но той бърже преминава известни течения. Вие не му казвайте нищо, но само изучавайте неговото естество!

Някои от вас, като се подложат на опит, казват: „От мен нищо няма да стане." Сега именно математически може да се изчисли какво може да стане. Вие сте x (хикс); казвате: „От мен нищо няма да стане", значи сега ставате x^2. Аз казвам: сега именно от вас човек ще стане. Знаете ли защо? Най-силното доказателство, че от теб човек ще стане, е когато си казваш: „От мен човек няма да стане." Като си кажете, че от вашето сърце нищо няма да излезе, вие ангажирате всички ония висши интелигентни Същества, които са работили върху сърцето за неговото създаване, и те казват: „Не, вашата работа ще се завърши успешно. Ние сме започнали тази работа и от вас човек и половина ще стане." Казвате: „Ама аз зная, че от мен нищо няма да излезе!" Не, сега именно от теб човек ще стане. И когато някой се обезсърчи, това е най-голямото доказателство, че от него човек ще стане. Щом се обезсърчите, вземете си един малък дневник и пишете: „Днес прекарах най-щастливия ден от живота си, понеже прекарах много страдания и не умрях, а от това разбрах, че от мен човек ще стане." Ще си отбележите кой е денят, дали е понеделник, вторник или друг някой, ще си отбележите накратко и състоянието, което сте преминали. Ще си кажете: „Сега аз имам по-голяма вяра в себе си. По рано мислех, че като ми дойде някое страдание, сърцето ми ще се пукне, а сега

видях, че като дойде страданието, изживях го, то си отмина, без да се пукне сърцето ми. Слава Богу, издържах всички страдания!“ Страданията, това са вътрешни сили, чрез които работят тия висши интелигентни Същества в нас. Ние по причина на болката, която изживяваме при страданията, не схващаме техния дълбок вътрешен смисъл, а се спираме само върху негативната им страна. Когато тия Същества завършат своята работа, в нас се явява известна Радост. Това е закон абсолютно верен, който вие сами ще проверите. Тъй щото, вие, младите, не трябва да се обезсърчавате.

(– Определено ли е времето на тия приливи и отливи в нас?) – Различно е, но обикновено играе между числата 2-10. Те започват с числото 2, което представлява един отлив, т. е. скръб. Животът започва винаги със скръб. Скръбта, т. е. отлива, означавам с числото 2. След това не настъпва

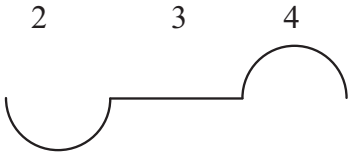

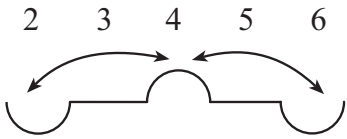

веднага радост, но състояние на равновесие, което означавам с числото 3. Следното състояние е прилив – него означавам с числото 4. Този прилив ще трае толкова, колкото отливът. После имате числата: 5 – равновесие, 6 – отлив и т. н. Разликата между един отлив и един прилив, както и от едно състояние на равновесие до друго, е с две единици: 2, 4, 6; 3, 5 и т. н. Някой път тия приливи и отливи могат да започнат и от числата 6, 7, 8 или 10, но обикновено се започва от числото 2. Понякога между тия числа може да има известно колебание, тия моменти могат да се увеличават или намаляват. В случая, както е на чертежа, при числото 2 имаме отлив на сърцето, при 3 – физическия свят, при 4 – проява на ума, прилив на ума, след това иде пак слизане – равновесие, после отлив и т. н. След всеки прилив и отлив има по един промеждутък: отлив в сърцето, прилив в ума; прилив в сърцето, отлив в ума – тъй непрекъснато се редуват тия състояния.

Та когато идват тъжните, скръбните настроения, вие сами ще проверите този закон и ще се радвате. Ще наблюдавате вашите състояния, без да се критикувате. Човек трябва да бъде много справедлив към себе си. Той не трябва да има лъжливи схващания за нещата, но да знае, че има още много Същества, които се интересуват от неговото сърце. Имате един добър ум – радвайте се за този ум, но знайте, че и други Същества се интересуват от него. Туй е красивото в Живота на всеки едного, че много Същества са ангажирани около него. И вие трябва да знаете, че каквото и да стане с вашето сърце или с вашия ум, в края на краищата тия Висши същества ще ви изведат на безопасно място, на един добър край. Човек трябва да има абсолютна вяра във великия закон, който действа разумно в цялата Природа.

Някой път ще ви говоря върху разните категории енергии в човека, защото има различни умствени енергии, както и различни сърдечни енергии. Едни от тях са по-низши, други – по-висши. Висшите енергии в човека съграждат неговия характер.

Упражнение: Ще изговорите думите *сърце*, *ум*, *душа* и *Дух*. Като изговаряте тия думи, ще теглите ръцете си (пръстите да се докосват само) от челото до слънчевия възел (до стомаха), като минават по лицето, по гърдите, докато стигнат до стомаха. Като произнесете думата *сърце*, наблюдавайте какво ще почувствате. След това теглете ръцете си нагоре – от слънчевия възел до челото, като произнасяте думата *ум,* и пак наблюдавайте какво ще почувствате при произнасянето на тая дума. Опитайте се да схванете разликата между чувствата, които ще изпитате при изговарянето на думата *сърце,* и тия на думата *ум*, понеже те крият различни сили в себе си. *(– При изговаряне на думата „ум“ като че има едно хладно течение, а при изговаряне на думата „сърце“ – една нежна топлина.)*

Сега ще изговорите останалите две думи – *душа* и *Дух*. Пръстите на ръцете се поставят на челото и постепенно се отварят широко настрана, като се изговаря думата *душа*. В това положение на ръцете се изговаря думата *Дух*

и постепенно се прибират на челото. Следете какво ще почувствате, като изговаряте думите *душа* и *Дух*. И тъй, при тия упражнения имате две течения: едното е надолу и нагоре – сърце и ум, другото е настрана и навътре – душа и Дух.

Тия упражнения може да правите и мислено, като произнасяте думите в себе си, без да правите движения на ръцете. Тия думи имат сила само като се произнасят. Ще си кажете тихо в себе си думата *сърце* и мислено ще теглите една линия към сърцето си. Спрете се за малко и си представете всички ония Висши същества, които са създали вашето сърце и работят над него. Това е един капитал, който вие имате. После пък произнесете думата *ум* и мислено прекарайте ръцете си нагоре.

Теченията на сърцето и ума са тези две криви линии, които вървят между бреговете *МН* и *РК*, които са две интелигентни същества. Ако някой ясновидец би погледнал на тия неща, ще види едно широко, вълнообразно течение – много красиво, подобно на светлинните лъчи, които се разливат от Слънцето. То е красота, която не може да се опише. Това течение не е просто, в него има красиви, сложни съчетания. Учените хора представят междините в светлинните лъчи като еднакви, но всъщност те не са еднакви. Всяка вълна и всяка междина се различават една от друга, те не са подобни. Всяка вълна има свое особено качество и свое предназначение. По това именно се и различават. Те са като музикалните тонове. Вземете например долно *до* и горно *до* в октавата. Те са един и същи тон по име, но вторият тон *до* съдържа повече вълни, т. е. повече трептения. Каква е разликата в трептенията на тия два тона? Математически могат да се изчислят трептенията на всеки тон. Във всеки тон се внася нещо ново. Значи всяка вълна се различава от другите по броя на своите трептения, както е и с всеки музикален тон. Който веднъж е видял една такава вълна, той никога няма да забрави тази светла картина. Затова именно светлината съставя такова богатство в Природата.

Това упражнение ще правите десет дни наред: по три пъти ще изговаряте тия думи, и то точно в 10 ч. вечерта (до

23 януари). Ако сте някъде на гости, няма да правите като турците – да застанете сред стаята и тъй да го правите. Вие ще държите на принципа. Дето и да ви завари това време, даже и гости да има около вас, ще се спрете в себе си и тихо, мислено ще направите упражнението. Щом сте сами, ще го правите с движенията на ръцете – тогава упражнявате и волята си. Тъй щото, дето и да сте, вие може да си направите упражнението, без да подозира някой, че правите нещо необикновено. Така ще избегнете едно противоречие, което биха могли да внесат във вас околните хора. Като мислите за сърцето, ще се свързвате мислено с Херувимите и Серафимите, а като мислите за ума, ще се свързвате с висшите Същества на Мъдростта. Знаете ли как теософите и окултистите наричат тия същества, които са образували ума? – Те ги наричат „творци или бащи на ума“.

И тъй, когато мислите за сърцето, ще се свързвате с Висшите същества на Любовта, а когато мислите за ума – с Висшите същества на Мъдростта. Това е необходимо за вашето развитие, защото в тия Същества има голяма хармония. Всички стремежи и идеали в тях са еднакви, само че в икономията на Божествения свят те заемат разни длъжности.

Ще ви дам следното правило: като се радвате, да не вкисвате, и като скърбите, да се не отчайвате! Защото онзи, който има радост, много лесно се вкисва. Знаете ли кога се вкисва човек? – Щом му вземат радостта, той се вкисва, няма обект вече. Вие имате например една шапка, едни обуща или дрехи, на които се радвате; щом ви вземат шапката, обущата или дрехите, вие веднага се вкисвате. Затова, като ви вземат радостта, гледайте да не вкисвате. Ако пък вкисвате, гледайте да не превкисвате. Когато се обезсърчите пък, гледайте да не се отчайвате! Обезсърчението ще дойде, невъзможно е да не дойде, но гледайте да не се превърне в отчаяние, защото отчаянието нищо не ви ползва. Спрете се само до обезсърчението, то ще даде отлив.

(– Само по веднъж на ден ли да правим упражнението?) Аз ви го давам по един път, пък ако някой има голямо желание

да го направи повече пъти, може, но да го прави усърдно и при концентриране на ума. За наблюдение, за опит, но не от любопитство, може да го правите и повече пъти, то ще бъде за ваша полза. Знаете ли на какво мязате в този случай? Представете си, че аз ви завеждам при един хубав извор да пиете вода и вие ме питате колко пъти да пиете от тази вода. Казвам: ако е студено, ще пиете само веднъж през деня, ако е топло, може да пиете и десет пъти през деня. Разбирате ли какво значи това? Та казвам: ако е много топло у вас, може да правите упражнението и десет пъти през деня, пък ако е студено, ще го правите само веднъж през деня. Разбрахте ли сега закона? Това правило, което ви давам, е разумно.

Тайна молитва

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели.

ПРИДОБИВКИ НА СЪЗНАНИЕТО

Четиринадесета лекция от Учителя
20 януари 1924 г., София

ПРИДОБИВКИ НА СЪЗНАНИЕТО

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели.

Размишление

Прочете се резюме от темите: „Разлика между трудолюбие и прилежание“.

Прочетоха се няколко от работите върху темата: „Разлика между икономия и пестеливост“.

За следния път – тема №16: „Ползата от въображението“.

Когато се говори за пестеливи и икономисти хора, тия две качества имат своите признаци в човека. Френологически пръстите на пестеливите хора са дебели и къси в основата си. Икономист човек, значи прибран човек. Пестеливият човек всякога има, богат е той – в него има един инстинкт постоянно да събира. Катеричката например е пестелива – ако ѝ хвърлите царевица, тя ще я събере, ще си хапне, колкото ѝ трябва, и останалото ще складира някъде. Орехи, лешници – всичко, каквото намери, складира. Докато ако турите пред някоя кокошка царевица, тя ще се наяде и след това останалото ще разпръсне с краката си – в нея няма пестеливост, тя не мисли за утрешния ден.

В икономистите хора, обратно, пръстите при основата им са тънки. Икономистът в своите действия не прави тия съображения, каквито пестеливият човек, който например намира голямо удоволствие в пестене на пари. Икономистът ще си направи разчет с кое и доколко може да разполага и тогава свободно действа. Икономията е качество на ума. Икономистът може да бъде държавен мъж или финансист – изобщо, умен човек е той. И когато той икономисва нещо, в това взема участие и умът.

Пестеливостта е един естествен нагон у човека. Хора, у които тази склонност е силно развита, могат да станат толкова пестеливи, че ръцете им да се проточат. А какви са тия хора, у които ръцете са проточени? – У всички крадци ръцете са проточени, дълги, но и от това правило има изключения. Кога? – Когато съвестта у човека е развита. Значи ако пестеливостта е силно развита в някой човек, а съвестта му е слабо развита, тогава пестеливостта може да се превърне в едно вътрешно изнудване на духа и този човек ще се прояви като крадец. Следователно пестеливостта е основа на Живота, но човек трябва да знае, че туй, което трябва да пести, което трябва да икономисва разумно, то е неговата енергия. Стомашната система в пестеливите хора е отлично развита, те имат добре развито благоутробие. Човек, у когото стомашната система не е добре развита, не може да бъде пестелив. Пестеливостта се ражда от чувството на любостежание, а любостежанието, свързано с разсъдителните и умствените способности на човека, се превръща в икономия, т. е. взима умствен характер. Пестеливостта значи иде по един естествен порив в човека, а икономията лежи на умствена основа.

Има много недъзи, от които вие, младите, трябва да се пазите. Под думата *млад* разбирам човек, у когото има голямо изобилие. Ако това изобилие не се употреби, както трябва, може да се превърне в излишество. Излишъкът пък образува гниене, гниенето образува болести, а болестите спъват човешкия прогрес, става израждане на хората. Макар че болестите са една мярка в Природата за урегулиране на тия енергии, все пак един индивид може да се спъне. В човека може да се роди едно болезнено състояние, когато се яви дисхармония между неговото физическо тяло и неговия етерен двойник или между неговите сили и неговото астрално тяло.

У човека има две системи: едната система аз наричам динамическа *(С)*, която е горе в главата, другата система е симпатичната нервна система[1] *(3)*, в която се намират корените на Живота. Ако разгледате гръбначния стълб на човека, той представлява едно цяло дърво. Тия две системи

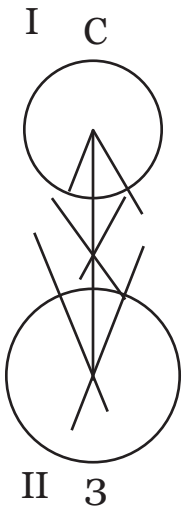

в човека са различни – едната е свързана със Слънцето *(С)*, а другата е свързана със Земята *(З)*. Доброто за вас не седи само в това дали сте свързани със Слънцето, както и лошото не е в това дали сте свързани със Земята. Слънцето изобщо оказва благотворно влияние върху човека. Земята, като живо същество, и тя си има свой хороскоп, и тя има свой път, по който си върви. И нейният път сега не е тъй гладък, както е бил по-рано. Земята по някой път минава през известни области в пространството, които оказват неблагоприятни влияния върху самата нея. Тогава в нея стават известни пертурбации. Хората често се заразяват от тия влияния на Земята и от това се зараждат разните епидемични болести в тях. И от тия болести някой път измират хиляди и милиони хора. За тия явления в живота науката, както в миналото, така и днес, има свои теории, които ние засега ще оставим настрана.

Окултната наука поддържа, че влиянията на Земята върху хората преди милиони години са били толкова лоши, че човечеството е бедствало – щяло да загине съвършено, да загуби своя път. Вследствие на това се е създала Месечината. Окултистите казват, че в тялото на човека има известни органи, дето се складират тия нехармонични енергии в него, които действат разрушително и са причина за отливите. Влиянието на Месечината в този случай седи в това, че тя изтегля всички зловредни сили у човека, които го разрушават. С това се обяснява защо някои лунатици при изпразването и пълненето на Луната менят състоянията си. Наблюдавайте какви състояния имате, когато се пълни Месечината, и какви, когато се изпразва. Някой път имате някакво неразположение или някакво мрачно състояние на духа: забелязвайте каква е фазата на Луната при това ви състояние. Нали сте интелигентни, правете научни наблюдения. Вие често казвате: „Днес не съм разположен.“ Проследете

къде се крият причините на това ви неразположение – дали са в самите вас, дали са в обкръжаващата ви среда, или в самата Природа. Като констатирате отде идат тия влияния, ще можете и да си помогнете. Ако в някои отношения самата Природа ви противодейства, тя ще ви покаже и изходен път при това положение. Ако тя ви създаде известна болест, същевременно ще ви покаже и лекове, ще ви покаже и изходни пътища, които могат да ви спасят.

Сега вас, младите, аз наричам „богати хора“. Тия богати хора мислят, че имат право да иждивеят своето богатство в света тъй, както намират за добре. Това е вярно, те имат право да иждивеят своето богатство, както намират за добре, но ако бяха умни. А сега се явява въпросът вие разбирате ли как трябва да иждивявате вашата енергия? Да допуснем, че някой от вас иска да следва в университета, запише се, учи два-три семестъра и после казва: „И без учение минава.“ Зареже университета, казва: „Аз ще стана учител, ще просвещавам народа!“ Става учител, но след две-три години зарязва и учителството. После казва: „Търговец ще стана!“ Започне търговията, но след четири-пет години и търговията напусне. Хване се след това на някакъв занаят – и него скоро напуща. И най-после хората казват, че този човек е опитал всичко, енциклопедист е станал. Не, тези хора, които опитват всичко, нищо не научават. Някои казват: „Да опитаме всичко в живота!“ Знаете ли какво нещо е да опиташ всичко? Човек, който опитва всичко, ще замяза на онази циганка, на която детето се разболяло и казало: „Мамо, млечице искам!“ – „Утре, мама, ще купим, утре.“ На другия ден детето пак казва: „Мамо, медец искам!“ – „Утре, мама, ще купим.“ Но тя нищо не купувала. Детето искало това-онова, но нищо не хапнало, докато най-после умряло. Циганката си казала: „Е, поне от всичко си хапна.“

Така и съвременните хора, които иждивяват всичката си енергия, най-после казват: „Поне научихме нещо.“ Конкретно какво научихте? Например аз съм виждал мнозина, след като страдат, казват: „Аз научих какво нещо е беднотията.“ Но дайте им след това пари, ще видите, че те не са научили

урока си, пак старата песен започват. Следователно при сегашното си развитие туй знание, което придобивате, трябва да е насочено към една определена посока. Не казвам, че трябва да бъдете едностранчиви, но във всичките си работи да имате единство. Например имате склонност към поезия – да пишете нещо; напишете няколко строфи, но това, което напишете, да остане и след вас. Не е достатъчно да кажеш нещо и след това да го забравиш, но да си го написал едновременно и в ума, и в сърцето си. Иначе, напишеш ли нещо и го забравиш, това е изхабяване на енергията ти. От това, което човек създава, най-първо той трябва да се ползва – такъв е Божественият закон. Някои казват: „Нали трябва да живеем за своите близки?“ Ближен е всеки човек сам за себе си. От знанието, което добия, най-първо трябва да се ползвам аз, за да видя каква полза ще принесе на мене, и след като направя първия опит и получа добри резултати, тогава ще приложа този опит и върху близките си. Най-първо знанието си трябва да приложа върху себе си – това е логично.

В окултната наука най-първо се третира въпросът как да се научи човек правилно да се концентрира. Всички съвременни общества се концентрират. Човек, като учи, пак се концентрира, но има закони, които той трябва да знае, за да може правилно да се концентрира. Да допуснем, че у вас се развива центърът на фантазията, на въображението, което се намира под влиянието на Месечината, и вие се заемете да пишете нещо. Обаче, след като напишете едно стихотворение, Месечината така повлияе на въображението ви, че вие се разширите и се надценявате – мислите си, че можете да бъдете първокласен поет. Но да създадеш един план и да го реализираш, това са две различни фази в Живота. Природата никога не обича да борави с грандиозни планове, тя борави само с малки величини. Тя е направила за хиляди и милиони години тия скали, тия големи планини, които виждаме днес, но все от малки, микроскопически същества. Какво търпение има тя! У някои от вас може би има желание изведнъж да блеснат. Те тръгват в пътя, но при

първите мъчнотии, които срещат в живота си, отчайват се и започват да мислят, че ако тръгнат в друг път, животът им ще стане по-лесен.

В какво седи лесният живот? Нека вземем примери от Природата. Природата например е създала човешкото тяло. Но как, лесно ли го е създала? – Не, с усилията на вековете. И ние днес казваме: „Човешкото тяло е идеално." Но ако човек не употребява своята воля, това тяло само по себе си не е идеално – то не може само да се държи право. И това, което днес поддържа тялото право, което го подтиква към движение, към дейност, това е човешката воля. Значи за всяко нещо се изисква усилие, работа, а не леснина. В мозъка на човека има едно спирално, едно кръгообразно движение. И когато това движение се извършва правилно, човек мисли добре и върви добре, без да залита. Направете един опит и ще се уверите, че е така. Ако вървите по улицата и в това време ви дойде наум нещо за някой ваш противник, че е извършил някаква пакост, и почнете мислено да се разправяте с него, няма да изминете и десет-двадесет крачки, вие ще се препънете и ще паднете на земята. Защо? – Прекъснали сте това течение във вашия мозък. Това течение може да се прекъсне и по други причини: от страх, нерешителност, подозрение и ред други причини. Подозрението, съмнението са недъзи, които произтичат от простия факт, че някой ваш приятел, който ви е обещал два-три пъти, че ще ви направи някоя услуга, не изпълни обещанието си. Това неизпълнение на обещанието ви дава повод да се съмнявате в приятеля си, да го подозирате. Представете си, че този ваш приятел, когато ви е дал това обещание, в същия час е дал някакво обещание още на десет-петнадесет души. Питам ви: ако вие дадете обещание за нещо на десет-двадесет души, имате ли най-първо физическа възможност да изпълните тия обещания изведнъж? – Нямате възможност. В това отношение младите са хора, които едновременно дават много обещания и не могат да ги изпълнят. Те страдат от много идеи. Аз ги уподобявам на ония земеделци, които по някой път постъпват много глупаво, а именно: посеят едно голямо пространство земя

от две-три хиляди декара, а после нямат работници, нямат средства да ожънат тия ниви. И като дойде време за жетва, нивите остават неожънати, житото – неприбрано, и окапва на земята. Човек може да има отлични мисли, високи идеи, но ако няма работни сили, които са неговите способности, за да може да ги мобилизира, те остават неразработени, неожънати и неприбрани. Ако пък някой човек има достатъчно работници, т. е. достатъчно сили, способности в себе си, той трябва да умее правилно да ги мобилизира, правилно да ги впрегне на работа.

Силите, които сега действат в света, както и във вас, са повече отрицателни. По някой път например вие се въодушевявате, вярвате, че това ще направите, онова ще направите, но защо? Защото баща ви още изпраща пари. Вие не уповавате на вашето сърце, на вашия ум и на вашата воля и да кажете: „С труд и постоянство аз мога да изкарвам прехраната си!“ Казвате: „Мен не ме е страх.“ Защо? – Защото бащата и майката са зад гърба ви. Вие сте на една лъжлива почва. Да уповава човек на себе си, аз разбирам да уповава на онова великото, Божественото, което е вложено в неговия ум, сърце и воля. Щом уповавате на Божественото, каквато голяма мъчнотия или каквото крушение и да ви дойде, вие ще бъдете силни да кажете: „Онзи велик закон, който направлява света, той ще ме избави, ще ме изведе на спасителния бряг.“ Ще те избави, но кога? – Когато ти правилно си свързан с Природата. В това отношение онези хора, които не вярват в Бога, които са профани в тази работа, но изпълняват този велик закон, имат по-добри резултати, отколкото верующите. Често религиозните хора, като станат много чувствителни, се намират пред една опасност, а именно: те добиват за себе си едно особено мнение, стават особени хора. Срещнах един път един млад евангелист, който, като дошъл до състоянието на *новораждане*, толкова се въодушевил, че започнал да се мисли за всесилен, че никой не може да излезе насреща му и т. н. Отива една вечер сам на Витоша и казва на дявола: „Ела сега да се поборим с тебе! Аз мога вече да те бия, няма да ти отстъпя.“ „Обаче – казва той, – не се минаха и две години, и дяволът ме би.“

Тъй че злото в света, това са разумни, интелигентни същества, това са въплътени дипломати, които действат със силите на Природата. В някои отношения те действат прямо, а в някои отношения – умствено, чрез мисълта. И когато се създаде един окултен клас, какъвто е вашият, непременно ще имате противодействащи сили. Вие сте изложени вече като една мишена на бойното поле. Ще кажете: „Защо е това?“ – Срещу всички организации за добро, за духовен подем, Черното братство излиза с цел да внесе смърт и разстройство между тях. Те ще внесат една лоша, отрицателна мисъл в едного, във втори, в трети и какво ще стане най-после? – Ще вземете да обръщате внимание на света, ще изгубите вяра в себе си, в Бога, докато станете играчка в техните ръце. И съвременният християнски свят в това отношение е станал играчка на тия тъмни сили.

Да се върнем към въпроса какво е влиянието на Месечината. – Тя влияе върху въображението. Как може да се използва нейното влияние в положителен смисъл. Да допуснем, че някой път изпаднете в известно меланхолично настроение; приложете тук вашето въображение, представете си една хубава картина, една хубава перспектива в живота. Направете следния малък опит: болен сте, изпаднали сте духом, но зимно време е, не можете да излезете вън да се поразходите; представете си мислено, че се изкачвате на един планински връх, който познавате, ходили сте друг път, и преживейте цялата екскурзия в себе си живо, като че в този момент пътувате. Изкачете се до върха и пак се върнете! Всеки ден може да правите по една такава разходка. Туй усилие на вашия ум веднага ще тонира мозъка ви. При дисхармония на човешките мисли и чувства всички способности се замъгляват и се образува един вътрешен мрак, всички краски наоколо ни изчезват и ние се усещаме напълно изолирани, като че отделени от целия Космос. И тогава всички страдания като че се струпват все на нашия гръб. При това онези, които вървят в пътя на Божественото развитие, ще изхарчат повече от своята енергия, но това харчене на енергията трябва да става разумно.

Да допуснем, че между двама от вас, които и да са те, се създаде едно чувство на сближаване, на приятелство. Вие как определяте качествата на едно приятелство или на една дружба? То не е само едно обикновено запознаване. И в Природата съществува такова чувство на приятелство – щом свържеш приятелство с някого, този приятел никога не можеш да го забравиш. Приятелство, свързано в младини, остава и за през целия живот. Онези, които имат чувството на приятелство, развито в себе си, те имат един вътрешен език, с който се разговарят. Щом имаш един приятел в света, ти никога няма да се обезсърчиш, никога няма да се отчаеш. Нямаш ли поне един приятел, ще дойде и обезсърчението, и отчаянието. Законът изключва всяко обезсърчение, всякакво отчаяние между двама приятели. Да имаш един приятел и да се обезсърчиш, това е невъзможно. Двама души старци, поети, по на около 80-85-годишна възраст, приятели още от младини, едва сега се срещат – единият идва на гости на другия и двамата сядат до камината и мълчат. След като прекарали пет часа в мълчание, стават, хващат се за ръце и единият казва на другия: „Много съм благодарен за добрия разговор, който имахме.“ И тъй, цели пет часа мълчание – това е един вътрешен разговор на души. Не мислете, че когато мълчите, не се разговаряте. Човек и като мълчи, пак се разговаря. Та желателно е и от ваша страна всички да образувате помежду си положителни чувства, да си помагате едни на други. Аз забелязвам, мнозина от вас почнаха да заболяват. Това се дължи на немарливост по отношение на тялото – става голямо изхарчване на вашата нервна енергия. После, у мнозина забелязвам нервни движения, спазми, нетърпеливост и други подобни. Вие трябва да контролирате вашите мускули.

За да дойдете до положение да контролирате вашите мускули, вие трябва да правите опити за каляване на волята си. Ще правите ред упражнения за това. Ето какво ще направите: вие ще седите тих и спокоен и ще извикате някой ваш приятел да забие една игла на някое меко място, дето няма наблизо артерия или вена – на крака или ръката ви, и

ще следите доколко можете да издържите, без да трепнете. Той ще започне да забива полекичка – един милиметър, два милиметра – и вие, ако можете да издържате, ще му кажете: „Още малко, още малко.“ Дойде ли моментът, когато не можете да издържате, ще му кажете да спре. Иглата, с която ще правите опита, първо ще я обгорите добре и после ще я забивате, за да видите доколко можете да издържате тия страдания, причинени от убождане на игла. Ако дойде някакво внезапно убождане, лесно се издържа, колкото и голямо да е, но когато иглата се забожда малко по малко, по-мъчно се издържа. Така ще опитате силата си.

Представете си, че сте мъченик още от първите времена на християнството – как ще изнасяте тия физически страдания, на които те са били подлагани? Като се прави опитът, ще видите как вашето въображение увеличава болката. Често вие увеличавате малките мъчнотии в живота си, но само по тоя начин, при такива опити ще имате едно реално схващане за мъчениците на миналите времена. Всяка мъчнотия, каквато и да е, от какъвто характер и да е, ние трябва да я схващаме като една сила, която работи вътре в нас.

Аз ви говоря тия неща, за да се създаде една хармонична атмосфера между вас. Трябва да знаете, че добрите мисли, добрите чувства и желания и добрите действия образуват една прекрасна атмосфера за работа и успех в Живота. Ако между вас има съгласие и задружност, всичко ще можете да направите. Ако обаче почнете да се разделяте помежду си на партии и да оставате на особено мнение, нищо не можете да постигнете, защото главната цел в живота ви – това е вашето душевно развитие. При всяка една работа, която можете да извършите на Земята, същественото, към което трябва да се стремите, е развиването на вашия ум, усилването на вашето сърце и облагородяването на вашата воля. Някой път при някой неуспех или при някоя голяма мъчнотия ти може да кажеш: „Аз ще полудея.“ Не, ти ще се спреш и ще си кажеш: „В света има разумни закони, които регулират Живота.“ Как ще полудееш тогава, кой може да ти вземе ума? Ти можеш да полудееш, но при какви условия? – Полудяват всички

ония, които водят един порочен живот. Полудяването е допустимо при една разнебитена нервна система, при един порочен живот – туй да го знаете. Но за един човек, който живее чист живот, полудяването е абсолютно изключено. Заболяване може да стане, разстройство в нервната система от пресилване може да стане, но не и полудяване. Пресилването може да стане от две противоположни желания. Някой път вие можете да прекарате през нервната си система толкова електричество, че нервите ви да се разслабят. Вие трябва да знаете доколко в даден момент вашата нервна система е в състояние да издържа известно електричество, доколко е калена тя. Мозъкът в това отношение е една електрическа батерия. Ако вие изпратите този електрически ток на мозъка през нервната система, може да се осакатите. Затова вие, като ученици в този нов път, трябва да се учите на самообладание, на контролиране. Често някои от вас започват да губят паметта си – това аз наричам прилив, който обяснявам с това, че чувствата във вас са взели надмощие, материята е станала по-гъста. Следователно, за да помогнете на паметта си, ще обърнете тия енергии към ума си.

Сега ще ви задам един въпрос: ако човек не може да обича себе си, т. е. подразбирам ако човек сам не цени Божественото, което е заложено в него, може ли другите да го обичат? Ще ви задам друг въпрос: ако вие сами не можете да си сдъвчете храната, друг може ли да яде заради вас? – Не може. То значи: като отидете при един ваш приятел, той може да ви приеме най-любезно, да ви сложи богата трапеза, но вие сами ще ядете. Този ваш приятел, това е Любовта, която може да ви даде всички най-добри условия за учене, но заради вас не може да учи. Вашият приятел може да ви даде и всички средства за учене, но той не е в състояние да ви направи учен, способен. Ако вие нямате воля да се учите, вашият приятел не е виновен за това и вие няма защо да се обезсърчавате, не трябва никому да се сърдите. Той може да ви предаде едно хубаво настроение или едно добро чувство, но вие трябва да имате воля сами да учите. Има и друго нещо: способният ученик може да предаде способността си на някой свой умен

приятел. По същия начин и лекостта се предава. Забележете, същото нещо се проявява и в училищата: онези ученици, които дружат със способните другари, всички се учат добре, а тия ученици, които избягват способните и мислят, че и без учене може, те изостават назад.

Често слушам някои от вас да казват: „Ние не можем да бъдем толкова добри.“ Не, вие не трябва да мислите така, вие трябва да бъдете добри, защото Доброто е основа в Живота. Не трябва да казвате: „Мога да бъда и по-малко добър.“ – Ако искате да успявате в живота си, не само сега, но и в бъдеще, вие трябва да бъдете добри! Тази доброта не зависи от вас. Доброто е вложено във всички ви, а вие само трябва да го признаете и да го приложите в живота си. Същото нещо е и по отношение способностите и чувствата ви: вие няма сега да придобивате способности – имате ги във вас, чувствата също няма сега да ги придобивате – те са вложени във вас. И волята, която ви е потребна, е вложена във вас. Туй, което Природата е вложила вече във вас, няма какво да го придобивате, но просто ще развиете тия сили и ще изпълните плана, който ви е предначертан. Следователно при никакви условия няма да се отбивате от правия път. И човек през целия си живот – от младини до дълбока старост – винаги трябва да учи и винаги трябва да има един младенчески дух. Той не трябва да казва: „Моето се свърши, аз няма да уча вече.“ И на сто и двадесет години да станете, аз желая да запазите онова младенчество, като на 20-годишен момък, онзи бистър ум, онзи буден дух да се интересувате от всичко.

Една от опасностите, която ще срещнете в живота си, е, че ще дойдете до положение, като се срещнете двама души, било от външния свят, било между вас самите – няма да се разбирате, и то за някои маловажни работи. Затова всякога ще имате предвид първостепенната, главната мисъл, а вторичните и третичните ще оставяте на заден план. Винаги ще имате като начало в живота си следния максимум: никой не може да ви спъне във вашия път! Могат да ви задържат, могат да ви държат, но да ви спъне или да ограничи някой вашия ум, вашето сърце и вашата воля, или да ви хипнотизира,

че да не можете да мислите, да чувствате и да действате – това е невъзможно! Човек може да бъде вързан, двадесет години да прекара в затвор, и пак да премине в другия свят с една силна и трезва мисъл – нищо не може да го ограничи. Такива трябва да бъдат героите на новите времена!

Сега вие ще се натъкнете на мъчнотиите в Живота, ще ги опитате. Това трябва да знаете! Представете си, че излезете на сцената да декламирате едно стихотворение и ви освиркат. Какво ще правите? Вие ще си кажете: „Втори път не излизам.“ Не, кажете си: „Втори път ще изляза!“ Излезте и втори, и трети път, постоянствайте! Знаете ли какво е направил красноречивият американски оратор Бичер? Той отива в Англия с известна мисия, за да говори нещо, да направи някакви предложения; в това време обаче англичаните и американците били в неприязнени отношения. Излиза той пред публиката, на която трябва да говори, казва няколко думи, но всички стават на крака, дигат шум, не искат да го слушат. Той престава да говори, чака ги да поутихнат; щом се смирят, пак започва да говори. Каже няколко предложения, но отново шум, викове, не искат да го слушат. Той пак чака да утихнат; щом утихнат, отново заговори. Тъй се продължило това английско събрание три-четири часа, докато най-после той ги заставил да го слушат. Те викат, той ги чака, докато най-после се изказал. Като се изказал, англичаните казали: „Направихме една погрешка.“ Това се казва човек с характер! Ще те освиркат, но ти ще бъдеш тих и спокоен – всичко ще утихне; щом млъкнат, ти пак ще кажеш две предложения. Те викат: „Не говори, слез долу!“ – ти пак седиш спокоен. Някой от вас ще каже: „Това е нахалство!“ Ако сляза долу, това е страхливост. Кое е по-хубаво – да бъдеш нахален или страхлив? Животът е сцена, на която вие сте се качили, и всички хора около вас казват: „Долу, не искаме да те слушаме!“ Вие казвате: „Слушайте, аз искам да ви каже защо съм се качил тук, защо съм изпратен. Като се изкажа, аз сам ще сляза, но докато не се изкажа, няма да сляза. Може и десет пъти да сляза, но пак ще се кача, това да знаете!“

Аз съм забелязал – у мухите има една отлична черта в това отношение. Седя в стаята си и се занимавам и току-виж – някоя муха кацне на носа ми. Аз работя, тя седи. Аз правя опити: изпъдя я – тя пак се връща, кацне на същото място. Казвам: ето една похвална черта на устойчивост, която учениците трябва да придобият. И след това знаете ли какво правя? – Взема малко медец на една книга и я примамвам с него. Казвам ѝ: „Разбирам какво искаш от мене.“ Държа книгата към носа си, тя дойде, кацне, погледне към меда. Тогава аз турям книгата настрана и оставям и тя да се занимава. Аз си продължавам работата, а тя се занимава с меда. Казвам: ако не беше ми кацнала на носа, не бих ѝ дал мед. При това, ако само веднъж беше кацнала, пак не бих ѝ дал мед, но като дойде двадесет-тридесет пъти, аз казвам: „За твоето постоянство аз ще ти дам или захарчица, или медец, ти заслужаваш това.“ И в Природата действа същият закон. Когато ние постоянстваме в постигането на своята висша цел, тя е готова да отвори своите съкровища. Затова всички бъдете настойчиви! Паднеш веднъж, втори, трети, четвърти, десети, двадесети, четиридесети, петдесети, шестдесети, деветдесети, деветдесет и девети път – пак стани, пак настоявай! Онова, което искаш, на стотния път ще сполучиш.

Сега например вие се заемате да издавате едно списание, нали? Вие трябва да имате настойчивостта на тази муха. Не мислете, че доброто ще ви постигне изведнъж! Може да ви критикуват, нищо от това – настойчивост се изисква! Само по този начин можете да си пробиете път. Не мислете, че е лошо, ако срещнете някоя неблагоприятност в живота си. Това е една криза. Най-неблагоприятните условия, това са една хубава вътрешна възможност за добро. Само така вие ще станете по-умни.

И тъй, между вашата мозъчна система и симпатичната нервна система трябва да има хармония. Първата система е на мисълта, а втората – на чувствата. Почнат ли очите ви да пожълтяват, трябва да знаете, че черният ви дроб иска почивка. Никакво безпокойство, никакво нервиране – пълно разположение на духа! Ще мислите, че всичките ви работи

са уредени. Търпение, търпение, докато всичко се уреди. Природата обича търпеливите, смелите, решителните, настойчивите, разумните хора – на тях всякога прави отстъпки. Недъзите, това са обратните качества в човека, за които не искам да говоря.

Упражнение: Ръцете – напред, пръстите – свободни. Медлено ще свивате пръстите си в юмрук, постепенно отпущайте пръстите си. (Това ще повторите няколко пъти.) Ръцете се прибират пред гърдите и после – настрана с пръсти, свити на юмрук. Ръцете пак се прибират пред гърдите, при което пръстите се отпущат. (Това също се прави няколко пъти.) Ръцете – пред гърдите със свити пръсти се протягат напред и пръстите се отпущат; ръцете – пред гърдите и пръстите се свиват; ръцете – настрана и пръстите се отпущат; ръцете – пред гърдите със свити пръсти; ръцете се протягат напред, а пръстите се отпущат, отварят.

Като правите това упражнение, представете си мислено, че пред вас седи една голяма мечка, която вие държите за ушите. Дръжте тъй мечката и считайте, че сте равни по сила на нея. Представяйте си, че държите мечката с лявата си ръка за главата, а дясната си ръка прекарайте от горната част на главата ѝ по гърба и назад. С отворена ръка ще я потупате малко – първо по гърба, а после по главата. След това с двете си ръце я дръжте за ушите. Хванете я после с дясната си ръка за главата, а лявата прекарайте по гърба ѝ. Разтворете ръцете си настрани с отворени пръсти. Пак хванете мечката за главата, потупайте я по страните хубаво.

Второто упражнение, при което си представяте мечката, се прави много бавно. Това упражнение може да ви се вижда лесно – да галите мечката, но мечката е символ. Тя е акумулатор на известен род енергия в Природата. Тя е същество, пълно със здраве. Например направете следния опит: ако ви тресе или сте духом отпаднали, хванете мислено една голяма мечка и с едната си ръка я дръжте за ухото, а другата прекарайте по гърба ѝ. Като направите това упражнение, ще почувствате, като че някаква сила е минала от нея във вас. В този случай мечката може да ви помогне, стига у вас да не се яви желание да ѝ напакостите.

Това упражнение не можете да направите с вълка, а само с мечката. Тя е същество на чувствата, много се привързва, но същевременно е и много отмъстителна.

Ако вашата симпатична нервна система е разстроена, с това упражнение вие ще можете донякъде да си въздействате, ще се тонирате. Всеки човек трябва да черпи от Природата известна енергия, която му липсва. Най-първо от вас трябва да изчезне всякакъв страх. Само като си представите мечката тъй рунтава, голяма, вие потрепервате. Упражнявайте се, за да надделеете на страха. Забележете друго нещо: бълха, въшка или какъв и да е друг паразит в меча кожа не седят, бягат от нея. Та при всички упражнения, които правите, имайте за обект едно живо същество, както при това упражнение в ума ви ще седи мечката. Тогава и тя, и вие ще се ползвате. Вземам мечката като символ на енергия.

Онези от вас, които съзнателно направихте упражнението, какво почувствахте? *(– Лекота, спокойствие.)* Мечката е спокойно, миролюбиво същество. Само в краен случай, когато я раздразните, става лоша. Вие се боите от мечката, имате едно извратено понятие за нея. Знаете ли как е произлязла мечката? Има едно българско предание за произхода на мечката, то е следното: едно време тя била една красива, хубава мома. Майка ѝ умряла, та ѝ дошла втора майка-мащеха, която я третирала много зле – всяка сутрин я пращала на реката да пере едно руно и като се връщала, налагала я. Като дотегнало това на тази мома, тя си казала: „Господ да ме направи мечка с рунтава козина, в гората да живея, но при майка ми да ме не праща.“ И като си турила това руно, тя станала мечка. Значи мечката е онази красива мома, която избягала от втората си майка.

Казвам: дълго време ще мине, докато у вас се създаде едно правилно разбиране за животните.

Тайна молитва

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели.

ТРАНСФОРМИРАНЕ НА ЕНЕРГИИТЕ

Петнадесета лекция от Учителя
27 януари 1924 г., София

ТРАНСФОРМИРАНЕ НА ЕНЕРГИИТЕ

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели.

Тайна молитва

В Природата съществува един метод за превръщане на енергиите. Представете си една права линия *AB*, която да изразява състоянието на покой в съзнанието. При това състояние нещата са строго определени, няма никакво безпокойство в тях. Обаче има ред външни причини, които могат да се явят тъй, както може да се яви една комета в пространството и да наруши спокойствието в съзнанието. Да кажем, че една такава причина е *C*. Тя може така да разтърси съзнанието, че да го доведе до състояние на падение. При това падане обаче съзнанието все ще опре до някоя плоскост – например плоскостта *MH*. Разбира се, когато се чертаят тия линии в геометрията, те не произвеждат никакво болезнено състояние, но когато човек пада, то е друг въпрос. Тъй че, когато само се чертае едно падане, нищо не се произвежда в съзнанието на човека, но когато той фактически пада, ще усети едно психическо, вътрешно страдание, едно голямо безпокойствие. Някой път ефектът, страхът, изживян при това падане, при това сътресение, може да бъде толкова силен, че да изгубите съзнанието си. Допуснете, че мястото, на което се намирате, е една скала и вие се подхлъзвате и падате. И сега, ако теренът, на който паднете, е мека пръст, вие ще се избавите само с едно слабо контузване, но ако той е скалисто място, вие ще платите с вашия живот.

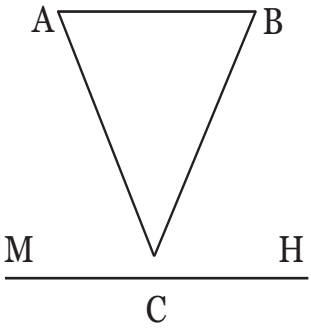

Представете си, че тук не се касае за някакво физическо падане, но за някакво морално или умствено падане. Как ще отклоните това падане? – Веднага в ума си трябва да създадете една огъната линия *mn*, обратна на посоката на падането. Това е един начин за поляризиране на вашия ум. Например направете следния опит: представете си, че вие седите на една скала и искате да се хвърлите от нея на дълбочина петстотин метра надолу. Вие сте увиснали вече във въздуха, готови да паднете, но сега по ваша воля постепенно слизайте надолу – представяйте си мислено, че не падате надолу, а тъй, съзнателно, по ваша воля, слизате бавно, сантиметър след сантиметър. За онзи, който има грамадна воля, или който разбира законите на Природата, тия сили действат в съгласие с него. Такъв човек може да поляризира тия сили, т. е. да владее всяка своя клетка и по такъв начин ще може да спре, дето иска. Постъпвате ли по този начин, вие ще можете да слезете, както искате, но вашето съзнание трябва да бъде толкова интензивно, че нито за момент да не загубите връзка с Живата Природа и да не помислите, че законите на Природата могат да действат и другояче. Щом се държите за законите на Природата, то е, както когато се държите за едно въже – ще се спуснете полека по това въже и тъй ще слизате. По същия начин може да се качвате и нагоре – по въжето. Ако това нещо можете да направите по едно въже, не можете ли да го направите по законите на Живата Природа? – Можете. Само че в нея това въже е невидимо. Ако въжето е слабо, то ще се скъса и вие ще паднете. Ето защо вие трябва да извършите тази манипулация много спокойно и внимателно.

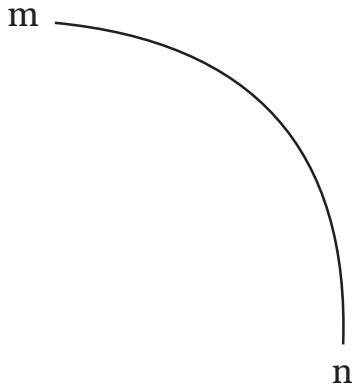

Същият закон се отнася и до вашето вътрешно естество: докато вашата вяра е здрава и докато вашите ръце – волята

ви – са силни, вие ще можете безопасно да слизате и да се качвате по това въже, но ако вярата и волята ви не са силни, вие ще паднете. Всички хора, които падат, те са духовно пияни – нищо повече. Когато човек изгуби своето съзнание, той е в положение на духовно пиянство. И знаете ли кога хората падат? В Духовния свят има особени питиета, които като се пият, предизвикват психическо опияняване. Хората започват да си въобразяват като турците един рай на щастие и блаженство, което не заслужават обаче. А какво нещо е незаслуженото? – Всяко нещо, за което не си готов, е незаслужено за тебе.

Ще ви дам един пример, за да поясня мисълта си: ако някоя майка даде на своето новородено дете твърда храна, то непременно ще умре. Това дете се нуждае само от рядка храна. Следователно щастието и блаженството, които вие търсите, още не са заради вас. Затова най-подходящата храна за съвременния свят, това са скърбите и страданията. От скръб и страдание никой не се е развалил досега, но от щастие и блаженство половината от хората в света са се повредили. Това, че се раждат такива противоположности в света, е все от тия блага, за които хората при сегашното си съзнание не са готови. Например някои от учениците казват: „Аз имам известни мъчнотии, но не мога да издържа на тях.“ Защо няма да издържите, кои са причините на това? Това показва, че вие губите вяра в себе си. Значи вие губите вяра във вашите ръце, във вашето въже. Щом изгубите вяра във вашето въже, щом изгубите вяра във вашите ръце, непременно падането ще дойде. При сегашните условия на живота ви успехът зависи от силата на вашето въже и вашите ръце.

Сега какво трябва да направите, за да може една мъчнотия или една тежест да седи на повърхността на някоя течност? Да кажем, имате един килограм желязо с малък обем и го хвърлите в морето. Какво ще стане с него? – Ще се намери на дъното на морето. Какво трябва да направите с това желязо, за да го заставите, според законите на физиката, да седи на повърхността на водата? – Обемът или

плоскостта му да се увеличи. Ако направите плоскостта на това парче желязо голяма около два-три метра, ще потъне ли? – Няма да потъне. Защо? Защото измества по-голямо количество вода и става по тегло с толкова по-леко. В този случай и съпротивлението на водата е по-голямо, отколкото е тежестта на желязото. Следователно същият закон ще приложите и при мъчнотиите: когато имате една мъчнотия, малка по обем, но сбита по материя, вие психически ще разширите обема ѝ, за да олекне и да не потъва във вашето съзнание, дето би причинила болезнени състояния. Да кажем, че имате една малка мъчнотия – боли ви пръст и не можете да търпите; за да се излекувате или по-право – за да можете да търпите, представете си, че някой ви е забил един голям гвоздей в ръката. Тази по-голяма болка сега ще измести по-малката. Ако можете да произведете умствено това забиване на гвоздея в ръката си, в съзнанието ви ще стане трансформиране на болката. Значи, за да издържите малките мъчнотии в живота си, ще си представите, че има по-големи от тях.

Представете си сега друг случай в живота: някой от вас, учениците, върви по улицата с неколцина свои приятели, изважда кесията си, иска да купи нещо, но няма нито пет пари в нея. Краката му започват да треперят от срам, от честолюбие, и си казва: „Как ще се издам сега пред приятелите си, че нямам нито пет пари, защо ми е този живот?“ Терзае се, но мълчи, никому нищо не казва. Представете си сега друга перспектива: този ученик се намира в един далечен град пак без пет пари в джоба си, но няма нито един познат, нито един приятел. В кой от двата случая задачата е по-мъчна? – При втория случай, разбира се.

Често у съвременните хора се заражда едно тягостно състояние, едно неразположение на духа. Например ставате сутрин, но сте неразположени, гневни, пуснали сте пояса си и казвате: „Днес съм неразположен, не ме бутайте!“ Вие не се спирате да разберете защо сте неразположени. Причината на това неразположение може да е вътрешна, може да се крие нейде в подсъзнанието, съзнанието или самосъзнанието –

вие може да сте подпушени в една от тия три области. Какво трябва да правите тогава? – Ще се вдълбочите дълбоко в себе си и ще се запитате: „Защо се нервирам, защо не мога да търпя?“ Ще се стремите да си дадете един искрен отговор като пред Бога и само така ще премахнете причината, която ви дразни, безпокои.

Сега ще ви изнеса два психологически противоположни момента: представете си, че някое лице ви е обидило кръвно и вие казвате: „Аз никога не мога да простя на това лице.“ Обаче вие, като ученик, имате нужда от десет хиляди лева, търсите някой да ви помогне, да ви услужи с тия пари. Отивате при един ваш приятел, искате да ви помогне, но той казва: „Нямам, много съжалявам“; отивате при втори, трети – всички си повдигат раменете, казват: „Нямаме.“ Всеки казва: „Бих желал да ти помогна, но...“ Да кажем, че лицето, което ви е обидило, е единственото, което може да ви услужи – готово е да ви даде десет хиляди лева. Този човек казва: „Нека дойде при мене, аз ще му услужа.“ Вие казвате: „Не, не отивам при него!“ Вие се намирате пред една дилема – как ще постъпите? Вашата чест е ангажирана с тия десет хиляди лева – една неприятност; от друга страна, трябва да отидете при лицето, което ви е нанесло обидата – втора неприятност. Коя от двете ще изберете? Като дойде по-голямата мъчнотия, вие ще забравите вашата обида. Нуждата от десет хиляди лева ще заличи обидата ви и вие ще кажете: „Хайде, аз ще му простя, ще забравя обидата.“ Туй става в живота. Това е един остен, който Природата употребява против своенравните хора. Тя ни впрегне в хомота и казва: „Право в браздата ще караш!“ Вземе остена, мушне те с него и ти тръгваш право в браздата – нищо повече.

Ще ви задам въпроса в какво седи достойнството на човека? Как бихте отговорили на този въпрос? Достойнството на един слуга седи в това да изпълнява добре работата, която му е дадена, достойнството на един ученик седи в това да учи уроците си добре, достойнството на един проповедник седи в това да проповядва добре, достойнството на един писател седи в това да пише по възможност най-хубави неща,

достойнството на един лекар седи в това да лекува според най-добрите методи. Питам: ами вашето достойнство, като ученици, в какво седи? – В приложението на окултните закони в живота ви. Ако не приложите тия правила в живота си, всичко е безполезно. Ако е за знания, вие имате такива. Вие имате знания и по физика, и по химия, и по астрономия, и по история, по всички науки изобщо, но едно нещо ви липсва – не знаете как да прилагате окултните закони при разните условия на Живота. Следователно, щом ви дойде някоя мъчнотия в Живота, каквато и да е тя, кажете си: „Аз зная, има духовен път, има възможност за разрешение на тази задача, тя не е една от най-големите, напротив – тя е една от най-малките мъчнотии за мен.“ И действително, така е. Най-големите мъчнотии в Живота се дават на най-великите хора, а вие още не минавате за велики хора. Тъй щото, вашите мъчнотии са едни от най-малките в света, и като такива вие можете да се справяте с тях.

Чувам някои от вас да казват: „Аз искам да бъда добър!“ Вие можете да бъдете добри моментално. За да бъде човек добър, не се изисква нито един час време, а даже и нито една минута – то е извън времето и пространството. Всички хора, които стават добри, те стават такива в един момент. То е състояние на съзнанието, което зависи от интензивността на неговата Светлина. Проблесне ли веднъж Светлината в съзнанието, всички утайки от него моментално изчезват. И в Писанието се казва: „Човек може да се новороди“ – за този момент на съзнанието именно се говори. Той е един кратковременен момент – изведнъж може да станете добри и изведнъж можете да станете лоши.

Представете си сега, че имате едно прекрасно разположение на духа, но иде при вас една ваша другарка, към която не храните добри чувства. Какво ще направите? Ще си кажете: „Днес ли намери да дойде?“ И след като тя се отдалечи от вас, вие изгубвате всичкото разположение на духа си. Защо? Отде знае тази ваша другарка, че вие сте неразположени към нея? Знаете ли онзи анекдот за Диоген, в който се разправя подобно нещо? Диоген, като бил на 82-годишна възраст,

един ден решава да се отдалечи в самота някъде, като си казва: „Толкова години прекарах между хората, работих и се занимавах все с тях, този ден ще посветя само за себе си.“ Отдалечава се от хората, сяда на сянка под една круша и почва да си мечтае: „Колко прекрасен е животът, колко хубаво е всичко това, което вековете са създали!“ Но ето към обяд идва един селянин при него за някакъв съвет. Диоген, като го видял, понамръщил се малко, дал му съвет, какъвто трябвало, и после си казал: „Ей, Диогене, ти препоръчваш на хората търпение и спокойствие, а сам в този случай не издържа. Ти се отдели тук, под крушата, на сянка, за да бъдеш в самота, но какво е виновен този селянин, отде знае той, че не искаш днес гости? Искаш ли, като се сърдиш така, да изгубиш това, което си спечелил през тия 82 години? Не, ти не трябва да се сърдиш на хората, когато идват при тебе.“

Сега аз ви питам: вие имате ли право да се сърдите на вашите мъчнотии? – Нямате право. Мъчнотиите – това са гости, това са селяните, които ви намират и когато сте седнали под крушата на сянка. Мъчнотиите са живи. Някоя мъчнотия ви вижда, че седите под крушата на сянка, отправя се към вас като този селянин и си казва: „Този човек там е философ, няма работа, аз ще отида при него да разреши мъчнотията ми.“ А вие кипвате и казвате: „Днес ли намери този човек да дойде при мен? Тъкмо имах едно поетическо, вдъхновено разположение, щях да открия нещо, но работата ми се развали.“ Не, вие не трябва да разсъждавате така. Тия резки енергии, тия резки прояви, които имате по някой път, ви карат да казвате: „Аз ще пропадна в тази работа, не мога да устоя, този път не е за мен, той е за по-способните, за по-умните, аз имам толкова слабости!“ И вие започвате да си правите известни уговорки. Не, кажете си правото: „Аз искам да следвам този път или не искам да следвам.“ Искрени трябва да бъдете към себе си! Защото вие трябва да знаете, че причината не е вън от вас, тя е вътре във вас. Аз говоря това нещо на вас, учениците, които искате да използвате живота си разумно. Трябва да знаете, че щастието, което търсите, се намира най-първо във вашия ум, после – във вашето сърце,

а след това – и във вашата воля. От хармоничното съчетание на тия три сили в живота ви зависи и вашето щастие.

Сега аз не говоря за тъгите, за скърбите, които вие изживявате. Често някои от вас изпадат в меланхолични състояния и ви дохожда мисълта да се самоубиете, да се отровите или да се хвърлите от някоя скала, висока около петстотин метра. Щом имате такова желание да се хвърлите от скалата и да умрете, направете това нещо съзнателно. Как? – Качете се на един камък три метра висок и скочете от него. После – на друг по-голям, именно около пет метра. И тъй, качвайте се последователно на все по-голям и по-голям камък, докато достигнете до камък с височина десет метра, и опитайте се да скочите от там. Наблюдавайте какво ще преживеете при този опит. При този опит вие ще кажете: „Аз разреших вече въпроса, няма какво да се самоубивам.“ А така вие действате много бързо – дойдете до някоя спънка в живота си и току изведнъж кажете: „Аз ще се самоубия!“ Да се самоубиеш, това е най-големият опит, към който ще пристъпиш. Първо ти ще направиш най-малкия опит и постепенно ще вървиш към по-големите. Друг някой казва: „Аз искам да се самоубия, ще си тегля един куршум.“ Казвам: почакай, направи по-малкия опит – вземи една игла, бодни я един сантиметър в кожата си и виж ще те боли ли. След това бодни я два сантиметра и пак следи какво ще усетиш и как ще вземеш да разсъждаваш. Опити трябва да правите! Дойде ли ви някоя мисъл за самоубийство, вземете една игла и ще видите, че още преди да я забиете нейде в тялото си, всички мрачни мисли и желания за самоубийство ще изчезнат и вие ще си кажете: „Не, не трябва да се самоубивам, животът е сериозно нещо!“

Следователно, дойде ли някоя отрицателна мисъл у вас, не се старайте да я изпъдите от себе си, поразгледайте я, поразговаряйте се с нея, попитайте я: „Как дойде при мен? Нямаш ли баща, майка, роднини? Интересуват ли се във вашия свят от мен? Кой ти даде моя адрес?“ Този разговор е един от методите за превръщане на енергиите. Като се поразговорите с тази отрицателна мисъл, ще почувствате

едно постепенно вътрешно утихване в себе си, докато най-после ѝ кажете: „Аз изменям своето мнение за теб – всички те представяха лоша като мен, но сега виждам, че си толкова нещастна, колкото и аз съм нещастен.“ И тази отрицателна мисъл ще ви отговори: „Понеже и ти си нещастен като мен, никаква пакост няма да ти направя.“ Всичко това подразбира, че всяка енергия в човешкия ум трябва да се превърне и да ѝ се даде място да се роди и живее. Това е, за което се казва на едно място в Писанието: „Не противи се злому!“ Дойде във вас лоша мисъл – дайте ѝ място, дойде добра мисъл – дайте ѝ място!

Превръщането на духовните енергии става по същия начин, както и на физическите енергии. За да превърнете известна физическа енергия от едно състояние в друго, за да ѝ дадете по-голяма интензивност, какво правите? Първото средство, което употребявате, е огънят. Същото нещо е и в Духовния свят. Засега от всинца ви се изисква повече Живот, защото той носи в себе си Топлина. Много от съвременните хора умират от малко Живот, от малко Топлина. Под думата *живот* разбирам един съзнателен Живот, а не едно просто вегетиране. При съзнателния Живот посоката на движението ни трябва да е строго определена. Живот без обект не е Живот – обект трябва да имате! Щом разбирате как да трансформирате вашите мрачни, отрицателни мисли, вие ще можете да помагате и на себе си, и на другите. Минеш покрай твоя сестра ученичка, гледаш я – нещо е неразположена, но си казваш: „Какво се е нацупила тази сестра, какво е проточила носа си, защо не търпи?“ Да, но утре ти се нацупиш, твоят нос се проточва. Това нацупване ходи на гости у всички, няма човек в света, който да не се е нацупвал – всички съвременни хора, от детинството си до края на живота си, все са се цупили. Дълги години ще минат, докато хората отвикнат от това цупене. Аз съм виждал учени, философи хора, които също се цупят. То е едно особено хипнотическо състояние, след което после сами се чудят на себе си как се поддават на такива разположения. Тия неща са ясни за мен, трябва да бъдат вече ясни и на вас. И когато човек се обхване от това

хипнотическо състояние, не знае какво прави – въпреки волята си върши всичко, каквото му диктува това състояние. Това става всякога, когато човек изгуби съзнанието си. Щом съзнанието му се върне, той ще разбере нещата. Колкото и да сте силен, колкото силно и да плувате, влезете ли в това течение, то ще ви отнесе. Ако влезете в морето и вълните са много силни, лодката ви може да се обърне. Ето защо човек трябва да има правилно разбиране за ония сили, с които ще има да се бори.

Всички мъчнотии, които срещате в живота си, са определени точно за вас. Има обаче такива мъчнотии, които се натъкват на пътя ви и вие ги поемате, но те не са ваши, не са определени за вас, вие сами ги предизвиквате. *(– Как ще познаем кои мъчнотии са определени за нас?)* – Тази мъчнотия, която е определена за вас, вие сами ще можете да я дигнете от земята, ще я турите на гърба си и ще продължавате пътя си. А за тази мъчнотия, която не е ваша, ще се мъчите ден, два, три и повече да я вдигнете и пак няма да успеете. Затова оставете тая мъчнотия настрана и си вървете по пътя. Мнозина от вас например седят, размишляват и си казват: „Как ще се оправи съвременното общество?“ Тази мисъл не е за вас – тя е една мъчнотия, която не се отнася нито за младите, нито даже и за религиозните хора. Мнозина са си задавали този въпрос, правили са опити да го разрешат, но всичко е безуспешно. Тази мъчнотия чака своя герой. Кой е той? – Този, който ще може да дигне тази мъчнотия. Когато дойде този герой, ще дигне тази мъчнотия на гърба си и ще тръгне напред. Така ще знаете: туй, което вие може да вдигнете, туй, което вие сами можете да носите, то е заради вас. В този свят всеки взема по една торба, носи я и казва: „Тази торба е моята.“ И като ме запитват някои хора как ще се оправи светът, аз ще им отговоря: „Когато всички хора вдигнат своите торби с мъчнотии, светът ще се оправи.“ Това разумно носене на торбите със своите мъчнотии аз наричам трансформиране на енергиите.

И най-красивото нещо в живота ви в даден момент е да можете да трансформирате едно ваше състояние. Например

вие сте недоволни нещо; как ще трансформирате това ваше недоволство? Представете си, че сте две личности, че у вас живеят едновременно две Ганки, например – едната Ганка е недоволната, а другата не е. Нека втората Ганка каже на първата: „Ти си се нещо поразсърдила, но чакай, аз ще ти изпея нещо!“ Като ѝ изпее една, две, три песни, нека я попита после: „Сега доволна ли си от мене?“ Тя ще ѝ каже: „Какво си се развеселила, разсмяла, бъди малко по-сериозна, не ти прилича да се държиш така.“ Първата Ганка е още сериозна, недоволна и си казва: „Аз трябва да бъда сериозна, защото и животът е сериозен, строг.“ Втората Ганка ще си каже: „Аз пък не мога да бъда сериозна, ще се посмея, ще се повеселя и ще взема половината от твоите страдания.“ Нека след това тази весела Ганка да цитира един стих от Писанието на сърдитата Ганка или да ѝ прочете едно стихотворение и да ѝ каже след това: „Слушай, Ганке, ти си добра моя сестричка, аз те обичам, хайде да си попеем заедно.“ Тогава тази, сърдитата Ганка, ще каже: „Така ли е, много добре, аз ей сега ще се развеселя.“ Ако някой слуша отвън, че се разговаряш със себе си, ще каже: „На този човек дъската му трябва да е мръднала.“ Ами не е ли мръднала дъската на онзи човек, който е много сериозен? Какво означава мръдването на някоя дъска? Чудни са хората, когато говорят за мръдване на дъски! Че това не е някаква философия! Ако вие затворите в един сандък някой умрял човек, той ще мърда ли? – Няма да мърда. Ако пък затворите един жив човек в този сандък, ще мърда ли? – Ще мърда. Тогава кое от двете неща е по-добро? – Да мърда човек, разбира се. Значи, като кажем, че някому мръднала дъската, подразбирам, че вътре има жив човек – ето истинското разсъждение по този въпрос. Щом ти мръдне дъската, кажи си: „Ганке, аз се много радвам, че ти е мръднала дъската – това показва, че си жива.“ Съвременните хора са изопачили едно истинско положение в Живота и казват: „Дъската на този човек е мръднала.“ Мърда ли ти дъската, радвай се – жив си; не ти ли мърда дъската – тогава да се опасяваш. Хората считат, че някой човек е положителен, че някоя работа е сигурна, когато дъските не се мърдат.

Използвайте всички ваши състояния като живи уроци, като живи опити. Дойдеш в едно интензивно състояние, възбудиш се – кажи си: „Колко съм енергичен днес, мога да върша работа!“ Ученичка си, разгневила си се нещо – вземи метлата и си кажи: „Браво, Ганке, колко си спретната, как хубаво метеш, много те харесвам, като тебе няма друга, ела ми и втори път на гости!“ Това е практически начин за трансформиране на енергията. По този начин вие ще можете да учите по-добре, защото еднообразието убива човека. Ако човек съсредоточава ума си все към една и съща посока, мозъчната му енергия отслабва и остава в застой, а Природата не обича еднообразието.

И тъй, с веселото си разположение вие без да знаете ще пренесете деятелността си нагоре, към вашите духовни центрове. Веселостта е качество от духовен характер. Само високодуховните хора, само разумните хора могат да бъдат весели. В Писанието се казва: „Да се весели Господ в своите дела.“ И Господ се весели – затова аз ви препоръчвам веселостта като едно от най-ефикасните средства за лекуване на много ваши недъзи. Недъзите ви ще дойдат, ще се проявят, а с веселостта си не само ще се лекувате, но ще дадете един тласък на ума, сърцето и волята си към по-интензивна деятелност. Затова ви давам веселостта на Ганка за пример. В дадения случай Ганка е образец, коефициент за всички други. Не всички хора обаче са весели – някои хора са весели по естество, затова могат лесно да се лекуват; у други центърът на веселието е много слабо развит, те са песимистични по натура и затова виждат само мрачното в Живота. Не, в Живота има толкова много хубости, красоти и блага, които той трябва да види.

Та ще трансформирате мъчнотиите, които идват в живота ви. Няма да гледате на мрачната, на тъмната страна в Живота. Често някои от вас казват: „Може да се повредя от много учене.“ Окултната история не помни нито един случай, записан в нейните анали, дето някой човек да е полудял от много учене. Хората не полудяват от много учение, но това, което разваля живота на хората, са безполезните тревоги.

Не обаче и онази чиста, ясна мисъл – чистата мисъл уякчава мозъка, уякчава цялата нервна система. Затова аз бих ви препоръчал: мислете интензивно, но не се тревожете! Не говоря за мисъл, свързана със страх – такава мисъл съдържа отрова в себе си.

Следователно, щом имате една малка спънка в живота си, създайте мислено на мястото ѝ по-голяма! По това аз ще ви дам ред упражнения за каляване на волята ви. Какво разбирате под думата *калена воля*? Калено желязо например е това, което първоначално е било меко и после чрез нагряване на огън и потапяне в студена вода изведнъж се втвърдява. Значи резките промени превръщат мекото желязо в твърдо. Огънят най-първо го стопява, смекчава, а после го втвърдява. По аналогия на това ние разсъждаваме така: всички тела изобщо, както и всички меки тела специално, съдържат в себе си скрита топлина. Това показва, че те са минали през огъня, но не и през водата. Добре, желязото, което е калено и притежава голяма твърдост, с какво ще можем да му предадем и друго качество, а именно: да бъде пак калено, но да е гъвкаво, да не се чупи? Тогава казвам: ако в човешката воля се вложи повече електрическа енергия, тя става силна, но крехка. Такава воля, макар че не е слаба, но като дойдат срещу нея повече мъчнотии и с по-голяма сила, отколкото тя може да издържи, счупва се. Ето защо на човешката воля трябва да се придаде един важен елемент – мекота. Аз считам мекотата в човешката воля за едно от качествата на Разумния живот. Само разумният човек може да бъде мек – той съдържа повече магнетизъм в себе си.

Какъв метод ще прилагате срещу мъчнотиите в Живота? Допуснете, че имате една отвесна гладка площ, която се бомбардира от неприятеля. В това положение тя ще претърпи големи повреди. Ако същата площ е в хоризонтално положение и също така гранатите я обстрелват, и в това положение тя ще претърпи големи повреди. Но ако направим тази площ корубеста, гранатите ще падат наклонено върху нея и няма да предизвикват такива повреди. В такова състояние трябва

да бъдем и ние, за да се справяме разумно с мъчнотиите в Живота. Какво означава корубестото състояние? – То означава магнетичното състояние у човека. Ето защо ние трябва да направим плоскостта на нашето съзнание корубеста, за да може противодействащата сила, обстрелванията, да не му причинят никаква вреда. Лъчът на падането не трябва да образува прав ъгъл с плоскостта – вие трябва да проучвате този закон добре. Щом срещнете една мъчнотия, която се отправя върху площта на вашето съзнание и образува с него ъгъл, равен на деветдесет градуса или прав ъгъл, вие ще се справите много мъчно с нея, тя ще произведе във вас взрив, експлозия. При тия условия тази мъчнотия представлява една психическа бомба. За да избегнете тия експлозии, вие така трябва да огъвате площта на вашето съзнание, че с посоката, от която иде мъчнотията, да се образува ъгъл, равен на тридесет-тридесет и пет градуса. Само по този начин може да се образува едно отклонение, едно отблъскване на силите, които биха причинили тези големи повреди. Това може да направи всеки от вас. Вземете следния прост пример, който се случва често между учениците: вие дължите на някой ваш приятел пари, които няколко пъти сте обещавали да върнете, но не устоявате на обещанието си. Най-после той решава да ви набие и един ден влиза в стаята ви. Какво ще направите в този момент? – Ще посрещнете този ваш приятел и ще му кажете: „Приятелю, не се безпокой, аз ще ти върна парите заедно с припадащите им се лихви и с всички други загуби, които съм ти причинил.“ Кажете ли така, въпросът веднага се изглажда и приятелят ви е петдесет на сто обезоръжен.

И тъй, да се справи човек със себе си, да се справи със силите, които са вложени в него, това е най-трудното нещо в света, то е дълбока наука. Та първото важно нещо е да проучвате естеството си с вложените в него сили още от миналите си съществувания.

Всичко това, което ви говорих за мъчнотиите, трябва да прилагате разумно.

Прочете се резюме от темата „Икономия и пестеливост“. Френологически разгледан, човекът, когато у него любо-

стежанието е силно развито, че минава границата, и когато обичта към живота е също силно развита, заражда се в него чувството на пестеливост, т. е. голяма любов към парите, и този човек започва да пести. А онзи човек, който икономисва всякога, има предвид да употреби икономисаното за някаква по-висша цел. Например той ще икономиса пари от облеклото си, от други някои нужди, за да може да си купи книги. Само разумният човек може да икономисва – той е същевременно и пестелив, но тази пестеливост е под контрола на ума. В разумния човек чувството на пестеливост не е силно развито, той пести пари за доставяне необходимите средства за неговото саморазвитие и самоусъвършенстване. Пестеливият човек пък пести пари за самото богатство. Има някои стари баби, на които като дадеш пари, ще ги вържат в девет възела, спестяват ги.

Преди години дойде при мене един човек, извади една голяма кесия и почна да я развърта – много навита беше тя. След туй отвори устата ѝ, бръкна вътре, извади друга една кесия. Гледам го, отвори и нейната уста, бръкна вътре, извади и още една по-малка кесия, много хубаво направена; отвори и нея, бръкна вътре и ръката му започна да трепери; извади една монета и пак започна да завърта кесията. Този човек отвън още се познава, че е пестелив. Като скрива парите си в три кесии и ги държи в пазвата си, счита, че това е едно сигурно средство да ги запази. И дето мръдне – скоро ръката си около парите, никой не може да го обере. Икономистът все икономисва и все не му достигат средства, той не е богат човек, даже и дългове има. И забележете, съвременните европейски народи, които се занимават с пари, потънали са в дългове. И България също – с пари се занимава, все икономисва, а до уши е потънала в дългове. Българите не са пестеливи, в тях има развито чувството на икономия, но не разумна икономия.

За следващия път ще пишете върху тема №17: „Произход на глаголните форми“. Не се плашете от тази тема, тя ви се дава като задача. Ще мислите върху това как се е появил глаголът и по какъв път е минал, докато стигне до тия форми, в които

го срещаме. Върху този въпрос може да напишете цяла теза, но вие ще пишете малко. Тази тема е доста трудна. Човек ли е създал глаголите, или те са съществували преди това? *(– Те са съществували преди човека.)* Писанието казва: „Преди да е говорил човек, Господ е говорил.“ Значи човешките глаголи са произлезли от Божествените. Човешкият глагол е само едно трансформиране на Божествения. По аналогия на горния въпрос ще ви запитам окото ли се е създало по-рано, или зрението? *(– Зрението е съществувало по-рано от окото.)* Значи зрението е създало окото. Между съвременните учени има спор как се е появило окото. *(– Има червеи без очи, които виждат обаче светлината.)* Това показва, че зрението е съществувало по-рано от окото и после се е създал органът на зрението. Тогава, според вас, как ще класифицирате глаголните форми, към коя област принадлежат – дали към областта на ума, сърцето, душата или Духа? *(– Към областта на Духа.)* Значи разумното в човека говори.

Тайна молитва

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели.

ЕЛЕМЕНТИ В ГЕОМЕТРИЯТА

Шестнадесета лекция от Учителя
3 февруари 1924 г., София

ЕЛЕМЕНТИ В ГЕОМЕТРИЯТА

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели.

Размишление

Прочете се резюме от темите „Ползата от въображението“.

За следния път ще пишете върху тема №18: „Основните елементи в геометрията“. Този въпрос е малко философски. Ако ви попитат кои са елементите в химията, знаете ги, нали?

Аз бих желал всеки един от вас да си извади на един списък всички теми, задавани досега в продължение на трите години, като си отбележи и датата на всяка тема, за да се види редът, по който вървят. Тия теми влизат като камъни в градежа на едно здание. Така и всеки предмет, върху който се спира вашият ум, ще ви принесе в дадения случай или полза, или вреда. Вие трябва да мислите, но не можете да пренебрегвате законите на мисълта. Ако не вървите по нейните закони, ще мислите неправилно, т. е. в мисълта си ще вървите по крив път. Има само два начина на мислене: единият начин е мислене в тъмнина, другият начин е мислене в бялата светлина, т. е. в Светлината изобщо. При сегашните условия на Живота вие не можете да бъдете неутрални. И всеки, който казва, че може да бъде неутрален, той трябва да бъде божество. Даже и божествата не могат да бъдат неутрални. Тъй че всеки, който мисли, ще има едното или другото положение, или и двете – не в един и същ момент, но ще се сменяват.

Сега някой може да каже: „Нашите умове не могат ли да бъдат заети с някои по-важни въпроси?“ Защо не, можете да се занимавате с каквито искате въпроси, но много посторонни мисли ще дойдат в ума ви и без да ги искате. В ума ви ще дойдат

всякакви посторонни теми, но ще се учите да дисциплинирате ума си, затова именно сте ученици. Да дисциплинирате ума си, това е най-голямото изкуство. Недисциплинираният ум може да се уподоби на един див кон, който прескача всички прегради, колкото големи и да са те – баири и планини той прескача. За да го укротиш, трябва да му туриш голям гем. Някой път, като се разбушува, виждаш го – и тебе взел, и гема взел, прескочил планината, а ти се озърташ натук-натам, търсиш го. Затова ще се заемете да работите върху ума си, за да го дисциплинирате. Дисциплинираният ум е велика сила в Природата. Който дисциплинира ума си, създава в себе си и характер. Че минават в ума ви лоши мисли покрай добрите, не трябва да се смущавате за това – считайте туй нещо като едно необходимо явление. Вие не може да изменяте реда на нещата – и злото, и доброто ще дойдат. Те съществуват в света – защо и за какво, вие не можете да знаете, но едно нещо трябва да знаете: че не можете да измените отношенията на Доброто и злото към вас. За да измените тия отношения, трябва да разбирате законите на вашия ум. Като почнете да се справяте с ума си, и то по един най-разумен начин, ще разбирате и отношенията на Доброто и злото към вас. Засега вие мислите, че сте много силни и ще можете да турите на ума си една голяма спирачка. Но знаете ли каква катастрофа може да стане с вас, ако турите на ума си една голяма спирачка? Много малка спирачка ще му турите.

От друга страна, вие трябва да изучавате и законите на вашето сърце. Някои се оплакват от ума си, други – от сърцето си, а трети – от волята си. Няма какво да се оплаквате от ума, сърцето или волята си, те са много добри. Умът ви е много добър, сърцето ви е много добро и волята ви е много добра. И умът ви, и сърцето ви, и волята ви са на местата си, но единственото нещо, което ви спъва, е това, че сте забравили правилата, по които се движи вашият ум, вашето сърце и вашата воля. Та ще знаете: най-главното за учениците от всички окултни школи е да дисциплинират ума си. Там учениците употребяват най-малко по десет-петнадесет-двадесет години за дисциплиниране на ума си. Например, ако бихте могли да се дисциплинирате, както сте сега в този клас,

вие бихте дошли до състояние да седите тихо и спокойно, да не ви смущава нищо наоколо, като че сте сами. Гледам, от няколко дни насам е дошло от някое село едно младо момиче, но знаете ли как умее да се концентрира? Умът ѝ е тих и спокоен, мисълта върви правилно, хармонично. Казвам: ако вие още днес бихте имали това концентриране, знаете ли каква сила би представлявало това нещо за вас? И вие някога сте имали способността да се концентрирате и после сте я загубили. Сега отново трябва да я възстановите.

Сега вие мислите, че сте станали много лоши, а по-рано сте били по-добри. Обратно е – едно време бяхте по-лоши, а сега сте по-добри. По-рано сте имали по-малко Светлина, та не се виждахте. Сега, понеже имате повече светлина, виждате какви сте. Значи, дали сте добри или лоши, това зависи от Светлината, която имате. Има наистина една разлика между това, което бяхте по-рано, и това, което сте сега. Тази разлика седи в следното: едно време имахте по-малко разноски в ядене и пиене, имахте по-малко отношения с хората, имахте по-малко изкушения и изпити, а сега имате повече отношения с хората, повече изкушения, изобщо – повече сте изложени. Ще ви дам следния пример: вземете един учен човек, който постоянно говори за морал, и вижте как старателно смекчава своите грешки. Той счупи някоя чаша например и веднага в него се явява мисълта как да се оправдае, как да смекчи погрешката си. Какво трябва да направи? Ако в този човек има повече Светлина, той ще констатира факта тъй, както си е, без да търси причини за оправдание. Често и вие постъпвате така. Някой път правите и други погрешки: даде ви се някоя тема и вие казвате: „Тази тема е маловажна.“ Щом кажете така, веднага още сте направили в ума си една основна погрешка. Вземете за пример днешната тема, която ви дадох: „Основните елементи на геометрията“; това е един доста тежък въпрос. Кой е един от първите елементи на геометрията? *(– Точката.)* Как ще обясните философски точката като един важен геометрически елемент? Геометрическите точки заемат ли място? *(– Не.)* Как се е образувала правата линия? *(– От движението на точката.)* Питам ви тогава: щом точката не заема никакво пространство, как се е образувала

правата линия? Как може въображаемите точки, които не заемат никакво пространство, да образуват веществени точки, които заемат пространство? Тук вече се натъкваме на схоластическата философия, при която може да се философства, без да се дойде до едно крайно заключение.

И тъй, точката е първият елемент в геометрията. Кой е вторият елемент? *(– Линията.)* Третият елемент? *(– Плоскостта.)* Четвъртият елемент? *(– Тялото.)* Петият елемент? *(– Няма повече от четири.)* Сега вие ще размишлявате по-нататък. Ще разгледате понятието *елемент* тъй, както влиза в геометрията – като нещо, върху което почива геометрията.

Какво представлява тази крива линия на чертежа? *(– Парабола.)* Тази крива линия се образува, когато държите

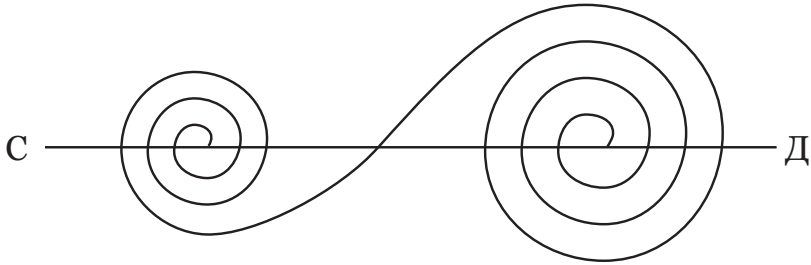

палеца и показалеца си разтворени. Кажете ми тогава каква е разликата между парабола и хипербола? *(– Хиперболата има два клона, параболата – един.)* Добре, ако едно тяло тръгне от центъра на кривата линия на палеца и се движи по нея, отде ще се върне пак в същата точка? Например, ако това тяло тръгне от точка *С*, ще стигне в точка *Д*. Каква е била материята при точка *С* – по-гъста или по-рядка, когато е започнало това движение? Какви са били силите, които са действали при точка *С*? Следили ли сте как се извършва процесът на мисълта в нашия ум? – Най-първо известна идея седи в ума ви неопределена, т. е. границите ѝ са слабо очертани, но колкото повече мислите, тази идея все повече и повече се определя, докато най-после се материализира вън от вас. Вземете например някой изобретател: в ума му най-първо се явява известна идея в проект – всички колелета,

всички части на машината действат, движат се първо в ума му и след това той търси начин как да реализира тази идея навън. Когато известна идея, която се е зародила в ума ви, се проектира на физическия свят, но не може да се реализира, тя се връща назад. И много хора страдат от нереализирани идеи. Всичката опасност седи в това, че тази енергия се връща към своя източник. *(– Вредно ли се отразява това връщане на енергията към своя източник?)* – В повечето случаи се отразява вредно. Например някой иска да свърши университет, но ако не успее, в него се заражда една тъга, че не е могъл да реализира своята идея. Затова именно всички благородни идеи трябва да се реализират – не в своите крайни предели, но в човешкото съзнание, за да дадат подтик или да отворят място на една нова деятелност. При новото положение, в което се намирате сега, у вас, наместо да се развива умът ви, интелигентността ви, развива се чувствителността ви, и то не чувството на милосърдие, а личните чувства, честолюбието – силно се възбужда във вас енергията на задната част на главата ви. Всеки от вас мисли, че той е най-важната личност в света, че той е някакво божество. Всички хора мислят така, никой не иска да признае Истината. Така е не само с хората, но и с животните. Вземете едно куче, бутнете го само по опашката и то казва: „Господине, как си позволяваш да ме буташ? Ти не трябва да буташ опашката ми!“ Тук именно вие като ученици трябва да бъдете много внимателни – ако не сте внимателни, ще пострадате.

И сега вие, като ученици на Окултната школа, изучавате вътрешната страна на Живота, в която влизат всички сегашни науки. Като изучавате науката за Живота, трябва да знаете, че ако вие не сте деликатни спрямо другите хора, и те ще бъдат със същото поведение по отношение към вас; ако вие обичате да критикувате, и вас ще критикуват. Казвате: „Нищо, нека търпи, той трябва да си знае погрешката.“ Добре, но утре и за вас ще кажат нещо; вие веднага ще кажете: „Как тъй, защо той си позволява да говори по мой адрес така?“ Ами ти как си позволяваш? Ако ти говориш за другите, трябва да имаш мъжество, като говорят за тебе, да кажеш: „Нека говорят, ще нося всичко!“ И ти трябва да изтърпиш погрешката си.

Ако един факт е прав, защо да не го признаеш? Казвате за някого: „Ти си нетърпелив, ти си груб в обходата си, ти не си милосърден, не приемаш никого в къщата си и т. н.“ Всичко това не е ли факт? Ако е вярно, признай го и радвай се, че имаш работа върху себе си. – „Ама – възразява той, – аз не съм толкова лош.“ То е друг въпрос. Туй, което е вярно, всеки от вас трябва да бъде доблестен да признае като факт дотолкова, доколкото е верен, а именно седемдесет и пет на сто, петдесет на сто или двадесет и пет на сто. Ако пък някой факт е абсолютно неверен, ще кажеш: „Добре, ще си помисля върху това.“

Аз не съм за този метод при възпитанието – да се критикувате, да си търсите погрешките едни други, но всеки за себе си да има будно съзнание. Някои хора кипват много скоро. Че кипват, това е много хубаво, защото иначе щеше да бъде за тях по-лошо. Но като кипнат, трябва да знаят къде да пратят тази енергия. Човешкият организъм си има свой отдушник, капак, през който може тази енергия да се изпрати навън. Всеки от вас ще отвори отдушника на сърцето, на ума и на волята си, за да може тази енергия при кипването да излиза през тях, там да се вдига шум. Някой човек влезе в дома си, започне да вика, да дига ръце, да скача и казва: „Аз ще направя туй, онуй, хубаво да знаете!“ И после седне на стола си и започва да работи. Много учени хора се лекуват от гнева си с работа. Например някой учен е онеправдан от някого в критиката си и той се разгневи, но веднага взема брадвата, нацепва няколко дърва и се успокоява. Или взима перото, пише, пише, докато се укроти. Добре е и ние да имаме една градина на разположение или едно лозе, та който се обиди или докачи от някого, да вземе мотиката и, хайде на работа. Тъй ще се редувате един след друг. Ще кажете: „Смешно е това нещо.“ Да смешно е, но е приятно. Да отидеш на лозето, да му копаеш и говориш, е хубаво, приятно нещо. Само по този начин ние ще намерим истинския път на възпитанието.

В живота си всички хора срещат мъчнотии. Не мислете, че е лесно да се възпита човек – у човека има нещо необуздано.

Някой път ще се разгневиш срещу някого, но после казваш: „Не, аз вече няма да му говоря нищо!“ Размислиш се малко, казваш: „Как да не му говоря, защо да мисли той, че аз съм такъв-онакъв, ще му говоря!“ Разсъждаваш, разсъждаваш, докато се успокоиш. Че е кипнал някой човек, не е лошо – това са сили, които работят вътре в човека. Аз бих писал бележка *седем* на този човек, който кипва. И за работа бих приел такива коне, които ритат и хапят, но които и работа вършат. Такъв кон рита, хапе, но като го впрегнеш в каруцата, тегли я – отлична работа върши той! Казват: „Много рита този кон.“ Да, такъв кон желая, той върши работа. А кон, който е много кротък отвън, който не рита, не хапе, като го впрегнеш в каруцата, не тегли, работа не върши. По-хубаво е да имаме в себе си една сила, която ще ни кара да работим, отколкото да нямаме нищо. Не се оплаквайте от злото, което е във вас – то е една велика сила, едно велико благо. Аз вземам злото в много широк смисъл. Кипването, гневът, всички отрицателни качества във вас са едно богатство, един специален тор, който трябва да знаете де и как да турите. В бъдеще той ще ви донесе известни блага, но трябва да знаете как да се справите с него.

Вие като влизате в училището, някои от вас мислят, че в този път няма да срещнат никакви изкушения. Не, светът няма да ви посрещне с венци, нито на ръце ще ви държи. Един ден може да дойде това нещо, но засега не е така. Следователно този път, който сега минавате, е още Теснният път. Вие трябва да знаете, че ще срещнете ред мъчнотии и във физическия свят, и в науката, и във вашата собствена етика. При това, колкото повече знаете, толкова повече ще се увеличават мъчнотиите и страданията ви. Но кое е по-хубаво – да знае човек и да страда или да не знаете и пак да страдате? *(– Да знае, разбира се.)*

Ще ви дам едно упражнение, което трябва да правите в продължение на седем дни (от 3 февруари до 10 февруари). Упражнението се състои в следното: да кажем, че първия ден, понеделник, имате едно неразположение на духа; напишете си веднага една точка, след това една права линия и до нея –

триъгълник; отбележете си в тетрадката какво е времето вън. Ще наблюдавате също така какви са състоянията, които ви изменят. Втория ден, вторник, до триъгълника на същия лист ще напишете един квадрат; по същия начин ще отбележите времето и състоянието си. Третия ден, сряда, ще напишете на тетрадката или на листа си до четириъгълника един петоъгълник; петоъгълникът може да има форма на къщичка, но още по-добре е да бъде един правилен геометрически петоъгълник. Четвъртия ден, четвъртък – шестоъгълник; петия ден, петък – седмоъгълник; шестия ден, събота – осмоъгълник; седмия ден, неделя – деветоъгълник. Така в продължение на тия седем дни ще имате следните фигури:

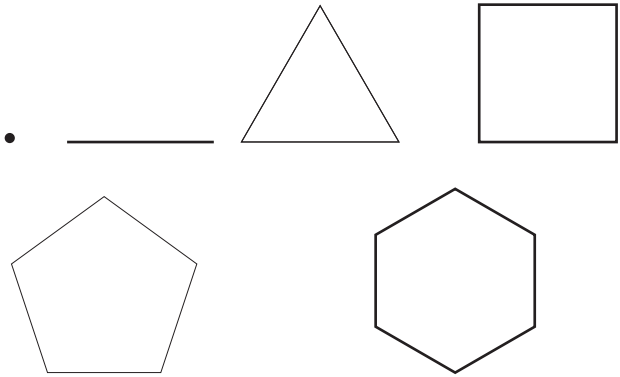

Вие трябва да знаете всички тия фигури. Те са символи, които изразяват живи сили в Природата. Тя познава тия символи. Най-първо вие ще предизвикате умствено тия фигури, а после ще ги начертаете на книга, но много правилно, чисто, красиво. Която фигура напишете през деня, нея ще държите през целия ден в ума си. Каквото разположение и да имате, добро или лошо, всяка сутрин ще написвате определената фигура. Геометрията упражнява отлично влияние върху човека. Затова, когато човек е неразположен духом, нека се занимава с геометрия или да решава задачи по математика. Математиката обаче е по-отвлечена – по-лесно е да започнете с геометрията, а да свършите с математиката.

И тъй, като напишете точката, ще я проектирате в ума си, ще размишлявате върху смисъла ѝ. Линията пък изразява точка в движение. Като размишлявате върху всяка фигура, те постепенно ще оживеят във вас. По този начин вие ще разберете отде произтичат вашите неразположения. Аз ще ви обясня отде произтичат неразположенията в човека: представете си, че къщата, в която вие живеете, е добре направена, стените ѝ – хубави, здрави, но дойда аз или друг някой и вдигнем покрива на вашата къща. Тук природата на вашата къща се видоизменя, отгоре ѝ остава равнище. Как мислите, какво ще стане с вас, ще бъдете ли спокойни в къщата си, мислите ли, че дъждът ще се церемони с вас? Не, дрехите ви, всичко в къщата ви ще бъде изложено на дъжда, ще бъде в опасност. Тогава отношенията на нещата във вас се изменят; изменят се и вашите чувства. Това нещо става и във вашия ум: често вие вдигате покрива на ума си – вашия триъгълник отгоре, и остава само четириъгълникът – една отворена плоскост, при която се нарушава равновесието на ума ви. Какво трябва да правите? Казвам: турете триъгълника – покрива на вашата къща, отгоре на четириъгълника, покрийте го с керемиди, замажете стените, направете вратите здраво и тогава можете да бъдете спокойни духом. Това не е ли философия?

На чертежа е представена само основата от триъгълника на една къща *(ав)*. Този триъгълник, макар и в този вид, е турен в действие. Той представлява една лодка, която се движи по водата. Прътът *C* представлява мачтата, на която са опнати платната. Ако махнете средния прът, т. е. мачтата на вашата лодка, какво ще стане с нея? – Тя ще седи във водата, без да се движи. Мачтата представлява една сила, която може да кара лодката; снемете ли я, вашата лодка

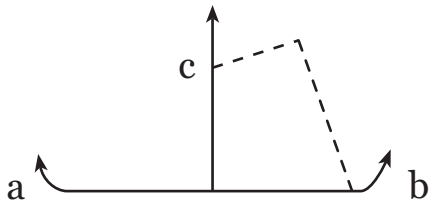

остава на произвола на съдбата. След всичко това казвате: „Защо ми дойдоха тия неприятности?“ Казвам: защото вие хвърлихте мачтата във водата. – „Какво да правя тогава?“ – Като излезете на суша, ще турите отново мачтата на лодката си. Лодката представлява сърцето ви; мачтата *С*, това е един обект на Любовта. Често вие казвате: „Аз не искам да любя, всички хора са лоши.“ Щом кажете, че всички хора са лоши, това подразбира, че вие хвърляте този дирек във водата и вашата лодка остава без обект. Какво трябва да правя? – Ще турите дървото на мястото си – животът ви трябва да има обект! Любовта ви към едного или към всички е все едно и също нещо, законът е един и същ. Някои казват: „Аз не мога да любя всички.“ Ти не си длъжен да любиш всички. Като любиш едного, чрез него можеш да любиш всички – ето как стоят тия положения в Умствения свят. Щом сърцето изгуби своя обект, то загубва триъгълника си отгоре. Следователно казвам: дръжте кормилото на вашата лодка срещу вятъра, който представлява вашите желания. Поставите ли се по този закон на движение, преспокойно може да излезете на брега, към който се стремите. И тогава аз ще ви питам как е покривът на вашата къща или как стои вашият петоъгълник. Ще ви питам още дирекът на вашата лодка седи ли, имате ли хубав комин на парахода си, отворени ли са отдушниците ви, имате ли достатъчно вода, въглища и т. н. И след всичко това, когато бъдете доста силни, когато придобиете нужното самообладание, вие ще бъдете в състояние да се занимавате и със съвременната, и с окултната наука. Ако не станете силни, богатството, което придобиете от тази наука, няма да ви ползва лично вас, а ще ви причини по-големи страдания. Не казвам, че страданията са нещо лошо или безполезно, но казвам, че може да се мине и с по-малко страдания в този свят.

Сега, като махнете триъгълника на вашата къща, какво ще правите само с квадрата от нея? Човек, който продаде къщата си, трябва да си купи една зеленчукова градина, която да обработва, за да придобие нов капитал. Тогава вече той не се нуждае от триъгълник, но трябва да обработва градина. В този случай по-добре къщата му да седи на мястото си. Ако искаш да имаш къща, трябва да любиш! Ако не искаш

да любиш, ще имаш градина. Ти можеш да не любиш, но тогава мотика ще имаш и целия ден ще се разправяш със земята, ще отглеждаш краставици, зеле и други зеленчуци. Една краставица може ли да те смущава и да се смущаваш от нея? Не, ти можеш да я наглеждаш, да я садиш, тя няма да ти каже нито една обидна дума, няма да се бунтува против тебе – ти няма защо да я обичаш и тя няма защо да те обича.

Та в света има разни занятия, а в Окултната школа има разни методи. С някои от тия методи ти можеш да превърнеш една по-низша енергия в по-висша. И трябва енергиите да се превръщат! Имаш някакво неразположение на духа; ти можеш да превърнеш това неразположение за пет-десет-петнадесет-двадесет минути. Как? – Иди покопай малко в градината! Следователно ти ще станеш за няколко минути градинар и като копаеш, ще се съсредоточиш тъй интензивно, че ще превърнеш неразположението си в добро разположение. Мисълта ти трябва да бъде тъй интензивна, че да се изпотиш. Някой път може, като седиш, да се съсредоточиш тъй интензивно, че да потече от челото ти пот.

Всички тия методи, които сега ви давам, в бъдеще ще ви бъдат потребни. Когато някой човек е болен или неразположен духом, той може да се лекува чрез трансформиране на енергиите. Той може да си служи с тия линии, с тия геометрически фигури, и по този начин ще прекара мозъчните енергии в белите си дробове. Това трансформиране на енергиите трябва да става правилно. Геометрическите форми са съединителната нишка, чрез която могат да се трансформират енергиите. Разбира се, трудно е да се постигне това нещо изведнъж, много опити трябва да се правят. Практическо приложение трябва! Направете пет-десет опита, за да се убедите в истинността на моите думи. Когато направите един сполучлив опит, не спирайте, продължавайте, направете десет-петнадесет-двадесет-петдесет-деветдесет-деветдесет и девет опита, за да имате едно положително знание, което изключва всички съмнения.

Упражнението, което ви дадох за една седмица, искам да го направите много хубаво. Ще си вземете един хубав

лист и ще начертаете фигурите много правилно, чисто, с пергел и с линия. Ако се начертаят тъй, само да мине, това не е геометрия, то е привидна геометрия. Законите на геометрията не позволяват неточност, неправилност.

Упражнение първо: Ръцете се изнасят напред с трептение на китките, после се разтварят настрана пак с трептение на китките (ръцете в лактите – не съвсем обтегнати). Ръцете – пак напред и настрана с движение като хвъркане; издигат се малко нагоре, после – пак надолу със същото движение като хвъркане. Ръцете – напред и съединени пред гърдите, след това пак нагоре, надолу и пред гърдите – трептенията се усилват все повече и повече. Ръцете – пак нагоре, после надолу, опънати напред с движение само на китките, и то много бързо. Движението на китките се усилва все повече и повече, после се намалява и пак се усилва (китките се движат само нагоре и надолу). Ръцете – настрана с движение само на китките нагоре и надолу.

На какво уподобявате това движение? *(– Както пчелите проветряват кошера си.)*

Упражнение второ: Ръцете с малко превити лакти се движат отпред – едната нагоре, другата надолу – като везни; движението се усилва. Дясната ръка – надолу, лявата – нагоре, най-напред полека, после движението все повече се усилва (движи се само китката от двете страни на главата), движенията постепенно се намаляват, отслабват. Усещате ли около пръстите си едно движение, като че електричество минава? Движение на ръцете пред гърдите нагоре, настрани и надолу – кръгообразни движения много пъти (бавно); после обратното: пред гърдите, надолу, настрана, нагоре и пред гърдите – пак кръгообразни движения (много пъти). Ръцете – пред лицето с бързо махане пак във вид на кръгове; ръцете – напред.

Тайна молитва

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели.

СЛОЖНИ ДВИЖЕНИЯ НА СЪЗНАНИЕТО. СВЕТЛА ТОЧКА В СЪЗНАНИЕТО

Седемнадесета лекция от Учителя
10 февруари 1924 г., София

СЛОЖНИ ДВИЖЕНИЯ НА СЪЗНАНИЕТО. СВЕТЛА ТОЧКА В СЪЗНАНИЕТО

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели.

Прочете се резюме от темите: „Произход на глаголните форми“.

Прочетоха се няколко от работите върху темата: „Основните елементи в геометрията“.

За следния път ще пишете върху тема №19: „Отношение между моралните чувства и умствените способности“.

Сега ние влизаме в една област, наречена сложни движения на съзнанието. Аз ще направя само няколко малки бележки, върху които вие ще може да мислите, да разсъждавате. Нашата цел е да ви направим философи, да ви подтикнем да мислите. Философията седи в това дали човек може да мисли. Научи ли се човек да мисли правилно, другата философия ще дойде сама по себе си. Човешкото съзнание може да се проектира извън индивида, т. е. съзнанието на една душа може да се проектира и да пусне корени в друга душа. Разбира се, това се отнася до висшето, до Божественото съзнание. Когато ние казваме, че Божественото живее в човека, подразбираме, че има едно специално място, дето Божественото съзнание е локализирано. У човека има една особена Любов, едно особено съзнание – да съзнава само Бога, и то като едно цяло вътре в себе си.

Да кажем, че дадена математическа точка *A* представлява нашето съзнание в действие. Това съзнание действа извън пространството, т. е. не фигурира на физическия свят. То върви по една права линия и се самоопределя в точка *B*. Този изминат път *AB* представлява едно разширение на съзнанието. Щом съзнанието *A* достигне своя краен предел

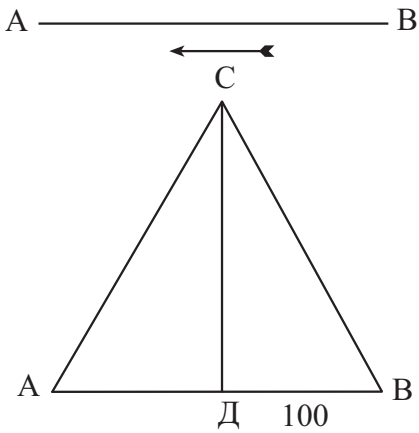

на разширение, човек започва да чувства, че остарява, че няма повече накъде да се движи. Когато съзнанието е в точка *А*, човек се чувства млад, свеж, бодър, философства, но щом дойде до средата на своя път, в точка *Д*, т. е. след като е изминал пътя *АД*, той е на зряла възраст и казва: „Аз съм вече на зряла възраст.“ Оттук съзнанието върви в две посоки: едната е продължение на първата към точка *В*, а другата отива по наклон нагоре към точка *С*. Човекът обаче не съзнава второто движение, което е един подтик нагоре в посока *АС*, а съзнава само праволинейното движение.

Когато човек е най-силен, когато е в разцвета на силите си, тогава той е и в разцвета на съзнанието си и се намира на равнодействащата линия. Но той, като не разбира закона на движението, което продължава към *В*, същевременно усеща едно слизане. Точката *С* обаче не е известна за него. Например човек съзнава, че се е родил и че ще умре, съзнава, че от *А* ще отиде към *В*. Отде знае това? Защото майка му е отишла от *А* към *В*, баща му също е отишъл от *А* към *В*. Той съзнава всичко това, но какво има извън *А*, той не знае. Какво има в онзи свят също той не знае. Онзи свят е горе, при точка *С*. Човек не съзнава това движение към точка *С*, защото то представлява духовен елемент. Когато се говори в окултната наука, че трябва да събудим Божественото в себе си, подразбира се именно това движение на съзнанието към *С*. Самият човек не съзнава това движение, не съзнава Божествения елемент. Следователно вие може математически да си направите една пропорция: триъгълникът *АВС* е равностранен; ако разстоянието от *А* до *В* е сто километра, а същевременно

има едно движение от *A* към *C* и от *C* към *B*, тогава какво ще бъде разстоянието на втория път, а именно от *A* до *C*? Сега вие ще изпаднете в едно заблуждение: в геометрията това разстояние е равно на разстоянието *AB*, защото това са страни в един равностранен триъгълник, но когато разсъждавате за Божествения живот, за плоскост и кубове, въпросът не е така, тук разстоянието *AC* ще бъде два пъти по-голямо от *AB*. Например в обикновената геометрия определяте посоките с думите *нагоре* и *надолу*, но като влезете в Духовния свят, дето ще изучавате същността на нещата, няма да употребявате думите *нагоре* и *надолу* – там отношенията са други.

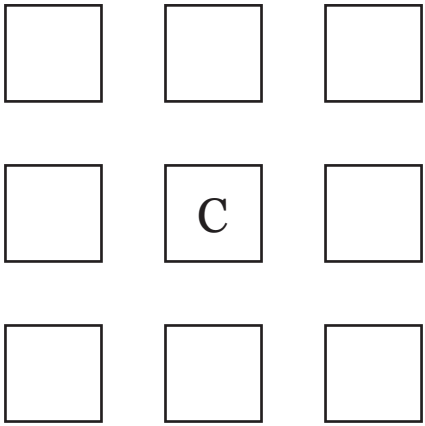

Представете си, че *C* тук представлява един централен куб. Тогава всички други предмети, всички други кубове ще се разглеждат по отношение положението на този централен куб, т. е. ще гледате в какво съотношение се намират спрямо централния куб *C* – дали са вляво, или вдясно от него. То значи: всички неща може да се разглеждат по отношение на една централна идея – дали са *вляво,* или *надясно* от нея, но посоките *нагоре* и *надолу* в пространството не съществуват. Започнете ли да разглеждате нещата от тази посока, *нагоре* или *надолу*, ще изпаднете в грешка.

Казвате *нагоре* и *надолу*. Питам ви: къде нагоре – към нашата глава? Къде надолу – към нашия стомах? Тогава

казвате: „Към Бога!“ Значи Бог е глава за нас. Следователно, като кажем „към Бога“, подразбираме един по-обширен организъм, отколкото е нашият. И ние съставляваме един уд, една малка част от този организъм. Като казваме „към Бог“, ние само определяме нашето отношение към по-обширния организъм. Следователно Божественото съзнание се движи два пъти по-бързо, отколкото човешкото съзнание, но нам се чини, че пътят, който изминава то, е два пъти по-дълъг, защото не сме тъй будни за него, както сме будни за физическото съзнание. Тук имате закона за единицата и двойката, отношението на които е 1:2. Числото 2 в дадения случай показва движението на единицата. Тази идея е малко сложна, но ще ви я обясня: допуснете, че единицата сте вие, а 2 – това е вашият кон. Вие имате да пътувате някъде, да извършите известна работа, която е *X* – неизвестна. Извършването на тази работа ще зависи от бързината на вашия кон, от способността на движението му. В дадения случай човешкото съзнание е само орган – носител на Божественото съзнание.

Значи в съзнанието на човека едновременно има две течения, които трябва да се доловят. Всеки от вас може да наблюдава тия течения. Например, минавате покрай някоя градина, погледнете към плодовете ѝ, искате да си откъснете от тях. Едновременно с появяването на тази мисъл се явява и друга мисъл – нещо дълбоко във вас ви казва: „Не, ти не трябва да вземаш от тия плодове.“ Отде се ражда последната мисъл във вас? – Тя иде от Божественото съзнание. Вие казвате: „Ама аз съм гладен!“ Че вие още не знаете дали този плод не е отровен. Дървото може да е хубаво, но ако вие изядете този плод, вашият живот може да се спре в развитието си, затова Божественото съзнание ви казва: „Няма да ядеш от този плод!“ Божественото съзнание няма да ти обяснява защо и за какво няма да ядеш този плод; то никога не обяснява, само казва: „Не, недей!“ – нищо повече. То казва: „Това или онова няма да правиш.“ Всичката погрешка на съвременните моралисти или религиозни хора е в това, че те запитват: „Защо да не правя това или онова?“ Божественото никога не отговаря. То

казва: „Не!“ Ако ти се подчиниш на това, което Божественото съзнание ти подсказва, след време в твоите старини туй Висше съзнание ще дойде да ти обясни всичко. Това е, което съвременните философи наричат висшето Аз в човека.

И тъй, в човека има две съзнания – низше и висше съзнание. Божественото е висшето съзнание и като дойде то, ще ти обясни нещата, защото то черпи знанията си от един по-висш източник. Туй съзнание ще хвърли Светлина върху всички философски въпроси, които занимават ума ви. И философи, и учени страдат от един дефект, че искат в даден случай да разберат всичко, а това е невъзможно. По никой начин не може това! Красотата в Живота, красотата в науката не седи в много знания. Истинската красота е в знанието на Доброто. Красотата в науката, в Природата, в Живота седи в онези микроскопически хубости и добрини, които едва долавяме – туй, което никой не може да види, на него да се радваме. Следователно радвай се на тия малки, микроскопически точици, които никой не може да ти отнеме.

Сега всички хора мислят за грандиозното, за великото, но то никога не иде. Най-великите неща в света се дават все в микроскопически величини. Някои хора искат да блеснат изведнъж, в един момент да станат чисти и святи. Не, това е заблуждение. Аз искам да ви обърна внимание върху това, къде да гледате и как да гледате. Вие трябва да гледате *Себе си*, но ако ви кажа само толкова, ще се намерите в чудо, защото *Себе си* – това представлява за вас още една неопределена величина. Ако гледате на *Себе си* тъй, както сега разбирате това, в дълбочината на вашата душа ще забележите една едва уловима светла точица. Онзи, който не разбира това, търси своя идеал вън от тази точица. Силата на Светлината ѝ е една и съща, тя никога нито се увеличава, нито се намалява. Нейният цвят е приятен. В тази точица някой път се явяват грамадни огньове – тук пламне един огън, там пламне друг огън, но в няколко часа всичко изгасва – като че се създават някакви светове.

Някой път тия големи огньове, които се образуват около вашето Божествено съзнание, ви заблуждават. Опитният

окултен ученик внимава само в тази точица, а тия огньове не го интересуват. Когато някой Ангел тръгне от Божествения свят на Земята, от там Земята се вижда като една много малка точица. Този Ангел вижда наоколо си милиони още големи слънца, но той не се самозаблуждава от тях, той държи тази малка светла точица и по нея се ръководи да дойде на Земята. Обаче хората на Земята не правят тъй, законът е изменен от тях. Те, като тръгнат по пътя за Божествения свят и видят някое голямо слънце, казват: „Тук е животът.“ После видят друго някое слънце и казват: „Там е животът.“ Ходят натук-натам, мятат се, докато Животът изтече, и казват: „Нищо не можахме да направим.“ Тъй е, тия слънца са много големи, непостижими са. Те представляват това, което в обикновения живот наричат непостижими идеали.

И тъй, отсега вече ще гледате в себе си, няма какво да се смущавате да правите разлика между вашето съзнание и Божественото съзнание. Ще направите един малък опит, за да знаете как да различавате тия съзнания. В човешкото съзнание има едно малко колебание, което можете да проверите на опит. Това колебание може да си представите като една вълнообразна линия. Вълните показват постоянните колебания в човешкото съзнание – затова именно човек е всякога недоволен от себе си. Обаче при това постоянно движение в себе си човек усеща и другото, висшето съзнание в себе си, което всякога е тихо и спокойно. И когато човек е развълнуван, обезсърчен, тази малка светлинка – Божественото съзнание – казва на човешкото съзнание: „Не бой се, всичко ще се свърши добре!“ Ти се спираш, но то казва: „Не бой се!“ Ти философстваш, питаш как ще се свърши тази работа. – „Добре ще се свърши“ – само толкова казва Божественото съзнание, но ти чувстваш дълбоко в себе си едно спокойствие. И най-после, като се свърши работата добре, Божественото съзнание казва: „Видя ли, нали ти казах, че ще се свърши добре?“ Божественото съзнание никога не казва, че от тебе човек няма да стане. Това е човешкото съзнание, което се раздвоява и казва: „От тебе човек няма да стане!“ Божественото съзнание казва: „Ти ще станеш човек!“

Но как? – Като държиш постоянно в ума си съзнанието *AC*, т. е. движение нагоре към *C*.

Сега аз ви навеждам на една реална философия, която външно изглежда малко отвлечена, но в нея има едно микроскопическо приложение. И всеки учител, който ви каже, че може да имате някакви грандиозни резултати, не ви казва истината. Истинският Учител ще ви покаже малката Светлинка. И ако вие сте доблестен, ако имате характер, ако имате воля да се движите, ще вървите по линията на тази малка Светлинка във вашето съзнание. Като се движите по тази линия, ще се намерите във възможностите на друг един свят. Мнозина от светиите, мнозина отшелници в Индия, много учени хора са изгубили своя живот в търсене на Божественото съзнание. Напразно са изгубили живота си – те трябвало да търсят малката Светлинка в себе си, която би им допринесла много по-голяма радост, отколкото всичките радости, които са имали до това време. И ако вие съберете всичките радости, които сте имали досега, половината от тях даже не може да се сравнят с тази малка Радост, която може да ви достави малката Светлинка в съзнанието. В тази Светлинка вие имате вече нещо реално – към нея ще погледнете в най-големите бури на живота си, тя ще ви допринесе нещо повече, отколкото всичките други блага, които сте имали. Свети ли тази малка Светлинка във вашето съзнание, свети ли този фар, морето може да се вълнува, колкото ще, но вие бъдете уверени, че нищо не е в състояние да ви извади от този път. Загасне ли тази малка Светлинка, изгубите ли този фар, тогава можете да попаднете в една погрешка. Това е не защото сте изоставени, но понеже хората често вземат противоположна посока на Божественото съзнание, вследствие на което изгубват тази малка Светлинка и не знаят накъде се движат. И сега единственото нещо, което ви остава, е да се ориентирате накъде се движи това Божествено съзнание и да влезете в посоката на неговото движение. Вие едновременно ще се движите в две посоки, т. е. ще реализирате два живота: от една страна, ще развивате човешкото съзнание, а от друга страна, ще се стремите да се движите към Бога.

Ако бих ви запитал какво значи стремеж към *Себе си*, как бихте го определили? Виждате колко е мъчно да се разясни тази проста истина! Не само че е мъчно да се разясни, но мъчно е и да се разбере. Защото онова, което се изяснява, някой път остава неразбрано. Трудно е да се предадат тези обяснения на един човешки език.

И тъй, в съзнанието ви има две движения: едното е от *A* към *B*, а другото – от *A* към *C*. Или можем да определим посоките на тия движения с *ACB* и *ABC*. Някои представят тия движения по следния начин: щом се движи *A* към *B*, имате вече правата линия *AB*; после пък *A* се движи към *C* и *C* се движи към *B*, при което се образува триъгълникът *ACB*. Значи тук едновременно има два пътя.

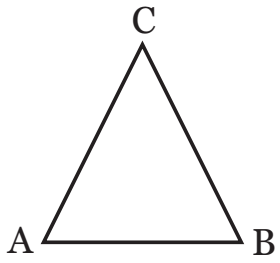

Сега бих желал един от учениците да каже основната идея от всичко, казано дотук. Какво разбрахте от всичко казано? Каква нова светлина се внесе в ума ви? *(– Че насоката на целия ни живот зависи от малката светла точица.)* Да, и още това, че съзнанието има двояко движение. Трябва да знаете, че щом срещнете съпротивление, то е, понеже материята, в която живеете, е гъста. Затова трябва да знаете, че при движението *ACB* на вашето съзнание, т. е. при движението ви към Божественото се намират всички благоприятни условия за вас. Туй движение *ACB* приготовлява правия път на вашето съзнание, което може да излезе от тази гъста материя – то е, което ще ви повдигне. И когато някой индивид стигне точката *C* нагоре, той се повдига и пътят се изменя. Тогава той се намира в едно по-високо поле или при едно по-високо разбиране. Някой път може да се случи обратното – пак да се върнете по същия път.

Представяйте си триъгълника *ACB*! Носете всякога в съзнанието си движението *AC* нагоре, защото то е потребно за вашите философски разбирания. То е един метод в Школата. Някои окултисти дават друго определение за страните на триъгълника, като казват, че *AC* представлява пътят на сърцето, *CB* – пътят на ума, а *AB* – пътят на тялото.

Това е едно замаскиране на въпросите. Според тях, умът и сърцето се стремят да организират тялото. Не е така. Линията *AC* представлява движението на Божественото съзнание. Но някой път това движение в своята възходяща линия минава през ума. Някой път процесът е обратен: при възкачването си Божественото съзнание минава през ума, а при слизането си – през сърцето. Значи и едното, и другото става. Например движението на Божественото съзнание у мъжа и жената не върви в една и съща посока: движението на Божественото съзнание у мъжа започва от *A*, т. е. от дясно, и върви към ляво. Но ще имате предвид едно нещо: в Бога има само една страна, там няма лява и дясна страна. Абсолютното има само една страна.

Следователно в дадения случай *C* показва само посоката към Божественото. Да кажем, че *A* тръгва отдясно и върви нагоре към Божественото *C*, но като дойде до тази точка, то казва: „Аз не мога да отида до Бога, но да се върна поне назад.“ И не се минава много време, слиза във *B*. Тъй се определя неговият живот. Това е не защото не може да отиде нагоре, но защото не може да се задържи в тази точка *C*. И теософите казват, че след като умре човек, душата му минава първо през Астралния свят, после – през Менталния, и най-после – в Причинния. Понеже не може да отиде по-нататък от Причинния свят, спира се тук известно време да размишлява върху причините и последствията на нещата в Живота. В него се заражда желание да се върне отново на Земята. За този цикъл на душата говорят теософите.

От всичко това, което ви говорих, искам да остане една обща идея у вас, защото ако се спрете върху подробностите, те ще ви спънат. Линията *AC* представлява едно движение нагоре към Божественото, но щом човек не може да го реализира, той се връща към *B* и чувства, че е остарял. Движението на съзнанието у жената е обратно на това у мъжа. Мъжът, принципът на Мъдростта, и жената, принципът на Любовта, се срещат в Божественото съзнание. В точките *A* и *B* няма никаква Любов, те са места на движение, в тях се изразява обикновеният живот.

Правата линия представлява живота на индивида. Значи той владее само правата линия. Добре, да направим сега един психологически анализ на геометрията, т. е. да я преведем като живи сили на съзнанието. От това гледище правата линия представлява всички възможности на точката, додето може да достигне тя в своето праволинейно движение. Ако правата линия показва възможностите на точката и тази точка е достигнала от *A* до *B*, питам: коя е причината, която измества точката от нейното праволинейно движение и я отправя към втората посока *C*? – Това е Божественият елемент в съзнанието, който измества движението на човека.

Какво представлява плоскостта? – Плоскостта всякога показва възможностите между две души, които се съединяват. И наистина, какво могат да направят двама души? – Те могат да направят само една плоскост. Един човек може да направи само една линия, двама души могат да образуват само една плоскост. Следователно, от чисто психологическо гледище, това са възможности и условия на силите, които действат за и против при създаване на човешкия организъм, както и при растенето и развитието на човешкия Дух. Важно за вас сега е да можете да наблюдавате и да проверите дали това нещо е вярно, или не.

Аз бих желал вие да опитате тази теория. Това, което ви казвам, теоретически е вярно, но практически мнозина от вас нямате тази опитност. Имате ли опитността от това движение? Най-първо, как ще намерите в себе си тази малка светла точица? Ако мислите, че ще я намерите чрез концентриране на мисълта си, лъжете се. Затова ще се поставите в едно състояние на вътрешно затишие и вътрешен мир, като считате, че всичко наоколо ви е в пълен ред и порядък. Само по този начин ще можете да забележите тази малка точица, тази малка Светлинка в себе си. Вие ще намерите тази точица само в най-големите бури на вашия живот, когато всичко наоколо ви е в пълен мрак и считате, че сте съвършено сам, изоставен на произвола на съдбата. Само тогава ще блесне в съзнанието ви тази едва мъждееща точица. И единственото нещо, за което може да се държите в

този момент, е Светлината на тази малка точица в хоризонта на вашето съзнание. Вие сте в развълнувано море, към тази светла точица ще се стремите, тя ще бъде вашият фар. Тази опитност може да имате всички. Тъй ще имате една база в живота си – ще знаете, че има нещо Божествено в човека. И при всички вътрешни страдания и несгоди в живота си, намерите ли тази малка Светлинка, тя ще бъде една Радост за вас. Вие ще знаете, че при този фар някъде има бряг, има суша, дето ще можете да живеете, т. е. има възможност за растене и развиване на вашия живот. А това е достатъчно.

Когато дойдете до разочарование, как ще разрешите въпроса? Аз искам да ви предам една наука, от която да може да се ползвате във всички случаи на живота си. Аз искам да преведа окултната наука, защото тя е много отвлечена, а искам да се ползвате от нея още в сегашния си живот. Вие имате известни разочарования във вашия живот – това е пътят ви по *AB*. Но трябва да знаете, че същевременно имате и друго едно движение на съзнанието си – от *A* към *C*, отдето ще дойдат благата на Живота. Тия блага ще дойдат когато и да е, никой не може да ви ги вземе. И ако сте верни на този Божествен принцип, непременно движението *AC* ще ви извади от всички противоречия, в които може да се намерите. Дали вие вярвате, или не вярвате, то е друг въпрос, но ако вие имате достатъчно търпение да издържите на всички мъчнотии, непременно това Божествено съзнание или движението на туй съзнание ще ви изведе на добър край. Движението на Божественото съзнание наричат в духовните науки Божествен промисъл, но то е една неопределена дума. Аз го наричам движение на Божественото съзнание. Едновременно човек се движи в две посоки. Всеки човек, както и всеки от вас, има тия две движения в себе си, само че у всички хора не се очертават ясно, всички не съзнават тия движения, които стават у тях.

Значи най-важното за вас е тази светла точица на съзнанието. Тя е най-важното нещо в живота ви. Тя е една постоянна Светлина, която мъжделее слабо, но всякога свети. Тя е най-красивата Светлина, която вие може да имате

в себе си. Когато сте щастливи, когато сте радостни, тя почти не се вижда, но щом животът ви стане мъчен, щом дойдат най-големите нещастия, страдания, отчаяния, тя се вижда. И затова, за да я видите, някой път Божественото съзнание образува като в театъра пречки – затваря ви, ограничава ви, като ви насочва да мислите на друго място, и казва: „Има нещо по-важно във вашия живот, отколкото движението *AB*.“ Вие се раздвоите, казвате: „Като *AB* няма нищо друго.“ – „Не – казва то, – има нещо по-важно от *AB* – то е *ACB*.“ Но онзи, който не разбира този закон, страда. В живота на човека има възлизане, има и слизане – то е един процес. Ние туряме тия два триъгълника един до друг. Защо?

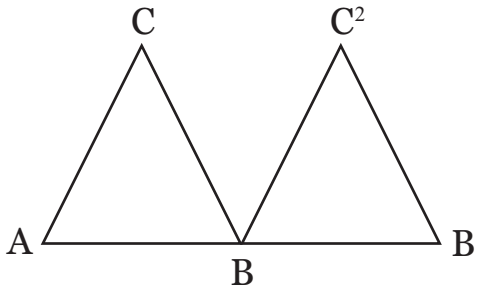

Който разбира закона, тръгва от *A* към *C*, после слиза надолу към *B*, но веднага продължава пътя си нагоре към C^2. Тия триъгълници, *ACB* и AC^2B, са свързани или може да кажем, че като дойде ученикът до *B*, той пак възлиза нагоре и т. н. Тия триъгълници представляват Макрокосмоса. Там триъгълниците са въплътени, а тук ни представят движение нагоре и надолу: движението надолу е слизането на Духа в материята, а нагоре – възлизането на Духа към Божественото съзнание. Значи движението върви в първия триъгълник към *AC* и после – към *CB*. Който разбира законите, ще продължи да се движи във втория триъгълник към BC^2, после – към *CB*, след това ще мине в трети триъгълник и т. н. Пък онзи, който не разбира законите, той все ще се движи в първия триъгълник и най-после ще каже, че Животът е безсмислен. Такъв човек за години или за цял ред съществувания ще

си остане само материалист. Ще каже: „Животът не е нищо друго, освен материя.“ Да, според материалистическото схващане на Живота, той не е нищо друго, освен материя, движение само по права линия. Да бъдеш материалист, значи да съзнаваш само възможностите на точката, която се движи в права посока. Материалистът казва: „Човек се ражда, остарява и умира, всичко се свършва с него.“ Това е движение по една права линия. Според тази философия човек се движи в пространството като един мехур, който като се пукне, всичко се свършва с него, по-нататък няма никакво движение.

Упражнение: Станете прави, движение на двете ръце в кръгове – един път отвътре, нагоре, навън, назад (няколко пъти); втори път – отвън, навътре и надолу; трети път – отзад, нагоре, над гърдите, настрани, пред гърдите, в кръг настрани, напред (няколко пъти). Дясната ръка – настрана, лявата – пред гърдите, после лявата – настрана, а дясната – пред гърдите; това сменяване става много бързо, после бавно.

Тайна молитва

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели.

МОРАЛНИ ЧУВСТВА

Осемнадесета лекция от Учителя
17 февруари 1924 г., София

МОРАЛНИ ЧУВСТВА

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели.

Размишление

Прочете се резюме от темите: „Основните елементи на геометрията“.

Прочетоха се няколко от работите върху темата: „Отношението между моралните чувства и умствените способности“.

Вие говорите за много морални чувства. Колко са те на брой? *(– Едно.)* Кое е то? *(– Чувството към Бога.)* Друго? *(– Съвестта.)* Ако чувството към Бога е само едно, човек ще мяза на един триъгълник, на върха на който ще седи неговата глава, т. е. неговият ум.

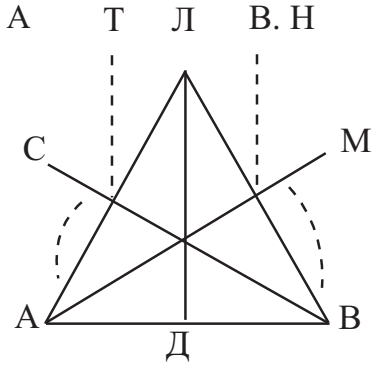

Моралните чувства са: съвест *(С)*, милосърдие *(М)*, вяра *(В)*, надежда *(Н)*, твърдост *(Т)* и Любов към Бога *(Л)*. Вие може да наблюдавате какъв е центърът на милосърдието у всички милосърдни хора. Чувството на милосърдието се намира

отгоре на човешката глава. То се определя от големината на ъгъла *BAM*. Този ъгъл същевременно определя и умствените способности на човека. Всички хора не са еднакво милосърдни – колкото ъгълът *BAM* се стеснява, става по-малък, толкова повече се намалява и милосърдието. Линията *AB* показва основата на мозъка, т. е. ако прекарате една права линия през ушите, тя ще мине през плоскостта *AB* и ще я пресече. Височината на тази плоскост определя моралността на човека. Височината на перпендикуляра *ДЛ* определя силата и качествата на моралните чувства. Съвременните психолози, пък и вие дори, когато определяте кой човек е морален и кой не, ще имате предвид тази височина именно. Степента на развитието на моралните чувства също тъй се определя от големината на различни ъгли. Това е тъй, защото всяко нещо си има и свои външни признаци. Ние казваме: „Този или онзи човек е красив.“ По какво се определя красотата на човека? – Има признаци, по които се определя. Ние казваме, че някой човек е умен или че е интелигентен тип. По какво познаваме това? – Пак си има външни признаци.

Наблюдавайте някои умни котенца – ще видите, че средната част на челото им е много издадена. От тази издаденост на челото им вие ще съдите за тяхната интелигентност. Тази интелигентност се изразява в особена досетливост. Аз говоря за интелигентността у котките и затова сравнявам интелигентността на котките една с друга, не говоря за интелигентността на котката в сравнение с тази на човека. У някои котки обаче съзнанието им е развито почти колкото у човека.

Сега съвременните психолози се натъкват на един труден въпрос, той е следният: защо всички хора не са еднакво морално силни или защо всичко хора не са еднакво умствено развити. – По простата причина, че на умния човек органите са развити повече, отколкото на глупавия. Следователно чрез органите ще се прояви и човекът. Всяко морално чувство си има свои органи – според степента на развитието на тези органи може да се прояви едно или друго от моралните чувства. Моралните чувства не спадат към областта на

егоистичните чувства. В областта *АСВ*, която представлява една пирамида, спадат личните чувства на човека. Ако превърнем триъгълниците *ВАС*, *ВАМ, АЛВ* в пирамиди, ние ще можем да определим проявата на тия органи. Ако се съмнявате в това, правете наблюдения. Вземете двама души между вас – единия по-милосърден, а другия – не: ще видите, че в устройството на техните глави има едно различие. Главата на милосърдния човек се различава от главата на немилосърдния. Главата на съвестния човек се различава от главата на несъвестния. Всичките органи в главата на човека се различават по устройството си. Онзи човек пък, който има силно развито чувство към Бога, Любов към Бога, то дава подем нагоре. Туй чувство, колкото и да е благородно, ако не е в хармония с другите умствени чувства, някой път ражда фанатизма. Човек може да бъде фанатик, когато това чувство е силно развито в него, без да е в съгласие с интелекта – той вярва сляпо. Любовта може да бъде сляпа, понеже няма директива от ума, а когато чувството е свързано с човешкия ум, тогава е развито правилно и дава една от най-хубавите черти на човешкия характер. Само такъв човек може да бъде нежен, крайно досетлив и учтив. Само един набожен човек, не така привидно, но когато неговото сърце е засегнато от благородното в света, може да бъде крайно учтив и досетлив спрямо окръжаващите го.

Няма по-хубаво нещо от това, когато моралните чувства – съвест, милосърдие, вяра, надежда, твърдост, чувство към Бога – са напълно развити в човека. Тогава човек никога не изпада в меланхолия. Той е смел и решителен, побеждава всички мъчнотии. Често, когато се явяват у вас меланхолични настроения, те показват, че някои от тия чувства са слабо развити. Когато милосърдието е слабо развито, човек става скъперник; когато съвестта е слабо развита, човек обича да послъгва; когато твърдостта е слабо развита, какъвто вятър и да повее, той се огъва – каквото и да ти кажат, ти го правиш; когато няма любов към Бога, такъв човек е тяло без глава. Ако лишите човека от моралните чувства, той ще заприлича на животно, той не знае какво нещо е право. Правото се ражда

от съвестта. Човек без морални чувства няма морален устой. Само у човек, който има воля, може да има морален устой. У животните няма воля, няма и устой, у тях има само един нагон, който се дължи на желанията. Едно животно може да е смело само когато е гладно; щом се задоволи гладът в него, смелостта му се премахва. Умът на животните не е така буден, както умът на човека – животните прекарват повече от живота си в сънно състояние. Овцата, като се наяде, легне да спи. Защо? Защото няма какво да прави, тя не може да мисли, никакви философски мисли не я занимават. Някой път се стресне, събуди се и после пак заспи. Докато има опасност за нея, докато усеща глад или нещо друго, тя е будна, но после пак заспива. У човека не е тъй.

Следователно ще помните, че моралните чувства определят характера на човека, т. е. човекът е човек по причина на своите морални чувства. Отнемете от него съвестта, милосърдието, вярата, надеждата, твърдостта и Любовта към Бога, и вие ще го върнете с милиони години назад – той ще бъде по-долен и от най-долната маймуна в някои отношения. И у маймуните има развити някои морални чувства. Забележете, маймуните са пълни вегетарианци, плодоядци – по никой начин не можете да накарате една маймуна да яде месо.

Сега, като проучвате обективно умствените способности и моралните чувства в човека, питате се какви други чувства биха могли да се проявят. Вие ще си кажете: „Човек трябва да бъде благороден.“ Добре, но в какво седи благородството? Нека напише някой от вас какво нещо е благородството. Нека някой поет напише нещо върху темата: „Благородният човек“. Какво бихте написали? Много работи може да напишете. Изобщо много красиви неща можете да придадете в характера на благородния човек: съвест, твърдост, любов, ред интелектуални способности, разумност в обходата, правилно разрешаване на всички въпроси, щедрост, лесно спогаждане с хората и т. н. Как бихте охарактеризирали благородството в човека – способност ли е, какво е то? Това е един философски въпрос, не се срамувайте да се изкажете. Какво нещо е, според вас, благородството? Не

само вие, но доста философи биха се спрели на този въпрос, как да определят моралните чувства в човека. Това, което определят, трябва да е вярно, да е в съгласие с туй, което става в Природата.

Тогава, според вас, къде ще отнесете благородството – към моралните чувства или към умствените способности на човека? Вижте, у благородния човек има и личен елемент. Когато кажете, че някой човек е благороден, това подразбира, че този човек винаги съзнава своето високо произхождение. Съзнанието пък за високо произхождение всякога включва част от личните чувства. Благородството върви по кръв – за такъв човек казват, че е роден благородник, у него кръвта е чиста. Някои благородни хора имат царско произхождение. Често отдават благородството на човека на кръвта, казват: „Този човек има благородна кръв."

Ако бих ви задал темата: „Разлика между моралните, личните и егоистичните или себични чувства", какво бихте писали, как ще ги определите? Сега аз искам вие да изучавате въпроса коренно. Ако вие не можете да познавате себе си коренно, всичко друго ще бъде безполезно изучаване. Представете си, че вие посещавате един ваш приятел и той ви посреща много студено; много пъти може да ви е посрещал радостно и засмяно, а сега вие отивате – той е сериозен. Вие излезете от дома му и се докачите. Туй докачане на какво чувство се дължи. *(– На лично чувство.)* Защо се докачате в дадения случай? *(– Нашето лично чувство е засегнато.)* Не, ние не разглеждаме въпроса лично, ние разглеждаме само проявата на нещата. Всеки от вас чувства това, то е едно общо явление и се предава на всички ви. Това са неща, които се случват всеки ден. Вие се докачате от този ваш приятел, излезете навън и казвате: „Аз втори път няма да стъпя там!" Питам ви сега: защо се докачате, какъв е обектът на това докачане? *(– Защото не ни е угодено в нещо.)*

Сега ще ви приведа друг пример: допуснете, че аз всяка сутрин излизам да посрещам Слънцето, всяка сутрин то е засмяно, аз го поздравя и то ме поздрави – тъй си мисля аз. Обаче една сутрин, като отивам пак да го посрещна, гледам –

времето е мрачно, хоризонтът – начумерен, покрит с облаци и Слънцето не се показва. Аз обърна гърба си, казвам: „Такова облачно време – втори път няма да излизам да посрещам Слънцето!“ Питам: Слънцето виновно ли е, на що се дължи това помрачение? Защо Слънцето се крие зад облаците, защо не излезе да ги разпръсне, да се засмее насреща ми? И тогава казвам: „Аз втори път няма да излизам да нарушавам моето благородство!“ Питам: при това явление има ли някакъв сговор между облаците и Слънцето, виновно ли е Слънцето? *(– Не.)* Е, защо му се сърдите тогава? *(– Защото ние сме виновни.)* Не, не сме и ние виновни, но ние правим едно погрешно заключение. И знаете ли на какво се дължи това погрешно заключение?

Представете си, че *ав* са едни везни, а *С* е подпорната им точка. Но тези везни не функционират правилно, ръждясали са малко. На едната страна на везните турят теглилките, а на другата – предмета, който ще теглите. Вие сте купили отнякъде половин килограм някаква стока, но на другата страна туряте един килограм теглилки, грамове, за да се уравновесят везните. Защо е това така? – Някъде във везните има някакво съпротивление. Тогава вие правите сметка по грамовете. Но ако този човек, който ти е продал нещо от стоката си, отиде да претегли същото нещо на друго място, какво ще намери? – Или ви е дал повече, или ви е дал по-малко. Ако ви е дал по-малко, отколкото са грамовете на другата страна на везните, вие ще кажете: „Този човек е безчестен“, но ако, след като претеглите, видите, че сте взели повече, ще кажете: „Този човек е много щедър, много благороден човек.“ Това безчестие произтича от една погрешка, както и това благородство произтича от една погрешка. Значи, докато аз давах несъзнателно повече, бях благороден човек, но когато давам пак несъзнателно, но по-малко, аз съм безчестен човек. Питам: между тия

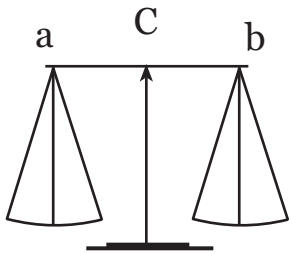

две явления има ли известна връзка? – Има. Връзката седи в това, че този, който продава, трябва да проверява своите везни. Сам той не е виновен, че е дал повече или по-малко. Вината седи в неговите везни, те трябва да бъдат изправни.

Кое у човека представляват везните? *(– Съвестта, моралните чувства.)* Съгласявате ли се, че моралните чувства са везните? Ако някой би ви казал, че моралните чувства са грамовете, които се турят във везните, тогава има ли някаква връзка между човека и тия негови чувства? Едно морално чувство се различава по това, че то разрешава въпроса вън от самия човек. Например правото и съвестта не разрешават един въпрос в смисъл дали той е в моя полза, или не, дали това е право, или криво за тебе. То само казва: „Това не е право“ – нищо повече. Милосърдието разрешава въпроса вън от личния живот. Човек трябва да бъде милосърден, вън от условията, независимо от това дали е беден, или не. Милосърдието казва: „Ти си длъжен да направиш това нещо.“ Не че си длъжен, но то изисква – казва: „Ти трябва да го направиш.“ И пред едно милосърдно чувство ти не можеш да представиш никакво извинение. Моралните чувства не приемат никакви извинения, докато личните чувства приемат извинения. В моралните чувства много рядко се срещат изключения, там ти с нищо не можеш да се оправдаеш – няма изключение у тях. Следователно, според изключенията, които съществуват във вас, колкото повече изключения имате, толкова моралните чувства са по-слаби. Колкото изключенията са по-малко, толкова моралните чувства са по-силни.

Има случаи, при които вашият приятел през целия си живот не може да ви се разсърди. Ако вие отивате при вашия приятел с пълни ръце, той никога няма да ви се разсърди. Но един ден той не ви посреща приветливо; то е, защото вие сте отишли при него с празни ръце – нищо повече. Допуснете следващото нещо: ако моралните чувства на вашия приятел не са достатъчно силни да асимилират противоречията, които съществуват в дадения момент, той ще се откаже да ви приеме. Той, още като ви види, отдалеч ще усети едно

възпиране отвътре – не е готов да ви приеме. Казано на научен език, неговите морални чувства не са в състояние да издържат противоречията, които се явяват в този случай. Ще ви приведа друг един пример: иде един ваш приятел при вас, иска петдесет хиляди лева, но вие сте бедняк, не можете да му услужите. Той обаче иска с такава настойчивост, казва ви: „Или ще ми намериш петдесет хиляди лева, или аз ще се самоубия.“ Вие чувствате тази мисъл в себе си, преди той да е дошъл при вас; казвате: „Аз не мога по никой начин да направя тази услуга“, и се отказвате да го приемете. Сега у вас в друг случай може да се появи следващото противоречие: да допуснем, че някой ваш приятел се дави във водата, вие не знаете да плувате, но се хвърляте във водата да го спасявате. Той се хване за вас и ви повлича във водата. Питам: умно ли е, морално ли е да спасяваш някого, когато не знаеш как да го спасиш? *(– Не е умно.)* Тогава какво трябва да направите? – В дадения случай ще повикате някого, който може да му помогне, защото когато се давят двама души, това показва, че между тях има любов, обаче и злото между тях става двойно. Следователно всяка постъпка, която вие извършвате в света, трябва да бъде разумно обоснована, всички морални постъпки трябва да бъдат разумни.

За следващия път бих желал някой от вас да нарисува един морален тип. Целият клас трябва да се съгласите в това какъв да бъде този образ. Може да го вземете, отдето и да е, но морален тип искам от вас. Ще се съгласите върху него целият клас. Може да го извадите измежду вас, но по-хубаво е да вземете този образ от външния свят, за да не става помежду ви някакво състезание. Аз искам морален тип в широк смисъл на думата, а не някой фанатик, не някой ограничен човек. Морален човек: разбирам онзи, който има един закръглен мироглед и в Мисловния, и в Чувствения, и във физическия, и в Духовния, и в Божествения свят – да има горе-долу един закръглен мироглед. Не само да има един мироглед, но той трябва да постъпва съобразно този мироглед, да е всякога готов да жертва. За следния път ще ми донесете един морален тип, а после ще ми донесете един

духовен тип, за да видим как ще ги разграничите. И след това ще направим разлика между моралния и духовния тип. Например светията е един духовен човек, а благородникът спада към моралните типове. Всичките благородни хора спадат към моралните типове, а всичките светии спадат към духовните типове.

Вие трябва да изучавате себе си строго, без да се тревожите, защото в Живота ще се натъкнете на много мъчнотии. В миналото се натъквахте, пазете се и сега да не се натъкнете на нежелателни мъчнотии. Сега може да кажете: „В бъдеще да стане това.“ Не, много въпроси са на дневен ред. Сега може да ги разрешите правилно и да се ползвате от тяхното разрешение. Българите са забелязали, че млякото на някои крави често е горчиво. И знаете ли защо горчи млякото им? Когато някои крави са яли пелин, той минава в млякото им и затова то горчи. Често личните чувства у човека проникват в моралните и тогава се образува една горчивина. Освен това в човека има събудени и по-низши от личните чувства – себичните чувства. И когато техните сокове проникват в моралните чувства, образува се тази горчивина. И българите пазят кравите да не ядат пелин, за да не се вгорчава млякото им.

Развиването на моралните чувства е необходимо за всеки едного от вас. Само при моралните чувства вие може да бъдете физически здрави. Моралните чувства дават простор, широчина на човешкия Дух. Те внасят още и разширение на кръвоносните съдове, т. е. дишането е свободно, а кръвообращението – правилно, няма никакво стеснение в човека. Много от болестите се явяват от неправилното развитие на моралните чувства. И затова всички ще се стремите да изправите недъзите си. Аз ще ви посоча всички тия недъзи, ще ви дам и методи как да се освободите от тях. Вие, младите, имате много недъзи, но знайте, че Природата не се шегува. Някои неща ги правите по незнание, обаче Природата еднакво налага, независимо от това дали знаеш, или не знаеш. И който знае, и който не знае, за нея е безразлично. Само че, ако те хване и те наложи, ти като знаеш погрешката си, ще знаеш защо те бие, а ако не знаеш и тя те

налага, ти не можеш да разбереш защо те бие. Тя е мълчалива, ти се чудиш защо те бие, питаш я, но тя казва: „Не зная.“ Или по-право – нищо не казва. Тя спазва следния закон: за всяко едно престъпление тя знае точно математически колко удара да ти удари. И ти ще броиш колко удара ти е дала и според тия удари ще определиш точно каква ти е погрешката. Ти трябва да броиш. Ако те заболи много и забравиш да броиш, още много пъти ще бъдеш бит. Пък като те удари и ти броиш *едно*, после те удари още веднъж – *две*, след това още веднъж – *три*, тя знае вече, че ти разбираш закона. Тогава тя казва: „Умно дете е това.“ – *Четири* – ти пак броиш, тогава тя свършва. Числото 4 означава, че си престъпил закона на справедливостта, на съвестта. Природата ще ти даде четири удара, но хубаво ще те заболи. Ако ти удари пет удара, значи нарушил си човешкото – обидил си някой човек, брата си, накърнил си неговите лични чувства. Значи ти ще изправиш своето поведение. Тя си има образи.

Това е само за обяснение. При разните погрешки, които правим в света, заразяват се известни органи у вас. Направиш ли една погрешка, ще почувстваш болка или в стомаха, или в сърцето, или в белите дробове, или в краката, или в лакътя, или в червата, или в пръстите, или в гръбначния стълб, или в черния дроб... Локализирането на болестите в разните места показва каква погрешка си направил. Особена медицина има Природата; и особена педагогика има тя.

И тъй, ще приложите морала. Не само да философствате, но ще гледате да се ползвате, за да можете по-лесно да изправяте погрешките, които сега имате. Защото ако не ги изправите, друг ще ги изправи, но всякога по-добре е човек сам да изправя погрешките си – то е най-хубавото. И всички дарби, всички човешки способности, талантите у човека – писателството, поезията, изкуството, всичко това зависи от онова морално спокойствие, което ние имаме, от онази вътрешна самоувереност да постъпваме съобразно великите закони в Природата. Само тогава можем да бъдем силни. Всяка наша постъпка трябва да се определи строго. А целта е тази – всички да бъдете силни. Защото ако не сте

силни в морално отношение, в какво ще седи разликата между вас и другите хора отвън? Например ако вие излезете в обществото и там могат да ви подкупят с пари, за да направите едно престъпление, каква полза, че сте слушали това? Страданията ви ще се увеличат. Ще кажете: „Ние не се нуждаем от тия подкупи.“ Да, но вие трябва да бъдете силни, с нищо да не могат да ви подкупят, а не само да говорите.

Вие трябва да бъдете готови да услужите комуто и да е – то е хубавото, това трябва да развивате у вас, туй е задачата на сегашния ви живот. Всичко друго, което научите на Земята, е само един временен багаж, а това, което спечелите с усилието на вашата воля, то ще ви остане, то ще ви придружава и в бъдеще. Че сте чели Шекспир, Платон, Кант: всички тия работи ще ги забравите, а това, което сте преживели, вашето справедливо постъпване в даден момент, изучаването на един жив урок в Природата – то ще бъде с вас. Само знанието на Природата е меродавно и това, което научим от нея, никога няма да забравим – като влезем в другия свят, пак ще го знаем. Павел казва: „Отчасти знаем, отчасти мъдруваме, а когато дойде съвършеното, т. е. Божественото, това, което е отчасти, ще изчезне.“ Пак казва на друго място: „Като бях дете, мъдрувах като дете, а като възмъжах, напуснах това, което е детинско.“

Сега разбрахте каква ще бъде задачата ви за втория път – да представите една рисунка на един морален човек.

Тайна молитва

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели.

МОРАЛНИЯТ ТИП

Деветнадесета лекция от Учителя
24 февруари 1924 г., София

МОРАЛНИЯТ ТИП

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели!

Размишление

Прочете се резюме от темите: „Отношението между моралните чувства и умствените способности“.

На черната дъска е поставена една нарисувана картина на глава, която представлява един морален тип.

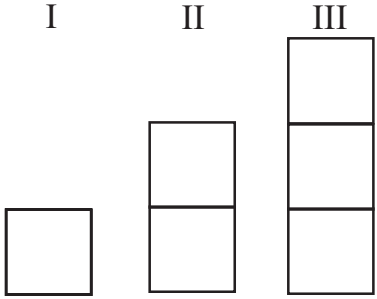

Всички съгласни ли сте с този образ в картината? По какво се отличава моралният тип, кои са външните черти, как познавате дали някой човек е морален, или не? Все-таки трябва да имате една мярка, колкото и да е малка. Всички трябва да си служите с ония методи, с които Природата си служи.

Това отверстие *(I)* е един прозорец; този прозорец е в зависимост от стаята, в която е поставен. Ако този прозорец се продължи два пъти *(II)*, колко повече светлина ще влезе? *(– Два пъти повече.)* Ако се продължи три пъти? *(– Три пъти повече.)* И така нататък. Сега, ако ние разширим този прозорец, а не бутаме неговата височина *(IV),* колко светлина ще влезе? После, ако го увеличим и на ширина, и на височина *(V)*, колко светлина ще влезе? *(– В квадрат повече.)* Ако

IV

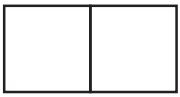

V

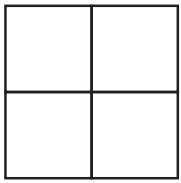

VI

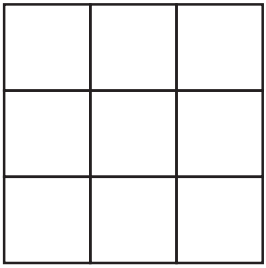

го увеличим и на широчина, и на височина три пъти *(VI)*? *(– В куб повече.)* Количеството на светлината зависи още и от това дали светлината влиза направо в прозореца, или чрез отражение. Да допуснем, че вие прекарате светлина в прозореца чрез отражение, чрез някое огледало; как мислите, тази светлина дали ще има същия ефект, както когато влиза направо в стаята? – Не. По същия начин някога и вашите мисли и идеи не са здравословни. Знаете ли защо? Защото някой път вие възприемате някои идеи чрез отражение. Това показва, че вие сте на север – тази светлина не ви ползва, тя носи смърт в себе си. Разбира се, тя е по-полезна, отколкото ако живеете в някоя изба, но все-таки тази северна светлина ще окаже известно влияние върху вас. Тъй щото, вие може да бъдете обърнати с вашия ум или към юг, или към север, или към изток, или към запад. Има и едно пето положение на ума – нагоре. Във всеки даден момент вие трябва да разбирате каква е посоката на вашия ум.

Вие трябва да разбирате не само посоката на вашия ум, но едновременно и посоката на вашето сърце – накъде се движат вашите чувства. Чувствата са също тъй сили в Природата. Най-първо трябва да разгледате Умствения и Чувствения свят като движение на живи сили в Природата. В тънкости няма да се спирате. Проучвайте закона на тия сили, при какви условия се развиват чувствата. Например аз мога да повдигна между двама ви ревност. Даже и между тия, които са най-благородни, и между тях може да се повдигне ревност. Ревност може да се повдигне и между сестриче и братче – майката може да повдигне цял скандал, ако направи на братчето по-хубави дрехи, а на сестричето – по-лоши; ако майката не внимава, непременно ще се породи ревност. Ако вие не разбирате законите в света, около вас постоянно ще се създават условия за ревност. Разбира се, майката ни най-малко няма да създаде умишлено един спор или една разпра между децата. Някой път тя е повече привързана към момченцето, отколкото към момиченцето, и от това изниква ревността. Така е, момченцата са повече обичани – туй е раздвояване в чувствата. Като се роди момче, считат го за благословение. Има други случаи, когато момичето е добре дошло. Когато са дошли четири-пет братя, тогава и братята посрещат момичето с радост и казват: „Да имаме едно сестриче!“ Бащата, ако има два сина, не мисли за тях как ще ги нареди, но ако има две дъщери, почва да мисли.

Сега вие не трябва да давате личен характер на вашите чувства. Вие ще ги изучавате като сили, като движения в Природата. Защото щом влезе тази сила в тялото ви, тя ще произведе едно или друго влияние. Следователно силата и посоката на вашия ум ще се определи от степента на вашите чувства. Ако в чувствата си сте развълнувани, вашият ум не може да мисли спокойно. Непременно чувствата ви трябва да бъдат интензивни, но спокойни, т. е. да има хармония между тях. Не разбирам да се удоволствате – то е външната страна на сърцето, но да дадете подтик на вашето сърце към работа. Има чувства, които лишават човека от работа, създават леност в него. Такива чувства се зараждат у богатите хора – дъщерята и синът казват: „Баща ни е богат, ние можем и без учение, и без знание.“ У тях знанието е повърхностно.

Знаете ли сега накъде е обърнат вашият прозорец – на юг, на север, на изток или на запад? Лъчите на светлината имат различно влияние. Те се различават по това отде идват – дали от юг, от север, от изток или от запад. Различават се по теченията в тях: има едно електрическо течение и едно магнетическо, което върви от изток към запад; има друго едно течение – пак електрическо и магнетическо, което иде от север към юг, на което има и обратно течение. Тия две течения се прекръстосват. Ако някой път вие попаднете на течението от изток към запад и приемате тази светлина, вие ще придобиете по-голяма сухота. Астролозите казват тогава, че върху вас идва повече влиянието на Сатурн. Тогава вие ще обичате светлината, но ще станете много взискателни, ще гледате да намерите погрешка в този, в онзи. Ако пък приемете светлината от север, ще обичате Истината, но ще станете чрезмерно студени и хладнокръвни, тъй че няма да се интересувате за страданията на хората. Ако вие възприемете светлината от юг, у вас ще се роди една топлота и разширение, но има друга една опасност – ще станете мекушав и гъвкав. За такъв човек турците казват: „Той може да се спогоди с всички хора.“ Дето и да иде, той може да прекара добре – всичко прави, на всички угажда: и месо яде, и винце пие, и леща яде – навсякъде се бута.

Такъв човек ще изпадне в положението на Настрадин Ходжа, който си направил една пещ, но дохожда някой и му казва: „Защо си я обърнал към изток?“ – „Ами накъде?“ – „Към запад, по-хубаво гори.“ Обърнал я той на запад. Идва друг: „Онзи, който ти каза да я обърнеш към запад, толкова разбира той, не знае ли, че към север гори по-хубаво?“ Обърнал я Настрадин Ходжа на север. Трети идва и му казва да я обърне на юг – обръща я на юг. Най-после, за да угоди на всички, взема една кола с четири колелета и направя върху нея пещта. Дойде някой, той го пита: „Накъде искаш да бъде обърната пещта?“ – „На север“ – обръща колата на север. Дойде друг, пита го: „Накъде искаш да бъде обърната пещта?“ – „На запад“ – обръща я на запад. Каквото положение искат, това прави и на всички угажда. Често характерът у някои хора е такъв, като пещта на Настрадин Ходжа – на колелета.

Този човек вие наричате умен. Когато моралният характер вземе такъв израз, човек се демагнетизира, колкото и да е силен. Ако вие турите на едно растение тор повече, отколкото може да асимилира, туй растение прегаря, изсъхва. Лошите влияния на хората някой път може да ни подпушат. Никой в света не е толкова силен, щото във всички моменти да може да отбие злото.

Затуй именно, още в тази възраст, в която сте, трябва да проучвате силите в Природата. В Природата има разрушителни сили, които действат и върху сърцето, и върху ума. Много ваши желания имат характер на бомба. Много ваши мисли могат да имат същия разрушителен характер. Ако вие бутате такова едно желание, ще бъдете тъй внимателни, както един техник бута една бомба – тя съдържа пироксилин, не трябва да я бутате. Който е взел тази бомба, да я изнесе надалеч, на два километра, и там да я остави. Заминете си, не човъркайте това желание! Имате някоя лоша мисъл – не я човъркайте! Това, което казва Христос: „Не противи се злому“, подразбира: не изследвай, не човъркай злото. Вие трябва да имате всичкото знание, за да можете да боравите с всяко зло. Не само вие, но и много окултисти, които се занимават с тази опасна област, пострадват. Затова обръщам ви внимание на моралната страна: човек трябва да стане морално силен, духовно силен. Любовта трябва да бъде един от главните елементи в неговата душа. Любовта трябва да бъде силна, за да могат всички други елементи да се хармонират с нея. Защото по някой път може да се зароди в душата ви едно вътрешно разколебаване, раздвояване, съмнение, недоволство. Те ще дойдат, но тогава вие ще си създадете работа – ще работите. Те сами по себе си ще дойдат – и при най-големите мъчнотии, и при най-благоприятните условия. Правени са такива опити, и с вас може да направят това – да ви поставят в една стая с всички удобства; при все това, пак ще се яви у вас едно малко недоволство. Вие трябва да знаете как да се справите с това недоволство. И ако няма кой да ви ръководи и упътва, във вас веднага ще се яви песимизъм.

Следователно в такива моменти – при едно недоволство от живота – вие трябва да имате Светлина. Вие трябва да

имате едно упътване, за да знаете как да използвате тия отрицателни сили. Защото отрицателните сили в Природата могат да бъдат и за ваше добро. Трябва да знаете, че външният свят няма да ви посрещне с венци, никого не посрещат тъй. Ако вие пуснете вашата кокошка всред София, как ще я посрещнат, мислите ли, че тя ще се върне във вашия курник? – Не, тя ще влезе в някоя тенджера, ще я сварят и всичко ще свърши с нея. Мислите ли, че ако пуснете някой ваш вол или кон всред София, ще се върне той при вас? – Не, ще изчезне някъде. Не само животните изчезват, но и хората изчезват. Не мислете, че вие сте свободни – не сте свободни. Мислите ли, че сте свободни, това е една илюзия. Вие казвате: „Ние можем да направим всичко.“ Тогава задайте си задачата да можете да победите тия малки мъчнотии в живота, които сега се създават. Например дойде у вас едно малко съмнение; какви са вашите начини за побеждаване на съмнението? Да кажем, вие отричате всички пътища, казвате: „Бъдещ живот няма, правда няма, хората са безчестни...“ Или пък вие се обидите, разсърдите се нещо. Питам: в такъв случай какво трябва да правите? Задайте си въпроса: откъде черпя аз тия знания, че хората са лоши, че няма правда в света и т. н.? Каква е моята мярка, имам ли основание в това? За да кажете, че всички хора са лоши, трябва да имате една мярка. Коя е тази мярка, с която мерите, че всичко считате за илюзия? Ако всичко е илюзия, значи имате една мярка, с която мерите нещата. Коя е тази мярка? – Вие туряте за мярка себе си, с това искате да кажете: „Аз съм единственият добър човек, освен мене няма друг.“ Да, вие сте прави, но до вас има друг господин, който мисли също като вас – и той казва: „Аз съм най-добрият човек.“ Един ден вие двамата се разберете. Най-първо допущате, че освен вас друг добър човек няма, но като намерите друг човек, който мисли точно като вас, казвате: „Значи имало и друг добър човек.“ После намирате втори, трети, четвърти и т. н. Питам: ако вашата мярка е вярна, на какво основание допущате, че и те са добри? Щом има едно изключение, могат да влязат и много други изключения. Изключенията в разсъжденията на хората показват, че хората не са прави.

Но да се върнем сега към моралния тип на картината. Вие приемате този тип за морален, нали? Но тъй, както е нарисуван, в него има едно разочарование – в устата му има едно недоволство от живота. После, брадата трябва ли да бъде така права? На брадата всякога трябва да има една малка вдлъбнатина, която показва устойчивост на чувствата, издържане в живота. Тази вдлъбнатина представлява долина, дето има растителност – тя е място на извори. Следователно, ако устните са тънки, това показва, че гънките, през които идат водните източници, са малки. У такъв човек водите текат само тогава, когато вали дъжд, а през лятото всички реки пресъхват. Затова у хора с тънки устни изворите пресъхват лятно време – такива хора, и да искат много нещо да сторят, не могат. Някои пък казват: „Защо устните ми са толкова дебели?“ – недоволни са от това. Действително дебелите устни са донякъде опасни, защото като започнат да се топят снеговете, стават големи порои. Такива хора ние наричаме афектирани, не можем да ги спрем от любов. Това не е любов, то е наплив на тази природна енергия. Любовта е нещо разумно, тя е една фина сила, тя е благородство, а това, което вие наричате любов, то е хала – всичко отнася, тя гори и разрушава. Ние смесваме тази гъста материя, тая интензивна сила с Любовта и вследствие на това тази гъста материя ни поляризира, прави ни недоволни.

У един морален тип лъчът, който излиза от окото, не трябва да бъде в хоризонтално положение с плоскостта на зрението, но трябва да образува един малък наклон нагоре, да има възходяща посока. Моралният тип същевременно е и интелектуален тип, има отличен ум. Човек, който няма отличен ум, не може да бъде морален. Има изключение, но всякога моралният или духовният човек има отличен ум, който се различава от ума на другите хора. После, колкото височината от ухото до края (темето) на главата е по-голяма, толкова повече е в полза на моралния тип. Има изключение, но тази височина показва интензивност на моралните чувства. Следователно важни са дължините на двете линии: от окото до ухото и от темето до ухото. Първата линия определя силата на ума, а втората определя интензивността на моралните

чувства. Това е общо казано, в него има ред изключения, които може да се коригират. Според вас, какъв трябва да бъде носът на моралния човек? Челюстите на моралния тип не трябва да бъдат много издадени навън, че да образуват една крива линия. Пък и лицето не трябва да е много сплескано. Такива типове са повече пасивни, а моралният човек е умствено и духовно чрезмерно активен, той е готов на всяка услуга, той не е индиферентен, той е умен, знае да направи всяко нещо точно на времето си. Ако лицето му не е добре устроено, ако скулите – изпъкналостите под очите му – са много издадени, както у китайците, тогава бузите хлътват навътре. Тая част на бузите е свързана със стомашната система – това показва разстройство в стомаха. Широчината на скулите и на лицето въобще не трябва да е много малка. За тази широчина има известна пропорция, тя дава устойчивост на характера. Хора с тесни лица са устойчиви, а тия, с много широките лица, са много консервативни, не са прогресивни. Такъв човек, докато се установи на нещо и докато тръгне, трябва да се впрегнат девет чифта биволи. Разбира се, има и изключения. Ако при такива скули челото е построено, както у монголците, имате един консервативен тип. Бялата раса се отличава от Монголската в умствено отношение: челото на Бялата раса е добре построено, то е почти еднакво широко и в горната, и в долната си част. У Монголската раса тази част на лицето при скулите е по-широка, отколкото челото. Ако страните, скулите на лицето са издадени, това показва чувствената страна на човека. Скулите показват какви са неговите чувства, запаса, с който той разполага. От носа надолу – долната част на лицето, изразява волевия човек. Носът представлява духовния човек. От челото на човека пък съдим за неговия умствен калибър – как е развит той умствено; долната част – брадата, показва как е развита волята у човека.

Вие трябва да нарисувате този тип анфас, а не в профил. В един морален тип, като се раздели лицето на три части – чело, нос и брада, те трябва да имат еднакви размери, тия три линии трябва да бъдат еднакви. Защото ако челото е по-голямо, да кажем, че е седем сантиметра, носът – шест сантиметра, а брадата – четири сантиметра, имате един

неустойчив тип. Той мисли хубаво, чувства хубаво, но щом дойде до приложение, няма го. У някои индивиди може да имате обратното: челото – четири сантиметра, носът – шест сантиметра, а брадата – седем сантиметра; значи тук преобладава влиянието на волята – този човек малко мисли, но много върши. И той, като се добере до някоя идея, права или крива, ще я приложи в живота си. Той казва: „Не ни трябва много философия в живота, но трябва да се прилага!“

Та ще работите върху себе си. Някои от вас ще работят върху челото си, някои – върху носа си, а други – върху брадата си, върху волята. Някой казва: „Аз възпитах волята си.“ За да възпиташ волята, трябва да работиш над долната част на лицето си. Ако за две години продължиш линията на брадата си с един милиметър, ти имаш воля. После, ако можеш да измениш носа и скулите си с един-два милиметра, и това е пак воля. А това, дето казвате: „Аз мисля, че съм се поправил“, то са празни работи.

Сега наблюдавайте себе си. Най-първо гледайте да измените вашия нос. Например носът на някои при ноздрите е тесен – това показва, че дишането у вас е слабо; ще образувате по-силно дишане, ще разширите носа си с един-два милиметра. Успеете ли в това, то е вече едно подобрение, крачка напред. Дължината се поправя по-мъчно, но ширината – по-лесно. Щом можете да измените носа си с два милиметра, това показва, че и вашата дихателна система е подобрена. После, можете да придобиете и дължина на носа си с един милиметър; като го продължите толкова, доста умствен багаж сте придобили. Когато пък развитието на дължината и широчината на носа се спре, тогава ще почнете да моделирате носа си. Тъй че вие може да видоизмените всяка част от лицето си. Някои от вас страдат от меланхолия. Забележете, у всички меланхолични типове носът започва да се извива навътре; значи песимистичните състояния почват да извиват носа. Щом вашият нос почне да се изкривява, вие трябва да спрете това изкривяване. Как? – Ще промените мислите си. Не се обезсърчавайте, добиете ли едно мрачно настроение, изхвърлете тези мрачни мисли! Никой не е

роден песимист. На песимиста липсва надежда. Изхвърлете онази материя, която спира развитието на вашата надежда. Разработете вашето зрение и приятните състояния веднага ще дойдат. Не се водете по настроенията си. Как определих аз настроенията? – Настроението е ветропоказател; чувството – кладенец, извор; мисълта – река; разумността – градина с плодове, а принципът – Школата.

Имайте предвид, че това е една доста трудна работа – да работи човек като художник върху своето лице. Човек трябва да работи и да не се тревожи. Всяка тревога дава един особен отпечатък върху лицето на човека. Природата не обича хора, които само се тревожат. Тя не обича своенравните деца. Ако ти се спреш в една мъчнотия, тя ще ти посочи начин как да се справиш. У нея има достатъчно воля, за да ти покаже начина, но тя иска ти сам да си разрешиш задачата. Тя може да те чака година, две, три, четири, десет, сто, хиляда години, но ще те остави сам да разрешиш задачата си, тя няма да ти я разреши. Туй, което е твой дял, нито един косъм от него няма да засегне. И когато разрешиш задачата си, тя ще вземе втората стъпка, ще ти даде нова Светлина. Упорстваш ли ти, и тя упорства. Както ти постъпваш, така и тя постъпва: щом ти мълчиш – и тя мълчи, ти не работиш – и тя не работи. Тя има друг един метод: на всички ония, които не искат да работят според нейните закони, тя им създава работа. Каква работа? – Не им дава богатство, но сиромашия им дава и ги кара да работят. После ще им даде един такъв ненаситен стомах, че да искат да ядат много, а да нямат възможност – у тебе ще има желание да ядеш и тя ще те накара да ходиш от врата на врата да работиш, за да ядеш. У нея има всичкото изкуство. И в туй отношение вие трябва да се ползвате по някой път от светските хора.

Аз забелязвам – някои не разбират окултните закони. Те се проявяват отрицателно, с много отрицателни черти. Ще ви приведа един добър пример: преди години аз срещнах един човек, който ми разправи следното: „Вложих осем хиляди лева в една бакалница, но пропадна бакалинът, изчезнаха и парите. Няма нищо, пак ще спечеля тия пари?“ И действително, срещам го след две години и ми казва:

„Спечелих парите пак.“ Друг някой би казал: „Отидоха ми парите!“, а той казва: „Тия пари не са били мои, да са халал, човещина е. Добър е Господ, вместо да дойде на главата ми нещо лошо, нека върви на парите, аз ще спечеля пак.“ И този човек е весел и разположен. Така постъпвайте и вие! Като ви дойде някоя мъчнотия или като изгубите нещо, кажете си: „Добър е Господ, ще спечеля пак!“ А вие се спирате и казвате: „Защо да бъде тъй?“ В Природата има един метод, тя ти казва: „Дръж задачата, ще я научиш и ще разбереш защо е тъй.“ Тя, като ти даде някоя задача, не ти я обяснява, докато всичко не мине. Ако разрешиш една задача, тя дава втора, трета, четвърта. За всички велики умове е било тъй – когото и да срещне Природата, все задачи дава. Вие мислите, че като разрешите една задача, друга няма да има. Колко други по-сериозни задачи има! Сега вие се намирате пред едни мъчнотии, след време тия мъчнотии ще ви се видят детски и пред вас ще се явят задачи, още по-трудни и по-мъчни. И като разрешите и тях, тогава ще си зададете друг въпрос: „Какъв е смисълът на Живота?“ – В дадения случай смисълът на Живота е да разрешите вашата задача – нищо повече! Аз ще ви запитам сега какъв е смисълът на едно легло? – Да си легнете, да си починете. Какви трябва да бъдат качествата на леглото? – Да бъде мекичко. Ще кажете: „Да има пружина, че като стана сутрин, гърбът да не ме боли, но да съм си отпочинал хубаво.“ После, стаята ми трябва да има достатъчно чист въздух, да има изобилно светлина, да няма миризми.

Ще кажете: „Не може ли без спане?“ Какъв е смисълът на спането? При сегашните условия спането е потребно. Ще дойде време, когато ще може и без спане, но сега спането е потребно, за да се набавят изгубените сили. В този живот се харчи повече и затова е необходимо да спите седем-осем часа, за да може тялото в това време да си набави тази енергия. Някой път настъпва една криза в живота ви. Защо? – За да си починете. Вие наричате тази криза загуба, казвате: „Аз загубих.“ Вие понякога мислите, че не чувствате. Що е чувстването? – Вие, като чувствате, харчите, правите угощение, затова и чувствата се нуждаят от почивка. Може да

настане друга криза – да започнете да мислите, че никой не ви обича, че никой не ви разбира. То е една илюзия на вашия ум. Ако вашата ръка е станала толкова безчувствена, че като я похване някой, вие не усещате нищо, кой е виноват – аз или вие? – Вие сте виновати. Но ако вашата ръка е толкова чувствителна, че още отдалеч усещате допиране, аз ли съм виноват? Казвате: „Ама допря се до ръката ми.“ Не, не съм се допрял, но сте схванали допирането на моята мисъл. Значи вие сте станали толкова чувствителни, че казвате: „Аз не мога да търпя хората.“ Някои казват: „Ние не можем да търпим това общество.“ И тогава вашият астрален двойник може да излезе половин-един метър вън от вас и ще се намерите при едно от незавидните положения. При сегашното състояние на вашето развитие двойникът не трябва да излиза повече от един, даже половин сантиметър вън от тялото, защото средата, в която живеете, е груба. Този двойник е чрезмерно чувствителен и трябва да бъде близко до тялото. А пък колкото хората стават по-духовни, техните духовни тела започват да излизат от тялото им навън и тогава тяхната деятелност се разширява. За да се развива вашата деятелност, вие трябва да разбирате законите на вашето тяло.

Сега допуснете, че вашето тяло се разшири, десет-двадесет души ви обикнат, искат да дойдат близо при вас; вие започвате да ги пъдите, казвате им да се махнат. Как мислите, няма ли да си създадете ред неприятности? – Ще си създадете. Всеки човек, който дойде до вас, има нужда от нещо, за него вие сте един извор. Задоволете неговата нужда, дайте му да си напълни своето шише. Няма да вземате това в буквален смисъл, то е един символ само. С това искам да кажа: дайте на всеки едного по една успокоителна мисъл! Спрете се в себе си и кажете комуто и да е по една интензивна мисъл, пожелайте доброто всекиму! Щом пожелаете една добра мисъл някому, вие можете да попаднете в друга погрешка – да се спрете и да си кажете: „Дали моята мисъл отиде на мястото, дето я изпратих?“ Щом се концентрираш и изпратиш мисълта си, повече не се безпокой – тя ще отиде на мястото си. Но ако ти се спреш и си кажеш: „Дали отиде, или не?“, тя ще се спре и ще почне да витае из пространството. Има хиляди такива

мисли, въздухът е пълен с тях – навсякъде се срещат добри мисли, които не са отишли на своето предназначение. Те са писани и пратени, но адресът им е крив, че седят в пощата. Има Божествени пощи, в които след години вие ще намерите своите писма – те чакат там с години, докато отидат на своето местоназначение.

Втори път като дойдете, ще поправите вашия морален тип. Какво ще му придадете, я ми кажете! Ето какво се забелязва в лицето на моралния тип: дали той е сериозен, загрижен, или засмян – при всички условия на лицето му има известни черти, които не се менят. Основа има в лицето на такъв човек. Хора, у които моралните чувства не са развити, преди да се засмеят, може да са приятни, но щом се засмеят, в лицето им прозира нещо отвратително. В лицето на моралния тип има нещо устойчиво, около което всичко се групира. После, вие трябва да проучвате моралния тип от чисто физиогномическо гледище. В неговото лице има две-три гънки, които са особено сложени. Прочетете във физиогномията и вижте кои гънки са най-хубавите. Аз не искам да ви говоря за всички линии, защото при изучаването на физиогномията има една опасност за вас. Тя седи в следното нещо: ако аз ви говоря за патологичните черти на лицето, всеки, като се върне вкъщи, ще ги търси по лицето си и кого кат види, ще казва: „И той е от тях.“ Лошото винаги се запечатва по-лесно – вие ще виждате навсякъде само болни хора, затова е опасно да ви се показват отрицателните черти.

Друго нещо трябва да имате предвид: за да бъде една черта вярна, тя трябва да присъства едновременно на три места – на черепа, на лицето и на ръката. След това тя трябва да присъства на челото, на горната част на лицето, на скулите и на брадата. Най-малко трябва да има един общ признак на лицето и после – на специалните части. Някой път известен признак съществува само на челото; тогава той е само в потенциално състояние, съществува като възможност. Някой път се среща на брадата – то е по отношение на волята. Но когато един недъг съществува едновременно на главата, на лицето и на ръката, този човек е грешил в миналото по ум, по сърце и по воля, той е една бомба, трябва да го барате с

щипци или никак да го не закачате.

Засега вие сте в процеса на вашето развитие, който още продължава, и отсега трябва да работите върху себе си. Човекът, докато е още в утробата на майка си, няма възможност да работи, тогава майката работи, майката го моделира, той не е свободен. Но щом се родите, вие може да станете майка на себе си – ще работите, както искате. Вие може да кажете: „Това зависи от обществото.“ Не, всеки от вас може да извае от себе си такъв човек, какъвто иска, но за това се изисква светъл ум, благородно сърце и силна воля. Имате ли всичко това, може да направите, каквото искате, но ще изучавате законите на Природата. Преди да направите туй нещо, ще имате големи мъчнотии, но мъчнотиите не са лош признак – това са плюсове за вас. Онзи човек, който има мъчнотии, спрямо него Природата е по-благосклонна, отколкото спрямо човека, който няма мъчнотии. Такъв е великият закон.

(– Има ли предел на развитие?) – Предел на развитие няма. Пределът ние сами си поставяме по закона на внушението и наследствеността. Човек, като стане на четиридесет-петдесет-шестдесет години, започва да казва: „Остарях вече!“ Той сам си внушава и другите му внушават. По този начин той възприема мислите на всички стари хора и се солидаризира с тях. Не, ти трябва да се издигнеш над всички стари хора, да кажеш: „Аз няма да остарея!“ Те казват: „Остаряхме ние вече и сега трябва да умрем.“ Умирането е един процес в закона на прераждането, за да почне деятелността отново. Това е един временен метод в Природата. В бъдеще ще приложим по-хубави методи от сегашните, но трябва да работите. Всеки от вас трябва да работи!

Тайна молитва

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели!

МОРАЛЕН СТРЕМЕЖ И МОРАЛЕН УСТОЙ.
ЗНАЧЕНИЕ НА ДРОБИТЕ

Двадесета лекция от Учителя
2 март 1924 г., София

МОРАЛЕН СТРЕМЕЖ И МОРАЛЕН УСТОЙ. ЗНАЧЕНИЕ НА ДРОБИТЕ

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели.

Тайна молитва

Прочете се резюме от темите: „Отличителните качества на моралния човек“.

На черната дъска е поставена втора картина на моралния човек.

Имате ли ясна представа поне за една от отличителните черти на моралния човек? *(– Трябва да има ясно установен поглед.)* А този поглед тук е поглед на един мечтателен човек. Харесва ли ви се този тип на всички? Какво впечатление ви прави? Кой поглед наричате вие установен? – Който има само една мисъл в себе си, и то Божествена. Погледът може ли да се констатира отвън? Погледът на очите може да е установен, но вие не виждате дали умът не е раздвоен. Това са субективни, отвлечени неща. Това вие не го виждате, то са предположения. *(– Нали всичко се изразява в погледа?)* Има хора толкова изкусни, че могат да ви заблудят с погледа си, без да подозирате. Например един актьор, който иска да ви представи един морален тип, той дълго време го наблюдава, проучва и най-после ви се представя морален човек, без да е всъщност такъв. Всички типове имат известно изражение, известно движение на очите и актьорите, за да ги представят на сцената, изучават всички тънкости в тях. Ако някой актьор иска да представи умиращия човек, той проучва ролята на умиращия точно тъй, както е в живота. Ако пък иска да представи някой скъперник или някой честен тип, той го проучва изтънко.

Сега опасната страна при изучаване на човешкия характер е същата, каквато при изучаване на ония органически, патологически случаи, каквито срещаме във физиогномията. Когато човек пипа нещо заразно, може да се зарази, затова трябва да вземе всички предпазни мерки. Вие проучвате един морален тип и казвате: „Чакай да видя дали имам тия черти?“ Търсите ги, търсите ги, докато най-после си кажете: „Нямам ги.“ Така дохожда заразата в обратен смисъл и казвате: „Аз не съм морален човек.“ Не че не сте морален човек, но още не сте изработили този тип. Има типове изработени, има и типове в проекция.

Вие трябва да правите разлика между морален стремеж и морален устой. Например тук, на картината, преобладава повече друг елемент, а именно умственият елемент. Тъй, както е нарисувано тук челото, имаме човек със силно въображение; брадата е заострена – схватлив човек. Както са нарисувани очите, показват чувствен човек, който трябва да употреби голяма воля, за да не кипне. Аз го виждам, той прави голямо усилие над себе си, за да не кипне. Тъй както сте го нарисували, у него има и голямо честолюбие, скрито зад моралните му чувства. После, този образ представлява млад човек, най-много на двадесет и две-двадесет и пет години; един морален тип трябва да има най-малко тридесет и три години. От чисто окултно гледище телата, чрез които той функционира, трябва да бъдат сформирани. Този образ тук е едва в своето умствено тяло, причинното тяло още не е засегнато.

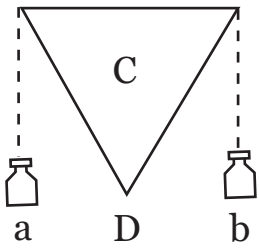

Представете си, че този триъгълник в чертежа се държи само в точка *D*. Има ли морален устой в него? *(– Няма.)* При какви условия може да устои? *(– Ако се поставят от двете му страни известни тежести.)* Да, ако се поставят тежестите *a* и *b*, той ще може да устои. И тук, при брадата на човека, може да се приложи същият закон. Ако долната част на брадата е

чрезмерно остра, носът има да се бори с много препятствия в живота. Да допуснем, че този триъгълник е жив и се намира в такова равновесие – не пада; това равновесие представлява ли една сигурност? Благодарение на двете тежести *a* и *b* този триъгълник се прикрепва, за да не падне. Тези тежести днес може да представляват неговата сила, неговото богатство, с които той е много устойчив, но един ден той остарява, изгубва своето богатство, своята сила. Тогава? Този триъгълник може ли да устои? *(– Не.)* Значи волята ще се поколебае.

После, тази вдлъбнатина под долната устна в картината е много голяма. И носът, както е нарисуван, съответства на един хаплив кон. Тези две черти съответстват на един хаплив характер – коне, които обичат да хапят, имат тия черти. И хора, които обичат да хапят, да говорят безразборно, у тях се образуват тези черти. У един морален тип веждите не могат да бъдат тъй дълги и извити надолу, веждите не трябва да слизат много надолу към ухото. Челото пък, както е нарисувано – широко, открито, съответства на един честен и откровен тип. То е чело на един справедлив човек, но това още не показва, че такъв човек в живота си има морален устой. Това не е тип, който може при всички условия на Живота да устои, да се не поколебае – до известно време той може да издържа, но не при всички условия. Това са все впечатления от дадените геометрически линии. Като се изчислят тъй, както са поставени, такива ще бъдат и резултатите. Ушите у моралния тип трябва да имат почти същата дължина, каквато имат носът и веждите. Тук въобще, както са построени веждите, показват, че този тип до известно време ще има подем, но през известен период от живота му тия енергии ще се спуснат надолу. Тия спуснати надолу вежди са признак на остаряване. Значи след известно число години, към тридесет и петата-четиридесет и петата година в такъв човек настава една рязка промяна в мислите и стремежите му. Това ще дойде не по волята на индивида. Ако веждите отиват нагоре, какво означават?

Как намирате устните, еднакво дебели ли са? Долната е по-дебела, което показва, че в този характер при известни случаи има по-голяма пасивност, отколкото активност. А

в моралния тип, или можем да кажем в идеалния тип, ние предполагаме, че енергиите са еднакво балансирани и във всички моменти на живота действат равномерно – смяната на пасивност и активност става равномерно. А тук в някое отношение този тип ще е повече пасивен, а по-малко активен. При строежа на човешкия нос целият мозък, въобще всички центрове на мозъка вземат участие. И белите дробове също вземат участие – когато дишането е правилно, и носът е правилно устроен. Ако надеждата е слабо развита и в човека започва да се развива едно песимистично чувство, носът почва да се изменя, да се заостря – чувствата в човека се изменят. Такъв човек става хищник спрямо себе си – постоянно се самоосъжда, натяква си. Това настроение може да бъде най-първо спрямо себе си, а после може да мине и спрямо другите – безразлично е, причините са едни и същи. На този образ липсват две основни черти от страните на носа, които едвам се забелязват. Също така липсват и линиите на челото. Ако се разгледа черепът на човек, който се е поминал, то е друг въпрос; но даже и в този случай при черепа пак има гънки.

Черепът и костите на интелектуалните типове се различават от тия на неинтелектуалните; черепите на моралните типове се различават от тези на неморалните – разгледани под увеличително стъкло, те се различават. Тъй щото има известни черти, които се отпечатват върху черепа. Докато човек се развива, което става и в напреднала възраст, черепът му постоянно се изменя. В стари години расте повече горната част на главата: от тридесет-четиридесет-петдесет-шестдесет години се развива челото, оттам насетне се развиват моралните чувства, и то, ако човек се развива правилно. Не се ли развива правилно, на старини човек може да се вдетини и в него се създават известни капризи, той започва да преповтаря всичко, което е обичал и знаел в ранната си възраст, и не научава нищо ново.

Ако искате да изработите от себе си идеен тип, трябва да се пазите да не би краят на носа ви да се заостри много, да стане много тънък. Знайте, че идеите упражняват влияние върху целия организъм, а всяка идея специално упражнява влияние не само върху съзнанието на духовния човек, но и

върху разните му органи. Ако вие ставате крайни песимисти и недоволни от живота, като дойдете до крайния предел, долната част на носа ви ще се продължи, ще стане тънка и заострена като човка. За предпочитане е един широк нос, отколкото тесен. Знаете ли защо? За предпочитане е една широка река, по която може да се плува, отколкото една малка бара, която и мравките могат да преминат. После, ако чувствата се изопачат, очите почват да потъват и да се вглъбяват навътре; ако човек почне да огрубява, очите му почват да изпъкват – това става, когато се образува активна грубост. Изпъкналите очи показват и някои добри черти – такива хора са много разговорчиви. Жабата има много изпъкнали очи и затова цели четири месеца се разговаря в блатото – и денем, и нощем не млъква; това е разговор у тях. От чисто френологическо гледище, центърът на речта у жабите е силно развит и очите им са съвсем изпъкнали навън.

Сега всички трябва да имате в себе си по един идеален тип, към който да се стремите. Те може да се различават, но всеки трябва да има в себе си един идеален тип и да работи за реализирането на този тип. Ако ви се зададе въпросът коя е най-важната работа, с която човек трябва да се занимава в сегашния си живот, как бихте отговорили? – Онази основна работа, която да представлява най-високият връх на неговия живот, а всичко друго да се централизира около нея. Коя ще бъде тази основна работа? *(– Да учи.)*

Едно малко разсъждение: да допуснем, че имате едно дърво, тънко и високо като топола. Ако ви попитат кои са причините да бъде това дърво тънко и високо, как бихте обяснили? Идете в боровите гори, в буковите или в други някои, дето дърветата са наблизо, ще забележите в тях едно състезание да растат нависоко. Защо? Окръжаващите ги условия са стеснителни и затова в тях има стремеж и желание да се надпреварват едни други. След като излязат нависоко, те свободно възприемат слънчевите лъчи и после вече у тях се поражда желание да се разпрострат нашироко. Следователно, ако дървото е тънко, значи окръжаващите го условия за него са били стеснителни; обратно – ако дървото е дебело, ще направим заключение, че това дърво от ред

поколения е расло само. У него е нямало стремеж да расте нагоре, понеже никой не му е пречил да възприема направо слънчевите лъчи, но като е нямало кой да го защитава от бурите и ветровете, то е станало дебело, та да може да отстоява срещу тях. По някой път човешкият ум е идеален, расте идеално нагоре като някоя топола, но ако остане сам, ветровете може да го пречупят. Тогава в него трябва да се създаде морален устой. Някои хора, които са действали самостоятелно, които не са имали никаква подкрепа отвън, техният характер придобива по-голяма дебелина – такава, каквато има дъбът или друго някое растение.

В гимназията сте изучавали дробите, нали? Аз ще взема дробите 1/5, 2/5, 3/5, 4/5. Какво показва дробта 1/5? *(– Тя показва, че едно цяло число е разделено на пет равни части и от тия пет части е взета само една.)* Представете си сега, че 5 е едно живо число. Допуснете, че това са пет чувства – аз вземам значи една пета от чувствата. Кое чувство е то? С кое чувство човек е започнал най-първо? *(– С осезанието.)* Тогава какъв ще бъде неговият живот? – Ще прилича на живота на един микроб, който само се движи във водата и има много прост живот. Кое чувство представлява дробта 2/5, кое чувство иде след осезанието? *(– Вкусът, после – мирисът и най-после – слухът и зрението.)* Тогава с 2/5 се изразява вкусът, с 3/5 – мирисът, с 4/5 – слухът и с 5/5 – зрението. Числителят 4 в дробта 4/5 показва условията, при които едно същество може да живее само, или още 4/5 показва, че това същество може да реализира четири пети от условията, а една пета остават нереализирани. И най-после можем да турим 5/5 = 1, нали? Но трябва да знаете, че човек при сегашните условия на Земята никога не може да реализира цялото, т. е. не може да постигне своя идеал. Идеалът е цялото. Той обаче не може да се постигне, затова през целия си живот ние се занимаваме само с прости дроби. В умствено отношение, в морално отношение нашите стремежи са все прости дроби; и нашите постигнати резултати са пак прости дроби. Да допуснем, че с вашето знание вие сте достигнали в живота си само 1/5 резултат; какво разбирате от това? Човек, който има 1/5 резултат, това показва, че той живее

изключително един материален живот, нищо повече. Какво означава 2/5 резултат? – У такъв човек е събудено известно обществено чувство – около него вече има друго някое лице, с което той има вземане-даване. Човек с 4/5 резултат ще бъде свещеник и там ще спре. Сегашните хора, като дойдат до 4/5 резултат, казват: „При сегашните условия повече не може да се постигне.“ Представете си сега, че тия дроби са с различни числители и различни знаменатели – например дробите 1/5, 2/6, 3/7, 4/8 и т. н. Какво представляват такива дроби? – Това са условия, при които трябва да живеете.

Сега вие знаете вече правилото, по което се работи при събиране и изваждане на дробите. *(– Трябва да ги приведем към общ знаменател.)* На какво можете да уподобите привеждането към общ знаменател? – Опростотворяване на Живота. А опростотворяването на Живота се познава по придобиване на едно благо. В живата математика, щом приведеш всички сили към еднакъв знаменател, ти усещаш едно равновесие в себе си, едно успокояване, че ще свършиш тази работа добре. Допуснете, че искате да свършите гимназия; първата, втората, третата година мислите, че ще свършите, но като дойдете до петата година, казвате: „Стига ми толкова знание“, и започвате да се разколебавате; после отново се връщате – във вас се явява една вътрешна борба. Мислите ли, че имате еднакъв знаменател? – Не. Значи идеята да свършите гимназия, при каквито условия и да сте, трябва да бъде непреодолима. Тъй е и в морално отношение: искате да добиете една морална черта – каквото и да стане, при каквито условия и да сте, вие трябва да я придобиете в себе си. Да кажем, дадете някому дума за нещо – трябва да устоите на тази дума. Аз не разбирам тия обикновено дадени думи, но подразбирам такава дадена дума, която има известна морална валидност в себе си.

Кажете ми сега какъв ще бъде знаменателят на дробите: 1/5, 2/6, 3/7, 4/8. Общият им знаменател ще бъде 840. Като съберем числата 8 и 4, равно е на 12. Числото 12 показва, че условията се подобряват. Обаче ако знаменателят е 15, в това число има една опасност – то е число на илюзиите. Тогава имате дробта 12/15. Живата Природа всякога помага

на разумните същества чрез числата. Например, ти искаш да свършиш някоя работа, определяш си понеделник или вторник, но Природата ще ти постави чрез някое число едно препятствие да не започваш тази работа в понеделник. Преди няколко дни дойде при мен един господин да ме пита може ли да пътува в понеделник. Казвам му: „Недей!“ Аз не му обяснявам защо, казвам му само: „Не пътувай в понеделник, тръгни във вторник!“ После той разбра защо не трябваше да пътува в понеделник – с влака, с който той смяташе да пътува, станало някаква катастрофа. И онзи, който разбира закона, ще направи своите математически изчисления и ще каже: „Днес аз не мърдам крака си, ако ще и на десет места да ме чакат.“ С един ден работата няма да закъснее, тръгни точно когато ти е определено. Ние казваме: „Аз утре ще дойда у вас.“ Ти изчисли ли го? – Не. Отде знаеш, може би утре не ще можеш да отидеш? Не обещавай, за да не се извиняваш после. Спри се, не бързай – виж дали утре можеш да направиш това нещо; може би тогава съвсем да не е ден, в който ти можеш да отидеш на едно или друго място.

Всички трябва да внимавате, когато работите с Живата Природа. Тя обича нейните деца да бъдат разумни, да я слушат. Не я ли слушате, тя ще ви подръпне ухото и тогава вие може да пътувате с трена, но ще стане катастрофа – тя ще те изхвърли из някой вагон и ти можеш да се отървеш или с натъртено ребро, или с друга някоя малка повреда. Но ако я слушаш, няма да изхвръкнеш из прозореца навън. Значи, когато ние говорим за Разумния живот, разбираме, че всичко в Природата е точно определено. Дните, в които трябва да работим, са определени – някои дни са приятно съчетани. Така е и в училището. Мнозина от вас не могат да свършат правилно, понеже не са отишли точно на време – някой път са тръгнали по-рано, а някой път – по-късно, вследствие на това се раждат известни мъчнотии. Всички трябва да бъдете разумни, да преодолеете мъчнотиите. Тия неща няма да ви дойдат наготово, изисква се дълго проучване, изисква се и една безпримерна вяра. Разбирате ли какво значи безпримерна вяра?

Ще направя една малка забележка: в материалния свят вие можете да съчетаете числата 9 и 4, но в Духовния свят не можете да ги съчетаете, там такова съчетание не може да съществува – законът е такъв. Защо? Ще ви кажа: синът може ли да бъде по-голям от бащата? – Не може. Числото 9 е синът, 4 е бащата. Тогава числото 94 е за физическия свят, а 49 – за Духовния свят. В Духовния свят има едно движение от 4 към 9. От сумата и на двете числа – 49 и 94 – имате 13. Разбира се, ако имате 94 лева и 49 лева, едно и също ли е? – Не. Но аз ви казвам, че числото 49 е по-голямо от 94. Ще кажете: „Как е възможно това?“ Че то е много проста работа – числото 94 е в книжни пари, а 49 е в златни пари. Във всяко число има една вътрешна възможност. Външността на числото 94 показва, че то е по-голямо от 49. Действително, неговият обем е по-голям, но съдържанието на 49 е по-хубаво, отколкото това на 94. Някой от вас може да каже: „Но и 94 да бъде злато.“ Не може – в този случай не може да бъде злато, понеже 9 е един краен резултат. То показва, че в Природата не може вече да съществува никаква деятелност, това е един процес само за ликвидиране. Следователно при 94 числото 9 показва, че това число не може повече да расте, т. е. на физическия свят то може да расте, но само условно.

Тайна молитва

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели.

ЗА СВОБОДАТА

Двадесет и първа лекция от Учителя
9 март 1924 г., София

ЗА СВОБОДАТА

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели.

Какво нещо е Свободата? Много хубави неща са писани за Свободата, но въпреки това хората са умирали без Свобода. Законът на Свободата се определя от два велики принципа: човек не може да добие Свобода, ако не е възлюбил Истината, ако не я е придобил. Истината трябва да бъде главната цел в Живота на човека, към нея той трябва да се стреми. Намерите ли този принцип в себе си, вие ще бъдете свободни.

Ако ти, като търсиш Истината, представляваш сам за себе си цел в живота си, защо са ти хората? Факт е обаче, че човек не живее само за себе си. Всеки човек е разхвърлян между обкръжаващите го хора и какви ли преплитания не стават – милиони жички се образуват от тия преплитания! Тия жички са много еластични, не се късат, но само се преплитат.

Реализирането на смисъла на Живота е Истината. Трябва да бъдете свободни от всички заблуждения. Ако мислите, че всичко можете да направите, вие пак се заблуждавате; и ако мислите, че нищо не можете да направите, вие пак се заблуждавате. Вие казвате: „Няма човек, който може да

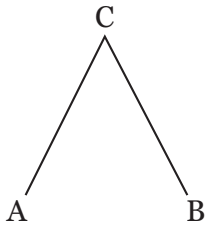

ме разбере.“ Значи този човек или не се е родил още, или не сте го срещнали. Трябва да намерите вашата сродна душа или горе на Небето, или долу на Земята. Това съставя смисъла на сегашното ви идване. Вие сте *A*, сродната ви душа е *B*; ще дойдете заедно до точката *C* – най-високата точка на вашия Живот – и вие ще бъдете свободни. Вие желаете нещата, докато ги нямате; завладеете ли ги, имате вече други желания. Следователно нещата, които търсите, трябва да бъдат вечни – извън времето и пространството.

Често запитвате защо са мъчнотиите в света. – Мъчнотиите уякчават човека, страданията пък го облагородяват – това е закон.

Туй, което спъва сегашната младеж, е, че те са изгубили посоката на своя Живот, станали са много преплитания. Всеки от вас моментно, т. е. временно поне трябва да остане сам, за да реши известна задача. И мъчнотиите – това са тъкмо тия моменти, когато ние оставаме сами, за да разрешим важни въпроси, изостанали от памтивека. Та когато и вие останете сами, това е най-важният момент за разрешаване на известна задача. След това ще дойдат всичките ви приятели. Срамно е ученикът да се обезсърчава!

Вие трябва да предпочитате смъртта пред робството, трябва да представлявате пример на юначество. Ама че щели да ви затворят, че щели да ви бият – издържайте, не се плашете! Тихо и спокойно застанете – това е Свобода. Без страх! – това правило трябва да приложите. Страхът ражда лъжата, а лъжата – лицемерието. Като ученици, всички трябва да бъдете без лъжа, а да живеете без лъжа, това значи да живеете без страх. Никога не унижавайте другите пред себе си, защото ще унижите сами себе си.

От всичко това, което съм ви говорил, приложете поне една стотна част! Тогава ще пристъпя по-нататък, ще навлезем в друга област, дето работят живите сили на Природата.

Вашето съзнание трябва да бъде толкова будно, че да не причинявате никакви страдания на окръжаващите ви. Това е благородство! Ако аз съм приятел някому в едно отношение, трябва да съм приятел във всички отношения; ако съм неприятел в едно отношение, неприятел съм във всички отношения. Щом обичам Бога, трябва да обичам всички, които Бог обича. Ученикът трябва абсолютно да изпълнява Божия закон! Това го запишете само с кръвта на вашето съзнание. Това е една светла страница във вашите лекции дотук. От днес обръщам нов лист.

Тайна молитва

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели.

ДВИЖЕНИЕ НА ЕНЕРГИИТЕ. ЗАКОН ЗА ПОЛЯРИЗИРАНЕ

Двадесет и втора лекция от Учителя
16 март 1924 г., София

ДВИЖЕНИЕ НА ЕНЕРГИИТЕ. ЗАКОН ЗА ПОЛЯРИЗИРАНЕ

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
– Тя постоянно ни весели.

Размишление

Станете прави и се разредете малко! Ще направим едно упражнение с ръцете. Ще държите в ума си думата *Любов*. Любовта е проекция навън. После ще държите в ума си думите *Радост* и *Веселие*.

Движенията на ръцете упражняват известно влияние върху всички ваши органи и върху вашата воля. Ако движите ръката си съзнателно, може да упражните влияние върху силата на волята си. Да кажем, че някой път сте развълнувани; направете следното движение на ръцете си: турете ръцете си пред гърдите, а после – настрана, като правите с китките леки трептения. След това поставете ръцете си пред устата. Като направите това упражнение три-четири пъти и мислите върху трите думи, неразположението ви ще мине. Това е едно психологическо лекуване, едно психологическо проветряване в човека.

Неразположенията ще дойдат, защото трябва да знаете, че вие сте един фокус, през който минават както слънчевите, тъй и земните енергии. От сутрин до обед през вас минават слънчевите енергии, които слизат отгоре и отиват към центъра на Земята. Следобед движението е обратно: земните енергии от центъра на Земята минават през краката ви и отиват към Слънцето. Следователно, ако правите известни движения сутрин или вечер, ще имате различни резултати. Въобще, у някои хора неразположението иде следобед, понеже тогава през тях минават теченията от Земята. Вие трябва да знаете как да поляризирате и концентрирате тия

сили. Направете това упражнение и оставете тия сили, които идат отдолу, да минават през вас. Вие не ги спирайте; ако ги спрете, ще се подпушите и с това може да създадете цяла катастрофа за себе си – препращайте тия сили нагоре. Среднощ ще дойде друго течение. В Природата няма погрешки, а всички погрешки създаваме ние сами от незнание – ние подпушваме тия течения и с това създаваме известна неправилност в нашия организъм.

Аз искам всеки от вас да прави туй упражнение десет дни наред. Когато имате известна мъчнотия, помнете моите думи. Ще произнесете трите думи с движение на ръцете. Дойде ви една мъчнотия; направете това упражнение два-три пъти и си отбележете след колко време е настъпил резултатът – гледайте часовника. Това са математически данни, с които ще работите в бъдеще върху себе си и върху другите. Първия опит ще направите, когато сте развълнувани или неразположени. Това е едно упражнение, което ще възстанови равновесието ви. Ще изговаряте думите *Любов*, *Радост* и *Веселие* – ще имате тия думи като ключове. Буквата *Л* представлява човека в движение, буквата *Р* – ръката на човека, а буквата *В* в този случай изразява човека, който има основа, разбира известни закони. Въобще, когато един човек разреши какъвто и да е въпрос в живота си, той има Веселие, а като спечели нещо, той има Радост. Когато пък вие работите дълго време, изпитвате удоволствие.

Сега всички трябва да си създадете малко усилие да проучите вашето тяло. Тялото на човека е резултат на Божествената енергия – тя е създала сегашния човешки организъм. И всички тия мисли, желания, пориви, които човек проявява, това са сили, които са били ангажирани за създаване на неговия сложен организъм. Някои от тия сили са свършили своята работа, но понеже вие не знаете законите, които ги управляват, те стават спънка в живота ви. Сами по себе си те са извършили една прекрасна работа и, според закона на нашето съзнание, тази сила, която е свършила своята работа, трябва да слезе по-ниско от естеството си и да подеме другите части. Защото всичката материя на

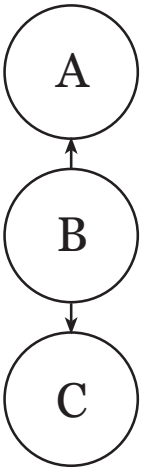

тялото ни не е още диференцирана – в него има множество още клетки, които трябва да се повдигнат. Например човекът сега се е поляризирал, енергиите в него вървят към два полюса. В това отношение, ако разгледате човека, ще видите, че той е раздвоен. Всички висши енергии в него работят по направление от *B* към *A*, а всички низши енергии работят по направление от *B* към *C* – поляризиране става. Изобщо подир обяд човек живее от *B* до *C* и тогава е неразположен, а сутрин въобще той е радостен, разположен, отива от *B* към *A*.

Някои от висшите енергии, които първоначално са работили и са свършили своята работа горе в мозъка, трябва да слязат в по-низшите царства на човешкото битие. Сега е епохата, когато човешкият егоизъм играе най-важна роля. Той е един господар в света, но трябва вече да отстъпи място на нещо по-възвишено и благородно. В човека сега се създава един център, който се намира още по-високо от *A* и пред този център енергията на личния егоизъм трябва да отстъпи. Този център хората наричат алтруизъм, разум. Значи егоизмът трябва да отстъпи място на Божествения разум у човека. Когато ние говорим за Разумния живот, трябва да знаем, че той ще осмисли пътя ни и ще донесе великото щастие. Егоизмът в миналото е свършил една прекрасна работа, но той не може да направи човека щастлив. Не че у него няма желание да направи човека щастлив, но той не разбира законите на човешкото щастие – той дава на човека толкова, колкото знае. Егоизмът ще ти каже така: „Ти трябва да подчиниш другите хора под краката си, ти трябва да ги заплашиш със сила, с власт.“ Много хубаво, но този егоизъм, както говори на тебе, така говори и на подобните ти. И тогава се заражда в човека една вътрешна борба – това значи зло. Туй отчасти е така, но този вътрешен принцип на Божественото начало в Разумния живот казва, че Животът има и друго разрешение. Било е време, когато егоизмът е бил

необходим, но той е минал в една нова област, дето методите на човешкия егоизъм не намират приложение.

Сега аз говоря на ония ученици, у които се е пробудило Божественото съзнание и които се намират в стълкновение със себе си. Те трябва да влязат в едно ново направление. Вие не ще можете съвършено да унищожите вашия егоизъм, той пак ще остане, само че ще му кажете: „Ти ще отстъпиш мястото си на Божествения разум, ще се подчиниш на него, ще го слушаш!“ И когато човешкият егоизъм разбере това нещо, ще разбере и Божественото, защото той е една разумна сила. Той ще му се подчини и ще стане един от добрите негови слуги. При сегашния живот всички спънки произхождат все от личните чувства. Можем да кажем, че деветдесет и девет на сто от всички спънки на човешкия живот произтичат все от личните чувства, а само едно на сто от спънките произтичат от другите чувства в човека.

Съвременните хора говорят, че у човека съществува зло, и затова някои се стремят да изкоренят от себе си това зло. По какъв начин могат да го изкоренят? – Злото седи само в постъпките на хората. Ето защо всяка лоша постъпка може да се премахне, но онази сила, която е извършила престъплението, е нужна. Ще обясня това нещо: да допуснем, че вие вземате едно малко въгленче и с него запалите една къща. После, като съзнаете злото, което сте направили, казвате: „За да нямам подобни изкушения, ще унищожа огъня.“ Питам ви: можете ли да унищожите огъня? Лошото деяние е от огъня наистина, но самият огън вие не можете да унищожите. Друг случай: да допуснем, че вие имате нужда от хляб, гладни сте и за да си го доставите, вие извършвате някакво престъпление, с което се подхлъзвате. След това казвате: „Аз ще унищожа глада, няма повече да ям.“ Мислите ли, че вие можете да унищожите по този начин вашия глад? – Не. Питам ви сега: ако трябва човек да задоволи своя глад, необходимо ли е той да краде? Кражбата произлиза от неразбиране на Божествения закон. Неразбирането е по причина на това, че преди хиляди и милиони години, когато хората на Земята са били малко на брой, всеки е могъл да се

качи на кое да е дърво и да яде свободно от плода му. А сега, понеже хората в света се увеличиха и светът се организира, всеки си туря бодливи телове около оградата и казва: „Кой ти дава право да влизаш в градината ми и да крадеш? Едно време ти имаше право да правиш това, но сега нямаш право да се качваш горе на дървото ми.“ Това са наши порядки, които създават мъчнотии. Ние сме създали такива порядки в своята мисъл, в своите желания. Ние сме създали хиляди такива разпореждания, от които сами страдаме. И първото нещо, което ви се налага като на разумни същества, е да премахнете всичките бодливи телове, които имате около градината си. Вътре в себе си вие няма какво да се пазите. Онзи човек, който най-много се бори против злото, най-много греши – това е закон, който ще имате като правило в живота си. Почне ли човек да се бори със злото, той се цапа. Не трябва да се борите със злото. Мислете за Любовта, за Доброто, за Истината! Приложете ги и те ще ви помогнат. Никога не се борете със злото, но турете вместо него Доброто и вижте как ще постъпи то! Не смесвайте вашите погрешки с ония разумни сили, които работят в Живота. Някой път и Господ може да ви изпита – той може да ви тури в специални условия и да ви наблюдава дали разбирате законите Му, или не. Всеки, който се бори с Бога, ще падне на гърба си.

Вие, младите, трябва да си изработите в бъдеще известни възгледи за Живота. Не само да ги изработите, но отчасти и да ги приложите, за да видите, че тия ваши възгледи имат известно практическо приложение. Например вие решавате да се отнасяте кротко, меко с хората, но излизате вън в обществото и виждате, че не можете да приложите решението си. Защо? Мислите ли, че като кажете, че от днес ще постъпвате кротко, меко, ще можете да постъпвате така? Аз ще ви дам едно изяснение: представете си, че вие сте намислили да посетите някои бедни хора, да им дадете утеха, и при това знаете, че те са гладни. Казвате си в ума: „Утре ще напълня торбата си и ще отида да ги посетя.“ Обаче, като турите тази мисъл в ума си, вие си представяте вече, че вашата торба е пълна, и като станете сутринта, без да проверите дали

торбата ви действително е пълна, вземате я и тръгвате, като си казвате: „Аз реших да отида при тия хора с пълна торба и наистина отивам вече.“ Обаче, като отидете при тия бедни хора, поглеждате торбата си и я намирате празна. Веднага започвате да си мислите кой ли е извадил хляба от торбата. Та вие никакъв хляб не сте туряли! Първото нещо: всеки, който отива да прави добро, трябва да носи пълна торба с хляб. Следователно не говорете нищо за онази мисъл, която искате да реализирате, не казвайте: „Аз утре ще бъда добър!“ Как ще бъдете добри, в какво седи добротата на човека? Наймъчният въпрос в света е човек да бъде добър. *(– Не зависи ли това от него?)* – Не зависи. Онзи, който разбира законите, трябва да свърже хората с Живата Природа.

Сега да ви изясня тези закони. Забелязвам, че у вас няма достатъчно концентриране на ума. Когато представя някои работи с чертеж, вам се виждат много лесни. Да, всички работи са лесни в проекция, но когато дойде да се приложат, тогава се виждат мъчни. Например вземете образуването на един триъгълник *ABC*. Да допуснем, че линиите му се движат; вие можете да кажете, че посоката на това движение е от ляво към дясно. Да, това е едно движение, но едновременно има и второ едно движение – от дясно към ляво. Когато *A* се движи към *B*, едновременно и *B* се движи към *C*, едновременно и *C* се движи към *B*. Тия движения се срещат и у човека, но не в една и съща посока. Закон е: щом се проектира у вас една добра мисъл, непременно ще се проектира и едно обратно движение. Това ви се вижда като едно противоречие в Живота, но то съществува в Природата. Посейте едно житно зърно или една ябълкова семка и ще видите, че едновременно в половината от семката се заражда едно желание, един стремеж нагоре към Слънцето, а в другата половина – друго желание, друг стремеж – надолу. Това става едновременно, това са две

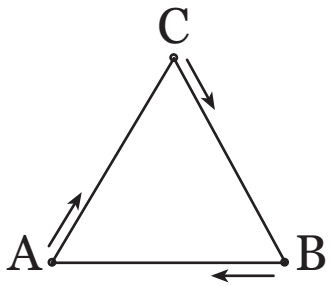

противоположни движения – нагоре и надолу. И соковете, които текат в корените и в клонищата, се движат в разни посоки – течението от корените отива към клонищата, а течението от клонищата отива към корените. Така става едно прекръстосване на тия енергии. Същото става и у вас: щом се зароди у вас една добра мисъл, тази мисъл иска да се сгъсти, да си създаде почва – следователно заражда се едно обратно движение. И онзи, който не разбира закона за възможността да се реализира една мисъл, ако не внимава, може да си създаде известни неприятности.

Такива противоречия съществуват у всички ви. Някой път аз виждам лицата ви помрачени. Как тъй? – Криво ви е нещо, търсите да намерите някого виноват и казвате: „Аз не трябва да бъда толкова глупав, ще му дам да разбере!“ Какво ще му дадеш да разбере? Почерняването на лицето показва една волева сила – течение на енергиите към центъра на Земята. Значи в този момент липсва Светлина в човека. Лицето ви е тъмно, очите ви са тъмни, погледът ви е обърнат надолу – който и да дойде при вас, вие казвате: „Оставете ме, аз искам да бъда сам.“ Но след един-два часа, а може би и след един ден дойде ви друго настроение, вие вече излизате със сияещо лице и си казвате: „Аз преминах тази борба.“ Мислите, че сте горе на Небето, лицето ви е светло, весело, казвате: „Свърши се тази борба!“ Да, тя се е свършила за малко. Няма да се минат и дванадесет часа, пак ще дойде мрачното настроение; после пак ще се качите горе – движите се като махало. Искате, не искате, това ще дойде. Такива преживявания са имали всички велики хора – и мъже, и жени, и деца, даже и в животните ги има. Аз съм следил кучетата, котките, воловете – и у тях става поляризиране. Сутрин волът е разположен, погледът му е усмихнат, весел; господарят му се приближава до него, той поближе ръката му. Иди следобед при него – той вече е неразположен, казва: „Не ме бутай, аз съм неразположен.“ Ако е кон, ще те ритне, ще те ухапе. Във всички животни изобщо има такова поляризиране на енергиите. Някой път този кон може да е впрегнат, но все пак си проявява нрава. Например преди години срещам един полковник със своя

вестовой – отиват с файтон към семинарията, но конят е в такова неразположение на духа, че не иска да върви. Най-после полковникът и вестовоят слизат, потупват го малко по гърба, помилват го и той тръгва. Качва се отново вестовоят, качва се и полковникът, конят пак спира – пак слизат, галят го, милват го, тръгва. Качва се вестовоят – конят върви, качва се полковникът – конят спира. И най-после полковникът решава да върви пеш. Конят му казва: „Днес ти ще вървиш пеш, не искам да те возя, нищо повече!“ Казват: „Лош нрав има този кон.“ Това е поляризиране – конят казва на полковника: „Днес ти няма да се качваш на файтона, войника ти ще нося, но тебе не искам да нося.“ Това поляризиране на енергиите аз наричам губене на равновесие. Това състояние дохожда всякога, след като се усъмниш. Ти се чувстваш изоставен, като че всички са се обърнали против тебе, казваш: „Аз съм нещастен.“ Чувстваш, че това нямаш, онова нямаш, изпадаш в ред илюзии, в които няма нито сянка от вероятност. И после, като минат няколко часа, казваш: „Господ поне е с мене.“ И виждаш вече, че всички хора са много добре разположени към теб. Не, и едното състояние не е вярно, и другото не е вярно – хората са такива, каквито са били и по-рано.

Сега ще наблюдавате нещата и ще се ползвате от тях. Ако вие не можете да приложите тия закони, които ви давам, всичко това ще дойде върху вас. И бъдещата ви работа, и като учители, и като професори, и като лекари или каквито и да е, ще зависи от това вътрешно разбиране на законите. Вие трябва да разбирате естеството на човека, та като го видите, да знаете как да му помогнете. Сега аз се спирам само върху простото проявление на тия сили. Всякога от това поляризиране се образуват много нещастия. Аз не искам да говоря върху отрицателните сили на Природата, но ако вие имате едно отрицателно настроение, ще си отидете с мисълта, че злото в света е силно. Злото е силно по причина на това, че вие го обичате – нищо повече. Обичта към злото му дава сила – злото черпи сили от любовта. Ако ние нямаме любов към известна постъпка, тя не може да съществува.

Тази постъпка е силна, понеже ние я обичаме. Ти мразиш някого, защото го обичаш, и обратно – ти го обичаш, защото го мразиш. Ти искаш да го заставиш да те обича и казваш: „Аз те обичам и ти трябва да ме обичаш; ако не ме обичаш, аз ще те накарам да ме обичаш.“ Туй насилие е зло. Другият индивид ще изхвърли от себе си тази енергия; ако е човек, около него се образува особена аура, която създава известна дисхармония между тези две лица.

Ако си представим човека във вид на триъгълник, линиите на този триъгълник се начупват и около човешкото тяло се образува нещо във вид на ръжда или във вид на скреж. Ако човек е здрав, тия линии вървят успоредно и изтичат като лъчите на Слънцето – много са красиви. Щом обаче се появи дисхармония в човека, тия линии се начупват ситно на прах като ръжда и тогава се зараждат разните болести. Някой път тия линии се начупват в гърдите – заражда се охтика, някой път са в мозъка – мръдва дъската на човека, някой път са в сърцето – получава се удар и т. н. Затова на човека трябва да се създадат големи мъчнотии, за да може този скреж, тази ръждива кора да се разсипе. Затова именно идат големите страдания в света. Като се разчупи това яйце, пак ще дойде Светлината в съзнанието на човека и той ще се намери в своето нормално състояние. Неразположен си духом; иди до Витоша, постой там четири-пет часа и се върни – твоето състояние веднага ще се превърне, ти ще се поляризираш във възходяща степен и ще започнеш да мислиш, че можеш да направиш всичко. Да, ти можеш да направиш всичко това, което е в твоята власт.

Сега между вас трябва да се създаде тази хармония, понеже бъдещата работа, която мислите да вършите, зависи от това взаимно разбиране помежду ви. Иначе около вас може да се набере такава отрицателна енергия, която ще направи аурата ви непривлекателна. Тези, у които има много такива пречупвания, отблъскват хората от себе си, а у тези хора, които живеят съобразно Божиите закони, има една магнетическа сила, т. е. Божествената сила действа у тях и те са по-привлекателни.

Та първото нещо: вие ще гледате всякога да тълкувате нещата в добър смисъл. Всички сили в Природата по същество са добри, злото е само в тяхното приложение – нищо повече. Значи вие сте приложили известни Божествени мисли и желания, но Природата, за да ви научи един урок, усилва тия желания у вас, вследствие на което идват тия вътрешни страдания. От тия страдания вие изваждате една поука и казвате, че даден закон е верен. И като научите този закон, ще можете да живеете, дето поискате. Вие искате да живеете на Земята, да бъдете здрави, да имате приятели, да устроите вашето бъдеще, да бъдете полезни на вашите ближни, но по какъв начин ще постигнете всичко това? Знание ви трябва, разумност трябва да имате. Ако живеете, както сегашните хора, ще имате един живот, подобен на техния, и след двадесет-тридесет години ще кажете: „Не струва да се живее, животът е илюзия, всичко е измама“ и т. н. Това е най-голямото нещастие, което може да ви сполети.

Моето желание е да приложите поне отчасти това, което ви говоря. То ви е потребно, защото най-малко с петдесет на сто ще намалите мъчнотиите, които сега ви се създават от миналото. Аз забелязвам, мнозина от вас започват да заболяват. Защо? Аз зная, във вас има дисхармония, набиране на излишна енергия и подпушване. Дойде ли такова нещо, ще духате. Дайте място на всичко, което дойде, пуснете го, но по възможност винаги си казвайте: „Всичко в света работи за добро.“ Правете малки опити със себе си. Има известни задачи, които няма да разрешите лесно.

Не мислете, че тия формули, които ви давам, са лесни за приложение. С формулата, която ви дадох тази вечер (движение на ръцете пред гърдите, настрани, същевременно леко издухване, трептене на ръцете и произнасяне на думите *Любов*, *Радост* и *Веселие*) може да разрешите тридесет на сто от мъчнотиите в живота си, но при изпълнението им има голяма отговорност. Те са и за по-големи мъчнотии. А това упражнение няма да ви коства нищо. Колко време ще ви отнеме правенето на добро? – Добро всякога може да правите, при това резултатите му са винаги добри. Сутрин,

като направите упражнението, ще имате тридесет на сто подобрение, на обяд – тридесет на сто, и вечер – тридесет на сто – всичко деветдесет на сто; остават само десет на сто от мъчнотиите ви. Като имате един резултат от деветдесет на сто, това е достатъчно, но изисква се повече работа. Вие може да кажете: „И без тия упражнения може.“ Може, нима хората не умират без упражнения? – Умират. Някой ще каже: „Без наука може.“ – Може и без наука, не е лошо, но по-хубаво е човек да живее един съзнателен живот и да участва във великата Любов на Природата, в Радостите на Природата и във Веселието на Природата и да знае защо е дошъл на Земята.

Как разбрахте сега закона за поляризирането? Всяка мисъл, колкото и да е добра, щом се проектира във вас, ще хвърли сянка. Вие трябва да знаете, че се намирате в среда от една гъста материя. Следователно, дето и да проектирате вашата енергия, все ще се образува търкане. Туй търкане е свързано с вас – каквато и да е вашата мисъл, все ще произведе обратна реакция. И законът е обратен: ако намислите нещо лошо, тази лоша мисъл ще роди нещо обратно във вас, ще роди една добра мисъл. Силите в Природата всякога се балансират: ако започнете от горе на долу или от долу на горе, всякога тия сили се балансират. Ако започнете с положителното, после ще се прояви отрицателното; ако пък започнете с отрицателното, първо ще се прояви то, а после – положителното. Ако започнете с Божественото, пак същото нещо: първо ще се яви Божественото, а после – човешкото, и обратното. Тъй щото, когато сте в неразположение на духа, вижте каква мисъл ще се яви от туй неразположение. Например неразположен сте, но дойде ви наум да посетите един ваш приятел и го посещавате. Някой ваш приятел е далеч, във Варна, но ви дойде наум за него, цели пет години не сте го виждали; имате ли условия да го посетите, не се бавете, идете във Варна, направете една разходка и ще добиете една отлична опитност. Замислите ли това нещо, веднага ще дойде едно изкушение, ще си кажете: „Ама аз ще похарча толкова пари!“ Не жалете парите, нито времето,

защото времето и парите са дадени за човека, а доброто, което ще направите, струва повече, отколкото времето и парите. Щом ви дойде в ума една положителна мисъл, изпълнете я. Пък ако дойде в ума ви една отрицателна мисъл, законът е обратен. Да кажем, някой ден ви дойде наум, че имате да вземате пари, и веднага решавате да отидете да си искате парите или да дадете този човек под съд. Дойде ли ви такава мисъл, не отивайте, стойте си вкъщи, не мърдайте крака си. Задръжте тази мисъл в себе си, без да я реализирате, ден, два, докато ви дойде едно прекрасно настроение. Иначе, отидете ли веднага, непременно ще забъркате такава каша, че с години няма да можете да я оправите. Закон е това – не си мърдай крака, стой цял ден вкъщи, докато се възстанови твоето равновесие. На другия ден, като ти дойде едно прекрасно настроение, иди при този свой приятел, от когото имаш да взимаш пари, и му кажи: „Приятелю, не се безпокой, работата лесно ще се уреди."

Това са правила, които трябва да спазвате преди всичко по отношение на себе си. Ако не ги спазвате, в края на краищата вие пак ще ги научите, но по-мъчно. Умните хора се учат от опитността на другите, а тия, които не са поумнели, се учат от своята опитност. Затова по-добре ползвайте се от опитността един на друг. Така трябва да бъде за учениците, които се учат в един окултен клас. Преимуществото за ученици, които се учат заедно, е в това да се ползват взаимно от своите опитности. Ако тук не можете да се ползвате, тогава учението ви заедно е безпредметно. Като се наблюдавате, ще видите, че някой е по-опитен в живота, друг е по-търпелив, трети е по-силен в известна област, по-умен, по-съобразителен и т. н. Някой има прозорливост, някой е милостив, някой е смел, решителен. Че това са подбудителни причини – всеки може да ти даде една инжекция, да ти послужи като една подбудителна причина към добро. Ако живееш сам, няма да имаш тия добри влияния. Тази е добрата страна на един клас. Някой казва: „Аз, откакто влязох в този клас, огрубях." Не, тогава ти не си разбрал смисъла на класа. В един клас има разнообразни елементи, но това разнообразие е хубаво.

Има един закон, по който може да си избирате приятели. Някой ден ще ви посоча как трябва да се нареждате.

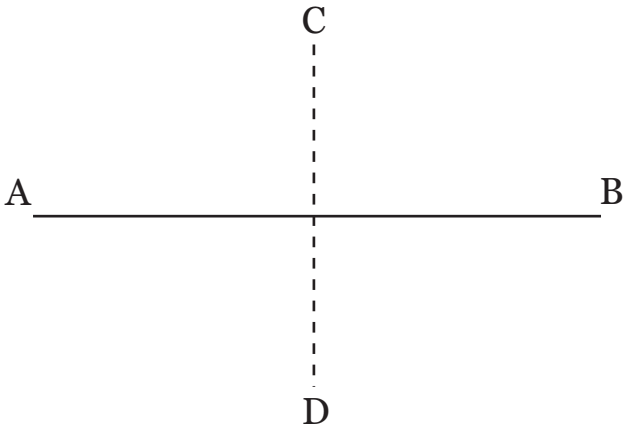

Има някои от вас, които, ако ги събера на едно място, непременно ще се скарат. Аз изяснявам това нещо тъй: ако съберем лицата *A* и *B*, те не ще могат да се търпят. Ще кажете: „Да ги примирим!“ Не можете да ги примирите по никой начин, отрицателни сили действат у тях. Лицата *A* и *B* са отрицателни хора и могат да вършат отлична работа, но какво трябва да ги направим, какво им липсва? – Липсва им трето едно лице. Това лице е *C* – през него ще прекарате *A* и *B*, там и двамата ще се срещнат и ще се погледнат. Но *C* трябва да седи непременно горе в центъра. Тогава *A* казва на *C*: „Кажи на *B*, че аз не го обичам, той има такива и такива недъзи.“ Но *C* е умен, казва на *B*: „*A* казва, че те много обича.“ Обаче *B* казва: „Аз зная, че той не говори истината.“ После *C* казва на *A*: „Знаеш ли, *B* казва, че ти си отличен човек.“ Сега *C* наблюдава отгоре, вижда, че и двамата са недоволни; тогава *C* се проектира долу в *D* и изпраща *B* в *D*. В *D* се събират *D* и *B* заедно, събират се също *C* и *A* и се съгласяват помежду си. Имате след това линията *CD*, т. е. силата, която примирява противоречията. Значи тия енергии, които са по-интензивни, трябва да минат през една по-мека среда, за да се смекчат. Аз наричам *CD* смекчаващи условия в Живота.

Така например, сърцето е една среда, смекчаваща човешките мисли; чувствата на душата пък са среда, смекчаваща силите на човешкия Дух. И затова, когато искат да кажат, че някой човек е груб, казват: „Този човек е без сърце и без душа“, не казват, че е без ум. Той може да е умен и силен, но в него няма сърце, няма и душа, той е човек, с когото не може да се живее. Но *CD* може да живее с този, с когото никой не може да живее. Това не подразбира, че *A* и *B* нямат тия меки чувства, но те се намират в едно състояние на зародиш. Меките сили в Природата се намират в зародишно състояние у всекиго. Следователно силите *CD* са положителни, възходящи сили в Природата – те могат да примирят всичко, а силите *A* и *B* могат да направят едно отклонение – в тия сили трябва да стане едно пречупване.

Ето защо в Природата често трябва да става прекръстосване. Това аз обяснявам така: ако някой от вас има продълговато лице, той е мъж, има мотивен темперамент, затова трябва да дружи с човек, който има валчесто лице, т. е. човек с по-мек характер. Продълговатите лица са активни, обаче валчестите лица може да са натрупани с груба, болезнена материя. В пълните, валчести конструкции преобладават кривите линии, а у продълговатите – правите линии. Всички тия линии са силови линии на енергиите. Някои смятат, че лицето трябва да бъде валчесто, пълно. Не, не трябва да бъде пълно, но линиите на лицето не трябва да бъдат и много вдлъбнати, нито очите много потънали навътре – това е пак една положителна сила. Щом очите на човека потънат много дълбоко, това показва, че сърцето на този човек се е изхабило. Затова ще се стремите всякога да мислите добро. Не мислете зло за никого и за нищо. Например седите и казвате: „Това е лошо, онова е лошо“, без да знаете, че това зло се отразява и огрубява самите вас. Не, ако мислите за пороците, които има един човек, трябва да знаете, че те съществуват у всички хора. Тия лоши мисли, желания, стремежи минават през всеки човек, даже най-кроткия човек може да възбудим, да се разгневи. Имаме един велик характер като Христа, но при един момент Го виждаме,

че взема камшика и изпъжда всички из храма навън. Това е една енергия, която се изразява по такъв начин именно. Питам: от чисто окултно гледище, Христос не можеше ли да внуши на тия хора да излязат вън и без този камшик? – Можеше. Защо тогава Христос употреби този камшик, какво казва Писанието? Христос удари ли някого с този камшик, или само тъй го вдигна? Някои считат, че Христос е направил това от слабост. Не, Христос постъпи така не от слабост, но това е един метод: по този начин Христос им каза: „Ако вие не изпълните Волята Божия, от единия край до другия все ще ви бият.“ И около кого от вас не се е увивал този камшик, и то по всички правила? Във всяка къща все има по един такъв камшик. Камшикът е символ. И когато този камшик се увие около вас, плач и рев ще има, но който не разбира закона, ще каже: „Как, Христос да вземе камшика и да го приложи?“ Христос казва: „Ако вие правите храма Божий тържище, ще има плач, а не мир в дома ви.“ Какво значи това, че около вас се увива камшик? – Камшикът, това са страданията, с които се означава, че вие не изпълнявате Волята Божия. Камшикът е символ само на дълбоки сърдечни и умствени страдания, които човек преживява. Всеки трябва да разбере Божия закон и да го изпълни.

Божият Дух от хиляди години е работил върху нас и ни е дал един организъм с крака, ръце, мозък, сърце и т. н. Ако ние при сегашния живот не можем да контролираме нашия организъм с неговите сили – този мозък, това сърце, тия нерви, артерии и всички клетчици в него, какво очакваме тогава? Вие ставате сутрин и нищо не мислите за вашето тяло. Направете една молитва за него. Изпратете вашата мисъл към тялото си – помислете за всички ваши клетки, които влизат в мозъка, в стомаха ви, помислете за всички живи същества, които работят в него, и им изпратете, както прави един добър господар със слугите си, една мисъл, едно благословение. Насърчете ги, дайте им сили и те ще се зарадват. А вие ставате сутрин и нищо не мислите за тия работници. Мислите за големи работи, но всичките големи работи зависят от тия малки същества. Ами знаете ли какво ще стане, като се

откажат да работят клетките на стомаха, на сърцето, на мозъка и кажат: „Няма да работим повече!“ Сърцето започва слабо да тупа и ние казваме: „Сърцето спира!“ Не, изпратете една насърчителна вълна към тия клетки, говорете им – те всичко разбират. Има един Божествен закон, който ги управлява. Насърчете ги, те са съзнателни същества! Бъдете разумни, внимателни към тях, говорете им като един добър господар. Уморите ли се, спрете. Кракът ви заболи например; спрете се, снемете чорапа си, поразтъркайте малко крака, помислете поотделно за всяка клетка и ще видите, че няма да мине и половин час, и болката на вашия крак ще премине.

Сегашните хора не мислят, че в клетките има съзнание. Не, в тях по някой път има такава интелигентност, каквато хората не предполагат. Здравето ви, способностите ви зависят именно от вашите клетки. Ето защо всяка сутрин пращайте по една добра вълна към всички ваши клетки. Вечер преди лягане пак им пратете по една добра мисъл и си легнете; като станете сутрин, ще усетите едно особено приятно разположение. Ами че тия клетки са ваши слуги! Те ще кажат: „Нашият господар е направил една реформа в нашия живот, нека му слугуваме добре!“ Съвременната окултна наука доказва това нещо. Постъпват ли хората по този начин, ще продължат живота си с колкото години искат – с десет, петнадесет, двадесет, сто, сто и петдесет, двеста. Ще кажете: „Кой има време да се занимава всяка сутрин с тия малки клетчици, да им праща добри мисли?“ Най–първо ще мислите за тях. Писанието казва: „Ние сме храм и Бог живее в нас, и всичко в нас е живо.“

Следователно към всичко трябва да гледаме с едно благоговение и да се радваме, че Бог ни е поставил в това тяло; да се радваме, че всички тия малки душички, всички тия малки клетки след милиони години ще станат отделни, големи хора като нас. Като ги срещнете, те ще кажат: „Аз те познавам.“ – „Отде?“ – „Едно време живях в тебе.“ – „Де?“ – „В главата ти, и съм много добре запознат с реда и порядъка там.“ Друга клетка ще каже: „Едно време живях в сърцето ти и зная какво чувстваш“, трета клетка ще каже: „Аз пък бях

в стомаха ти.“ Всички клетки ще помнят коя де е била и ще носят своето знание.

Сега и вие в този клас сте такива малки клетки. И както всички клетки на един организъм съставят едно цяло, така и вие в този клас, па и милиони още хора, съставлявате такива клетки в организма на едно по-разумно Същество. И някой път, като станете сутрин, възприемате отнякъде една добра мисъл. Отде иде тя? – Туй Същество изпраща своето благословение до вас, като ви казва: „Мир на вас! Аз ще ви помогна.“ Защо? – Защото ти си в Неговия организъм. И ти се насърчиш, разположиш се. Ти си осигурен, защото живееш в едно тяло, което се управлява от един разумен Дух. Тъй че всички сме осигурени в света – не мислете, че няма сигурност. Дотогава, докато вие живеете разумно и се подчинявате на Божия закон, вашият живот е осигурен.

Сега разбрахте упражнението, нали? Ще го правите десет дни наред – всяка сутрин, всеки обяд и всяка вечер. И ще си отбелязвате какви резултати ще имате – дали, като го направите, веднага ще настъпи промяна в състоянието ви, или след няколко време. Интересни ще бъдат наблюденията ви. Също тъй ще проучвате и закона за поляризирането – той е цяла наука.

– Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

– Тя постоянно ни весели.

МОЩНИТЕ СИЛИ НА РАЗУМНАТА ВОЛЯ

Двадесет и трета лекция от Учителя
23 март 1924 г., София

МОЩНИТЕ СИЛИ НА РАЗУМНАТА ВОЛЯ

Сега ще ви дам друга една формула, която ще произнесете всички заедно: „Бог на Любовта не е Бог на мъртвите, а Бог на живите.“

Тайна молитва

Да кажем, че имаме една връзка. Какво представлява тази връзка? – Връзки съществуват само във физическия свят. Но когато една връзка не е направена по всички правила на законите, които съществуват в действащите сили на физическия свят, появява се дисхармония, която създава експлозии. Какво се произвежда при освобождаването на известни елементи от дадени съединения? – Експлозии. Човешкото тяло само по себе си е една природна батерия, и то не от простите, но от сложните батерии. В тази батерия се намират всички видове енергии. По някой път вие мислите, че сте Ангели, нали? Но преди всичко Ангелите се отличават с възвишен ум. Ние нямаме дума, с която да определим какъв е техният ум. Умът на Ангелите се отличава по това, че в даден момент той контролира всички сили и ги направлява, без да изпуща нищо предвид, докато в отношенията на хората много неща се пренебрегват.

Животът, който се проявява, не се използва правилно – във всеки организъм остават излишни сили. Всяка фаза на Живота носи със себе си тия динамически сили, които или съграждат, или разрушават. Заблуждението на съвременните хора седи в това, че те мислят, че всички сили в света са само съграждащи. Не е така, фактите в света показват, че засега силите, които разрушават, са по-силни, по-мощни, отколкото онези, които съграждат. И вследствие на това във вашия живот има повече скърби, отколкото радости; повече разочарования, отколкото очарования. Даже колкото и да сте

млади, все имате едно разочарование и някой път казвате: „Не струва да се живее!“ Искате да вземете едно въже, да направите една примка и да я турите на врата си. Разбира се, онзи, който вземе това въже, ще си намери и дърво, на което да се обеси. Знаете ли какъв е произходът на бесенето? Защо трябва хората да турят въже на шията си? Има няколко вида смърт за човека: или ще се обеси, или ще вземе отрова, или ще се мушне с нож, или ще се хвърли от някоя голяма скала, или ще се удави и т. н. Отде произтичат тия стремежи у разните хора? Ще кажете: „Този човек не е нормален.“ Не е нормален ли? Ами как му стига умът на този анормален да вземе въже и да се обеси, или да вземе нож да се промуши, или да се удави, или да се хвърли от някоя скала, или да се хвърли в огъня да изгори и т. н.? Кой начин ще избере, това се определя от енергиите, които преобладават в него. Ако в него преобладават огнените енергии, те ще го накарат да се хвърли в огъня да изгори – това е мое обяснение; ако енергиите на водата преобладават, тогава те ще го накарат да се хвърли във водата; ако енергиите на сцеплението преобладават, той ще вземе въже да се обеси – той иска да виси, да не падне на земята. Този човек, като умира, иска да запази тялото си цяло. И в този случай той пак е търговец – обесва тялото си и пак като че го спасява, не иска да се хвърли в огъня. Други хора пък се хвърлят от някоя скала. Това са ред психологически моменти у хората.

Защо сега говорим за тия случаи? Полезно е да се говори, защото и във вашия живот по някой път ще се роди мисълта да отидете на някоя скала и да се хвърлите оттам. Който иска да се хвърли от някоя скала, висока около петстотин метра, казва: „Като се хвърля от тая скала, всички вестници ще пишат за мене.“ Какво геройство има в това да се хвърли човек от една такава скала? – Тщеславие има тука. Хора, които се хвърлят от канарите, са много тщеславни. Тези пък, които се хвърлят във водата, са скрити натури, обичат да послъгват – те искат никой да не ги знае, затова скриват тялото си във водата, но водата после пак изкарва тялото им навън. Онези пък, които се хвърлят в огъня, те са големи майстори, хитри

хора са – те казват: „Да изгори тялото ми, помен да не остане от мен, да нямам вече никакво вземане-даване!“ Аз бих желал някой, който е горял в огъня и после са го извадили, да опише своето психологическо състояние – какви са били неговите преживявания. После да опише в момента, когато се е хвърлял в огъня, какви са били същинските мисли, които е преживял. Много интересни са тия преживявания. Също така е интересно, когато някой се хвърли отвисоко, да му сложат, без той да знае, една преграда и, едва се хвърлил, да се спре на двадесет метра – такъв човек може добре да опише своите преживявания.

Аз зная такъв един случай с една мома от Шуменско. Там има високи канари, около сто и петдесет-двеста метра. Тази мома била родом от Каспичан. Тя се хвърлила от една такава скала, но роклята ѝ се закачила за два камъка и тя увисва; оттам хората я спасяват. Роклята била здрава, тъкана, а не като вашите рокли, слаби, затова я удържала. Като се закачила, цял ден висяла с главата си надолу. И после тя разправяше своето преживяване – какво нещо е да се хвърли човек от скала. Втори път тя вече никога не помислила за хвърляне от скала, казва: „Аз разбрах какво нещо е да се хвърли човек от канара.“

Та това са сили, които се натрупват във вас, и вие трябва да изучавате законите, по които да разпределяте тия сили, да не остават във вас излишни енергии. Когато вие придобивате знания само от тщеславие, всякога личните чувства във вас са подбудителният мотив към това знание. Този мотив е отличен, той е едно благословение, ако вие вървите по естествен път, но ако по този начин вие усилите деятелността на вашите лични чувства, ще остане един плюс, един излишък, който ще внесе едно горчиво чувство в душата ви. След като добиете знанието, вие ще останете недоволни и ще мязате на онзи студент, който като свършил университета, взел диплома си, зарадвал се, че свършил, и казал на майка си: „Свърших вече.“ Майката мислела, че синът ѝ е много радостен, но вечерта той се самоубил. Онези хора, които се самоубиват, не са герои. Това са хора, които

не искат да изплатят своята дан честно и почтено, те бягат от живота. Но Природата ще ги хване за ухото, ще ги докара в света при още по-тежки условия. Ако и трети път ги хване така, ще им тури още по-тежки букаи, докато най-после ги накара да платят, каквото дължат, по всички правила на кармическия закон. Вие можете да се убивате един, два, три, десет, сто пъти – нищо няма да спечелите, това не е геройство. Ако някой иска да опита това, аз бих го посъветвал да облече една здрава рокля, като на онази мома от Каспичан, та като се хвърли, да се закачи на нея. Само така ще имате една отлична опитност. Тъй както върви съвременният свят, у всички млади хора в Америка, в Англия, във Франция и навсякъде другаде се заражда едно усилено стремление към самоубийство. У младите има едно желание да се самоубиват или най-малко – да се дуелират. Сега е на мода мъже с мъже, жени с жени да се дуелират.

Като не разбирате още добре законите, вие може понякога да си чертаете планове, че в окултната наука ще добиете такава голяма сила – това ще направите, онова ще направите и т. н. Но всяка сила носи след себе си и отговорност. Онзи голям търговец, който има един милион или десет милиона лева и ги туря в обръщение, ще има повече работа, отколкото друг някой, който разполага с малко капитал. Той ще има повече блага, но ще има и по-голяма отговорност, повече неприятности. Плюсът и минусът вървят в Природата заедно. Ако аз напиша числото 5 и туря пред него един минус, какво е това число? *(– Отрицателно.)* Ако пък туря минуса след 5, какво означава това? *(– Това показва, че от 5 ще вадим нещо.)*

Допуснете сега, че имате една топка с ластик, която може да се тегли надолу и нагоре. Какви резултати ще произведе тя, ако се тегли надолу? Нали децата имат такива топки с ластик? Ако топката отива надолу, ластикът се разтяга, но щом ластикът се свие, топката се връща нагоре в своето първоначално състояние. Допуснете, че едно съзнателно същество тегли тази топка надолу, а друго същество влияе на тази топка отгоре. Ако единият тегли нагоре, а другият – надолу, какво ще стане с нея? *(– Ако и двамата теглят с*

равни сили, тя ще остане на средата.) Често физическите сили у човека вземат надмощие над духовните и ако не се задоволят, у човека се явява едно вътрешно недоволство. Това вътрешно недоволство ще докара у него раздразнение, гняв, отмъщение и т. н. И в Умствения свят стават подобни процеси. Това се дължи на двете съзнания в човека: едното аз наричам висше съзнание на Умствения свят, а другото – низше съзнание. Низшето съзнание произвежда във физическия свят известни резултати, които ние наричаме низши прояви – те произвеждат убийства, кражби и всички видове пороци. Другото влияние на висшето съзнание е възходящо, то произвежда туй, което съгражда, което гради на Земята. Следователно низшите енергии в Умствения свят произвеждат и низши прояви във физическия свят.

Сега, ако вашият ум е ангажиран, ако долната част на мозъка ви е ангажирана с наблюдения и се интересувате от неща, близки за вашия живот, вие ще бъдете доволни, но ако ви се случи катастрофа, която вие не можете да си обясните, веднага у вас ще се яви чувството на отчаяние. Ще изясня мисълта си: ако вие живеете на третия етаж на една къща и ви кажа: „Хвърлете се от прозореца“, как ще направя това? – Запалвам къщата. Вие, като няма откъде да излезете, какво ще направите? – Ще се хвърлите от прозореца и оттатък ще минете. Защо сега ще се хвърлите от прозореца? Порано не беше разумно да се хвърляте от прозореца, а сега е разумно. Защо? Защото виждаме по-голяма опасност. Да, но по-малката опасност е за предпочитане пред по-голямата. Приложете сега закона. Забележете: малкото нещастие е за предпочитане пред голямото. Ако в живота ви е дошло едно малко страдание, не се сърдете, защото ще дойде по-голямо. Малкото страдание е да се хвърлите през прозореца, а голямото страдание е да изгорите съвършено. Вие можете да се хвърлите от третия етаж, но ще минете с малко контузване. Ако паднете на пръстите си, ще минете без всякакво контузване. И тъй, не избягвайте страданията в живота си. Един съвет от мене: не отбягвайте естествените страдания! Например, излезе ви един малък цирей на ръката

– не го разтривайте да се върне назад, но му помогнете да набере, да се увеличи и като набере, пробийте го!

Страхът всякога ражда по-голямо зло. Ако заболеете, не казвайте: „Тази болест да я няма!“ Не, усилете вашата воля, кажете си: „Аз съм по-силен от болестта.“ Как? Аз съм привеждал често следния пример: лекарите казали на една болна жена, че ще умре, но тя си казала: „Не, аз няма да умра, ще живея!“ И наистина, тя станала от леглото и не умряла. В даден случай човек може да бъде по-силен от смъртта. Няма сила в света, по-силна от човешката воля. Вас са ви казали, че човек при известни условия е слаб. Не, по-голяма сила от човешката воля няма – аз разбирам разумно употребената воля. Затова имайте доблестта на тази жена. Не се страхувайте, нито се съмнявайте в Бога. Щом се усъмниш в Бога, в Разумното начало, ти не си вече човек. Че Бог е тил за нас в света! Докато тази лампа свети, аз зная, че и Слънцето свети; когато лампите и всичкият огън по Земята изгаснат, това показва, че и Слънцето изгасва. Но докато съществува един огън на Земята, дето и да е той, това показва, че и Слънцето грее, без разлика на това дали ние го виждаме, или не – това не е важно. Тъй щото, нито един от вас не трябва да губи вярата си в Бога. Само така вие ще чувствате сила вътре в себе си, че сте по-горе от всяка мъчнотия. Всяка задача или всеки изпит, колкото и да е мъчен, вие сте в състояние с труд и постоянство да го преодолеете.

Ще ви приведа един пример за Мохамед: когато той се отчаял от делото си, избягал и се скрил в една пещера. След дълбоки размишления най-после той намислил да напусне идеята си. В това време забелязал, че една мравка се спряла със своя голям товар пред една малка височинка: дойде донякъде – изпусне товара, върне се пак да го вземе – пак го изпусне и т. н. И почнал той да брои колко пъти тази мравка изпущала товара и се връщала отново да го вземе: един, два, три, четири, пет, десет, двадесет, седемдесет пъти тази мравка вземала товара си, но той все падал. Цели деветдесет и девет пъти се повторило това, докато на стотния път тя пренесла товара си. Тогава той си казал: „Ако в тази мравка има

такова постоянство на волята да пренесе товара си през тази височинка, защо аз да не последвам нейния пример?“ Една мравка спасява неговото положение. Питам ви: ще бъдете ли вие по-слаби от тази мравка? Някой от вас се обезсърчи; питам го: „Ти мислиш ли, че си много интелигентен? Я виж онази мравка, която деветдесет и девет пъти вдига своя товар, а ти още на десетия път се обезсърчаваш!“ Казвам: мравката седи по-горе от тебе, поне в това отношение. Ето един пример, който показва, че мравките в своята култура са много интелигентни. В една мравка има голямо постоянство и голяма интелигентност. Аз съм правил ред наблюдения върху нейната интелигентност. Един ден седя на една пейка, гледам – един паяк си направил мрежа и дебне. Аз го наблюдавам: по едно време дойде една мравка и паякът веднага я хвана и я внесе в паяжината си. След малко забелязвам една голяма мравя: тича, обикаля около мрежата, дойде до първата нишка, потегли я и я скъса, отиде при втората нишка – и нея скъса, дойде до третата – и нея скъса. Тъй обиколи всичките нишки, скъса цялата мрежа и се вмъкна вътре. Гледам, паякът излезе из дупката, а тя изнесе първата мравка, жертвата му. Цели двадесет минути наблюдавах тази картина. Казвам: интелигентност има в тази мравка!

Сега, ако някой от вас се е вмъкнал в мрежата на дявола, скъсайте мрежата му, вмъкнете се в нея и той ще избяга през дупката. Някои казват: „Дяволът е много силен.“ Да, но той е много страхлив. Той е силен само в мрежата си – скъсаш ли му мрежата, няма го, слаб е вече. Тази мрежа е заблуждението, в което вие седите. Дяволът ви казва: „Ти си много слабо същество, ти си роден така, такива са условията на живота, няма смисъл да живееш, от тебе има по-учени, по-силни, ти си беден човек, тегли си един куршум или вземи отрова“, и т. н. Не, ти ще му кажеш: „Аз не съм най-слабият, аз не съм по-слаб от тази мравя, която скъса нишките на паяка, аз не съм по-слаб от онази мравя, която се връща деветдесет и девет пъти за товара си, докато най-после го изнесе – аз съм толкова сръчен, поне колкото и тя.“ Ето ви един морал от

низшето царство. Само при такива условия вие можете да си пробиете път в Божествения живот.

Някои от вас искат да им помагат. Нали във всяка армия най-напред върви една малка част, а всички други са тил след нея? Първата част, която върви напред да пробива път, ще бъдеш ти. Някой казва: „Аз искам да бъда генерал.“ Хубаво, тогава ти върви напред, аз ще вървя след тебе. Ти имаш един хубав нож, извади го – ти напред, аз подире ти! Казваш: „Не, не искам да вървя напред.“ Нали искаш да станеш генерал, да получаваш десет хиляди левчета? Казват: „Те са мъртви левове, не са живи.“ Ами защо трябва човек да се плаши от лева? Тези левове не са от онези, големите, които живеят по горите – това са малки сребърни левчета. При това ще извадиш ножа и ще кажеш: „Аз ви заповядвам сега да изпълните моята воля!“ И знаете ли какво ще стане? – Вашата полица ще се плати непременно. На смелите хора, на хората без страх винаги се помага. От Невидимия свят като видят, че си много смел, решителен, като видят един герой пред себе си, те казват: „Ние ще му помогнем, ще го кредитираме.“ Щом някой е страхлив, те не искат и да знаят за него. В Америка един бедняк, но герой човек, се качва на едно здание от тридесет и пет етажа да тури на върха му едно знаме, събират се наоколо хора да го гледат. Качва се той по една скеля, туря знамето и като слиза, един американец му дава двадесет хиляди долара възнаграждение. Но на кого се дава такова възнаграждение? – На смелия. Същият закон е и в Духовния свят: когато вие сте смели и решителни при някоя мъчнотия, непременно ще се яви някой, който ще ви услужи. Но плашите ли се, ще кажат: „Оставете този страхливец да си върви, той не заслужава никаква помощ!“ Такъв е великият окултен закон. Ще кажете: „Ние не можем да бъдем смели.“ Там е лъжата – всички сте смели. Смелостта на човека не седи в свиването на устата. Не, смелият човек е тих и спокоен, както хубавото време може да бъде тихо и спокойно. Даже и най-нежните, най-тихите и спокойни хора могат да бъдат и най-смели. И едно дете може да бъде смело и силно – то може тихо и спокойно да посрещне мъчнотиите;

и много пъти то стои по-горе от един голям герой.

Тихи и спокойни трябва да бъдете и вие, като същевременно впрегнете ума си на работа. Няма мъчнотия, по-силна от моята воля. Може да попитате няма ли изключение. – Няма. Аз ви казах: човешката душа е плод на Божията Любов – туй, което е родено от Любовта, е над всичко отгоре. Този човек, който не схваща това, заслужава да бъде роб, а който разбира това, той е свободен. Следователно Свободата седи в това, да си кажете, че вашата воля стои по-горе от всички мъчнотии в света. Аз няма да ви освободя от мъчнотиите, Природата също тъй няма да ви освободи от мъчнотии, от страдания, защото те са нарочно създадени да усилят вашата воля. Щом произнасяте формулата, която ви казах в началото, Природата казва: „Върви напред, аз ще те подкрепям!“ И тя застава като тил зад вас, пази ви.

Сега да не мислите, че това е само насърчение. Не, това са закони, които употребяват всички окултни ученици. И вие трябва да ги употребите, когато дойдете до изпитанията. Мнозина от вас ще дойдат до изпитанията. Вие ще кажете: „Изпитанията ще ни дойдат, понеже влязохме в този път.“ Не мислете така, и без да сте влезли в този път, те пак ще дойдат. Питам: как ще обясните страданията на онзи заек в гората, когато някой вдигне пушката отгоре му? Защо му е дошло това страдание, защото е влязъл в Окултната школа ли? Ами онзи вол, когото колят, защо страда, защото е в Школата ли? Ами защо колят онази кокошка, защото е ученичка в Окултната школа ли? Смешни са някои, като казват, че страданията им идват, защото са влезли в този път. Не, тия страдания дойдоха, защото не бяхте в пътя, те са резултат на това, че не сте били в истинския път. И ако в бъдеще вървите правилно, всички тия анормалности ще изчезнат. Болестите, препятствията, сиромашията и т. н. са резултат на миналото.

Някой казва: „Аз ще напусна Школата.“ Казвам: тогава ще отидете в курника. – „Нищо, там ни беше много добре.“ То е друга измама – добре е само на онзи човек, който познава законите на Природата. И желанието на Божествения

свят е да ви осветли в пътя – да бъдете смели и решителни и да знаете, че има един обект в света, който никога не се мени. Единственото реално нещо в света, което съществува, е Любовта. Тя е един обект, който никога не се изменя. Независимо от това дали вие виждате този обект, или не, той съществува всякога един и същ. Като вярвате в този обект, вие ще опитате неговата мощна сила. Вложете вяра в този обект, за да видите силата му.

За новото мото, което ви дадох тази вечер, няма да разправяте навън, но ще го пазите в себе си като свещено правило. Ще си кажете: „Бог на Любовта не е Бог на мъртвите, но Бог на живите.“ По-нататък: „Аз съм жив и този Бог е в мен, а щом е мой Бог, с него мога да направя всичко.“ Кажете така и всичко друго оставете настрана! – „Ама дали ще ме послуша?“ Щом допуснете в себе си всички отрицателни мисли и настроения, въпросът е свършен. Никаква друга философия! Философстваш ли, ти не можеш да изпълниш Волята Божия. Смел ли си, без да философстваш, без никакво съмнение, ти вървиш напред, победата всякога ще бъде твоя. Аз не казвам, че няма да дойдат страданията. Някой път лицето ви ще се проточи, сълзи ще потекат. Ние не искаме човек да изсъхне съвсем. Че аз на сълзите именно се радвам – като плаче някой, аз се радвам тъй, както се радвам на един извор, от който постоянно блика, извира чиста кристална вода. Някой казва: „Не съжаляваш ли тази сестра, като плаче?“ Казвам: тя е отлична сестричка, аз се радвам, че тя плаче. Аз съжалявам онази сестра, която не може да плаче. Казва ми някой: „Тя страда много!“ – Още повече се радвам, тази сестра е много положителна – това са ония творчески сили в нея, които градят, тя има голям капитал. Ние облажаваме онези, които плачат; ние облажаваме онези, които страдат – тъй седи законът. И да ви се проточи лицето, това е приятното. Проточеното лице на някой човек често пъти е по-приятно от веселото, понеже имаш пред себе си един човек, който ти се изявява какъв е. Някой казва: „Аз съм много лош човек.“ Казвам: радвам се, че се изповядваш. Ти сега признаваш, че в касата си нямаш нищо, а по-рано казваше, че имаш. Касата може да се напълни, може и да

се изпразни. Всички хора, всички същества в света имат страдания, няма живо същество, което да не е подложено на известни страдания. И специални страдания има сега в света. Бялата раса е подложена на един специален вътрешен изпит и понеже вие влизате като членове на тази раса, и вие имате това страдание, но то няма да трае дълго време.

И тъй, ще бъдете герои да минете направо през огъня! Не казвам, че трябва да се страхувате, но трябва да знаете, че през огън ще минете. Нали сте чели „Великите посветени“ и знаете какви са изпитанията на онзи ученик в пирамидата? – Първо е минал през огъня, после – през пропастта, след това – през водата, и най-после е преминал през онази стаичка, в която имало чаша с нектар. Значи той е минал четири изпита. И за вас ще дойдат изпитите. Вие започвате вече – вътре в пирамидата сте. Първо започвате с огъня, а зад вас вратата е затворена. Пред вас има една огнена пещ. Ще минете през огъня и ще кажете: „Що ми трябваше да влизам в тази дупка?“ Казвам: беше вече, влязохте, вратата е затворена, сега напред – нищо повече! Смелост, напред! – И ще излезете на другата страна здрави и читави. Като излезете, ще се зарадвате и ще кажете: „Придобих отлично познание благодарение на това, че минах по този отличен път.“ Значи няма какво да се страхувате, напред!

Следния път ще пишете върху темата: „Възможностите на човешката душа.“ Всеки ще пише тъй, както разбира. Темата е малко замъглена, но ще мислите върху нея. Сега, ако държите правилото да кажете в себе си, че вашата воля седи над всички мъчнотии, вие ще имате в себе си хармония. И когато прилагате това правило, ще произнасяте новата формула. След това ще си кажете: „Нашата воля е по-силна от всяка мъчнотия!“

Тайна молитва

Бог на Любовта не е Бог на мъртвите, а Бог на живите.

ДОБРИТЕ НАВИЦИ. РАЗУМНОТО СЪРЦЕ

Двадесет и четвърта лекция от Учителя
30 март 1924 г., София

ДОБРИТЕ НАВИЦИ. РАЗУМНОТО СЪРЦЕ

Бог на Любовта не е Бог на мъртвите, а Бог на живите.

Размишление

Прочетоха се пет от темите „Възможностите на душата“.

Аз ще ви задам следния въпрос: при сегашните условия, при които живеете, кое е най-важното нещо за вас? Не какво мислите, но кое е най-важното, най-същественото? Вие може да разисквате помежду си по този въпрос. Аз ще ви хвърля малко светлина. Досега аз съм се занимавал с вашия ум и виждам резултат в умственото ви развитие. Отсега нататък искам да се занимавам с Разумното ви сърце – не със сърцето изобщо, а с Разумното сърце на човека. Туй Разумно сърце е душата на всички човешки прояви. Всяко желание, зародено в душата на човека, придобива ценност.

При сегашните условия например всички вие проявявате голяма индивидуалност и самостоятелност, която се изразява в концентриране на вниманието ви към вашето лично Аз. И ако външната среда, т. е. онези хора, които ви заобикалят, не са в хармония с вас, вие се дразните. Всеки от вас е готов да се докачи, да се обиди за най-малкото нещо. И всеки от вас минава за една норма, т. е. като че ли целият свят трябва да се управлява, според както той мисли. Тъй са вложени нещата във вашия малък свят. Но тъй мислят и всички останали хора. Обаче това положение всякога довежда хората до конфликт и дълго време те трябва да се търкат, докато се изгладят тия грапавини между тях. Двама души, като се бият, после стават добри приятели. У човека има друга една страна, аз я наричам проява на Разумното

сърце: човек схваща, че и другите същества около него имат същите права, каквито и той. Ако ти извоюваш тяхното право, и твоето право ще е извоювано. Допуснете например, че имате пред себе си едно пиано; туй пиано има стойност дотогава, докато всички клавиши се намират в известно математическо съотношение, така че тоновете да си помагат един на друг. Ако един тон каже: „Аз взех известно решение, днес ще звуча един-два тона по-ниско“, какво ще стане с него? Утре и друг тон ще каже: „И аз имам особено мнение, днес ще звуча един-два тона по-високо.“ Това пиано ще има ли вече ценност? – Няма да има. Тогава трябва да викаме акордьор да нагласи тоя и оня клавиш, докато най-после каже, че пианото е хубаво направено. Ако ли не, ще трябва да го заменим с друго пиано.

Това именно върши при сегашните условия човешкият ум. Той е търговец, но търговията не урежда живота. Мислите ли, че ако хората имат за вас добро мнение, ще ви направят по-добри? Вие ще кажете: „Ние ще влезем в противоречие с ония твърдения, че трябва да мислим добро за хората.“ Добре, но ако вие концентрирате мисълта си към един вълк и мислите, че той е добър, че няма да дави овцете, ще изправи ли той своето поведение? – Не, той е вълк и вълк ще си остане, той е изработил вълчата природа в себе си и не може да се откаже от нея. Временно, от страх той може да покаже, че се е морализирал, но страхът не е морал. Моралността представлява обработка на Разумното сърце.

Следователно, за да има човек морал в себе си, това е плод на неговото Разумно сърце, което е придобило известна опитност, извадило е известни максими за себе си, приложило ги е и ние ги наричаме естествени навици на човека. Например някой човек казва: „Аз не вярвам в никакво добро, в никакъв Господ“, обаче от миналото си той носи в себе си един добър навик и всякога постъпва добре. Казва за някого: „Този човек е лош, ще му смажа главата“, но вижда по едно време, че същият човек се дави, хвърля се веднага във водата и го спасява. Защо? – И той не знае. Той има добри навици, придобити от неговото Разумно сърце.

Казвам: този човек има една неправилна философия, едно неправилно схващане на нещата, а постъпва правилно, без да разсъждава. На другата страна някой ви говори за Бога, че хората трябва да се жертват, и т. н.; казвате: „Отличен човек е този!“ Обаче в същия момент няколко апаши ви нападат, той си грабва шапката и пръв офейква – никакъв го няма. Питам има ли у този човек морал. – Няма. Той ви оставя сам и избягва. Или пък, ако види, че някой човек се дави, той ще отиде да търси въже или друг човек, който знае да плува, за да го спаси. Но докато намери такъв човек, докато търси въже, онзи ще се удави. В този човек няма разумен навик – той има права мисъл, но няма прави действия.

Ето защо вие трябва да бъдете внимателни, за да видите какви навици са вложени във вашето сърце. Направете един преглед, за да видите има ли у вас разумни навици. Например тук вие сте ученици, нали? Да допуснем, че някоя сестра отива при един брат и му каже нещо, но той махне с ръка и си отминава; какво означава това? – Това е лош навик. Защо досега той е идеализирал сестрата, а като дойде тя при него, той махва с ръка? – Това е един неразумен навик. Тази сестра, като дойде при тебе, ти трябва да я посрещнеш внимателно, да я изслушаш благородно. Ако има някаква погрешка, ще ѝ кажеш право, без грубост: „Аз мисля, че на еди кое си място ти имаш една малка погрешка. Аз тъй мисля: според мен, ти имаш една малка погрешка, тази погрешка не ще бъде полезна в практическия ти живот.“ Това е разумното проявление на вашето сърце. Каква полза, ако вие, като се събирате в един клас, не можете да предизвикате помежду си тия благородни черти? От вас не се изисква да правите невъзможни неща – вие трябва да предизвикате във вас всички ония благородни навици и да им дадете място, възможност, както земеделецът, да растат и да се развиват правилно. Ще дойдат и противодействията, от които може да изгубите присъствието на духа си, но веднага ще се коригирате – там е силата на човека. Ти може да кажеш: „Аз не мога да се повдигна.“ Не, можеш да се повдигнеш.

Та всички трябва да се стремите да предизвикате проявление на разумното във вас. Благородните обноски – това е най-хубавото и най-красивото, което вие можете да създадете в училището. То ще ви даде подтик за разумно развиване, защото неразумните прояви на човека спъват неговия ум. Човек може да е много талантлив в началото, но в края на краищата неразумните прояви ще го спънат. Те са като малки червейчета, които влизат в корените, прегризват ги и цялото дърво изсъхва. Следователно вие трябва да контролирате всеки лош навик в себе си – не всички навици изведнъж, но един по един. Хвани един от тия навици с щипците си – ще го спиртосаш ли, в някое шишенце ли ще го туриш, но наблюдавай го и виж при какви случаи се проявява. Изучавайте вашите лоши и добри навици и вижте при какви условия се проявяват разумните навици.

Разбира се, ако вие бяхте в отношенията си задушевни, съвършено организирани, или ако представлявахте едно пиано, съвършено нагласено, авторът на Божествения свят би свирил много хубаво на него. Но сега вас ви нагласяват, турят ви като жици на това пиано и всеки образува един особен тон. Акордьорът ще дойде и ще ви нагласи. Ако ти се подчиниш на Божествения закон, ще станеш един Божествен тон и всички останали клавиши ще работят за твоето повдигане. Туй наричам Разумност на сърцето. Когато някой от вас падне духом, не отивайте да го утешавате палиативно, но влезте дълбоко в душата му и узнайте неговите страдания. Ако вие можете да влезете в положението на някого, без да му говорите, и можете да му помогнете и да облекчите неговите страдания, добре. Някой път вие може да му говорите много красиви думи и да го оскърбите повече. Има хора, на които колкото повече говориш, по-лоши стават, а понякога, когато ние мълчим, те повече се утешават.

Сега от вас се изискват добри навици. Без тях никакъв морал не може да се подкрепя. Човек трябва да бъде смел, да владее страха, да не трепва, да бъде безстрашен човек. Представете си, че пътувате в гората и между камъните

някъде виждате една малка змия и хуквате да бягате. Тя не иде към вас, но вие бягате. Щом бягате вие, и тя почва да бяга към вас. Не, човек не трябва да се стряска от нищо. Ще се спрете, ще вземете една разумна позиция и ще повикате вашето Разумно сърце. То казва, че в света има разумност и всички добри прояви са разумни, а всички лоши прояви на човека са извън природните закони. Всички разумни прояви са съобразно природните закони. За тях има една руска поговорка, която казва: „И в безпорядке есть порядок." Но тази поговорка не е още заради вас. Ако поставите вашия живот въз основа на тази поговорка – и в безпорядъка да виждате порядък, това е една велика философия. Най-първо вие ще изучавате философията за порядъка в Природата, а след като свършите този курс, тогава ще изучавате философията, че и в безпорядъка има порядък. Тази втора философия е за великите, за гениалните хора. В тази фаза на Живота, в която се намирате, ще изучавате разумните прояви на човешкото сърце в неговия ежедневен живот. Слуга сте някъде или студент, или заемате друга някоя длъжност – във всеки даден случай постъпвайте според Разумното си сърце. Като видите, че някой се дави, сърцето ви трябва да трепне – не да го съжалявате, но да потърсите начин как да му помогнете, как да извадите този човек из водата. Но така трябва да помагате, че да не се удавите и вие. Човек, който се подчинява на разумните прояви на сърцето, никога не прави погрешки. Това е закон. Всяка разумна проява е един Божествен момент в човека. В това правило може да има изключения на сто милиона едно. Досега аз още не съм намерил изключение; възможно е да има, допущам и това, но аз зная едно: в проявите на Божественото, на Разумното сърце, няма изключения. Ако искаш да помогнеш на човек, който се дави, ти ще го избавиш.

Ще ви приведа една случка от живота, за да видите, че разумното работи в света по какъвто и да е начин. Ставам рано една сутрин и отивам на морския бряг до варненските лозя. Морето беше доста развълнувано и аз го наблюдавах. Гледам, един човек съблича дрехите си и се хвърля в морето;

аз мисля, че знае да плува. По едно време чувам, че той вика, иска помощ. Аз се съсредоточих, свързах се с него, влязох в съзнанието му и казах: „В твоето Разумно сърце ти знаеш да плуваш!“ И той придоби присъствие на духа, окуражи се, страхът изчезна от него и след малко той излезе над водата, започна да плува – излезе на брега. Казах му тогава: „Иди си със здраве и още един път не влизай в морето, когато е бурно.“ Ако аз се бях затичал да търся въже, той щеше да се удави. Мъчнотията е там как да се свържете с този закон. Ако помагате някому с безпокойствие и съмнение, вие сами ще се забатачите. Когато искате, всякога можете да помагате – да помагате, това е навик. Помагате ли, ще запазите присъствието на духа си. Не само аз мога да помагам, и вие можете да помагате. Когато помагам, аз не работя със своя ум, не философствам. Силата на човека седи в друго нещо – в даден случай човек трябва да излезе вън от себе си, нищо повече! Разумното сърце има сили да направи нещата по-леки, да разшири техния обем.

И тъй, вие трябва да работите за създаване на добри навици във вас. Не казвам, че трябва да учите някой нов морал, но приложете този, който имате – този морал е заложен у вас. Сега вие се спъвате, защото искате да вложите в себе си нови навици. Вие имате много добри навици, само трябва да ги извикате да се проявят. Например всички имате навик да проявявате силна воля. Как мислите, в какво седи силната воля? Като кажем „човек със силна воля“, светът разбира неотстъпчив човек, който каквото пожелае, прави го. Да, така е, който има физически сили, може да направи всичко физическо; който има силен ум, може да направи, каквото иска, в Умствения свят, но всичко това още не е силна воля. Под силна воля според Божествения закон се разбира човек да може да запази всички придобити резултати от добри деяния не само за кратко време, но завинаги, и да станат плът от неговата плът и кръв от неговата кръв. Всяка разумна постъпка у човека влиза като една малка тухла в неговото здание. Значи и всяка разумна постъпка влиза като градиво в общия човешки живот.

Мнозина от вас сте неразположени духом, нервни, само поради това, че не предизвиквате у вас проявите на Разумното сърце. Когато заговори то, вие си казвате: „Ти не слушай сърцето си, а слушай ума си!“ Не, най-първо човек трябва да слуша Разумното си сърце, а след това своя ум. Например искате да знаете дали идущия понеделник времето ще бъде хубаво, или не; почвате да разсъждавате с ума си и след като разсъждавате дълго време, определяте какво ще бъде времето; записвате си това и като дойде понеделник, проверявате. Дохожда понеделник и времето не излиза, според както сте определили – вали дъжд. Или вие казвате: „В понеделник Слънцето ще грее“, но няма слънце. Тогава софистът ще дойде у вас и ще кажете: „Да, но еди-къде си грее слънце.“ Разбира се, че Слънцето грее някъде, но това не е философия. Аз ви питам тук, в София, времето хубаво ли ще бъде от сутринта до вечерта; вие казвате, че ще бъде хубаво, но като дойде денят, не излиза хубаво. Ако попитате вашето Разумно сърце дали времето в понеделник ще бъде хубаво и не мислите повече върху този въпрос, като се оставите в положението на онзи философ, който уповава само на очите си, вие ще си отговорите точно. Оставете светлината свободно да пада върху очите ви и тогава ще дойде нейното психическо отражение. Ако в понеделник времето бъде отлично, вие щом се оставите в това пасивно положение на мисълта, ще усетите под лъжичката си едно приятно разположение, без никакво раздвояване – туй показва, че времето ще бъде хубаво. Обаче ако усетите на това място едно малко стягане, времето ще бъде лошо – нищо повече. Може да направите този опит веднъж, два, три и повече пъти. Може да направите и ред други опити. Срещнете един човек; запитайте се: „Мога ли да живея добре с този човек?“ Като запитате тъй Разумното си сърце и нещо ви стяга, сърцето ви подсказва, че този човек няма добри навици и не ще можете да живеете с него. Този човек не е лош, но не е предизвикал своите добри навици. На друго място пък сърцето ще ти каже: „Ти можеш да живееш с този човек“, и ти чувстваш едно приятно разположение. Каквото ти каже Разумното сърце, неговата дума е вярна.

Сега вие, като изследвате тия работи, почвате да се плашите де ще му излезе краят. Този страх в дадения случай показва, че този индивид не е предизвикал своите добри навици. Следователно ние трябва да бъдем като онзи разумен човек, на когото като дават въже, той пита: „Това въже здраво ли е?“ Ето де ще употребите своя ум. Казват му: „Здраво е това въже, отлично е.“ Аз имам ум, казвам: „Добре, сам ще опитам въжето“, турям въжето на един колец и казвам на един приятел: „Хайде и двамата ще теглим въжето – да видим ще се скъса ли, или не.“ Теглим – не се къса. Повикваме трети, четвърти и т. н. Защо? – Искам да спусна някого долу в кладенеца, та въжето трябва да бъде здраво. Теглим четирима, петима, шестима и повече души, но въжето не се къса – значи това въже е здраво. С него мога да спусна когото и да е в кладенеца и то няма да се скъса, но ако аз сам потегля въжето и се скъса, никого не пущам в кладенеца с него – това са сегашните опити. В това отношение за нещата, които можем да опитаме, ще употребим човешкия ум, но за неща, които не можем да проверим по този начин, ние ще употребим нашето Разумно сърце. И каквито сведения ни даде Разумното сърце в дадения случай, тъй трябва да постъпим, без никакво изключение. Каже ли ти например Разумното сърце: „Въздържай се“, ще се въздържаш. Направи това – направи го, без да мислиш повече, последствията ще бъдат всякога добри! Поколебаеш ли се, каже ли ти Разумното сърце нещо и ти не го извършиш, ще почувстваш, че си направил погрешка.

Та гледайте да предизвикате добрите навици в себе си – по това ще се отличавате и пред външния, и пред вътрешния свят. Само чрез добрите навици на сърцето вие ще имате един сносен живот, защото условията, при които живеете сега, са доста груби. Дори и у животни, които се подчиняват на този вътрешен закон, на своето Разумно сърце, някой път работите им се оправят много по-добре, отколкото човешките. Сега аз ви казвам, че без тази подготовка на вашите добри навици, знанието, което придобивате, не ще можете да го използвате разумно. Вие ще мязате на един богат син, у когото моралният

устой е слаб и затова наследството, което ще вземе от баща си, ще го употреби за зло – както за самия себе си, тъй и за околните.

У всички ви трябва да се прояви разумното. Във всички вас има много добри навици, но ще трябва само да ги предизвикате. Давид казва: „Размислих в сърцето си." Затуй при сегашните условия на Живота разумните сили на Природата лекуват хората чрез страданията. Те изолират човека, за да проникне дълбоко в сърцето си и да се обърне към Доброто, което от хиляди години е заложено в него, за да започне да прилага тия добри навици за своето развитие. Само така вие ще можете да станете самостоятелни, вътрешно свободни, да не губите присъствие на духа. Отвън бурите може да ви засягат, да ви люлеят като параход ту на една, ту на друга страна, но тия вълни никога няма да влязат вътре и да ви засегнат – вашият кораб ще мине от единия бряг на другия безопасно. Но ако вие не уповавате на добрите навици във вас, много пречки и спънки ще ви постигнат.

Сега аз ви говоря това, защото виждам ученици в света, които, без да са следвали някоя окултна школа, употребяват своите добри навици, а учениците от Окултната школа често не употребяват своите добри навици. Те мислят, че като са в Окултната школа, някоя друга сила ще ги упъти към тия добри навици. Не, те са заложени в тях и учениците сами трябва да ги разработват. Всеки сам трябва да разработва своето вътрешно богатство. Що се отнася до погрешките, които правите, до вашия темперамент, до лошото ви разположение, до лошите ви мисли, тия неща ги минават всички хора – няма човек в света, който да не ги е минал. Като четете псалмите на Давид, ще видите как един пророк се оплаква, че станал посмешище на всички, как бил атакуван от лошите духове – отвън и отвътре. Но в него имало едно: той винаги уповавал на своите добри навици и във всички свои борби е преминал благополучно от единия бряг на другия.

Затова, когато дойдат изпитанията в живота ви, няма да губите присъствието на духа, а ще бъдете разположени. Ако

във време на мъчнотии не можете да приложете един добър навик, кога ще го употребите? Ако не ми помогнете, когато имам нужда, когато забогатея ли ще ми помогнете? Тогава нямам нужда от вас. Мислите ли, че тогава ще свържете приятелство с мене? – Не, приятелство, свързано във време на богатство, трае ден и половина, а приятелство, свързано при най-мъчни условия, трае завинаги. Ако вие избавите един човек, който се дави, той ще ви бъде признателен през целия си живот; ако вие избавите някого, който е бил на брега, но е замислял да прекрати своя живот, той също ще ви бъде благодарен. Там седят добрите навици, там ще се покаже и вашето богатство. Вие можете да философствате, колкото искате, това няма да ви ползва. Трябва да търсите нуждаещите се и да им помагате навреме.

В това отношение може да бъдете добри работници, смели и решителни, защото знанието, което имате сега тук, е достатъчно пред съвременното знание в света. Външният свят при вашето знание е в положение на невежи хора, но в друго отношение те имат голяма смелост. Външните хора са по-смели, по-решителни, а учениците на Окултната школа казват понякога: „Ние ще отстъпим!“ Ако отстъпите по своите добри навици, по дух, разбирам, но ако отстъпите поради материални подбуждения, вие ще останете последен човек в света. Казвате: „За да не се карам с този човек, ще отстъпя.“ На такъв човек, който отстъпва от принципите си, кажи: „Приятелю, твоята постъпка в дадения случай не е права. Аз те моля като приятел, недей отстъпва!“ Пък ако желанието, което той има, е право и благородно, и десет души да му са в опозиция, кажете: „Не, аз съм с него, на неговата страна съм, ще го поддържам.“ Подкрепете го в доброто – това е добрият навик. Това подразбирали в средните векове да бъдеш рицар, кавалер. Да бъдеш рицар, значи да имаш морална доблест, да постъпваш в даден случай според добрите си навици, за доброто на окръжаващите. По такъв начин ще се повдигнете в собствените си очи.

Сега мнозина от вас не вярват на себе си. Щом ви турят на изпит, вие почвате да се колебаете. И някои ме питат

дали ще успеят, или не. Казвам: ще ви турим на въжето, ще теглим и ще ви опитаме. Ако десет души те теглят и ти устоиш, въжето ти не се къса, ще устоиш и на изпитанията, но ако само аз те потегля и въжето ти се скъса, казвам: не можеш да устоиш. Въпросът обаче с вас не седи така – ако искате, може да устоите.

Преди време във вестниците се изнесе, че съм казал, че всяка истина е наполовина истина и всяка лъжа е наполовина лъжа. Какво се разбира под тая дума? – Законът е следният: в даден момент аз имам възможност да кажа и Истината, и лъжата – колкото имам възможност да кажа Истината, толкова имам възможност да кажа и лъжата. Аз съм господар на положението, от мен зависи какво да кажа. Това не значи, че след като съм казал Истината, тя не е вярна. Човек може да каже една лъжа и да я обвие в една истина, а може да каже една истина и да я обвие в една лъжа – тогава тази лъжа е практична. Често лекарите обвиват горчиви хапове в сладка обвивка и болният, като хапне, казва: „Сладичко е“, но после му става горчиво. Този хап отвън е сладък, а отвътре – горчив. Законът е такъв: в даден случай човек има толкова условия да каже Истината, колкото и да я откаже; в даден случай човек може да направи и добро, и зло – това са възможности. Следователно в това, да се избере възможността на Доброто и възможността на Истината, седи силата на човека. Значи Бог ти е дал един закон, според който да постъпваш – едновременно ти разполагаш и с Истината, и с лъжата. Ако подчиниш лъжата на Истината, ти си мощен човек; ако подчиниш злото на Доброто, ти си мощен човек; ако подчиниш неправдата на Правдата, ти си мощен човек; ако подчиниш глупостта на Мъдростта, ти си мощен човек; ако подчиниш омразата на Любовта, ти си мощен човек. И обратно – всеки може да стане играчка на съдбата: щом подчиниш Истината на лъжата, Правдата на неправдата, Доброто на злото, ти ще станеш един изсъхнал лист. И този лист ще се мести от място на място. Ти не можеш да кажеш, че твоята съдба е била такава. В дадения случай Бог те е поставил на изпит, казва: „От теб зависи, Аз

ще те изпитам.“ Ти имаш толкова възможности за Доброто, колкото и за злото – ти си господар, ти можеш да постъпиш, както искаш.

И тъй, извикайте своите разумни навици и приложете този велик закон за духовните работи без никакво разсъждение – само така ще имате отлични резултати. Бъдете уверени, че щом почнете да се колебаете и разсъждавате, вашият ум вече е взел участие. Щом колебанието престане, твоето Разумно сърце действа, казва ти: „Напред!“ – Ама и отзад, и отпред имало неприятели! – Нищо от това, твоето Разумно сърце ти казва: „Напред!“ – „Ама може да ме убият!“ – Напред! Само умът философства. А ти като вървиш напред, ония, които те преследват, ще бягат от тебе, ще кажат: „Този човек е много смел, ние се боим от него.“ Даже и в гората да си и да видиш някоя мечка, ако се отправиш към нея смело и без страх, тя бяга. Ако се уплашиш, мечката ще мине покрай тебе, ще те оплюе и ще каже: „Ти не си Божествен човек, а си една страхлива крава.“ Защо не прояви своите добри навици? Когато ти кажеш една лъжа, хората ще те оплюят както мечката, защото не си употребил своя добър навик. За всичко, което ви се изпречи на пътя, ще се попитате вътре в себе си как да постъпите и след това ще бъдете смели. Напред, и ще минете без опасност! За последствията не мислете. Постъпвате ли съобразно тоя закон, цялата Разумна Природа е с вас, всички Разумни същества са с вас – те ще оправят вашия път. Проявите ли добрите навици, вашият път е отворен; поколебаете ли се малко, тогава ще дойдат обратните сили в Природата, а вие знаете вече какви са последствията от тия сили.

И тъй, сега ще извикате в себе си своите добри навици. Аз искам в бъдеще да видя благородство във вашето поведение, във вашата обхода. Благородство се изисква от всички ви: в лицето ви, в поведението ви, в обноските ви – навсякъде и във всичко да се чете благородство. Който ви види, да каже: „Това са хора, които служат на един висок идеал, това са хора с идеи!“ Всички можете да бъдете такива. Ясен ли съм? *(-Да.)* Има ли нещо неразбрано? Все ще има нещо неразбрано,

но трябва да знаете, че вие имате основните елементи на Живота. Те са необходими. Който става музикант, трябва да има някои основни елементи; който става лекар, писател или какъв и да е, все трябва да има основни елементи в живота си. Аз не ви говоря за някои специални елементи, но ви говоря за общи основни елементи на Живота, които са необходими както за хората, тъй и за животните. Всички имате добри навици, вложени от миналото, всички хора имат възможност да се повдигнат, ако във всеки даден случай бъдат готови да проявят своите добри навици.

Сега ще правите разлика: в постъпките на Разумното сърце няма страх; когато разсъждава умът, там вече има страх. В Разумното сърце гняв няма, но в ума има гняв. В Разумното сърце, в добрите навици завист няма, в ума има завист. Всички отрицателни черти се дължат на участието на вашия ум, а когато се движим по добрите навици, всичко е разумно, всичко е в хармония. Та ще знаете, че вие сте под влиянието или на вашия ум, или на вашето разумно, благородно сърце. Аз не говоря за ония чувства, които уподобявам на каша – не, те принадлежат към съвсем друга област. Разумното сърце, това са ония вътрешни неща в човека, които са придобити от миналото. Всички качества, които човек притежава, не са всякога добри. Само разумните навици дават стойност на човека. И пак ви казвам: искам от вас да видя поне за няколко месеца, че вашето поведение, вашите обноски, обходата ви, всичко това се е изменило в добро. Нали ви казах, че Царството Божие е за малките деца? Искам и вие, младите, да бъдете хора на добрите навици. Аз желая да видя, че вие сте от тия хора – деца на Царството Божие. Ще живеете в този свят и ще бъдете деца на Царството Божие; ще живеете разумно, ще действате според вашето Разумно сърце и ще работите според добрите си навици във всяко направление. Ще бъдете смели и решителни – каквато работа започнете, да се не колебаете. Да не ме разбирате криво: ще срещнете мъчнотии, но всички тия мъчнотии в края на краищата ще се стопят пред вас и пътят ви ще се отвори.

Сега аз ви давам основа, върху която вие може да градите, да поставите вашия пръв стълб, вашата първа греда. Тази първа греда е у вас – не мислете за нея, тя е сигурна. Щом този стълб е здрав, щом имате тази основа, оттам започва всичко. Уповавайте напълно на вашето Разумно сърце. Без никакъв страх, без никакво колебание! Колебаете ли се, ще знаете, че вашият ум взема участие. Ще се стремите да разбирате Разумното си сърце и според него да постъпвате. В каквото направление и да действате, ако правите това, което Разумното ви сърце диктува, работите ви ще се уредят тъй добре, че вие сами ще сте доволни. Най-малката работа, извършена с Разумното сърце, е отлична и в добрия резултат на тази работа няма никакво изключение. Разумното сърце разполага със знания и сили не само за нещо специално, но за работи, които се отнасят във всички направления. Затова Разумното ви сърце ще остане като основа в живота ви, а от тази основа вашият ум ще се развива в ново направление. Това ще бъде вашата придобивка, вашият капитал в бъдеще.

Тайна молитва

Бог на Любовта не е Бог на мъртвите, а Бог на живите.

ДОБРАТА СТРАНА НА СТРАДАНИЯТА.
ЧИСТОТАТА

Двадесет и пета лекция от Учителя
6 април 1924 г., София

ДОБРАТА СТРАНА НА СТРАДАНИЯТА. ЧИСТОТАТА

Бог на Любовта не е Бог на мъртвите, а Бог на живите.

Тайна молитва

Прочете се резюме от темите: „Възможностите на човешката душа“.

За следния път ще пишете върху тема №22: „Целите на съвременната наука“.

След това ще пишете върху тема №23: „Приспособление на човешката душа“.

Природата има свои методи за нареждане на нещата. Например по-твърдите вещества падат долу, по-леките остават отгоре и по този начин се нареждат. Когато говорим за приспособление, разбираме този естествен метод за нареждане. За да се хармонизирате, вие трябва да намерите нивото на окръжаващата ви среда и да знаете какво положение да вземете по отношение на нея. Ако искате да бъдете на повърхността, трябва да бъдете едно от леките масла. Тогава, дето и да ви турят, нищо не ще може да ви задържи долу, вие всякога ще изплувате на повърхността. И когато ние говорим за духовния живот, всякога разбираме именно това състояние на душата, в което тя може да изплува на повърхността на Живота. Тъй че вие ще разсъждавате философски. Какво разбирате под думата *приспособление*? Може да философствате, колкото искате, но маслото винаги ще изплува на повърхността. Същото нещо е и в духовния живот: когато човек се повдига в една по-висша среда, когато човешките мисли и желания напреднат, то и душата на човека функционира правилно. Всеки от вас трябва да прави такива опити, да следи своите състояния. По този начин вие може да измените едно ваше настроение.

Защо иде лошото настроение? – Три състояния влияят върху човека: първото състояние се предизвиква от тялото, т. е. в кръга на тялото вие имате едно неприязнено чувство – изпитвате някакво страдание или скръб. Вие страдате и не може да си дадете сметка защо страдате. Вие сте в положението на една мишка, която се намира в капан – тя се чувства стеснена, ходи, обикаля, прегризва железните пръчки на капана, но не може да излезе. У нея се забелязва известен страх, че не може да се освободи – това е страдание на тялото. Всички вие имате такива страдания на тялото и ги считате за много важни, но трябва да знаете какви са качествата на тия страдания. Защо идват страданията и радостите – и затова трябва да си дадете отчет. По този начин вие ще дойдете до областта на Разумното сърце, което започва с тези размишления. И най-после след тези размишления вие ще дойдете до положение да схващате смисъла на страданията и да ги разграничавате. Това аз наричам положение на Духа – когато вие разбирате вашите страдания и сте техни господари, може да ги изменяте. Например има атлети, на които, ако турите на ръката желязна халка, достатъчно е само да свият пръстите си и халката се счупва. Лесно се освобождават те от такъв род страдания.

Първото нещо за вас: вие трябва да се справяте със страданията на тялото. Например, както сте сега в зданието, ако дойде някой и каже изведнъж: „Пожар“, какво ще направите? Вие няма и да помислите – ще хукнете да бягате. Защо трябва да бягате? Спрете се, помислете малко, има ли повод за бягане? – Ама еди-кой си казал. Та що от това? Този повод не иде от теб – някой ти пошепнал нещо, и ти веднага изскачаш навън, но виждаш, че няма никакъв пожар. Всяко действие или всяка мисъл, или всяко желание в нас трябва да произлиза от дълбочината на нашия Дух, отвътре. Ако нещо отвътре ми каже, че има пожар, аз ще го послушам, но ако някой отвън ми пошепне, че има пожар, аз няма да го послушам, докато не проверя – това е нашепване от обикновения ум.

Та всички вие виждате какво несъгласие съществува помежду ви. Аз наблюдавам вашите тела, виждам, че те не

си хармонират. Това не е по ваша вина, но някои от вас са по-интензивни, а някои – по-малко. Тия от вас, които са изучавали електричеството, знаят, че ако се пусне силен електрически ток през слаба жица, тя ще изгори. Значи жицата трябва да съответства на напрежението на електрическия ток, иначе той произвежда разрушение. Затова и вие трябва да постъпвате много внимателно както към себе си, така и към другите. Например някой път искате да ви се каже някоя истина; може да ви се каже тази истина, но ако се пусне един такъв силен ток (защото истините са свързани с голямо напрежение), тогава мислите ви ще се превърнат на сили, които ще минат през вашата нервна система, вие не ще можете да издържите и те ще произведат съответен ефект.

Аз съм ви привеждал няколко пъти примера за онзи евангелски проповедник, който се молил на Бога да му се отдаде случай да изпита какво нещо е посещението на Духа. Той сам разправяше тази своя опитност: цели десет години се молил за това нещо и най-после една вечер имал такова посещение. Но когато Духът дошъл, той легнал по корем и викал: „Стига, Господи, ще се стопя!“ Какво разбрал той от тази своя опитност? Ето защо в окултната наука казват: „Трябва да изучавате силите на Природата и да не си играете с тях.“ Те не са играчка, това са динамически сили, с които човек трябва да бъде много внимателен. Те са свещени работи, не са област, в която може да пипате, както искате. И Мойсей, който беше посветен в Египет в тайните на Бялото Братство, дълго време трябваше да седи в пустинята и тогава едва му се разкриха някои тайни при къпината. Той чу глас, който му каза: „Изуй обущата си, защото мястото, на което седиш, е свято.“ Следователно, когато вие се доближавате до тия свещени области, трябва да бъдете чисти. Чистотата не изключва Живота, но го осмисля.

Всички ще знаете следното правило: онова, което дава ценност на човешката душа – на мъже и на жени, на млади и стари, е Чистотата. Докато човек е чист, всеки може да го обича; стане ли нечист, всеки го отхвърля – това може да го проверите. Следователно Чистотата е една необходимост,

за да може да се прояви във вас Разумната Любов. Вън от Чистотата Любов и разумност не могат да съществуват. Туй е едно качество, което всички трябва да имате; ако го нямате, трябва да го придобиете. Като ученици вие трябва да бъдете чисти. Не казвайте, че не можете да бъдете чисти – можете да бъдете чисти! Че то е ваше право – гражданско право. Само по философски път на мисълта вие сте дошли до онова погрешно схващане, че не можете да бъдете чисти. Вие се заблуждавате от окръжаващата ви среда. Вашите погрешки не могат да ви направят нечисти. Докато аз действам принципиално, докато сърцето ми не е разделено, докато имам само една свещена мисъл – да любя Бога и чрез тази Любов да обичам всички, аз имам Чистота в себе си. Но почна ли да се съмнявам дали има Бог, дали хората са искрени, Чистотата изчезва.

Та ще знаете: когато страдате – това е тялото, което страда. Някой дойде при мене, казва ми: „Сърцето ми се стяга.“ Това е тялото, което страда. Почни да разсъждаваш върху страданията, поразчепкай ги малко. Да кажем, че някой те хванал за ръката и те стиска силно; защо прави това? Опасява се от тебе. Ти пък го хвани по-силно – той стиска и ти стискай. Аз съм виждал някои майки да постъпват така с децата си: детето я ухапе – тя го хване за ухото с ноктите си, то стиска – и майката стиска, докато най-после то заплаче – боли го. Щом това тяло те хапе, и ти стискай, кажи му: „Не хапи и няма да плачеш“, нищо повече. Тъй трябва да говорите на тялото си. То е разумно и трябва да разбере, че ние сме господари, а не то – нищо повече. – „Ама то страда!“ – Ние ще отмахнем тия страдания. – „Радва се!“ – И ние ще вземем участие в тази радост. Тъй е – и скръбта, и радостта трябва да имат своя стойност; и скръбта, и радостта трябва да бъдат разумни. Сега, като дойдете до страданията, вижте причините защо идват тия страдания, и не ги преувеличавайте, не казвайте: „Моята работа се свърши!“ Как, че твоята работа едва сега започва. – „Ама струва ми се, че умът ми ще хвръкне.“ Чудна работа, това страдание се отнася до тялото. Ти ще го отнесеш сега до Разумното

сърце и най-после ще считаш, че това страдание е качество на душата. Ако го издържиш, ще почнеш да се радваш, че страдаш; ще станеш по-чувствителен и ще влезеш във връзка с Разумните същества. По-рано ти беше безчувствен, чакаше да ти заколят една кокошка и казваше: „Хубава е тази кокошка“; или запитваше: „Агнето заклахте ли?“ А сега, като дойде някое страдание, което те засяга, казваш: „Значи и тази кокошка е страдала!“ Тъй че чрез страданията ти се сближаваш и свързваш с окръжаващите хора, които са близо до тебе. Следователно днес страданията са едно благо за нас, което Природата употребява. Без страдания вие ще останете чужди един на друг и никога няма да се разберете.

И тъй, най-първо имате страдания на тялото; техните качества се разглеждат от сърцето, което отпосле ги превръща в добродетели. Страданията и радостите на тялото образуват най-простия материал, от който сърцето съгражда своите добродетели – те са значи материалът, върху който сърцето ще работи. Добродетелите пък стават градиво за Духа, за да създаде Той своите велики мисли. Всичко това е свързано едно с друго. Не страдате ли и не се ли радвате, сърцето не може да създава добродетели; нямате ли добродетели, вашият Дух не може да прояви своята мощна сила – това е естественият ред на нещата. Вие ще опитате тия неща: почнете да мислите върху някое страдание и ще го превърнете в радост. Засега вие сте в тази фаза на Живота, когато страданията идват върху ви, но те са едно незаменимо благо за вас. Ще бъдете смели и решителни, за да изнесете тия страдания по един най-естествен начин. Само тогава сегашната наука има смисъл.

Сега колко желания и мисли има, които ви смущават! Ако при вас дойде някоя по-чувствителна душа, тя ще констатира една натегнатост. Вие се събирате заедно, но всичките ви връзки са още официални – аз ги наричам неорганически, механически, връзки по необходимост. Това става и в света: някой път по необходимост се събират хора от противоположни лагери и създават помежду си отношения, като че живеят в съгласие. Но в Школата вашите отношения

трябва да бъдат разумни, понеже те са условия, при които вашият характер може да се прояви. Ако тук не можете да научите законите, в Природата ще ги научите, само че там това ще ви отнеме много дълъг период от време и ще преживеете може би десет, двадесет, сто пъти по-големи страдания, и пак ще дойдете до същите резултати и заключения. Като четете Стария завет, ще видите каква е била школата на пророците: всички пророци, които са били определени да повдигнат някого, всякога са бивали поставяни на големи страдания и изпитания, т. нар. вътрешни изпитания, за да се приготвят за Живота, да разбират законите на Природата и да изпълняват Волята Божия. Положението им не е било много розово, но те са били хора със силна воля.

Трябва да знаете, че първото нещо, необходимо за вас, е Чистотата. Ако искате да бъдете обичани, Чистота ви е необходима; ако искате да бъдете запазени от болести, Чистотата ви е необходима. Тази идея трябва тъй да залегне у вас, да знаете, че друг път няма. И сега аз бих желал онези от вас, които правят опити, да бъдат като първите пъпки, които се разцъфтяват, та да може по този начин един на друг да си помагате. Щом имате това истинско разбиране за нещата, вие ще бъдете в сила да помогнете комуто и да е.

Следователно ще изучавате приспособленията, т. е. условията на Живота, ще изучавате и свойствата на елементите. Ако ставате твърди и жестоки в себе си, трябва да знаете, че имате много неорганическо желязо; ако въображението или фантазията ви става анормална, среброто ви се увеличава, т. е. имате повече сребро в кръвта си; ако мислите, че сте някой голям философ или гений, много неорганическо злато е влязло в кръвта ви. Всичките елементи в човека са точно математически определени – ни повече, ни по-малко. Природата не търпи излишък – колко атома злато трябва да има човек в кръвта си, колко атома желязо – всичко това е точно определено. Когато човек достигне своето съвършенство, елементите са съразмерно, хармонично разпределени в кръвта му. В обикновените хора всички елементи не са тъй хармонично разпределени,

вследствие на което се раждат разни дефекти в характера им. Когато желязото стане органическо и се увеличи, човек става по-устойчив, по-твърд – повече издържа; ако сребротo, което влиза в състава на кръвта, стане органическо, у човека се развива въображението – влиянието на Месечината върху него е силно. Астролозите казват, че Месечината била майка на въображението.

Та мнозина от вас трябва да преустроите телата си. Това е доста трудна задача, с която съм ви занимавал толкова години, но същевременно тя е задача, която може да се разреши разумно. Тя няма да се разреши в един или в два дена, нито в една година, но ще се разрешава постепенно.

Ще ви дам едно разяснение: имате някакво неразположение; трябва да знаете какво е това неразположение и как се лекува. Ако имате неразположение на сърцето, туй неразположение се лекува лесно, но има и такива състояния, които траят по-дълго време – може би час, два, ден, седмица, месец, а понякога и година. В такъв случай, когато минавате през тази криза, ще намерите едно лице, подобно на вас, една близка вам душа, която може да ви помогне. Все ще намерите един ваш приятел, който има отлично състояние и разположение на духа, който ви разбира, влиза в положението ви, обича ви, и с него ще дружите. Няма да дружите с някой песимист. И като отидете при този ваш приятел, вие ще изпитате едно разположение на душата си. Ще дружите с този човек и той ще ви служи като ограда, докато вашата рана оздравее. Човек може да се нарани и в духовно отношение – тогава се раждат състояния на душевна болезненост; те се раждат и у млади, и у стари. Някой път тия заболявания се лекуват мъчно, но все пак могат да се лекуват. Ще потърсите значи само един такъв приятел, не двама – за вас е достатъчен един приятел. И тогава не разправяйте състоянията си комуто и да е, но бъдете искрени само към тази душа, сродна на вас. Разчитайте на нея само заради чистотата и добродетелите ѝ. Ако тази душа ви бъде приятел в пълния смисъл на думата, тогава болките на сърцето ще се лекуват лесно, а болките на тялото се лекуват

още по-лесно. Но влезете ли в света, ще се пазите, защото най-първо окръжаващите ви хора ще искат да ви извадят от това място, в което се намирате – те ще ви поставят на изпит. В светския дух има едно разположение да разчепкват идеите на хората, да видят доколко те са устойчиви в своите идеи и оттам си правят заключенията. Ако си ученик или студент и се занимаваш по-сериозно с окултната наука, другите студенти ще почнат да говорят за теб и да казват: „Оставете този човек, той е голям философ!“ Ще гледат доколко можеш да издържаш: ако имаш силна воля или дълбоко схващане на нещата, ще издържиш ден, два, седмица и повече и тогава те ще изменят своето разположение. Но изгубиш ли равновесието си, те ще кажат: „Разбрахме колко си силен.“ Те ще изпитат задоволство, че са намерили човек, с когото могат да си играят. Един ученик от Окултната школа може да стане обект за присмех на другите хора, но той трябва да се пази от това. Той трябва да се повдигне в себе си и в края на краищата всички да познаят, че у него има нещо повече, отколкото у тях.

Та ще привикнете да влизате в положението на другите. Затова трябва да приложите Любовта, да пуснете този ток. Ако е въпрос за пущане на електричество, вие знаете как става това, но как се пуща Любовта, това трябва да учите. Най-първо ще се научите да превръщате вашите състояния. Постарайте се да измените всяко ваше неразположение – и най-малкото дори. Това ще правите, когато сте свободни и няма с какво да се занимавате. Когато направите първия опит и видите, че сте превърнали едно ваше състояние, ще почувствате голяма радост в себе си, като че сте направили някое ново откритие. Може да направите един опит, два, десет, петнадесет опита и всички да бъдат безрезултатни – това да не ви отчайва, продължавайте опитите. И от първия опит, в който сполучите, ще добиете твърда вяра, че от вас може да стане нещо.

Сега Природата ви е турила известни настроения; те са хубави, но настроенията са чужд капитал. Вие отивате в една гостилница, дето някой господин ви угощава, вие разчитате

на него, доволни сте и казвате: „Осигурих се!“ Не, този господин може да ви угости само един път, после ще търсите друг някой да ви нагости. Ти не разчитай на този господин, не си осигурен – утре ще се намериш пред нова мъчнотия. Днес той ще ти даде може би много блюда с ядене, но на следния ден няма да имаш нито едно и това ще предизвика по-голямо страдание в теб. Затова човек трябва да се научи сам да си изкарва прехраната. Неговата прехрана се намира в Живата Природа.

Сега аз ви препоръчвам най-малките опити, понеже за големи опити се изискват големи знания. И Природата изобщо е много внимателна – тя не позволява да се правят големи опити, тя допуща да се правят само малки опити. Големи опити могат да правят само напредналите души, те имат голям кредит, а обикновените хора ще правят много малки опити. Природата е щедра, всякога позволява да се правят малки опити.

След като учите известно време окултната наука, най-първо у вас ще се роди известно съмнение, едно недоволство в душата ви, ще се яви една сила, която ще започне да ви тласка към периферията, ще искате да бягате от класа и ще казвате: „Мястото ми не е тук, аз трябва да напусна този клас, тия около мен не са такива, каквито си мислех.“ Но закон е: човек не може да бяга от себе си. Това състояние се дължи, според мен, на набиране на известна енергия, която не може да се асимилира от окръжаващата ви среда; и тия енергии причиняват туй болезнено състояние у човека. Например аз забелязвам в класа, че много от вас имат силно развити лични чувства, вследствие на което се заражда голям индивидуализъм – всеки мисли само за себе си. Вие говорите за духовен живот, но личният елемент е на първо място – дето и да ходите, личният елемент изпъква несъзнателно във вас. Но понеже се проявява и моралът, вие казвате: „Аз искам да бъда откровен, трябва да говоря Истината.“ Всъщност и тук личните чувства може да ви заставят да изнесете недостатъците някому във форма на истина; и този човек обаче ти казва същото, докато най-после се скарвате.

То е, защото вие не се изказвате чрез закона на Добродетелта – ти изнасяш неговите недостатъци като някакъв дефект. Въпросът не седи така, аз ще ви дам по това обяснение. Да допуснем, че вие сте един работник, когото наемат да работи на лозето – вие копаете донякъде хубаво, но случва се нещо през деня, дойде ви някоя мисъл, която ви отклонява от работата, и вие оставяте двадесет-тридесет чукана неизкопани. Вие обаче мислите, че лозето е прекопано, и си отивате. Аз минавам, разглеждам работата ви и виждам, че лозето е недоизкопано; какво трябва да направя? – Трябва да довърша вашата работа. Ако забележа вашата погрешка в книгата си, ще кажа: „Ти не прекопа всички чукани, направил си една голяма погрешка, подобава ли ти да вършиш такива неща?“ Започна ли да те морализирам, това не е разрешение на въпроса. Щом съм видял твоята погрешка, трябва да я изправя – нищо повече!

Сега вие готови ли сте да прекопаете тия тридесет чукана на приятеля си? Няма нищо по-лесно от това да прекопаеш тридесет чукана. Но във вас ще се зароди друга мисъл – запитвате: „Какво ще стане, ако всеки от нас остави по тридесет чукана неизкопани, нима целият клас все чукани ще копаете?“ – Изключение е туй, у едного само ще се случи това нещо. Правилото е следното: ще довършиш работата на приятеля си! Ако постъпвате тъй, когато видите някакъв дефект у когото и да е, няма да бързате да му го казвате – не е хубаво да изнасяш дефектите на хората. Аз зная, ти задържаш тази погрешка в душата си, но проучи най-първо де седи вината, защо този твой приятел или познат има тази погрешка, кои са причините да има той този недостатък и т. н. Проучи я издълбоко. След като проучиш дълбоко причините, ще разбереш законите защо и за какво този човек греши и как можеш да му помогнеш. Само така ще постъпиш по един приятелски начин. Да допуснем, че днес някой между вас е весел, но на втория ден той изпадне духом, става песимист, отчайва се; минава някой покрай него, казва му: „Какво си се отчаял?“ Не, това не е лекуване. Ти като минеш покрай своя приятел, даже не забелязвай, че той е песимист, считай, че е

весел. После постепенно проучи причините и последствията за неговото състояние и след това пристъпи да му разправяш какво да прави. Нека се минат един, два, три, четири и повече дни и тогава, ако искаш да му направиш бележка, направи я; пък ако мине без бележка, още по-добре. Аз мисля, че този е истинският път, с който може да си служите. Това са начини, методи.

Някои казват: „Да направим това, да бъдем герои!“ Добре, подложете например на опит вашия страх – дали ще можете да се освободите от него, нека ви изпитат! Вие седите вкъщи, някой дойде отвън и ви казва: „Стаята ви гори!“ Ще видите дали ще запазите хладнокръвие. Вие трябва да бъдете хладнокръвни, да знаете, че и да гори, може да я изгасите. Ще видите де гори, ще проучите положението, няма да бягате веднага навън – ти можеш да загасиш този пожар. Знаете ли защо аз ви говоря за пожара? Ами гневът е най-ужасният пожар в човека. След едно разгневяване човек всякога боледува, много клетки пострадват в организма му и той се усеща неразположен. Човек трябва да изправи много мисли в себе си, да се повдигне. Засега у всички ви стават пожари. Тулумбите ви с вода трябва винаги да бъдат готови. В Америка всички колегии, всички университети имат такива тулумби; в случай на пожар всеки студент знае как да употреби тулумбите, за да помогне. После, във всеки пансион, който има три-четири етажа, също така всеки пансионер знае де се намират тулумбите; ако пожарът е голям, че не можете да го изгасите и става опасен за живота ви, ще ви покажат де са стълбите, през които можете да избягате на улицата – предупреждават ви как да постъпите. По същия начин и вие трябва да знаете де са вашите тулумбички. Разумно трябва да се действа срещу всяка гневлива мисъл, която може да ви дойде. Колко е приятно, когато човек почне да владее себе си, когато съзнанието му е будно! Можеш ли да се справиш с един пожар, след това усещаш в себе си приятност, че си използвал правилно тази енергия, че си я превърнал в добро. Така човек започва да се чувства силен. Това са малки опити, които може да правите във вашите лаборатории. Масоните

имат обичай, когато приемат някого в ложата си, за да го изпитат дали е смел, те му превързват очите, въвеждат го в едно подземие, дето има една лъскава, остра сабя, направена обаче от книга, и му развързват очите – той вижда пред себе си човек със сабя, който иска да го промуши. Ако е страхлив и почне да бяга, всичко е свършено – не го приемат в ложата си, но ако е смел, те го мушват с тази сабя и той остава неповреден – след това го приемат. Някой път нему се струва, че сабята излиза от другата страна на тялото му и се попипва. Така и Природата понякога прави такива опити: ако иска да ви изпита, приготвя такива книжни ножове. Няма да бягате, ще знаете, че това е книжен нож. Най-първо ще проучвате вашите страдания към кой род спадат. Има много страдания, които са само като метод, начин за уякчаване на вашите добродетели, за каляване на волята ви.

Сега знаете ли по какво се отличава безстрашливият човек? Безстрашието е качество на сърцето. Само добродетелният човек на Любовта е безстрашлив, а който няма Любов, той всякога е страхлив. Хора без Любов са най-големите страхливци, а хората на Любовта са смели и решителни. Някои хора минават за големи герои, обаче те нямат Любов. Разправяше ми един полковник една случка от последната война: в Македония имало сражение; като падали гранатите, всичките му членове треперели, едва се въздържал да не извика, но мълчал – честолюбието му не допущало да се покаже страхлив, мислел си: „Какво ще кажат войниците и другите офицери за мене!“ Най-после той вижда един генерал, който също тъй треперел; той го запитва: „Страх ли те е?“ – „Не ме е страх.“ Обаче и двамата треперят. Това не е безстрашие. Безстрашливият човек е тих и спокоен, у него се забелязва едно вътрешно спокойствие и присъствие на духа. И човек трябва да прави опити веднъж, дваж, три пъти, сто пъти, а може и хиляда пъти, докато най-после добие туй състояние – спокойствие на Духа. Тогава ще усетите един вътрешен Мир, една вътрешна Радост, че сте надделели на страха си и Любовта е станала господар на вашето сърце.

Днес ви говоря върху тия неща, понеже вие минавате през най-гъстата материя, през която човешкият Дух може да мине. По закона на еволюцията част от човечеството е минала през тази гъста среда, но цялото човечество трябва да мине през нея и да излезе както евреите на другия край на Червено море. Някои от вас едва сега ще се гмурнат в тази вълна. Всички трябва да минете през Червеното море – след вас иде фараон със своята войска, а пред вас е неизвестността, отвореното море. Вие ще минете през този път и трябва да бъдете смели и решителни. После ще отидете в пустинята – това е чистият живот, след това ще влезете в Ханаанската земя – смисълът на истинския Живот. Но трябва да минете през морето, за да придобиете Чистотата в Живота. Защото Животът без Чистота остава всякога неразбран. И ако вие искате да бъдете разбрани, да прекарате тъй, както вашите убеждения ви учат, трябва да имате Абсолютна чистота. Чистотата, това е гражданско право за всяка душа, за всеки едного от вас.

Тайна молитва

Бог на Любовта не е Бог на мъртвите, а Бог на живите.

ТЪРПЕНИЕ

Двадесет и шеста лекция от Учителя
3 април 1924 г., София

ТЪРПЕНИЕ

Бог на Любовта не е Бог на мъртвите, а Бог на живите.

Тайна молитва

Прочетоха се няколко от работите върху темата: „Целите на съвременната наука“.

Сега ще ви задам една тема, върху която искам да работите самостоятелно. Тя ще бъде: „Най-добрият метод за самообладание“. Най-първо ще направите един опит и после ще се изкажете кой е най-добрият метод за самообладание. Всеки ще се изкаже самостоятелно. Каквото напише, ще го приложи.

При изучаване на Природата трябва да спазвате най-малко две правила: първо, Природата всякога си служи с картини, с образи; второ, тя пристъпва от видимото към невидимото, т. е. от това, което е близко до човешкия Дух, към онова, което е далеч от него. Следователно при първите ваши изследвания вие ще вземете една картина от Природата тъй, както си е, без никакви коментарии, както децата, и вижте какво впечатление ще произведе тази картина върху вас. Може да възразите: „Защо трябва да се постъпи така?“ – По следния прост закон: ако вие поставите едно житно зърно в земята, трябва ли то да философства? Това житно зърно най-напред се опитва да разбере почвата. И после какво прави? – Спуща своите корени надолу. То иска само да разбере почвата, никакви коментари не прави. Следователно, като спусне своите корени долу, първият процес е почнат – значи житното зърно е схванало добре задачата си. Второто желание на житното зърно е да разбере туй, което е над почвата отгоре. Ако една картина не остави дълбоко впечатление у вас, вие никога не може да разберете вътрешния смисъл на този образ, защото образите на Природата са живи.

Всеки от вас представлява един образ. По тяло вие сте живи образи. Вие какво правите обаче? Срещнете един ваш приятел и веднага искате да го разберете. Не, не се старайте към това, оставете този образ или тялото на вашия приятел да направи известно впечатление върху вас, както правят децата. Този е най-простият начин за разбиране даден образ и най-естественият път за придобиване на истинско Знание. Оставите ли вашата философия на обективния ум да вземе надмощие във вас, той ще ви тури в един крив път и вие ще направите една грешка. Съвременните учени хора тук именно правят погрешка: те искат да обяснят философски какви са крайните цели на Природата. Как ще я разберат? Че те още не разбират Природата, те още не са приложили нейните дълбоки закони, те не са проникнали в нейните вътрешни образи. Запитайте съвременните психолози, които говорят за човешката душа, за човешкия интелект, за човешкото сърце, как познават този ум, това сърце, тази душа, те не ще могат да ви кажат нищо положително, както не знаят де се намира човешкият ум. Те казват: „Умът на човека е в мозъка.“ Да, но на кое място е концентриран той? Де е човешкото сърце, също не знаят. Аз ви казах, че когато Природата иска да определи какъв е умът на някой човек, тя го определя по носа, по дължината на челото, по дължината на брадата. След това тя определя посоката на сърцето. Посоката на сърцето е точно диаметрално противоположна на тая на ума.

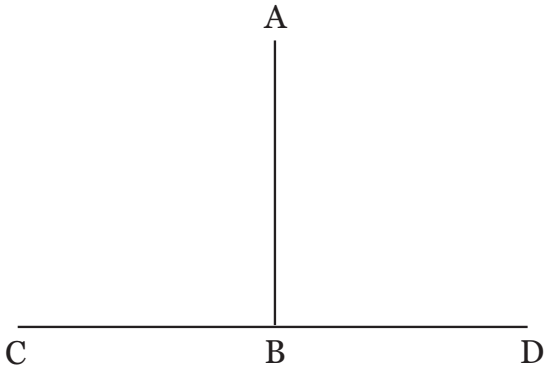

Да кажем, че линията *AB* представлява движението на ума; тогава движението на сърцето ще бъде линията *CD*. Вие може да проверите това, като погледнете носа на когото и да е. Онези хора, у които интелектуалният стремеж е по-силен, носът им долу е по-сплеснат, те нямат широк нос – такива хора мислят повече, а по-малко чувстват. На други носът е по-къс, но по-широк – те мислят по-малко, а чувстват повече. Като казвам, че някои хора много мислят, не значи, че могат да реализират всичко. Мисъл е това, което може да се реализира. И чувствата също тъй трябва да се реализират, не е въпросът човек само да чувства. Знаете ли на какво мяза чувстването? Представете си, че аз съм готвач, готвя ядене, а вие дойдете при мене, приближите се около тенджерата и започвате да миришете, като си въобразявате само, че ядете. Всъщност ядете ли? Не, яденето не е реализирано. С такова чувство човек може ли да живее? Вие само чувствате парата, която излиза из тенджерата, но в устата ви нищо не влиза. Така могат да се хранят само умрелите хора, а живият човек трябва да вкуси от яденето. Този закон трябва да се приложи еднакво и към сърцето, и към ума. Някой казва: „Аз мисля.“ Питам: какъв е обектът на вашата мисъл, може ли твоята мисъл да се приложи?

Сега вие как можете да приложите това учение? Допуснете, че някой човек има рана на крака си и казва: „Не мога да ходя.“ Онзи човек, който разбира закона, като го чуе да се оплаква от болка на крака, ще му даде цяр, ще го излекува и той ще бъде способен да ходи. Добре, да кажем, че двама от класа не могат да се разберат; тогава какъв ще бъде вашият цяр? Нали сте интелектуални типове – казвате, че трябва да живеете братски, да се спогаждате, да бъдете идейни типове, да имате стремеж към доброто и т. н. Всичко това е хубаво, но тия двама съученици са скарани, въпреки техните идеи. Дойде единият – другият обърне гърба си към него, казва: „Аз съм зает сега, имам някаква мисъл.“ Каква мисъл има? – Да си обръща гърба. Единият да си обръща дясната страна, а другият – лявата. Каква философия има в това? Виждали ли сте какво правят петлите? – Единият се надига – и другият

се надига, казва: „Ти мислиш, че аз съм толкова прост!“ Това, което правят хората, правят и петлите, и в тях има известно разсъждение. Тук обаче няма никаква философия.

Това са известни навици, но щом дойдем до разумното разбиране на Природата, ние трябва да направим един опит със себе си. Ето защо ви казвам да пишете върху темата: „Най-добрият метод за самообладание“. Но искам да напишете нещо, което вие сте изживели. То ще бъде един ценен принос. Всеки от вас нали има някакъв свой метод? Ще си напишете вашите методи за самообладание. Всички сили, които Природата е турила в действие, имат свои определени посоки. Единственото нещо, което се изисква от вас, е следното: никога не поставяйте пречка на Природата, когато действа във вас, за да не се спънете. Природата, която действа върху вас, е жива. Мнозина казват: „Няма по-добра учителка от Природата.“ Поне аз не съм намерил по-добра учителка от нея. Ако вие я слушате, тя може да ви даде ценни внушения и ценни упътвания, може да изправи почти всичките ваши погрешки, да направи живота ви на Земята разумен, даже и щастлив. У всички ви има следната погрешка: четете един роман, писан от някой си автор, който възпроизвежда живота на един герой; този герой ви харесва толкова много, че вие искате да му подражавате. Но като подражавате, не излиза така успешно, както е в романа. Всички автори, които пишат романи, излагат в романа само художествени картини, но това не са опити, които те сами са правили. Никой автор не е правил опита върху себе си, той само си въобразява и казва: „Героят трябва да живее тъй или иначе, да се пожертва; героинята също тъй трябва да пожертва живота си“ и т. н. Но всичко това са само въображаеми картини, образи, които много рядко се случват в действителния живот.

Най-първо вие ще отделите реалните неща от нереалните, за да знаете колко от това, което мислите в даден момент, може да реализирате. Сега например говорим за търпението. Търпението е нещо много необходимо за всинца ви. И знаете ли какъв е знаменателят на търпението? С какво число да означим идеалното търпение? – Аз ще ви кажа: знаменателят

на идеалното търпение е 100 000 000. Каква част съставлява вашето търпение от идеалното търпение, какъв ще бъде числителят на търпението? Знаменател имате вече, направете изчисление, за да видите какъв ще бъде и числителят на търпението. – И числителят ще бъде, колкото знаменателя. Значи ще имаме дробта: 100 000 000/100 000 000. Изчислете сега какъв ще бъде числителят на вашето търпение. Как мислите, колко ще бъде вашият числител? *(– Единица.)* Не може да бъде единица. Ще ви дам упътвания за това: търпението на най-малкото същество в света е 1/100 000 000 част от цялото. Най-малката клетчица, която започва първоначално живота си, има за числител единица. Сега вие, естествениците, ще намерите колко милиона форми имат съществата и в коя форма се намирате вие. Като намерите това, ще определите и вашия числител най-първо по форма. Сега аз говоря за онази единица енергия, вложена в най-простата форма на клетката: 400 000/100 000 000 = 4/1000 = 1/250. Това означава сегашния ви знаменател, органически е тъй.

Сега вие как схващате търпението, как бихте го определили? Каква сила е търпението у човека, за какво служи то? Търпението има две страни: едното е съзнателното, разумното търпение, а другото се налага по необходимост. Ние говорим сега за разумното търпение, в което вземат участие умът, сърцето и волята. При това търпение човек е свободен. Само абсолютно свободният човек може да бъде търпелив. Човек, който не е абсолютно свободен, той може да носи само неволи, т. е. тогава той търпи ограничения – в тия случаи търпението му се налага. И вие сега сте търпеливи – седите на тия столове, но това ви се налага, то не е търпение. В търпението има следната отличителна черта: търпеливият човек усеща удоволствие и работи за постигането на един краен резултат. Един художник може да бъде търпелив или един математик работи с най-голямо търпение върху известна задача, която може да му отнеме една, две, три, четири, пет, десет години, но той намира удоволствие в самата работа – при всички препятствия, които среща, той е търпелив, не се отчайва. Търпеливият човек всякога е весел

и затова не може да изгуби равновесието си. Ограниченият човек всякога изгубва равновесието си – това вече не е търпение. Търпеливият човек има Мир в себе си, той всякога е тих и спокоен. Затуй, когато говорите за търпението, само така трябва да го разбирате, само така можете да имате добри резултати. Например някой път трябва да видите дали може да издържате изпитанията и доколко ги издържате. Да кажем, имате някоя неприятност, недоволни сте от нещо; запитайте се защо сте недоволни от известно положение на работата. Няма по-лошо нещо от недоволството. Знаете ли, че за да бъдете в тази стая, за вас са работили и Небето, и Земята, и Ангели, с хиляди и милиони години – хиляди Същества са работили върху вас, за да ви турят в тази стая, да ви дадат тия знания, а вие сте недоволни, казвате си: „Как, аз съм тъй ограничен!“ Питам: де другаде може да бъдете в дадения случай?

Ще направя мисълта си по-ясна: представете си една бурна нощ, навсякъде вън е навалял голям сняг; къде може да бъдете по това време? Вън от стаята си не може да бъдете, само стаята ви е единственото място, дето може да бъдете. Ще кажете: „Аз мога да изляза.“ Можеш, но къде ще идеш? Следователно човек трябва да излезе из тия условия на ограничение само тогава, когато намери духовния път. Птиците например с хиляди години са мислили, докато са направили своите крила, и едва тогава са могли да прехвръкват известни пространства свободно, да отиват от едно място на друго. И вие трябва да приложите този закон: като имате известна спънка в живота си, вие дълго време трябва да работите, докато намерите един метод, какъвто птиците са намерили. Мислите ли, че тази птица лесно си е създала крилца и опашка? – Хиляди години, цели поколения е работила, докато измислила това нещо и го приложила в Живота. Следователно, понеже сегашните птици са работили много в миналото, днес по-лесно разрешават своите работи. И вие сега имате по-добри условия, отколкото в миналото. За онези, които не са работили върху търпението в миналите векове, се изисква повече време; за вас се изисква по-малко

време, но не мислете, че ще можете да го добиете за един или за два часа. Да кажем, че някой път вие сте недоволни; кажете си: „Сега аз ще бъда търпелив.“ Гледайте да бъдете търпеливи поне за половин час. Какво значи това? – Да мислите, че всичките ви работи са уредени и всичко върви по мед и масло. Вие може да кажете: „Как ще си помисля тъй, когато работите ми не са уредени?“ А, не са уредени! Разбира се, в сегашния обществен строй всякога ще ви противопоставят тази философия, всякога може да ви изкарат из релсите. Вие може да си кажете: „Като вляза в обществения живот, аз ще мога да търпя всичко.“ Да, тъй ще кажете, но когато се срещнете с реалността в живота, с грубия живот, ще кажете: „То не може така, ами да живеем, както хората живеят.“ Тогава слагате новата философия настрана и казвате: „Тази философия, това учение няма приложение.“ Не, има приложение. Всички вие се занимавате сега само с невъзможности – във вашия ум седи идеята, че тези неща са невъзможни. Във вашия ум седи друга една погрешна идея – казвате: „Ние сме млади, имаме известна енергия, нека си поживеем малко, та като остареем, тогава ще прилагаме тия неща.“ Не, какво ще бъде детето, като порасне, това се познава отрано. Може да направите опит: пуснете едно малко дете да пъпли и по неговото пъплене аз ще ви кажа какъв човек ще стане. Гениалното дете пъпли особено – то не ходи като другите деца, но си туря ръцете по особен начин, в него има особени прийоми. Тъй щото, отсега вие трябва да проявявате качествата на вашата душа, да проявявате нейната Свобода, да не се ограничавате. Вие трябва да отхвърлите всички външни ограничения, да дадете простор на вашата душа да прояви всичките си дарби и способности, както са заложени в нея от Природата. Не трябва да се ограничавате един друг.

Аз съм срещал често в селата индивиди и от двата пола, които са много досетливи. Например някоя млада мома дойде на гости в някой дом и не намира майката вкъщи, а само децата ѝ; тя веднага започва работа – помете, донесе вода, замеси и опече пита, та като се върне майката от нивата,

дето била на работа, намира всичко готово. Досетлива е тази мома, не чака разпореждане – тя вижда от какво има нужда тази къща и го сторва; и жената, като дойде отвън, благодарна е. А вие всякога чакате да ви дават разпореждания като на войници. Не, вие сами трябва да бъдете досетливи, сами да имате инициатива. Като отидете някъде, каквато работа има, свършете я, не чакайте заповед. Такъв е Божественият закон: влезете ли някъде, направете онова, което другият не е забелязал. Например сега в класа има толкова работи, за които вие чакате да ви се каже, и възлагате един на друг – събирате комисии, разпореждате, говорите, но нито един от вас няма своя собствена инициатива за работа. Декламирате, както в света, и отново се събирате втори, трети, четвърти път, и пак работите ви не се уреждат. Досетливост, едно малко отпушване трябва. Това са практически внушения, които са потребни за сегашното ви развитие. Мъчнотиите, които ще срещате сега, нищо не значат, те са неизбежни. Има известни спънки в Живота, които вие трябва да преодолеете, и в това ще се яви вашата наука.

Сега кой от всички в класа ви минава за най-търпелив? Според вас, търпеливият човек има ли някакви външни признаци? Аз бих искал да зная как познавате кой е търпелив и кой не. *(– Търпеливият е външно спокоен.)* Ами ако външното спокойствие е само привидно? Не, трябва да има друга някоя черта. Аз ще ви кажа как да познавате търпеливия човек: ако дойдете до човек, който е весел, търпелив, вие ще усетите една радост, от него лъха пролетен аромат. Има някои хора, които се смеят, но вие усещате, че те не са весели. Който е весел по сърце, вие чувствате да лъха от него свежест. Търпеливият човек проявява едно отлично качество, а именно следното: каквато погрешка и да направите пред него, той никога няма да наруши своя Мир – на всичко поглежда весело и спокойно. Каквато пакост и да му направите, той ще остане тих и спокоен, и то не само привидно, но и вътрешно – отлично качество е това. Например ако не сте му донесли навреме някоя книга, която сте му обещали, той няма да се сърди, да каже, че не сте издържали на обещанието си и т. н. Той ще ви посрещне,

като че навреме сте му донесли книгата, и пак ще бъде весел. А вие как постъпвате? Да допуснем сега, че един ваш приятел ви даде обещание да дойде у вас точно в 9 ч., вие го чакате, изваждате часовника, разхождате се неспокойно. Мине една минута от определения час и сърцето ви се стегне, мине още една минута, минат три минути – вие вече излизате от себе си, тропнете с крак, кажете: „Ето един човек, който не държи на думата си!“ Но представете си, че приятелят ви има туй изкуство да връща часовника назад: вие гледате часовника си, минава един час, след един час приятелят ви идва, ти казваш: „Знаеш ли, че си закъснял един час!“, той ти казва: „Я си извади часовника!“, ти го изваждаш, поглеждаш го. Приятелят ти казва: „Аз съм обещал да дойда в 9 ч.“, ти поглеждаш своя часовник и какво да видиш – часът е точно девет. Търпението не върви съобразно часовника на света. И действително, когато двама търпеливи хора в света си обещаят нещо, те ще бъдат тъй точни, както е точна Земята в своето движение. Един търпелив човек, като ви обещае нещо, той ще дойде без часовник и няма да закъснее нито една минута. Търпението определя времето. Значи търпението е най-разумното качество на човешката душа. Следователно търпеливият може да бъде точно навреме, дето е обещал да отиде, но ако другият допусне, че той няма да дойде навреме, това е престъпление от негова страна. Ако имам един търпелив приятел, аз няма да гледам часовника си – зная като правило, че той ще дойде точно навреме.

Сега ще опитате вашето търпение. Необходимо е да се самонаблюдавате. Аз наричам тия опити психологически маневри. Заемете се някой път с един предмет или с една задача, която не можете да решите; оставете задачата малко настрана, поговорете си по друг някой въпрос и после я извадете. Ама да не блъснете книгата! Не, разгледайте този предмет или тази задача тихо и спокойно. Може да мине ден, два, три дена, но пак се върнете към нея. Чрез търпение вие ще успеете във всичко.

Първото нещо: ще се учите да бъдете търпеливи. Като придобиете туй качество, ще видите, че то е едно от най-ценните качества в живота на човека. Без търпение вие не

може да се мръднете нито крачка напред. Не е достатъчно само човек да добие Знание, но той трябва и да го задържи; не е достатъчно само да добие добродетели, но той трябва да има сили да ги задържи. Трябва да знаете, че нещата се задържат само чрез разумно търпение. Човек трябва да има присъствие на духа.

Та вие ще пристъпите към развиване на това разумно търпение. Сами си задавайте упражнения. Да кажем, че вие се разсърдите на някой ваш приятел и му тропнете с крак; като се приберете в себе си, ще си кажете: „Аз ще си дам едно упражнение за търпение.“ Какво упражнение бихте си дали, как бихте се наказали? Вие ще кажете: „Как, аз да си наложа наказание, че какво лошо съм направил – тропнал съм с крак!“ Представете си, че вие сте войник под команда и вашият офицер види, че тропате с крак, и ви казва: „Ще си събуете обущата, ще вземете един котел с вода и бос ще минете от единия край на града до другия и после ще се върнете.“ Няма ли да направите това? – Ще го направите. И втори път, като ви кажат да тропнете с крак, вие какво ще кажете? – „Ти носил ли си бос през града котел, пълен с вода?“ Че това става постоянно в обществения живот – така хората се възпитават един други. Защо трябва да чакате някой командир да ви каже да вземете котела – ние ще заповядваме сами на себе си.

В бъдеще аз бих препоръчал на онези от вас, които нямат търпение и тропат с крак, да си кажат: „Слушай, във вторник ще работиш на нивата без пари.“ И това трябва да приложите. Като тропате тъй с крака си, всеки ден ще работите по два часа без пари. Щом впрегнете неразумното у човека на работа, то не тропа вече. Ако имаме възможност, добре беше да направим една градина, в която да работят специално тези, които тропат с крак. Кой как влезе, да знае, че тази градина е само за онези, които тропат. И тогава тази градина ще я наречем „градина, в която се учи търпението“. Всеки нетърпелив ще си има специално място. Ще знаем как прогресира търпението. Всеки ще сее известни продукти, от които, като израснат, ще разберем дали сте придобили търпение, или не. Ако картошките станат много хубави,

търпението върви добре; ако картошките не станат, още ще копаете. Съответствие има в това, защото хармоничните действия в човека се предават и на почвата, предават се и на растителното царство. Ако един човек работи с търпение и радост, и растенията ще вървят по-добре, отколкото на онзи, който не е търпелив и гледа да се освободи от работата си час по-скоро. Следователно всичко в Живота се определя от търпението и вътрешното разположение на духа. Най-хубавият метод за придобиване на търпението е работата. За да стане търпелив, човек не трябва да се труди и мъчи, но да работи разумно.

Сега може да изпитаме когото и да е от вас, за да видим колко е търпелив. Ето де може да се изпита вашето търпение: допуснете, че са ви дошли двама много добри приятели, с които се разговаряте; идва трети и ви пришепва на ухото: „Иди донеси вода!“ Ако сте търпелив, вие ще кажете на приятелите си: „Извинете ме, аз имам една малка работа – ще я свърша и ще се върна при вас; вие се поразговорете малко сами, докато дойда.“ При сегашните условия вие ще кажете: „Сега ли намери да ме караш на работа?“ Разумният човек трябва да бъде всякога учтив към близките си. Идете, донесете вода и пак се върнете, като че ли всичко е било в ред и порядък. Такива поне са методите на Живата Природа. Тя работи неуморно и по този начин възпитава всички хора. Като ви дойде някоя неприятност, бъдете весели, свършете си работата и после пак си приказвайте. Всяка друга философия няма да ви ползва. Вие може да си философствате да бъдете търпеливи, това да приложите, онова да приложите и т. н., прекрасно е всичко това, но една добра постъпка, направена навреме, е много по-ценна от много философски теории. Теориите са хубави, с тях може да се занимаваме, когато нямаме работа, но щом дойдем до Живота, за да добием търпение, трябва приложение. Ако всички вие бихте имали това търпение, не щяха да се раждат тия противоречия, които сега съществуват във вас.

Тайна молитва

Бог на Любовта не е Бог на мъртвите, а Бог на живите.

ПРЕДАВАНЕ НА МИСЛИТЕ. МУЗИКАЛНОСТ

Двадесет и седма лекция от Учителя
20 април 1924 г., София

ПРЕДАВАНЕ НА МИСЛИТЕ. МУЗИКАЛНОСТ

Бог на Любовта не е Бог на мъртвите, а Бог на живите.

Размишление

Прочете се резюме от темите: „Целта на съвременната наука“.

Прочетоха се няколко от темите: „Приспособление на човешката душа“.

Как определяте вие думата *диференциране*? Или как разбирате видоизменението на материята, минаването ѝ от едно по-просто състояние към по-сложно?

Ако знанието не се прилага, то е опасно за душата. Всяка материя, която се влага в човешкия организъм (а именно в човешкия ум и в човешкото сърце) и не се използва, след време и тя става опасна. Ако имате едно желание, което не можете да реализирате, това желание започва да ви измъчва.

Сега в какво седи видоизменението на материята? Често ние казваме, че човек се видоизменя. Как се видоизменя? Да допуснем, че някой от вас е мислел, че трябва да бъде добър, учтив спрямо всички. След време обаче той изменя този си възглед и казва: „Човек трябва да бъде и малко груб.“ Тогава каква е разликата между учтивостта и грубостта?

Да допуснем, че учтивостта представлява точката *A*, а грубостта – точката *B*. Те изразяват два метода в Живота.

A - B

Някой казва, че работата не върви само с учтивост. Мислите ли, че ако употребите грубостта, резултатът от нея ще бъде по-добър от този на учтивостта? Ако прекарате една

година живота си в учтиви обноски, а следната година – в груби, резултатите ще се анулират и вие ще дойдете пак в първоначалното си състояние. Ще образувате един кръг в живота си, т. е. нищо няма да придобиете, или по-право – това, което сте придобили, ще го загубите; това, което ще придобиете в *A* и в *B*, ще го изхарчите. Грубият човек всякога харчи – например той ще удари някого, но с всеки удар предава своята енергия и по този начин я изгубва. Наблюдавайте това нещо в Живота. Проследете един много силен човек, който бие десет-двадесет души – ще видите, че след това той отслабва, изгубва силата си. Нежните учтиви хора на вид са слаби, но след време те заякват. Следователно, когато ние казваме, че нежността или учтивостта са за предпочитане, разбираме, че това са методи за уякчаване на човешкия характер.

Когато човек има излишна енергия, той трябва да знае по какъв начин да я предаде. Защото човешката енергия има обратни движения: ако ударите някого в носа – и той ще ви удари в носа, ударете някого в лицето – и той ще ви удари в лицето. Някой път има изключение, но почти всякога в света се прилага законът „око за око, зъб за зъб“. Ето защо вие трябва да намерите разумно приложение на всичко това, което е заложено във вас. Например от три години насам ви са предадени толкова лекции. Аз бих желал да извадите от лекциите на първата година един метод за приложение.

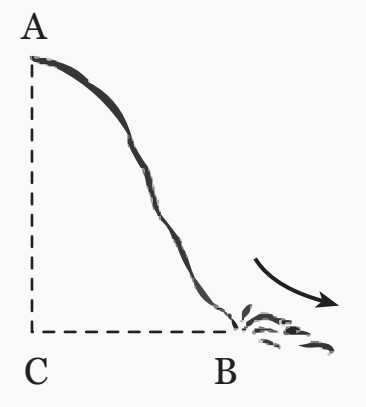

Допуснете сега, че извадя едного от вас на таблата да изясни какво нещо е живата точка. По какво се отличават живите точки от мъртвите? Аз разбирам, че всяка точка има форма. Всяка енергия в своето първо проявление образува една малка точка; така и всяка малка светлинка, която се образува в пространството, се проявява като една малка точка. Какво направление взима

тази точка? Допуснете, че от планинския връх *A* тече вода надолу и прониква в почвата *C*, отдето при *B* се явява във вид на капка, след нея – втора, трета и т. н. Всички тия капки образуват една права линия, която не представлява друго, освен един ручей или една река, т. е. една жива струя.

Да кажем, че имате един приятел, който живее във Варна; вие проектирате мисълта си към него. Как ще се прояви тази мисъл в пространството, какво направление ще вземе тя – по права линия ли ще се движи, или ще вземе друго някакво направление? Как ще я види този, у когото е развито шестото чувство? *(– Мисълта ще се движи по крива линия, дъгообразно.)* Допуснете, че поставям едного от вас на единия край на салона, а другиго – на другия край, и вие мислите нещо един за друг. Какви ще бъдат линиите, които излизат от вас – прави или криви? Представете си, че в същото време и аз мисля за вас, като същевременно отправям мисълта си и към друго същество нагоре; каква посока ще има мисълта ми тогава? Кажете ми как си представяте мисълта? Най-първо, за да мога да мисля за кого и да е от вас, трябва да имам представа за лицето и за фигурата ви. Трябва да си ви представя в ума си в миниатюр, да ви държа там малко време като едно микроскопическо човече, съотношението на което да е напълно същото с вашия образ, докато напълно оживеете в ума ми. Колкото вашият образ става по-жив, толкова и мисълта ми за вас е по-силна. Значи, докато не оживеете в ума ми, не мога да мисля за вас; след това ще проектирам своята мисъл към вас. И обратно: ако пък вие мислите за мене, по същия начин ще си представите моя образ в една микроскопическа форма в ума си, за да се образува връзка между мен и вас. Веднъж тази връзка създадена, мисълта вече може да се предава. Как си представлявате мисълта, материална ли е, или не? *(– Материална.)* Мисълта, която съм проектирал към едного от вас, могат да схванат и всички останали. Да кажем, че сто-двеста души се намират в разни пунктове; ако аз проектирам мисълта си само към едного от тия двеста души, а другите са чувствителни, те ще схванат моята мисъл. Какво показва това? – Че мисълта

върви вълнообразно. Тя върви по права линия към вас, като същевременно се и разширява, поради което мнозина могат да я схванат. *(– Има ли разлика между този, който я приема направо, и тези, които я долавят косвено?)* – Има разлика – първият я долавя по-интензивно. В дадения случай това може да се представи по следния начин: да допуснем, че на линията *AD* са наредени около стотина души; мисълта обаче

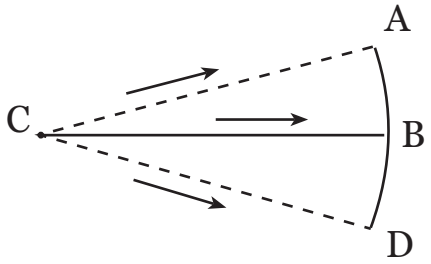

се изпраща по направление от *C* към *B*. Мисълта към *B* ще бъде много силна, понеже е централна, а другата, която ще отиде до точките *A* и *D*, ще бъде по-слаба. Тези точки ще представляват брегове, дето мисълта ще се поляризира.

Вие можете да правите малки опити за възприемане мисли по телепатически начин. Трябва да имате поне една малка опитност в това отношение. Някои от вас, които си хармонират по темперамент, по сърце и по ум, може да си изпращат мисли и да си отбелязват резултатите. Да кажем, че искате да изпратите една мисъл на някой ваш приятел в 9 ч. вечерта; вие трябва да му кажете, че между 8 и 10 ч. вечерта ще му изпратите една мисъл, за да се концентрира и той малко, но няма да му кажете точно часа. Така ще видите дали той е схванал точно времето и дали е възприел мисълта. Нали сте имали такива опитности? – Седите някой път в дома си и веднага ви дойде на ума някаква мисъл. Например, дали сте обещание някому да го посетите в 5 ч. следобед, но ви дойдат гости и вие пропуснете времето – веднага ви дойде мисълта, че в 5 ч. трябваше да бъдете при един ваш познат, изваждате часовника си и виждате, че сте закъснели. Това подсещане за вашето обещание е неговата мисъл, проектирана към вас –

вземате шапката си и излизате навън. Вие сте имали такива случаи, нали?

Същото нещо се случва и в друго отношение: някой път вие водите добър, религиозен живот, но после почвате да се съмнявате в него и казвате: „Този път не е хубав, трябва да се живее по-нашироко“, и тръгвате по широкия път. После пак проблясва в ума ви мисълта за първия живот и казвате: „Не, не може да се живее така.“ Питам ви отде е дошла тази мисъл у вас? – От някой ваш приятел, който живее заедно с вас, но седи по-високо от вас и вижда вашето положение. Той ви казва: „Пътят ти не е прав!“ Може да е някой ваш приятел от извънземния ви живот, който именно проектира тази мисъл към вас, внушава ви я – законът е същият.

Сега, при тия наблюдения, може да забележите и следните явления: като мислите често, ще забележите светли, ярки точки, които се явяват наляво и после отиват надясно и се изгубват. Когато точките вървят от ляво на дясно, мисълта, която се проектира към вас, е от възходяща степен – тази мисъл е полезна; а когато тази светла точка върви от дясно на ляво, тя е в низходяща степен – тази мисъл е опасна и безполезна за вас. Затова трябва да мислите, човешката мисъл е свързана с жизненото електричество в Живота. Когато мислите са положителни, те привличат жизнените сили към себе си, а когато мислите с отрицателни, тия жизнени сили се разпръсват, отдалечават от човека, вследствие на което се появява заболяване. Например, ако имате някой противник, който ви мрази, неговата мисъл спрямо вас е много силна, той може да ви направи негативен и вие ще заболеете. Законът е следният: ако вие заболеете, туй заболяване ще се върне върху него, ще има обратно движение. Вие можете обаче да изпращате вашите положителни мисли, вашите топли чувства и пожелания към някой болен с абсолютна вяра, без никакво колебание и съмнение, и той ще оздравее. Значи, за да бъде здрав някой човек, трябва да изпратите от себе си един жизнен ток към него – той ще възприеме вашата мисъл и пожелание и ще се почувства по-добре. В туй отношение добрите приятели са добра ограда за здравето, а лошите приятели всякога носят болести и страдания.

A **B**

Допуснете, че линията *AB* представлява известна плоскост; през това място може да са минавали хиляди хора. Ние насаждаме на тази плоскост няколко хиляди малки зрънца от глог; след няколко години ще можете ли да минете тъй лесно през това място? – Не, то ще бъде един здрав плет. По същия закон всяка добра мисъл може да укрепи слабите места в човека. Добрите мисли могат да се насаждат тъй, както се садят семенцата. Както ябълката или крушата може да се насади и израсте там, дето я посадим, така също и добрата мисъл може да се насади и израсте и да бъде като една здрава крепост. После, не е достатъчно да помислите само веднъж върху нещо, но мисълта ви трябва да бъде постоянна и силна върху това, което искате да реализирате. Ще мислите дълго време, докато мисълта ви почне да расте. Тогава във вас ще се роди желание да посадите втора, трета, четвърта, пета мисъл и т. н. Затова именно всички трябва да насаждате в себе си всеки ден по една добра мисъл. Като говорим сега за добрите мисли, кажете ми една реална добра мисъл от ваше гледище, която може да се реализира в сегашното ви съзнание. *(– Да добием воля, търпение, точност.)* Да, но волята е сила, тя представлява един сложен процес. Волята е сглобена от ред сили, търпението също тъй е сглобено от ред сили. Търпелив ли се ражда човек? Не, той не се ражда търпелив, но после добива търпението.

И тъй, започнете с малките опити! Аз бих ви препоръчал, като ученици, да започнете с музикалните тонове. Вземете основния тон *do*, пейте го, докато останете доволни от себе си. Всеки ден се упражнявайте върху тоновете *do, mi, sol, do*. От чисто музикално гледище, от колко качества зависи правотата на един тон, колко качества има всеки тон? *(– Височина, сила и тембър.)* Да, всеки тон трябва да бъде ясен и чист.

Задача: сега от всички без разлика искам да изучите гамата много правилно – не като музиканти, но да се научите да вземате тоновете правилно. Това ще бъде за вас едно упражнение. Да кажем, че ви накарам да вземете тона *sol*

или *la* – искам да го вземете изведнъж. Може да направите погрешка, това нищо не значи, ние сега не обръщаме внимание на погрешките. В туй отношение вие не можете да се възпитавате без музика, не можете да изработвате характер. Музиката е мощно средство за възпитание на човешкия характер, без музика е невъзможно да се възпитава човек – туй трябва да знаете. Тя оказва смекчително влияние върху характера. Както човек не може да пречисти своята кръв без дишане, така и без музика той не може да пречисти своите чувства. Правилно дишане е необходимо, а музиката предизвиква правилното дишане.

Да кажем, че някой певец иска да пее, но в него има амбиция – той мисли, че като излезе на сцената, трябва да го обсипят с букети. Мисли ли така, това разваля работата. Той трябва да пее за себе си. Всеки от вас трябва да обича музиката за себе си, за самата музика. Аз съм за това – да пея за себе си и сам да се слушам. Едновременно ще бъда и певец, и публика – няма по-красиво нещо от това! И като говориш, пак едновременно трябва да бъдеш и говорител, и публика. Ако този, който говори, маха с ръцете си, той вече има предвид публиката, той не говори на себе си. Като говоря на себе си, няма какво да махам с ръце – на себе си ще говоря много тихо. Този, който се напъва да говори много силно, той говори на окръжаващата среда, а тази среда няма да го разбере, колкото и да ѝ говори. Не мислете, че като говорите високо, хората отвън ще ви разберат. Може да ви разбере само този човек, който разбира себе си – това е закон. Някой говори високо; защо? – Иска да накара еди-кой си да го разбере. – Празна работа, тъй не се приказва. Най-първо ще видиш: ако този човек разбира себе си, ако може да говори на себе си, той и вас ще разбере. Тогава ще кажеш: „Ето един човек, с когото можем да се разберем.“ Двама души, които могат да говорят на себе си, могат да се разберат помежду си.

Този е правилният начин, по който могат да се създадат правилни отношения за разбиране между хората. Ако вие не можете да говорите на себе си, всички усилия са напразни, всякога ще има вътрешни недоразбирания. Тогава ще се

извинявате, ще казвате: „Ама аз не исках да кажа това.“ Какво искаше да кажеш? Ако изпея един тон криво, ще взема цигулката – тя ще ме поправи. Цигулката, разбира се, е един голям майстор, учител е тя, ще те поправи. Добрите учители по музика не се измъчват да говорят много на учениците, но им казват само: „Слушайте цигулката!“ Най-първо цигулката говори, а после учителят пее. И в Природата е същото: най-първо Природата ни говори чрез физическите явления, нейният говор е грубият елемент. Всички явления, които стават в Природата, това са инструменти, чрез които тя иска да ни поправи. И наистина, Природата всякога ни поправя. Следователно страданията в света не са нищо друго, освен поправки на известни наши мисли и чувства. Всяка мисъл или чувство в Природата е една хармонична сила, която действа. Не вземеш ли една мисъл правилно, тя ти казва: „Не е така!“ Тогава Божественият лък започва да свири по цигулката един, два, три и повече пъти, докато най-после се поправите.

Втория път ще ви изпитам всички да пеете. Някои от вас ще се срамуват, ще кажат: „Ама как ще пеем?“ Аз искам да пеете за себе си; ако е за други, мен това не ме интересува. Ако вие пеете за себе си, а не за мен, ще ми бъде приятно. Ще ви извадя да пеете за себе си – един по един, после по двама, по трима, по четирима и т. н. Тук имате сега и орган, и пиано, и цигулки – ще пеете, ще се упражнявате, докато всеки от вас добие самоувереност да взема тоновете, колкото е възможно по-правилно. Ние не искаме невъзможното; ние ще свържем тия упражнения по музика с ред други упражнения.

Сега вие ще кажете: „Това е проста работа, аз не зная ли какво нещо е *do, re, mi*...? Вие още не знаете да пеете. Аз мога да пея една песен по различни начини. Най-хубавото пеене е, когато човек, като пее, съвършено се забравя и мисли, че е сам, нищо го не смущава. Щом фигурира в ума му някое лице, което и да е то, тази музика се нарушава. Тогава ще имате т. нар. трели. Най-първо тонът трябва да бъде ясен. И трелите спадат към окултната музика, само че те се вземат съвсем другояче. А сега певците, като не могат да вземат

ясни тонове, правят трели. За да се взимат хубави трели, изисква се голямо изкуство. *Трели* – значи нещо, което трепти, звучи.

Някой път може да се спрем върху окултното значение на разните тонове – за цветовете, които те произвеждат, за влиянието, което те упражняват и т. н. Всеки тон си има своето влияние. И нашата реч всеки ден се видоизменя, вие всякога не почвате с един и същ тон. Речта ви трябва да бъде музикална. Това, дето не говорите музикално, то е, защото има едно отклонение от правилния път на живота ви. Музикално говорене не разбирам говорене в този специален смисъл, както сега се подразбира. Под *музикалност* разбирам вътрешен стремеж на душата към възвишеното. Музикалността от френологическо гледище има свой център при слепите очи. У някои хора този център е по-развит, у други – по-слаб, и в тях се вижда слепоочната кухина. У добрите музиканти челото при слепите очи е запълнено. В душата на всеки човек обаче този музикален стремеж съществува потенциално, а само музикалните органи са различно развити. Когато музикалността е свързана с двигателния център, такива хора могат да свирят по-добре, отколкото да пеят. У някои хора музикалността е свързана с техния ларинкс – те стават добри певци, у други музикалността е свързана с техния ум – те стават композитори; у тях е развит и центърът на построяването. Тъй щото, от това с какво е свързан центърът на музикалността, зависи в какво направление ще се прояви човек.

Сега ще изучавате влиянието на мислите, като правите за целта ред опити. Всяка проектирана мисъл излиза като струя и се движи из пространството вълнообразно. Когато човешката мисъл е интензивна, тя образува много красиви форми. По формата на тия вълни може да съдите за какво мисли вашият приятел. Защото формите на тия вълни се проектират и предават едновременно и на другите хора. Затова именно трябва да си изпращате добри мисли. Не е достатъчно само да пожелаеш добро някому, но мисълта ти трябва да бъде активна.

Тези от вас, които имат време, нека направят следния опит: посадете си от семе едно цвете от луковичните – зюмбюлче или някое лале – и го наблюдавайте. Всяка сутрин отивайте при това цвете и проектирайте мисълта си към него да израсте добре – туряйте си ръцете отгоре над него и проектирайте своята мисъл. Още по-добре ще бъде, ако посадите семенца в две саксии: всяка сутрин слагайте ръцете си и проектирайте мисълта си само върху едното цвете, а другото само полейте и го оставете да се развива по естествен път. После вижте кое от тия цветя ще върви по-добре. Нека няколко души от класа направят този опит. Ще употребявате за опита всяка сутрин по две-три минути. Този опит няма да ангажира напълно ума ви да мислите само за цветето – ще му изпратите една добра мисъл и ще го забравите. От този малък опит ще видите какво влияние оказва мисълта ви.

Вие трябва да приложите в живота си окултната наука. Ще срещнете ред мъчнотии, но това да не ви спира. Тъй, както сте събрани в класа – с различни темпераменти, като не знаете как да се отнасяте едни към други, как да се хармонизирате, у вас се събира много излишна енергия, която не знаете де да пласирате. Американските студенти, както и тия из Европа (това е общ закон в живота им), като не знаят какво да правят в свободното си време, изнамират някакви забавления. Например студентите от първите два курса определят да се боксират помежду си, за да видят кой курс ще придобие правото да носят бастуни. Понякога втори курс взима надмощие – те бият първи курс и казват: „Никой от първи курс няма право да носи бастун!“ Някой път се случва обратното – първи курс надвива втори и тогава те прилагат правилото за бастуна над тях. Ако хванат някого, че носи бастун, налагат го на общо основание. Някой път учителите ги гледат, като се боксират, и нищо не им казват, оставят ги – трябва да се изхарчи излишната енергия. Като победи единият курс, тази енергия се асимилира за през цялата година. Като мине първата година, другият курс, който дойде, ще опита бокса. Те могат да се боксират или за един бастун, или за някой каскет, за някоя връзка, за някоя значка, или за

какво и да е друго. Туй не вършат госпожиците, а господата. Някой път виждам, че и вие се боксирате. Туй ви изнасям като факт, защото у вас често се заражда излишна енергия, но тя трябва да се пласира разумно. Ако човек не може да я пласира разумно, Природата сама ще си вземе излишното. Природата не търпи нищо излишно – тогава ще се яви някоя болест. Например някой яде по цял ден; Природата в този случай казва: „Вземете му тази енергия, не трябва да яде толкова много.“ И какво става? – Разболява се. Някой пък прахосва излишната си енергия в харчене, пръскане пари надясно-наляво; Природата казва: „Не трябват толкова пари на този човек, вземете му ги.“ Природата обича точност: туй, което тя дава днес, трябва да го употребиш веднага, още същия ден. Тя не търпи нито излишък, нито недоимък, в нея всичко е хармонично. Като свършиш работата си, тя казва: „Почини си сега малко, няма какво да мислиш за утрешния ден, той ще се погрижи за теб.“

Та сега ще се справяте с излишната енергия, която се заражда във вас. Някои имат излишна енергия в едно отношение, а недоимък в друго. Например някои имат излишна енергия, която се натрупва в центъра на страха – дето върви, все се страхува, набралата се в него енергия постоянно го безпокои. Тогава направете следния опит: нека един от вас, който не е страхлив, да си тури ръката на това място, дето е центърът на страха, и той ще изчезне. Този опит може да се направи или от много смелия, безстрашния, или от много страхливия. Гневът също тъй е набиране на излишна енергия; центърът му е зад ушите. По същия начин нека онзи, който е много разположен, да си тури ръцете на това място и гневът веднага ще изчезне. Ако тази енергия не се отнеме от човека, веднага започва едно свиване на мускулите. И след пет-десет минути, като мине гневното състояние, човек казва: „Извини ме, аз не бях в духа си, нервен съм.“ Това е много проста работа – набрала се е в тебе излишна енергия, която трябва да дадеш. Щом гневът дойде, ще вземеш мотичката или ще седнеш да пишеш. Трябва да имаме една работилница с чукове и други пособия, та оня,

който има излишна енергия, да отива там да работи. Един ще вземе чука, друг – рендето, трети – перото, и по този начин всички тия хора ще се хармонират. А сега, като няма какво да работите, излишната енергия все трябва да излезе навън по някакъв начин и затова по някой път стават тия малки експлозии. Ще направим една работилница за трансформиране на излишните енергии във вас. Аз мисля, че тогава колелото ще се движи прекрасно – всеки, който има излишна енергия, ще работи по един час на ден. Колко души има в класа? *(– Осемдесет.)* Значи осемдесет часа работа, всеки час – по десет лева – осемстотин лева на ден. Това не е малко.

Сега аз ще приложа този метод, но най-първо у вас трябва да се образува едно стабилно състояние, защото някой път при трансформиране на силите стават големи взривове. Всеки, който не спазва правилата, може да предизвика експлозия. Ако не внимавате, някой път само с един поглед може да запалите тази набрала се енергия у другия и той да кипне. Понякога един поглед е една запалка. Другият казва: „Защо ме гледаш така?“ – то значи, че запалката е турена. Не мислете, че онези хора, които не разбират окултната наука, не ви наблюдават. Те, като намерят една ваша слаба страна, отиват да си донесат кибрита – вие веднага се запалвате и тогава те казват: „В училището му е мръднала малко дъската.“ От ученика се изисква да бъде като Сократ – при всички запалки да не избухва, като че нищо не се отнася до него, да се усмихне малко и да си каже: „Няма го майсторът!“, нищо повече. – „Ама дъската ти мръднала.“ – „Няма го майсторът!“ – така ти неутрализираш неговата мисъл. – „Ама ти си вагабонт.“ – „Няма го майсторът!“ – щом си чист, тъй ще кажеш. В сегашният свят вестникарите разбират този закон и турят различни фитили: и химически, и физически – все фитили са това. Казвам: умни, учени хора са те, но отдавна са учили.

В положителната наука всеки трябва да трансформира излишната си енергия правилно. Има естествен начин как да трансформирате енергията си. После, и на столовете ще се

нареждате съобразно този закон. Та ще правим опити – един, два, три и повече, за да видим какви ще бъдат резултатите.

Кои са основните мисли от тази лекция? Понеже тя е от практическо приложение, за следния път изнесете основните мисли от нея. Защото не можем да вървим напред, докато нямаме първите опити. Те са микроскопически опити, които можете да правите между другата си работа. Тези опити ще бъдат за вас даже едно приятно занимание.

В друга лекция ще говорим за числата. Имате например числата 2 + 1 = 3 и 3 + 1 = 4 и т. н. Като се прибавя единица при числата 2 и 3, един и същ резултат ли ще се получи? *(– Не, различни резултати.)* Така е и в Живата Природа: тази жива единица, като действа при условията 2 и при условията 3, резултатите биват различни. Как ще обясните например, че 2 + 1 = 3? Единицата – това е почвата; 2 – това е семката, която расте; 3 – това е плодът на тази семка. Следователно в живата математика единицата показва условията или силите в почвата. При това математически може да се изчисли какъв резултат могат да дадат тия сили. Числото 3 означава енергията, която е извадена от почвата. Това е само едно обяснение, но има и друго: например единицата – това е киселина, 2 – основа, а 3 – солта. Солта е завършеният плод. Тъй щото, когато боравим с живата математика, трябва да знаем какво означават символите на числата, които те подразбират, и тогава вече можем да работим в тази област.

Бог на Любовта не е Бог на мъртвите, а Бог на живите.

СЪГРАЖДАНЕ НА ДОБРОТО

Двадесет и осма лекция от Учителя
27 април 1924 г., София

СЪГРАЖДАНЕ НА ДОБРОТО

Бог на Любовта не е Бог на мъртвите, а Бог на живите.

Размишление

Прочете се резюме от темите: „Приспособление на човешката душа“.

Прочетоха се няколко от работите върху темата: „Най-добрият метод за самообладание“.

Учителя начерта посочения чертеж.

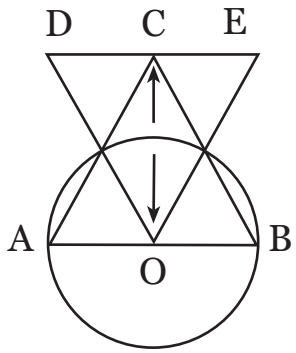

Да излезе един от вас на черната дъска. Ще се постараем да развием заедно тази тема, която е изразена чрез този чертеж. Кажете ми кой е по-силен – който прави зло, или който прави добро, който се качва на планината, или който слиза?

Ученик: Който се качва на планината.

Изразете тогава това нещо на математически език. Отбележете качването на планината със стрелката *1*. Обяснете как разбирате това?

Ученик: Законът във физиката е следният: има една крайна точка, до която може да достигне едно движещо

се тяло. И когато в движението си нагоре тялото достигне своята крайна точка, то е изгубило всичката си кинетична енергия, енергията му вече се превръща в потенциална. От тази точка то започва да слиза надолу и събира наново своята енергия. За геометрично представяне на движенията може да служи следната координатна система: тя представлява две взаимно перпендикулярни оси, които се пресичат в точка О, която се избира за начало на координатната система. Началото определя посоките върху двете оси. Надясно от точка О по хоризонталната ос посоките се смятат положителни (+X), а наляво – отрицателни (–X). Нагоре по оста посоката е положителна (+Y), а надолу – отрицателна (–Y).

Тогава може ли да се определи, като слизаме и като се качваме, колко енергия се губи? Или за да извършим едно добро, колко енергия трябва да употребим?

Ученик: Енергията е пропорционална на височината – по-висше добро изисква повече сила и обратно.

Да кажем, че от +*Y* пада едно тяло и върви по права линия, но ако има голямо съпротивление, то прави известно отклонение.

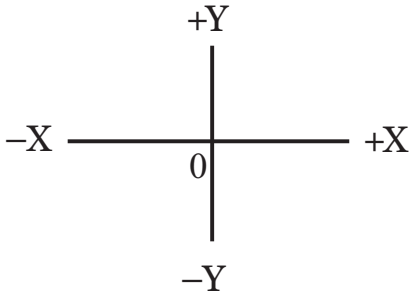

Ученик: Зависи и от тежестта на тялото. Ако пуснем една перушинка отгоре във въздуха, тя пада по крива линия, а не по права.

Представете си, че пущаме от точката +*Y* две тела – едното тежи десет килограма, а другото – един килограм. Какво ще стане?

Ученик: Във физиката съществува следният закон: всички тела в безвъздушното пространство падат с еднаква скорост, а във въздуха леките тела падат по-бавно, тежките – по-бързо.

Добре, като имате предвид, че едно тяло при преминаването си в по-гъста материя прави по-голямо отклонение, същия закон ще приложите и във вашия живот. Да кажем, че днес имате отлично настроение, радостни, весели сте – то представлява движение нагоре, но утре това движение се сменя и във вас се заражда скръбно състояние – то е движение надолу. Вие забравяте старото положение и взимате обратно движение – назад. От това ще заключите, че средата, в която се движите, е по-силна от вашата воля. Следователно тя ви заставя да се върнете назад.

Ученик: Ако допуснем една най-висока точка, до която човек може да достигне в движението си нагоре, и една най-ниска точка, до която той може да слезе, тогава смяната на тия състояния – качване и слизане – може да се обясни със следния геометрически чертеж: да приемем, че дадена точка M се движи по кръга; в точка A още няма радост, а само условия за нейната проява (OA – 1) – това е cosinus. Когато точката M тръгне по кръга, проекцията на радиус-вектора OM върху оста OX се намалява, а проекцията му върху оста OY расте. Щом точката достигне B, cosinus е равен на нула, а sinus е добил своята най-голяма стойност – равен е на 1. От този миг започва обратният процес: радостта се намалява, sinus се намалява, а cosinus расте. Оттам правилото гласи: когато sinus расте, cosinus се намалява и обратното – когато cosinus расте, sinus се намалява.

Тогава какво мислите, как се образуват състоянията у вас, сами по себе си ли идат?

Ученик: Аз мисля, че човек пътува през различни среди и възприема различни влияния; на това се дължат разните състояния.

Друг някой да каже как определят в психологията състоянията на човека.

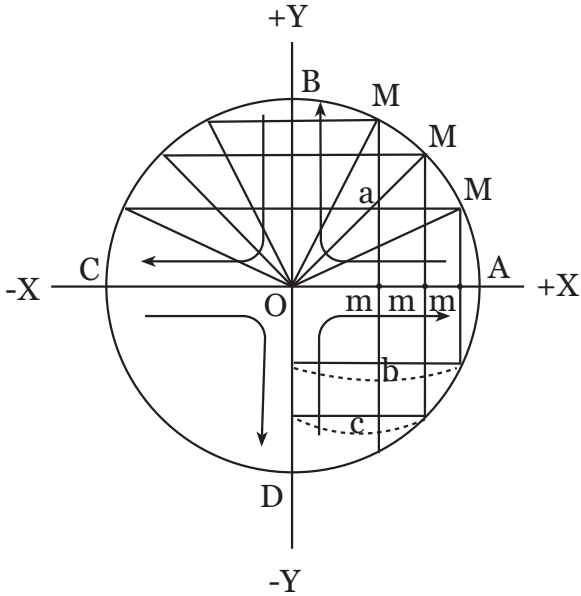

Ученик: Зависи от това кое в съзнанието на човека е меродавно в дадения момент – дали то е нещо предметно, дали е една емоция, една мисъл, или един волев импулс, според което и състоянието на съзнанието получава един или друг тон, една или друга окраска или сила.

Често хората се запитват какво е физическото състояние на някой човек. Ние трябва да започнем от видимото към невидимото. Какво подразбира това?

Ученик: Дали известен човек е здрав, или болен, и какво е неговото материално състояние.

Значи това подразбира дали той си има парици, ниви и т. н. И според това колко къщи и колко ниви има, ще определите какво е неговото материално състояние. Ако има сто декара земя, две къщи и еди-колко си приход, казвате, че материалното му състояние е добро. После запитвате какво е здравословното му състояние, тялото му, след това се интересувате от умственото му състояние, и най-после – от духовното му състояние. И тъй, физическото състояние

се определя от богатството на органическите сили в човека, умственото състояние се определя от богатството на мислите, а духовното състояние се определя от богатството на чувствата. Всяко състояние може да се измени. Как? Да кажем, че вие имате сто хиляди лева капитал – това е вашето състояние; имате и един съдружник, който няма нито пет пари, но е умен; вие му давате капитала си и го правите съучастник в печалбата. Обаче, след като търгувате една година, изгубвате петдесет хиляди лева от вашия капитал; вашето състояние се е изменило, нали? *(– Да.)* С колко? *(– С петдесет на сто.)* Значи два пъти се е намалило, и при това загубвате и печалбата. По колко се пада всекиму? Вие имате петдесет хиляди лева загуба от капитала, при това загубени са и пет хиляди лева от печалбата.

Ученик: Загубата е петдесет на сто и още пет хиляди.

Как ще определите състоянието на вашия съдружник? Той нищо не е имал, следователно с какво се е изменило неговото състояние в сравнение с общия капитал?

Ученик: С две хиляди и петстотин лева от загубата, която трябвало да получат.

Втората година пък загубвате и другите петдесет хиляди лева от капитала и още пет хиляди лева от печалбата; тогава вашето състояние съвсем ще се измени, ще загубите вашето разположение. С колко ще се измени разположението на другия? – С пет хиляди лева ще се измени. Единият е загубил съвършено всичко, а другият – само пет хиляди лева за две години. Следователно състоянието и на двамата се е изменило. Онзи, който е загубил сто хиляди лева, цялата нощ няма да спи, ще се разхожда нервен, възбуден, а съдружникът, който не е внесъл нищо, е по-спокоен. Защо? Защото нищо не е изгубил – той е изгубил само част от своя труд. Първият губи сто на сто, а вторият губи само очакваната печалба. Това е физически закон – слизане надолу.

Обратният закон е качването нагоре. Да кажем, че те имат първата година сто хиляди лева капитал и десет хиляди лева печалба, втората година имат още десет хиляди лева

печалба – сега материалното състояние и на двамата се подобрява във възходяща степен. Този закон важи еднакво за всички. Щом влезете в едно общество, все ще вложите известен капитал, т. е. при сегашните условия все ще бъдете съдружник някому – или с капитала си, или с труда си; при сегашните условия никой не може да бъде свободен. Ако нямаш нито пет пари, но си умен, ще ти кажат: „Ела при мене, ти си умен човек; аз имам капитал, а ти – ум, ще започнем да работим заедно.“ И при този капитал или ще спечелите, или ще загубите. Туй е сега кармически закон: родил си се в известен период, правил си грехове, престъпления, без да мислиш, че се държи сметка за всичко. Не мислете, че като сте дошли тук, няма да плащате. Ами тази загуба? Знаете ли колко енергия е вложена във вашето физическо тяло, колко енергия е изразходвана за създаване на вашето сърце, колко за вашия ум, колко за вашата воля? Всичката тази енергия е точно изчислена. Следователно загубата, която има в този период, ще се изчисли и след петдесет хиляди години ще ви намерят, било като англичанин някъде, като французин или какъвто и да е, и ще ви кажат: „Вие като българин дължите, имате да плащате петстотин хиляди лева и трябва да ги платите.“ Имате един такъв кармически дълг; какво ще се случи при изплащането на този дълг? – Ще се родите сляп, сакат, хилав човек и през целия си живот само ще плащате.

Сега аз искам да ви наведа на най-добрия метод за самообладание. Ще се спрете, ще кажете: „Трябва да се плаща!“ Всички вие грешите, като казвате, че няма да плащате. Не, ще се спрете и ще мислите върху този закон. Щом размишлявате върху него, ще имате печалба най-малко петдесет на сто. Вие не размишлявате върху този закон и като ви дойде някое страдание, казвате: „Аз се докачам.“ Спри се, кажи си: „Не, аз имам да мисля върху по-важна работа, трябва да отговарям за своите дългове.“ Струва ли сега да се спра на пътя и да разговарям за моето честолюбие, когато имам предоставена по-важна работа? Знаете ли на какво мяза докачението на хората? – Господарката праща своя слуга – едно малко момче – да купи мляко в едно котле; друго момче го замерва

с камъни, то оставя котлето и отива да го гони. Други деца минават, бутват котлето и млякото се разлива; момчето се връща вкъщи и господарката му го набива. Казвам: това момче не може да стигне този, който го е ударил, защото краката на последния са дълги, а се връща вкъщи и пак него бият. И всеки човек в света, който се спира да защищава честта си между хора, които нямат никакъв морал, всякога ще намери млякото си разсипано, другарчетата му ще го бият и господарката му също ще го бие – този закон е верен. Понеже вие се разправяхте с другите за себе си, господарката ви пита: „Ти защо остави млякото на пътя?“

Сега вие мислите, че щом влезете в окултната наука, тя ще ви освободи от всичките ви погрешки. Не, тази наука може да ви даде отличен метод как да живеете по-добре. Вижте в чертежа: единият полукръг от едната страна означава

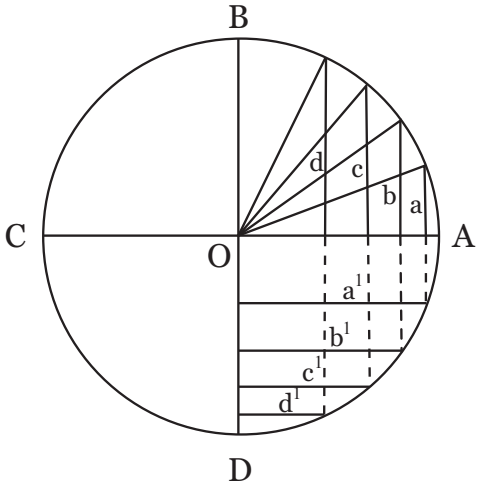

радостите, които се увеличават, а от другата страна в другия полукръг са означени скърбите, които също се увеличават. Точката *B* представлява едно възходящо състояние, което е излязло благодарение на основата *AC*. Точките *B* и *A* взимаме за двама приятели – приятелят *A* влага капитала, той е основата *AO*, а *B* печели, без да има капитал. *A* е почвата, а *B*

расте върху него. Следователно в дадения момент трябва да знаете, че когато вие се сдружите, един от вас ще бъде почва, а другият – растението, т. е. единият – пасивен, почвата и основата, върху която другият ще расте; последният ще бъде активен. След време енергията *B,* като дойде до своя максимум, минава в противоположната страна и активността на *B* ще бъде превърната в пасивност, върху която *A* ще почне да расте. Когато човек не изпълнява Божествения закон, той слиза в долната страна на кръга и трябва да се върне пак нагоре. Например някой път вас ви сполетят нещастия, имате идеи, които не постигате – вие сте турени като почва, друг някой печели, а вие трябва да чакате да се свърши този кръг. След време условията ще се сменят: като се повдигне той, и вашето повдигане ще дойде – тогава той ще стане почва, а вие ще растете. Тия смени стават постоянно. Дойде ли ви някоя скръб, ще знаете, че в това време сте почва. В това отношение в Природата съществува следният закон: върху всяка скръб някъде в Духовния свят се повдига едно велико желание. Значи в дадения момент вашата скръб служи за създаване на едно благородно чувство някъде. И вие трябва да се радвате на тази велика мисъл, на това велико желание или чувство, което се гради върху вашата скръб. След време тази велика мисъл, която се е съградила върху вашата скръб и вашите страдания, ще ви се отплати – тя ви познава и ще ви помогне. И тогава скръбта ви ще се превърне в радост.

Казва Христос: „Сега скръб имате в света“, това значи: „Сега сте почва, но Аз ще ви видя, и скръбта ви ще се превърне на радост.“ Голямата погрешка, която забелязвам във вас, т. е. не погрешка, но едно неразбиране на закона, то е, че вие всякога искате да бъдете големци, да растете все нагоре. Не може, така вашият растеж ще се спре. Така е и в Природата: до 25 юни всичко расте, а после всяко растене спира; то значи, че енергиите се прекратяват. Пък вземете и вашето тяло: докато сте малко дете, вие растете нагоре, но не стигате до Слънцето – израствате най-много един и половина-два метра. После това растене спира и се пренася в другите полета – във вашия мозък, във вашето сърце, във

вашата душа и във вашия Дух. Щом физическото растене спре, онзи, който не разбира законите, удря само на ядене и пиене и казва: „Ние остаряхме, нека поне си отядем и отпием, това ще ни остане.“ Онзи пък, който разбира закона, започва да учи. Затова старите хора повече четат, повече учат, а младите са много разсеяни, освен ако младият се е родил някой гений. Та едно скръбно състояние представя в Природата един плюс. В известен случай то може да означава зло. Значи в известна епоха злото е плюс – то има надмощие, а в друга епоха Доброто е плюс – то има надмощие.

(– Нали човек дружи с много хора?) – Не, в даден случай човек може да дружи само с едного, а другите оказват само известно влияние върху него. Например планетите оказват известно влияние върху Земята, а Земята дружи само с кого? *(– Със Слънцето.)* Да, Земята дружи само със Слънцето. Закон е: в даден случай вие може да дружите само с едного, а другите оказват влияние върху вас. От другите, които оказват влияние, всеки от тях дружи само с едного. Дружението е цел – вие вече принадлежите към някоя планетна система. Разните индивиди принадлежат към разни психологически системи.

Онзи закон, който искам да извадя от казаното, или онази мисъл, която искам да остане в ума ви, е, че при всяко съзнателно страдание се извършва нещо велико. Всяко страдание, което вие чувствате, не се отнася само до вас. В дадения случай и други същества чувстват това страдание, даже още по-тежко, отколкото вие. Следователно хиляди и милиони души в даден случай са като основа, върху която в Духовния свят се гради едно велико благо и вие трябва да вземете вашия дял.

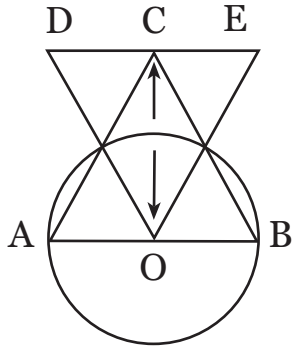

Нека разгледаме сега триъгълника *ACB*. Кой е човекът, който прави добро? – Най-добрият е този, който представлява триъгълника *ACB*. В такъв случай триъгълникът *DOE* представлява най-лошият човек. Тези

двама души са активни, показват движение – те са от една и съща категория. Освен тях ние имаме още: най-добър лош човек и най-добър добър човек – и двамата са активни, също образуват една категория. Най-после имаме и трета категория хора, а именно: най-лошият добър човек, който не прави добро, и най-лошият лош човек, който не прави зло – тези хора са негативни. Но този, който не прави зло, е по-добър, въздържа се от злото, а онзи, който не прави добро, е по-лош в случая.

Ученик: Това нещо можем да означим по следния начин: добър, не прави добро – Д. Н. Д. (+/–); той е добър човек, значи (+), обаче не прави добро – (–). За другия човек казваме: лош, който не прави зло – Л. Н. З. (–/+); това значи, че той е лош – (–), обаче не прави зло, значи (+).

Сега да приложим закона. Да кажем, че в дадения случай вие правите добро; после вашето състояние се сменя и казвате: „Не искам да правя добро.“ Някога става и обратното: например имате един престъпник, който убива сина на някой гражданин и го осъждат на смърт, понеже прави зло, лош човек е той. Питам: може ли да се измени неговата съдба? – Може. Ето при какъв случай: този престъпник избягва от затвора, минава покрай една река и вижда, че царската дъщеря се дави – той се хвърля и я избавя, в това време го хващат. Питам: ще приложат ли смъртното наказание върху него? *(– Няма.)* Да, няма да го приложат, понеже той спасява дъщерята на царя – значи неговото наказание се анулира. Това се случва в живота. Затова някой човек, като извърши едно престъпление, трябва да извърши и едно добро, т. е. той трябва да избави царската дъщеря, за да не приложат върху него смъртното наказание. Най-първо той е направил едно престъпление – *минус (–)*, а после е направил едно добро – *плюс (+)*, компенсира се. Ако ти извадиш из водата давещата се царска дъщеря, смъртното ти наказание се отменява. Всяко страдание в света, това е едно смъртно наказание – нещо умира в тебе, ти страдаш. Затова именно вие трябва да се стремите да използвате за добро всичките условия, които ви се дават – те са за вас *плюс*. Ако този престъпник каже:

„Нека се дави царската дъщеря, няма да я спася“, присъдата му ще се приложи.

И тъй, от всички ви се изисква приложение. Това засега е само теория. В това отношение, когато разглеждате вашите състояния, трябва да бъдете много внимателни, защото всяко състояние може моментално да се измени. Вие често забелязвате в класа, че някой от вас не е разположен; вие си казвате: „Нека си носи той!“, и не се интересувате за него, отминавате си. Но няма да мине дълго време, и това състояние ще се върне върху вас. Затова, като ученици от такъв един клас, у всички ви трябва да има стремеж, като видите, че някой от вас е морално разклатен, да се яви у вас желание да му помогнете. Не всички, но един трябва да му помогне в случая. *(– В какво седи това морално помагане?)* Във вас още няма това чувство (аз го наричам любвеобилност) да желаете доброто някому – без да го познавате, да му изпращате хубави мисли. Любвеобилността мога да уподобя на разположението, което има някое растение, което расте покрай водата. Засега ето как вие се познавате – казвате: „Този е един от братята!“ Вие не можете да бъдете взаимно толкова любвеобилни. Вие мислите всякога само за себе си, само за своето добро – където и да ходите, мислите само за своята личност. Не, човек трябва да има и други мисли. Той трябва да мисли само петдесет на сто за себе си (това трябва да е един максимум) и петдесет на сто за окръжаващите го, ако иска да изпълни Божия закон. Човек не трябва да занемарява себе си, но не може да занемари и своите ближни – вследствие на това се зараждат боледувания. Когато бащата и майката се карат, децата почват да боледуват. Често майката казва: „Аз не искам вече тия деца“; и бащата казва същото. И ако няма някой техен роднина да ги подкрепи, току-видиш: едното дете заминало, другото заминало и т. н. Там, дето има обич между родителите, децата са здрави. Същият закон се среща и в един клас. Всякога трябва да имате Любов помежду си; аз не говоря за вашите временни проявления и промени на чувствата, но за ония правилни чувства на висша Любов, които трябва да храните един към

друг. Проявявайте Божественото във вас – това, което е благородно и възвишено. Щом го проявявате, вие усещате едно вътрешно задоволство. Минават дни и седмици, но вие усещате една дълбока радост; никой не знае това, само вие го знаете.

Та първото нещо: трябва да бъдете герои в малките работи. Някой път казвате за някого: „Той си има карма, нека си я носи!“ Не, този цирей трябва да излезе от него, той има нечиста кръв. Аз мога да му туря един лек и да улесня неговите страдания. Този човек може да има една рана, но не я лекува; ти казваш: „Карма е това!“ Не, аз като човек трябва да му помогна, да улесня неговата карма, да мине малко по-лесно. И вие ще спазвате този закон. Щом не се стремите нагоре, иде връщането назад. Някой казва: „Нагоре, докато стигна до *В*!“ Но забележете: стремлението към Доброто никога не може да се спре, процесът към Доброто е вечен. И ако някой се спре в пътя си от Доброто, за това има друга някаква причина – Доброто е безкрайно, тази причина е извън него. Допуснете, че някой човек е искал в първо време да стане филантроп, да помага на човечеството – това е пътят му нагоре към Доброто. Обаче вън от него друга една мисъл му влияе и у него се заражда желание да стане пръв министър в България – туй ще спре неговата филантропия и той ще се върне назад. Този човек, като държавник, вече не може да има стремеж към Бога. И всички общественици вървят надолу. Щом станеш политик, ти непременно ще се върнеш надолу, но и като се връщаш, т. е. като слизаш, трябва да разбираш законите. Защото може да слизаш разумно, може да слизаш и неразумно. Например гнева аз наричам дипломация. Човек, който се гневи, той е пръв министър. В момента, когато се разгневи, всички ги е страх от него. Когато майката се разгневи, всички се сгушват – и бащата, и децата се страхуват; след един-два часа обаче тя вече е грохнала, разболява се, слязла е вече от височината на своето министерство, не е пръв министър, а уволнен министър в оставка. Та някой път и вие казвате: „Искаме да бъдем министри, царе.“ Питам: кой от вас не е

ставал цар за пет-десет минути? Нали знаете онзи разказ за циганина, който носел гърне с мляко и си въобразявал, че станал цар и заповядвал на света. Въобразявал си всичко това и подскочил от радост, но гърнето паднало на земята, счупило се и млякото се разляло. Често и вие при тия малки гърнета, при тия малки блага и способности, които имате, мислите си, фантазирате си, докато дойдете до въображаемите големи блага и подскочите от радост, но паднете на земята и се намерите в един реален свят.

Има ред закони обаче, които регулират Живота. Можем да изчислим математически какви са възможностите, за да може един човек да стане цар например. Да кажем, че в България има четири милиона хора, които имат нужда от цар. Значи възможността за всеки един от тия четири милиона да стане цар е една четиримилионна. Тъй щото, най-близките цели на всеки човек засега са определени. Всички могат да бъдат добри, но всички не могат да бъдат богати; ако всички хора рекат да станат добри, има възможност, но ако всички хора се стремят да станат богати, няма възможност за това. Искат ли да станат богати, ще се яви едно състезание и ще се роди злото. Но ако всички пожелаят Доброто, няма да се яви състезание, понеже тази възможност съществува за всички.

Сега изваждам друго правило: ако у вас някой път се зароди едно лошо желание, това показва, че вие се стремите към неща, които спадат към изключенията. В такъв случай у вас ще се зароди омраза, съмнение, недоволство – те са спътници на непостигнати желания. Затова ще желаете Любовта – тя е постижима за всички, ще желаете Мъдростта – тя е постижима за всички, ще желаете Истината – тя е постижима за всички, ще желаете Добродетелта – тя е постижима за всички, ще желаете Правдата – тя е постижима за всички. В този живот това е постижимо.

Да бъдеш мъдър човек, не значи да бъдеш учен. Всеки може да бъде мъдър, но учени хора могат да бъдат малцина. Затова всички се стремете да бъдете мъдри, но не се стремете да бъдете непременно учени. Мъдростта е постижима за всички. Всички не може да бъдете красиви, защото красотата

е нещо, което лесно може да изгубите – тя не е постижима за всички. Да бъдете красиви, това не зависи от вас, но душата ви може да бъде изпълнена с Любов – това зависи от вас, всички можете да добиете Любовта. Тия неща не се добиват с векове, но моментално. Мъдрият човек е много досетлив, внимателен към всичко – дето и да се намери, всякога ще знае как да постъпи и ще се прояви скромно. Той е много практичен – ако се намери в университет, той ще си отвори пътя, ще вземе инициатива за това, за онова и така професорите ще го обикнат. На мъдрия човек всички професори искат да услужат – той ги разбира и те го разбират. А онзи, който не е мъдър, на него показват вратата на университета и му казват: „Тук не е място за слуги." Има случаи, дето слуги са заемали мястото на професори, изучили са цялата материя на професора; един ден професорът не идва – слугата заема мястото му, държи встъпителна лекция по всички правила. И когато професорът дохожда, слугата казва: „Извинете, аз държах лекцията вместо Вас." Професорът му отговаря: „Много добре си направил, станал си мой заместник." У този слуга няма амбиция, но професорът се компрометира. Туй се казва мъдър човек – такъв човек след време може да стане учен. Най-напред човек трябва да бъде мъдър – мъдър ли е, всичко се добива. Ученето е извор на Мъдростта.

Тайна молитва

Бог на Любовта не е Бог на мъртвите, а Бог на живите.

ПСИХИЧЕСКИ НАСЛОЯВАНИЯ. ЗАКОН ЗА ПРИМИРЕНИЕ

Двадесет и девета лекция от Учителя
4 май 1924 г., София

ПСИХИЧЕСКИ НАСЛОЯВАНИЯ. ЗАКОН ЗА ПРИМИРЕНИЕ

Бог на Любовта не е Бог на мъртвите, а Бог на живите.

За следния път – тема №24: „Най-малката Любов, която можем да приложим в ежедневния си живот.“

Като пишете върху тази тема, ще изнесете нещо, което сте приложили.

Сега у всички има наслоявания. Аз ги наричам неестествени наслоявания, които ви препятстват да схванете правилните прояви в Природата. Разбира се, у човека има и правилни прояви, има дни през годината, когато вие мислите добре, идейно, и прилагате правилно, но тия светли дни и минути са много редки. Например у вас се случва такова нещо, което често става с любениците: често по корените на любениците се явяват червейчета, които прегризват корените им – любениците израстват, разлистват се и после увяхват, не дават никакъв плод. И вие по същия начин проявите любовта си: покажете се навън, но след това дойде този вътрешен червей, преяжда корена ви и всичко увяхва. Тогава вие казвате: „Е, такива са условията, такава е Природата, няма какво да се прави.“ Не, не е такава Природата.

Вие трябва да се освободите от тия наслоявания по един разумен начин. Например, ще наблюдавате цвета на лицето си, ще се проучвате – нали всички сте хора с висше образование. Това е за ваше добро. Ще вземете едно ваше естествено положение, когато сте здрави или когато имате най-добро разположение на духа, когато сте извършили едно добро дело, от което сте останали доволни от себе си, и то ще ви служи като мярка; вземете едно огледало, погледнете се и забележете положението на вашите мускули. После ще погледнете ръцете си отгоре и отдолу – каква е кожата им,

мека или суха. Обърнете особено внимание на очите си и на цвета на лицето си. След това направете друг опит – когато сте неразположени, сърдити: вземете огледалото, огледайте се и в този случай и ще забележите една рязка промяна в лицето си. Такава промяна в лицето става и в естествения развой на човека. Ако някой е влязъл да копае въглища в една мина, той ще изцапа лицето си, ще го очерни, но той знае метод за чистене: ще вземе малко топла вода и сапун, ще се измие и ще излезе навън пак бял. Вие се цапате, по вас полепват известни частици отвън. Вие мислите, че няма наслоявания отвън; не, всеки ден има такива наслоявания върху всеки човек. Те са малко, но все-таки причиняват голяма вреда на душата ви или върху развитието на вашия ум. Даже много учени хора, много младежи, които са обещавали от ранна възраст да бъдат талантливи и способни, са били завличани от тия утайки и са останали последни в живота.

Някой път Природата прави благодеяние на такъв човек: туря го в сиромашия, т.е. туря го във водата и той става чист. Ще кажете: „Как така?“ Да, тя го чисти чрез страданията – не го оставя да има удоволствия в света, а го заставя да изкарва храната си с пот на чело. Дето и да се обърне, няма приятел, който да му помогне, и той живее с постоянната мисъл какво да работи днес, утре, за да преживее някак. И с това силно напрежение на мисълта този прах, който се е полепил върху него, отскача и той се чисти постоянно. А вие, като имате всичко, мислите, че имате много идеи. Не, много наслоявания има върху вас. Тези наслоявания стават по причина на това, че във вас няма тия естествени разположения на духа. Вследствие на тия наслоявания в човека се явява разстройство в стомаха, устата започва да мирише, процесите на дишането не стават правилно, приливите и отливите на кръвта в сърцето се забавят и т. н. Когато човек се нервира, кръвта започва да се събира в задната част на главата, от това личните му чувства се развиват и той мяза на оса – който го бутне, той го жегне. Този жегне, онзи жегне и по този начин създава ред неприятели около себе си или най-малко около такъв човек се образуват две партии с картечен огън. След всичко това

ще кажете, че имате идеи. Никакви идеи нямате, това са все лични чувства. И после тия две групи ще се разделят по на още две, ще станат четири; така ще се образуват неестествени групички: братята – на една страна, сестрите – на друга. Това не е Братство, Братството почива на съвсем други закони. Има братя по кръв, а не по подобие. Двама души, за да бъдат братя в духовно отношение, те трябва да бъдат с еднородни, с подобни идеи, да имат единство в стремежа си. А сега, ако не се чистите от наслояванията, които имате, те ще прекъснат всичките ви съобщения с Живата Природа. Ще ви дам едно обяснение: какво би станало с носа ви, ако нямахте тази течност, която задържа праха? – Всичкият прах би влязъл в дробовете ви и ще запуши бронхите. Но виждате, Природата е турила тази лигава течност като филтър. Тъй и всички хора трябва да имат един вътрешен филтър. Казвате някой път: „Това не ми трябва, онова не ми трябва“ – това значи: „Нямам нужда от тази течност в носа.“ Да, но като пресъхне тази влага в носа, хората заболяват. Ето защо вие трябва да се отнасяте разумно към себе си и да знаете как да се освобождавате от тия психически наслоявания у вас. Онзи ден ви зададох един въпрос: как се освобождавате от едно лошо настроение, какви бяха вашите методи? Да каже някой от вас как се освобождава от едно лошо настроение.

Ученик: Лошото настроение, това са известни енергии, които трябва да се пласират по някакъв начин – било чрез физическа работа, било чрез интелектуална работа.

Аз ще ви обясня психологически причините за лошото настроение: всяко лошо настроение се създава от съвсем малки причини. Да кажем, че имате един приятел, в когото имате пълна вяра; докато ти храниш абсолютна вяра към него и той към тебе, никакво лошо настроение не може да има. Аз говоря за един умен приятел, който разбира сърцето ти, чувствата ти, мислите ти, който се интересува за твоя успех тъй, както и за своя. Вие се разбирате добре, обичате се; докато се обичате така, никога не може да имате лошо настроение. Но от деня, в който се яви едно малко съмнение към твоя приятел, ти вече ще имаш лошо настроение – тъй

седи фактът. Тогава как ще поправите това настроение? – Ще отхвърлите настрана съмнението си и веднага ще дойде хармонията. Следователно това ще знаете като закон и няма да го престъпвате. Вие, като единица – сами за себе си, не можете да живеете. Силното индивидуализиране произлиза от силно развити лични чувства. Когато хората искат да станат единица в света, да живеят само за себе си, те се индивидуализират и сами си създават най-голямото зло, най-голямата отрова. Невъзможно е човек да живее сам за себе си, да бъде единица. Защото единица в света е само Бог – разумният принцип, който е създал всичко и живее за всички. А ти като се индивидуализираш, започваш да презираш всички същества, които Бог е създал и с които Той живее. Тогава в теб се създава това лошо настроение и ставаш нещастен. Какво означава това състояние? – То значи човек да бие главата си в една скала или да пробива кладенец или тунел с една игла. Туй е факт, който виждаме навсякъде в Живота. Ученият например ще мисли, ще философства, ще критикува и най-после ще се изтрие.

Та първото нещо: ще приложите този закон, който ви показвам. Моето желание сега е да изправите отношенията помежду си – никакви партии! Ако не се изправите, казвам ви, ще оставя класа ви дотогава, докато изправите отношенията си, защото иначе говоренето е безрезултатно. Искам да решите този въпрос. Като дойда следния път в класа, отношенията ви да бъдат оправени – това е основа, върху която може да работите. Вашият ум и вашето сърце трябва да бъдат в хармония, изисква се правилна обмяна между силите на ума и тези на сърцето. В тази област, в която сте влезли сега, ако не разберете основното положение на този закон, след време ще имате големи мъчнотии – пак ще разрешите въпроса, но по-мъчно. Първото нещо: трябва да изправите поведението си. Така ще се зароди в умовете ви, в сърцата ви, във волята ви едно здравословно състояние. Всички тия сили у вас ще работят в хармония и тъй, уравновесени в себе си, по-лесно ще се справяте с външните мъчнотии на Живота. Защото трябва да знаете, че в един клас, в какъвто сте, вие

имате отношения един спрямо друг и ако вашите отношения не са правилни, само един от вас е в състояние да причини големи страдания на целия клас. И обратното става: един от класа може да внесе за всички едно велико Добро във всяко отношение. Предназначението, което ви е дадено във великия живот, ще се изрази по който и да е начин, само че вие можете да спънете временно вашето развитие. Пък нали всички искате да свършите навреме училището и да бъдете полезни на себе си, на окръжаващите и на обществото? Но ако не знаете този закон, как да се чистите от тия утайки, вие ще се спънете.

Сега в какво седи вашата математика? Ако повдигнем на квадрат числото *a*, какво изменение става с него? Нека каже някой от вас.

Ученик: Увеличава се неговото измерение. Ако ***a*** *е линия,* $\boldsymbol{a^2}$ *вече е плоскост.*

Значи a^2 показва повишение, но това повишение може да бъде във възходяща степен, а може да бъде и в низходяща степен. Да допуснем, че *a* представлява разумно същество, което се движи в права линия – значи то има само едно измерение или живее само на една линия. При a^2 то живее в една плоскост, в един квадрат. Какво придобива това същество в този квадрат?

Ученик: Съзнанието му се разширява. Като се е движило в права линия, то е виждало пред себе си само една точка, а сега вижда цяла линия.

Ще ви дам едно обяснение за движенията на телата в първото измерение: имате кръга *C*, по него се движат две същества *A* и *B*, които се срещат. Могат ли да се разминат? – Не могат. Съществото *A* ще каже на *B*: „Ще се върнеш назад“, *B* ще каже: „Не, ти ще се върнеш.“ Какво ще направят най-после? – Ще се скарат. Това обаче не разрешава въпроса – това е положението, когато имате някакъв спор и не искате да се примирите. Казвам тогава: вие сте хора от първото измерение, не искате да отстъпите. Но да кажем, че тия същества трябва да се разминат; как ще се разминат, можете ли да кажете? Тия две същества имат нужда от учител, който

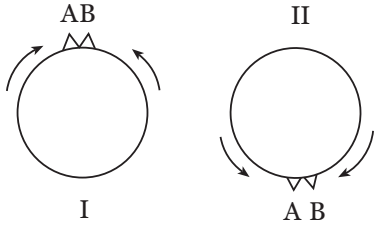

може да ги избави от това положение. Ще ви обясня: тия две същества се срещат лице с лице, едното казва: „Искам да мина на противоположната страна, отстъпи!“ – „Не мога.“ Тогава? – Нека *B* се върне назад. – Те не могат да се обърнат назад, освен да тръгнат с гърбовете си назад – тогава те ще се допрат на другата страна с гърбовете си и пак ще се скарат *(II)*. Този кръг трябва да се огъне, да се направи един мост *(1)* – тогава едното същество ще мине под моста *(2)*, а другото същество ще мине отгоре *(3)*. Като се разминат така, после първото същество ще излезе отдолу. Този кръг значи трябва да измени своето

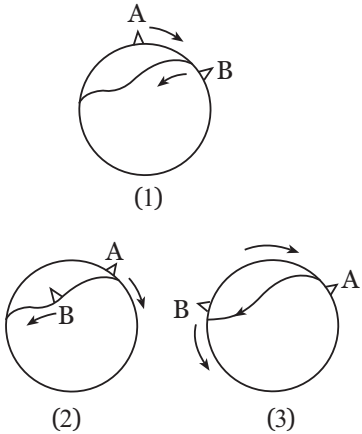

естество – едното същество трябва да се смири, да влезе под моста, за да могат да се разминат. Много от вашите спорове са от тази категория – срещнете се, никой не иска да се върне. – Направете мост: единият от вас ще мине отгоре, а другият – отдолу. Безразлично е кой ще мине отгоре и кой отдолу.

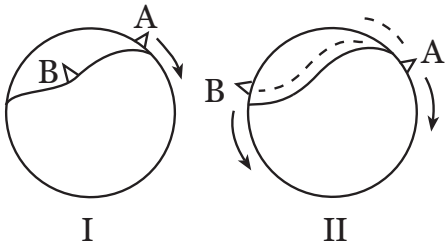

Тази идея още не ви е ясна – кръгът ще се отвори, едното същество ще влезе вътре и после пак ще се затвори *(I)*, а другото същество ще мине отгоре *(II)*. Този е единственият начин, ако те искат да живеят разумно, друг начин няма. Непременно трябва да има едно огъване на кръга, за да се образуват два пътя – единият нагоре, другият надолу. Значи орбитата на живота ви по някой път трябва да се измени, това е една необходимост. Кръгът ще се отвори, за да влезе един от вас; после пак ще се затвори и вие ще се разминете. Като се срещнете пак, този кръг отново ще се отвори. И тъй, с това движение на кръга в съзнанието на тия същества се образува идеята за второто измерение, а то ще бъде едно откритие за тях. С това те ще считат, че е станала известна промяна в техния свят.

Следователно, ако в живота ви стане някаква промяна, считайте, че сте под моста. Или допуснете, че едно същество се намира в тъмнина. Ще обясня закона психологически. Какво показва тъмнината? – Че това същество *B* е влязло в кръга и се намира в един безизходен път. Но това ще трае само докато съществото *A* мине на другата страна на кръга. Тогава съществото *B* пак ще излезе отгоре и ще бъде в светлина. Някой път вие усещате, че съзнанието ви се помрачава – това е временно, само докато минете този път отдолу. И всички лоши настроения, които имате, произлизат все от тия промени в кръга. Дойде ли ви едно мрачно настроение, ще знаете, че има друго едно същество, което минава отгоре. Единият трябва да мине отдолу, а другият – отгоре. Онзи, който страда, той минава отдолу, а който се радва, минава отгоре. И тъй, когато вие сте радостни, трябва да знаете, че друг някой

страда. Ти се радваш, но под тебе има едно същество, което въздиша и казва: „По-скоро минавай!“ Ти няма да се спираш на този мост да кажеш: „Не се мърдам оттук.“ Не, ще минеш това място, колкото може по-скоро, та да може и другото същество да излезе отгоре. Затова хората, които скърбят и страдат, отварят път на други, за да се радват.

Въпросът ни беше за психическото наслояване. Щом изправиш отношенията си спрямо хората, това наслояване, което се е образувало от гъстата материя, от постоянните утайки във вас, се вдига. Първото правило: ще спазвате закона за примирението! Черната краска, която се образува около лицата ви, показва, че във вас има едно негативно течение. Ако вземем черната краска, според както се определя във физиката, тя поглъща всичко в себе си. Значи всичко потъва в нея, следователно тя е негативна. И бялата краска е негативна, но тя отблъсква всичко. Едната възприема всичко, а другата връща всичко назад. Затова, ако искате да въздействате на черната краска, непременно трябва да ѝ поставите контраст – ще турите бялата краска, нищо повече! На кое чувство трябва да противопоставите алтруизма? – *(На егоизма.)* Не, не вземайте тук егоизма, егоизмът е на чисто индивидуална почва. Човек казва: „Аз съм човек и като такъв имам право да мисля нещо особено.“ Това е егоизъм – превишаване на своето право. Алчността седи в това, когато някой изисква да бъде обичан от всички. Не си правете илюзия да мислите, че някой ученик може да бъде обичан от целия клас, това е немислимо. Половината от класа може да го обича, трите четвърти – също, но целият клас да го обича, това е немислимо. Всякога в един клас от сто души ще има най-малко десет души, които ще бъдат на противоположния полюс, при особено мнение. И когато всички са радостни, весели и скачат, тия десет души ще бъдат недоволни, ще кажат: „Това клас ли е?“ Тия десет души са неразположени, недоволни. Защо? – Защото са под моста. Другите ще се радват. Защо? – Минават отгоре. Обаче, законът се изменя: когато тези деветдесет души слязат под моста, онези десет души са весели и радостни. Какво трябва да се направи за уравновесяване на състоянията? Когато

деветдесетте са щастливи, те трябва да отделят десятък от своето щастие, да го дадат на своите недоволни братя, за да станат и те щастливи. Те са недоволни, защото имат в случая недоимък, намират се при особени условия. Вие сте изпитвали това състояние: седнете например да учите, решавате някоя задача, но умът ви е разсеян; правите опит да се концентрирате, минава час, два, три, докато най-после дойде едно разположение, при което можете да учите. Ето защо, за да изработите характер в себе си, вие трябва да разбирате законите на Живата Природа. Човек не може всякога да учи, както не може всякога и да сее. В Египет, дето има най-благоприятни условия, може да се сее два пъти в годината, а тук може да се сее само един път в годината. Тъй и вие трябва да разбирате законите на мисълта; също тъй трябва да разбирате и законите на чувствата. Има между вас, които искат да имат всякога добро разположение. Не, закони има за всичко. Когато сте във физическия свят, има закони, които определят вашата мисъл, вашето чувстване и разположение.

Сега аз нямам нищо против, ако между вас има едно естествено разделение – то е добре дошло. Но забелязвам помежду ви друго едно, нежелателно деление. И естествениците правят редица класификации на животните, но в Природата такива класификации не съществуват. Кой е естественият белег, който отличава едно животно от друго?

Ще ви задам следния въпрос: за да има хармония между двама души, какви черти трябва да имат те? Например вие искате да имате един приятел; как ще го придобиете? *(– Трябва да се поставим в пасивно положение по отношение на него или да станем за него почва, върху която той да расте.)* Но как познавате към кого трябва да се отнасяте така? Вие не можете да правите всекиго ваш приятел. Как познавате кого именно може да изберете за приятел? Все-таки вие си имате едно правило, но сега не ви иде на ум. Аз ще ви кажа: в присъствието на онзи, който ще ви бъде приятел, вие чувствате една приятност, свободни сте – вие изпитвате свобода на сърцето, на ума и на волята. Ако и той се усеща също тъй

свободен при вас, колкото минава времето, вие ставате все по-добри приятели и нищо не може да ви раздели – каквито препятствия и да се явят между вас, вие ще издържите. Това е правило. Но щом има едно малко търкане помежду ви, може да има приятелство, но само за година, две и след това ще изчезне. По този закон, за да бъдат двама души приятели, ако са мъже, единият трябва да върви по мъжка линия, а другият – по женска; ако са сестри – пак същият закон: едната сестра трябва да върви по бащина линия, а другата – по майчина линия. Ако и двете вървят по бащина линия, запознанство може да има, но и спор ще има; дълго приятелство обаче не може да има – такъв е законът. Тогава работи осморката – *(∞)*: горната линия е женска, а долната – мъжка. Или това можем да уподобим на мозъка в човека, който има две полушария – ляво и дясно. Енергиите от лявото полушарие се проявяват през дясната страна на човека. Човек е разделен на два полюса: лявата страна в него върви по женска линия, а дясната – по мъжка. Онзи, който разбира закона, ще има предвид тези течения. Да кажем, че някой върви по мъжка линия; с коя част от мозъка си ще се докоснете до него? – С лявата част. Значи той ще ви тури отляво на себе си и в такъв случай по отношение на него ще работите повече с вашите чувства; ако пък е от дясната страна, ще работите повече с вашия ум. Ако някой върви по женска линия, той ще ви докосне от дясната ви страна. Мислите ли, че е случайно, дето някои ходят от лявата ви страна, а други – от дясната? Не е случайно – енергиите от дясното полушарие минават през лявата ръка. Това е един сложен закон. Затова, като дойдете до окултната наука, вие трябва да знаете как да владеете мозъка си и как да го поляризирате. Вие трябва да знаете кога ще действате с лявата част на вашия мозък и кога – с дясната. Ако не разбирате законите, ще се намерите в голяма мъчнотия; ако ги разбирате, един път ще минете в дясното полушарие, друг път – в лявото. Трябва да мените състоянията на мозъка си. Тази е една от причините, дето хората не могат да живеят добре; това съм намерил в своите изследвания.

Сега например всички се оплакват, че няма хармония. Как ще има хармония, във вас се натрупват излишни енергии,

които вие не знаете как да изразходвате. И тогава тя се изразходва в съмнение или в гняв, или в необуздана страст, или в боксиране. Тази енергия трябва да се изразходва по някакъв начин. Природата е много взискателна, тя не обича да се задържат нейните енергии – тя дава толкова, колкото е потребно, а излишъкът ще го вземе и ще ти създаде неприятност. Този закон е верен. Богатите хора искат да се осигурят, имат един, два, три, четири милиона лева, но освен че не могат да се осигурят, техният живот се влошава. Идеята да се осигурят е хубава, но това е качество на човешкия Дух – щом човек разбира законите на Духа, той е осигурен.

Например във вашия клас понякога заболяват някои от другарите ви, но вие оставате безучастни към тях. Вие не обичате да си помагате; туй не е добра черта у вас. Не, като се разболее някой, вие даже трябва да изучавате причините защо вашият приятел е болен и с какво може да му помогнете. Така може да внесете едно микроскопическо подобрение в него, то е достатъчно. Утре и вие може да се разболеете, всеки е изложен на заболяване. Сега трябва да се учите не само на вежливост, но и да развивате вашите алтруистични чувства. Когато човек се изолира, често се започва една борба. Например някой път вие се стремите да изолирате някого от класа; и какво става? – Започват да говорят против него, че той е малко смахнат, че не върви с другите заедно. И той започва да усеща, че го изолират, и остава сам. Болшинството иска да му наложи правилото, че той трябва да се подчинява на същия кодекс, на който и те. Той, горкият, пъшка, превива се, но следи какво правят; един ден и той образува партия. Тогава друг ще се намери виновен, тъй че все ще намерят някого виновен. И тогава, каквото става в класа, всичката вина се слага върху него – той може да е най-изправният, но каквото и да направи, класът не вижда добро в него. Ако рече да направи добро, ще кажат: „Оставете го, той е лицемер.“ И той се намира в чудо. Тогава или трябва да намери път, по който да се примири, или трябва да избяга.

Такива неща се случват във всички училища: учителят намрази някого и този ученик, колкото добре и да му

отговаря, той все двойка му туря. Това е психологически закон. Учителят вижда, че ученикът е горделив, и така иска да го смири. Това е крив начин на въздействие – този ученик се озлобява повече. Да кажем, някой ученик мисли, че знае много; туй не е само негов грях – всички ученици си мислят, че знаят много. Какво трябва да направи учителят в такъв случай? Ако е учител по математика, нека извади този ученик пред дъската и да му даде една мъчна задача, а той да си мълчи. И тогава този ученик, като решава задачата, ще види, че има нещо, което той не знае – ще каже: „Не можах да я реша.“ Ако пък той действително иска да знае много, у него ще се роди стимул да учи повече.

Та сега, на първа ръка вие трябва не само да съзнавате вашите погрешки, но и да ги изправяте. Няма по-лошо нещо от това да съзнава някой погрешките си и да не знае как да ги изправи. Например аз бих могъл да накарам всички да се обичате, и то да се обичате тъй, както никога не сте се обичали. Знаете ли как? – Трябва да ви туря всички в затвор, да ви наложат там хубавичко и тогава да ви съберат на едно място. Няма ли да се обичате? Я да сте затворени – братя и сестри заедно, че да ви налагат, както са правили със старите християни, няма ли да се обичате? – Само да ви съберат, да видите как ще се разговаряте мило и драго! А сега, понеже не сте в затвора, вие не се обичате. Не чакайте да ви турят в затвор. С такива методи разполага и Природата – тя мълчи, мълчи, но ви дебне; един ден ви хване с щипците и ви туря в ретортата си. Вие може да вдигате шум, да плачете – нищо не значи за нея. Знаете ли през колко реторти ще ви прекара тя? Ако вие изследвате живота на великите хора – музиканти, поети и други, пък и на пророците, ще видите през какви реторти ги е прекарала Природата. Няма човек, който да не е минал през дисциплината на Природата. Вие трябва да бъдете готови на всичко това. Сега аз виждам – тази ваша майка иде със своите щипци, улавя ви, туря ви в ретортата и казва: „Аз работя сега, искам, като влезете в тази реторта, да стане нещо от вас.“ Защото някои, като влязат в тази реторта, наместо да се пречистят, изгарят и излизат

като пепел; тя ги погледа, погледа, чуди се какво да ги прави, иска да оживи тази пепел. Тъй че за вас е по-добре да се стопите и да излезете благополучно от ретортата – това е законът на подмладяването, тъй го наричам аз. Когато човек изхвърли от ума, сърцето и душата си всички отрицателни мисли, желания, които разрушават, той се подмладява.

И тъй, какво качество желаете да придобиете в този клас? Според вас, коя е малката добродетел, която трябва да имате? *(– Прошката.)* Но трябва да си искате прошка един от друг. Ами като не си искате прошка, тогава? Да кажем, че някой от вас влиза в една гостилница и гостилничарят му казва: „Един от вашите приятели яде тука и не си плати.“ Какво трябва да направите? Вие трябва да кажете: „Извинете, моят приятел отдавна ме упълномощи да платя вместо него, но аз забравих.“ И ако имате пари, още този момент ще платите. *(– Това няма ли да бъде лъжа?)* – Не, погрешката е пак негова. Законът е верен – щом този гостилничар ми казва, че моят приятел не си е платил, аз вече съм задължен да изправя неговата грешка, без да казвам нещо. Ако аз кажа на гостилничаря: „Добре, аз ще платя за него“, това е човешка постъпка. От моя страна ще направя благороден жест, ако аз извадя пари и платя на гостилничаря от името на приятеля си, без да му кажа какво съм направил за него. Това наричам аз солидарност в ядене и пиене. Вие ще кажете: „Ами ако платя на този, на онзи гостилничар, какво ще стане с моя джоб?“ Не се плашете, това ще се случи може би веднъж в живота ви, но казвам: този е истинският начин, по който трябва да постъпвате. Във вас трябва да има готовност за такъв жест. Ако ти не можеш, ще повикаш друг, ще му кажеш: „Би ли платил за един наш приятел в гостилницата?“ Ще му кажете това и повече няма да му четете морал – няма да казвате: „Знаеш ли какво направил нашият приятел?“ Не, просто ще го повикаш и ще му кажеш: „Един наш брат забравил да си плати на гостилницата, можеш ли да платиш ти?“ Ако не може и той, ще съберете помежду си пари, ще платите и ще си мълчите. Това е характер! Той като узнае, че съкласниците му са платили за него, в душата му ще се

зароди едно благородно желание и ще каже: „Както са постъпили моите приятели, така ще постъпвам и аз.“ Ето начин за морализиране. Другият морал не е дал нещо много възвишено. И ние можем да употребим този начин.

Сега аз зная, че всички сте изложени на мъчнотии, затова взаимното помагане е необходимо за вас при сегашните условия. Ако се случи някоя сестра да забатачи материално, тогава сестрите ще постъпят по същия начин. Пък ако сестрите не могат да оправят работата, нека дойдат братята – все-таки трябва да намерят един изходен път, това е Божествено. Ако вие работите така, ще имате съдействието на Живата Природа, на Невидимия свят, на светиите, на Ангелите, на всички Напреднали същества. Те ще ви съдействат – нищо няма да изгубите, напротив – ще спечелите. Това е, за да имате спокойствие, да можете да учите. Защото голямата сиромашия и голямата изолираност в света лишават човека от възможността да се учи, все трябва да има някой да го подкрепи. Само Бог може да живее самичък в света, а всички същества от Бога надолу имат нужда да си помагат. Човек трябва да чувства, че има някой, който храни нежни и благородни чувства към него, той трябва да знае, че има поне един човек в света, който е готов в даден случай да се пожертва за него – тогава той ще има кураж да живее. Това е една морална сила, която крепи човека – тогава той може да учи, всичко може да направи. Изгуби ли тази вътрешна вяра, той мяза на една оскубана пуйка. Този закон работи навсякъде – дето и да сте, все ще почувствате нужда от вътрешна вяра.

Та отношенията, които сега ви свързват, работят за вашето бъдеще. Разбира се, аз ви привеждам този пример, за да постъпвате така от добра воля, по закона на Любовта. Защото ако това стане като един механически закон за вас, нищо няма да ви ползва. Ако всичко това влезе като импулс към великата Божия Любов, тогава ще имате добри резултати. Ето къде може да приложите тази Божествена наука. След това ще се заемем да проучим и други положения, при други условия. Засега, колкото малко и да съм ви предал от окултната наука,

вие сте дошли до едно опасно място. Например между вас сега има по-голямо подозрение, отколкото по-рано. Не сте станали по-лоши, напротив, по-добри сте, но не използвате вашата добрина. В една от лекциите си нали разделих хората на две категории: на добри и лоши – добри, които правят добро, и добри, които правят лошо. Вие сте станали от добрите, които правят лошо. Вие пак работите нещо, само че в низходяща степен. Ако всички отивате към центъра на Земята, питам ви тогава кой ще ходи към Слънцето? Окръжаващите ви хора чакат само да видят някоя слабост във вас и да кажат: „Те се събраха в този клас, но какво излезе?“ И при всяко ваше заболяване или неразположение на духа те казват: „Ето до какъв край води това нещо – като мисли много, човек става негоден за живота.“ Не, ще станете годни за Живота. Онези, които разсъждават така, те не разбират законите на Живота, те не разбират законите на Природата – че и Природата има свои закони, които няма да измени заради нас. Железарят, докато не сгорещи желязото, нищо не може да направи от него. Затова и Природата, за да направи нещо от вас, ще ви тури в пещта, ще ви нагорещи и след това, като разберете какво ви е необходимо, тя ще ви тури във водата си и ще ви кали. Тя няма да ви остави като баби, ще ви закали. Но казвам: ще минете през известни процеси. Някой път ще чувствате, че сте слаби, някой път ще чувствате, че сте много силни, но не уповавайте на това. Силата не седи нито в едното, нито в другото състояние, нито в мекотата, нито в твърдостта – това са само преходни състояния на естеството на вашето развитие.

Какво разбрахте сега, как ще се разминавате по пътя? Колко начина имате за чистене на къщата си? *(– С метла.)* Добър метод ли е метлата? *(– Не, защото прахът пак пада долу.)*

Сега ще ви наведа на мисълта да разберете какво трябва да правите. Да кажем, че имате слуга; за да работи добре на нивата ви, какво трябва на вашия слуга? – Трябва да го храните. Ако не го храните, може ли да работи? – Не може. Значи трябва да храните добре слугата си. После, ако някой

работи на нивата и не му плащате, ще ви работи ли? – Няма. Но най-същественото не е заплатата, същественото за вашия слуга е храната – тя е най-необходимото условие за онзи, който работи. Ами вас кой ще храни? *(– Някой наш приятел.)* Законът е верен в този случай. После, трябва да спазвате следния закон: вие храните едно хубаво чувство към някого, но трябва да знаете, че в това чувство не трябва да има никакво раздвояване. Две мнения да няма за него – в даден случай вие трябва да знаете обичате ли някого, или не го обичате. Чувството ви към него трябва да бъде строго определено: ако го обичаш, да знаеш, че го обичаш; и ако не го обичаш, пак да знаеш. Категоричен да бъдеш в чувствата си! Няма по-лошо нещо от това да не знаеш какви са чувствата ти в даден случай и да считаш някога омразата за любов, а любовта – за омраза. Аз вземам думата *Любов* като необходима сила в Живота. Например вземам чашата, отивам при извора, измивам я хубаво, напълвам я и я занасям на моя приятел; в дадения случай аз зная, че тази вода е тъй чиста, както ако е налята за мене – това значи да зная какви са моите чувства към някого. Такива трябва да бъдат и вашите отношения. Същият закон е и по отношение на хляба: най-хубавото, което употребявам за себе си, трябва да дам и на приятеля си, и да съм доволен от това. Така се създават добрите нрави в човешкия характер и добрата човешка мисъл.

Сега на какво е подобна водата? – На Живота. Значи в даден случай Животът като сила е подобен на водата. Това, което можем да дадем някому от добрия си живот, то е тази чаша с чистата вода. А сега например дойде ви някой на гости, казвате му: „Аз имам високо мнение за вас“, но след като той излезе и дойде друг, казвате: „Той не е толкова даровит.“ Не, ще казваш истината на приятеля си, който и да е той, няма да я намалиш или увеличиш пред него, а зад гърба му да говориш друго – зад гърба му нищо няма да казваш. Само така ще се образуват добри отношения между вас. Няма нищо по-лошо от това, когато говориш нещо лошо зад гърба на някого. Пък ако не можете да кажете нещо добро за един човек, мълчете

– така трябва да бъде между вас. Ако искате да кажете за някого нещо лошо, кажете му го в лицето, но намерете един метод за това – кажете му го по най-мекия начин, кажете му: „Искам да ти кажа нещо, но няма да се обидиш.“ Като му го казвате, да не се страхувате. Ако намерите за необходимо, ще му кажете истината в най-мека форма и тогава тя ще принесе полза. Тъй ще се образуват интимни, благородни отношения между вас, защото само те могат да бъдат трайни.

Сега аз бих желал следното нещо от вас: в този клас вие сте осемдесет и седем души; искам да се разделите на осем групи по на десетина души и тогава всяка група да кореспондира с някой град от провинцията. Сега вие се занимавате само със себе си, концентрирате се, съзерцавате и т. н. Аз се радвам, че се концентрирате, но много мислите за себе си, а другите се оплакват, че не им се праща нищо от София. Казвате: „Еди-коя си сестра сме упълномощили за това.“ Питам ви какво може да направи само една сестра? Ще се разпределите помежду си и ще пишете на всички градове – Варна, Сливен, Русе..., за да се образува между вас една връзка, да има постоянна обмяна. Започнете да работите така за един месец само и ще видите как ще се домогнете до известни практически правила. Нали искате практическа работа? После можете да разширите още повече вашата деятелност – ще пишете на някои от кръжоците из провинцията, ще обменяте мисли с тях. Не мислете, че това е изгубено време – нищо няма да изгубите, а ще спечелите, тия писма са ценни. При това, учениците от провинцията ще се насърчат. Чрез това кореспондиране много от идеите, които се прокарват в беседите и лекциите, ще се възобновят. Вие, софиянци, сте най-много и на вас най-много се дава; трябва да знаете, че комуто много се дава, от него много се иска. Ще се събирате всеки месец и ще обещаете да пишете редовно през това време. Като мине месецът, свободни сте. После пак ще вземете ангажимент за още един месец, но за друг някой град. Като обещаете веднъж, ще бъдете точни.

Тази работа е без пари. Ако ви се плаща, аз мога да накарам всички да работите. Ако кажа някому: „Ти ще кореспондираш

с Варна, ще ти се плаща две хиляди лева месечно“, как мислиш, няма ли да бъдеш точен? – Ще напишеш не една беседа, а десет дори. Пишеш, но защо? – Парички има. Пък и сега има пари – каквото добро направи човек, то е повече от пари. Колцина души от провинцията се оплакват, че не им пишете! При това, някои от вас трябва да отидат в провинцията, да посетят класовете. Там, в провинцията, вървят съвсем нередовно. Разправяше ми една ученичка какво правят учениците от провинцията: те се шегуват, смеят се, а малко работят. Шеги може да правите вън, но в класа не е позволено това. Двама или трима от вас ще отидете някъде в провинцията – това ще внесе нова струя в тях. Всеки от вас трябва да отиде между тях, да поседи малко, да им поговори и да се върне. Той ще бъде добре дошъл.

Сега вие си поразмислете за това и се разделете на групи. Всеки от вас да напише по едно насърчително писмо. Може да направи извадки от някоя беседа. Извадете само есенцията и им я пратете, те ще са благодарни. А сега, като нямат нещо по-важно, с което да се занимават, правят си смешки учениците. Във Варна имаше един учител, който се страхуваше от жаби; учениците му турят един ден в чекмеджето четири-пет жаби; учителят влиза в клас, отваря чекмеджето, жабите изскачат навън, той се уплашва и избягва – всички ученици се смеят. Учителят наказал целия клас, но виновниците не се уловили – учениците били солидарни, не се изказали.

И тъй, повече трябва да се работи за провинцията. Не искам да употребите всичкото си време, но само част от свободното.

Най-първо от всички ви се изисква музикална работа и музикална хармония.

Тайна молитва

Бог на Любовта не е Бог на мъртвите, а Бог на живите.

МЛАДИ И СТАРИ

Тридесета лекция от Учителя
11 май 1924 г., София

МЛАДИ И СТАРИ

Бог на Любовта не е Бог на мъртвите, а Бог на живите.

Тайна молитва

Прочете се резюме от темите: „Най-добрият метод за самообладание“.

Прочетоха се няколко от темите: „Най-малката Любов, която можем да проявим в ежедневния си живот“.

Каква е разликата между проучването на една идея теоретически и нейното приложение? Под *теория* разбираме изучаване на нещата в сгъстена форма, без да ги разбираме, а под *приложение* или *практика* разбираме изучаване на нещата в разредена форма. Ако вие изучавате водата на целия океан, това е теория, а ако изпитвате само една водна капка на езика си, това е практика – разредяване на тази вода. И идеите по същия начин имат теория и приложение.

Сега ще говоря малко върху вашия предстоящ събор. Между вас, младите, се заражда следната идея: ние, младите, ще имаме събор и на този събор трябва да присъстват само млади хора. В това няма никаква идея, защото младият човек не представлява никаква идея. Това е един процес в Природата – ти днес си млад, утре ще бъдеш стар. Какъв идеал има в това? Казвате: „Аз съм млад.“ Хубаво, колко години ще бъдеш млад? Като дойдеш до 33-годишна възраст, ще бъдеш на една средна възраст, а оттам насетне ще започне един наклон. Друг казва: „Ама аз съм стар.“ Каква идея има в старостта? Да преведем думата *млад:* младостта е един символ, или в геометрически смисъл – една фигура, която показва възможностите, които се крият в този млад човек. Този символ представлява движение, което трябва да бъде нагоре, наляво, надясно или надолу. Важното в случая е кога това движение е наляво и кога – надясно? Във вас може да се

зароди идеята, че ние всякога трябва да вървим само надясно, и никога наляво. Идеята, че трябва да вървим само надясно, не спада към материалния свят, тя не е материална идея. Ако вие я считате за материална, аз ще ви поставя следното възражение: пътуваш занякъде, дойдеш до един кръстопът – наляво отива за Пловдив, надясно – за София. Ти трябва да отидеш за Пловдив; как ще тръгнеш по десния път? Значи, щом си на Земята, ще вървиш и наляво, и надясно – това са посоки на движение, които не трябва да смесвате с принципа. Защото има и идейно десни, и идейно леви направления, които не трябва да смесвате с лява и дясна посоки.

Добре, да определим по-ясно още сега какво нещо е младият: при точка *C* имате едно семенце, заровено в почвата – то представлява младия човек, който започва да расте нагоре, като същевременно пуща клонища наляво и надясно, обикаля цялата окръжност. Той е един пилигрим, който същевременно работи и надолу. Такова нещо е младият човек, който расте, пуща клончета и листа нагоре, но няма цветове и плодове. До 33-годишна възраст той расте все нависоко, наляво и надясно, казва: „Знаете ли кой съм аз, аз пуснах клонища и листа!“ Какво си ти? – Имаш дебели зелени листа. Той говори само за своите листа и клони. Старият човек пък е достигнал до границите, до крайния предел на възможността за растене. И като излязат неговите клони навън, започват да увисват надолу. Като погледнете младия, той е гладък, а старият има наоколо си зъбци, т. е. има цветове, има и плодове. Знаете ли защо се образуват тия зъбци? – Те са плодовете. Следователно младият и старият са две фази на един и същ живот. Това са двете полушария на кълбото, а всяко полушарие има своя четвъртинка.

И тъй, като кажете *младите*, трябва да имате една основна идея – не трябва да разглеждате въпроса повърхностно, да казвате, че сте млади. Младият трябва да има една основна идея, която да постигне в живота си. Каква е вашата основна идея? Защо някои от вас се поусмихнаха? Вие погледнете, позасмеете се и после погледнете към земята. Някой погледне към земята, а после вдигне погледа си нагоре. Задавали ли

сте си въпроса защо се усмихва човек? Аз ще ви преведа този език: като казаха на Сара, че ще има син, тя беше на 90-годишна възраст; Сара не повярва на тия думи, скри се зад вратата и се усмихна. Като ѝ казаха, че се е усмихнала, тя отрече това – уплаши се. Защо се усмихна тя? *(– Защото се усъмни.)* Това са особени психологически моменти. Когато у някой човек се набере много енергия в известни области на мозъка, тогава се образува смехът. Някой път усмивката иде неволно, без да искаме; някой път усмивката е съзнателна. Има няколко вида усмивки, но те са все резултат на известен род енергия, която трябва да се изяви навън.

Но сега на въпроса. Каква е вашата основна идея в дадения случай?

Геометрически ние можем да отбележим единицата с точка, т. е. като преведем математическата единица в геометрическа форма, имаме точката. После, възможностите, които се крият в точката, това е образуването на правата линия, която означаваме с числото *2*. От движението на точката се образува правата линия. Триъгълника означаваме с числото *3*, квадрата – с числото *4*. И тъй, имаме първото движение на единицата – движение в известна посока. Човек като се роди, най-първо в него има желание да расте нагоре, по права линия – имаме движението на точката; от това се определя неговият ръст. След туй се определят възможностите на неговия ум, на неговото сърце и на неговата воля – образува се триъгълникът. Най-после се образува четириъгълникът. Триъгълникът показва посоката на неговия разумен живот.

Ние знаем вече движението на точката, на линията и на плоскостта, но какво е движението на квадрата, т. е. на числото 4, каква е посоката на туй движение? – То е в четвърто измерение. Всички силови линии се движат в противоположност една на друга. Движението в четвърто измерение е движение навътре. До трето измерение всички движения са навън, в тях има разширение; щом дадено тяло достигне своя краен предел на разширение, в него се започва един вътрешен процес на вгъване, при което всичките сили отиват към центъра, отдето са излезли. Когато едно

дърво достигне крайния предел на своето развитие, в него се развиват плодовете. Зреенето на плодовете спада към четвърто измерение. Тогава всички силови линии се обръщат към семката, от която са образувани – значи става смаляване на предмета.

Сега вие ще проверите този закон върху себе си. Мнозина от младите се обезсърчавате и ще се обезсърчавате, ако не разбирате закона. Най-първо, като ви посеят, вие сте експанзивни, до известна възраст отивате нагоре, надолу, разширявате се, имате особени схващания, мислите, че можете да постигнете всичко, но като достигнете крайния предел, настъпва обратен процес на изпразване. Всъщност това не е изпразване, но един процес на вгъване навътре – към центъра на Живота, в който трябва да се образува най-добрият плод, за да се даде друга посока на Живота. Ако вие не разбирате тази основна идея, този основен процес на вгъване, вие ще дойдете до разочарование, до съмнение, до обезсмисляне на Живота. Някой път вие мислите, че никой не ви обича, че всички ви подозират, и хиляди още глупости може да дойдат в ума ви. Защо ще ви мразят хората? Всеки човек е зает със себе си, всеки си има свои страдания, свои мъчнотии. Ти минаваш и си мислиш, че еди-кой си не иска да знае за тебе или пък че има нещо против тебе. Въпросът не седи тъй, всеки човек е зает с известни свои неосъществени идеи, с ред заболявания, несгоди, страдания, а също тъй го вълнуват и много непостигнати желания. Обаче всеки от вас ще преживее такива състояния, но трябва да знаете, че някои ваши мисли ще се реализират може би след хиляди години. Някои ваши желания може да се реализират след един ден, след една година и т. н., но има желания и мисли, за които трябват хиляди години, за да се реализират. Вие хващате една такава мисъл и казвате: „Искам сега да стане.“ Не, разберете, че днес няма възможност да се реализира тази идея. Следователно вие трябва да определите кои идеи могат да се реализират в сегашния ви живот и кои – в бъдеще.

После, всеки от вас обича да дава съвет на другите хора. Вие често казвате: „Ама ти не трябва тъй да постъпваш!“

Как трябва да постъпва обаче вие не му казвате. Или някой път му казвате: „Ти трябва да бъдеш много щедър!“ Хубаво, вие дайте една определена норма на щедрост. Ако аз ви дам пет, десет или сто лева, това не е щедрост. Може да ги дам от срам, от немай-къде или положението ми ме кара да ги дам, но всичко това още не е щедрост – причината, която ме е подбудила да ги дам, не е щедростта. Тогава какви са качествата на щедростта? Друг път казвате: „Да имаме самообладание!“ Какви са качествата на самообладанието? Кажете едно от вашите качества на самообладанието, които сте писали в темите си. Ако аз ви туря в морето, можете ли да имате самообладание? Или ако ви туря върху една площ и после я нажежа отдолу, ще имате ли самообладание? Човек на самообладанието е този, който владее всички свои сили, та във всички случаи в него не става никакво сътресение. Човек, който се самовладее, той е изолиран – болест не може да го хване, бедността не може да го намери, съмнение не може да проникне в него, маловерие, гняв – всички тия врагове не могат да проникнат в него. Ако гневът влезе в тебе като червей, а ти външно си спокоен, представяш си, че имаш самообладание, това не е самообладание. Ще помните: самообладанието е сила, която изолира човека от всички противодействащи влияния – всички твои неприятели ще бъдат отвън и ти ще се разправяш с тях тъй, както ти искаш, а не както те искат.

За да можете да работите, най-важното за вас е да разбирате закона на сходството, на подобието. Двама души се събират, но не могат да работят заедно. Защо? – Имат две противоположни идеи, спорят помежду си. Тогава вие, младите, ще се намерите в следното смешно положение: когато правили баня в един малък градец, останал спорен въпросът с дъски ли да я постелят, или с камъни. Решили най-после да я постелят с дъски, но какви да бъдат дъските – рендосани или не? Цели осем години спорили, въпросът стоял открит и банята оставала недовършена. Най-после идва един архитект и решава въпроса. Как? – Да постелят банята с една рендосана дъска, а другата – нерендосана. И тъй постлали

цялата баня. След това той казал на тия хора: „Които от вас са за рендосаните дъски, да стъпват на рендосаните, а които са за нерендосаните, да стъпват по нерендосаните.“ По този начин въпросът се разрешил много правилно – и едните са прави, и другите са прави. Рендосаните дъски за една баня са много опасни, те имат своето преимущество, но имат и своето неудобство. И нерендосаните дъски в банята представляват, от една страна, преимущество, от друга – неудобство.

Всички вие трябва да прибегнете до музиката, да изучавате кои тонове как си хармонират. Всеки от вас си има по един основен тон. Основният тон на някои от вас е *do*, на други – *re*, на трети – *mi*, на четвърти – *la* и т. н. Ако някой от вас е *do*, кои тонове ще му хармонират?

Ученик: Има три групи тонове, които си хармонират: в началото – do, mi, sol; в средата – la, do, mi; в края – fa, la, do.

Следователно, ако вие сте тонът *do*, ще намерите някой, който има основен тон *mi* и с него ще можете да си хармонирате. Ако искате още един другар, ще намерите друг, който има основен тон *sol*. Тези са тоновете в първата октава, а после има втора, трета, четвърта... до осма октава. При сегашното устройство на вашия мозък, човек има голяма възможност да се развива музикално. Най-първо вие ще видите към коя октава спадате вие. Да кажем, че вие спадате в първата октава – значи вие сте по-близо до материалния свят, следователно промените няма да бъдат много резки.

Какъв е вашият метод, когато си избирате един приятел, по кои качества го избирате? Може ли някой от вас, според опитността, която има, да ми каже как избира своите приятели, от какви признаци се ръководи или кое ви приближава един към друг. *(– Ние не се избираме по черти.)* Как се сближавате? *(– По интуиция или по общност в идеала, или когато се допълваме.)* Вие трябва да изучавате тоновете, та като искате да си изберете някой приятел, трябва да се поставите в едно пасивно състояние, умът ви да е напълно свободен от каквито и да било посторонни, външни мисли, които нарушават равновесието ви. Вземете тона *do* или *re* и вижте какво ще почувствате, защото всички тонове в Природата са живи. В

по-висшите светове вие няма да намерите музиката, написана на книги, там всеки тон е жив и книгата е също жива. Там всяка нота сама по себе си започва да издава тон, не е нужно ръцете на някой артист да натиснат нотата, за да почне да звучи – не, тя сама издава тона си, след нея иде втора, трета и т. н. Също тъй само по себе си става и прекъсване на звука. Там тия тонове са тъй интелигентни, каквито са тук най-големите музикални величини. При това всяка нота знае кога да издаде своя тон. Това е нещо приблизително подобно на фонографа – като завъртите ключа, плочата се върти сама; то е едно далечно подобие. Всеки тон е свързан с акумулирането на известни сили.

Обикновено двама души с еднородна енергия не могат да се търпят. Например когато косата на някой човек отпред е малко къдрава, това показва, че в задната част на мозъка той има много положителна енергия. Ако има и друг някой с такава коса, тия двама души не могат да седят на едно място – между тях ще се яви едно отблъскване. Изобщо, всеки се приближава към такова лице, което съдържа енергия, от която вие се нуждаете. Следователно енергията от задната част на главата се уравновесява с енергията от предната част на главата. Предната част е повече магнетична, а задната – повече динамична, електрическа. Когато се обидите силно, вие ще усетите едно малко разгорещяване в задната част на главата си, а когато преживеете едно меко чувство, ще усетите слабо разширение отпред на главата – в центъра на въображението си, като същевременно и под лъжичката си ще усетите едно успокоително състояние. Значи това място под лъжичката е свързано с горната част на главата. Онези от вас, които имат дълги лица (не крушообразни), те са повече динамически натури. Валчестите лица имат повече магнетични, негативни сили в себе си; те имат активност, но тя е повече въздухообразна – такива хора са пъргави, но тази пъргавина не е на Земята, не прави никакво зло. У тези хора пък, които имат крушообразни лица, преобладава нервната, интелектуалната енергия.

Най-първо ще обърнете внимание на косата си – тя е едно от условията, ако искате да изправите характера

си. Щом косата ви почне да става остра, туй показва, че динамическите сили имат преобладаващо влияние във вас. Ако косите ви стават дебели, това показва, че енергията ви, освен динамическа, станала е още и по-груба. Въобще у всички натури, които не могат да се самовладеят, в края на краищата тяхната коса става дебела. Не е голяма беда, когато космите на някой човек стават дебели, но той сам ще забележи лошите последствия от тази енергия в своя организъм – тази динамическа енергия у вас ще ви причини големи страдания. Добре е често да мислите около половин час за някои идейни хора или да четете за живота и историята на някой велик човек; така вие ще разберете дали този човек е велик. Гледайте да схванете неговите добри черти – туй, което е най-хубавото в него. У вас има слабостта да схващате по-лесно отрицателните страни на великите хора. Аз съм срещал някои – като четат Шекспир например, търсят някаква ексцентрична черта в неговия характер, гледат какво му липсва и после казват: „И на мен липсва нещо.“ Не се спирайте върху отрицателната страна на хората! Всички ще гледате положително на Живота. Отрицателното само по себе си ще дойде, важно е да намирате положителните черти.

Да допуснем, че имате един приятел, когото не можете да търпите; дойде ли той при вас, самообладайте се, не казвайте, че не можете да го търпите. Кажете си в дадения случай, че можете да го търпите – това именно е самообладание. Закон в Природата е, че туй, което не искаш да направиш доброволно, ще ти го наложат. Природата най-първо ти дава абсолютна свобода на постъпване и като не изпълниш законите, почва да те ограничава. Казвате: „Ами ако аз съм един офицер и някой ме удари, не трябва ли да си изтегля ножа и да му кажа, че не съм говедо, а човек?“ Добре, но ти си полковник или генерал, паднал си в плен, войници те карат и удрят из пътя; какво ще правиш, можеш ли да си извадиш ножа? – Не можеш. И ние сме в плен от една велика сила в света, срещу която не можем да извадим ножа си. И като не можеш да извадиш ножа си, тогава? Всички хора казват: „Трябва да докажеш, че си човек.“ Много добре, но как ще

докажеш, че си човек? – По два начина. Единият начин седи в следното: ще го удариш и ще го простреш на земята, докато изгуби съзнание; вторият начин: ти си много силен, хващаш го за краката и го държиш нагоре като свещ, погледнеш го и му казваш: „Мислиш ли сега, че съм баба?“ Ако ти държиш този човек нагоре във въздуха около десет минути, какво мнение ще има той за тебе, мислите ли, че втори път ще си позволи да постъпи пак тъй с вас? Не, като мине втори път покрай вас, ще каже: „Господине, познавам ви.“ Кое е по-хубаво – да го наложиш ли, или да го вдигнеш във въздуха? *(– Да го вдигнем във въздуха.)* Сега да преведем тази мисъл: да вдигнеш някого във въздуха, значи да му повлияеш със своята мисъл – да познае той, че ти си на правата страна, че твоят живот се ръководи от един велик принцип. И ако не си извадиш ножа, това не правиш нито от страх, нито от недоумение, нито от слабост, но от един велик принцип, на който цялото Битие се подчинява – нека знае той, че ти зачиташ този велик принцип. Разбере ли този човек всичко това, и той ще постъпва като тебе. Този метод трябва да се приложи между вас – всеки от вас трябва да въздейства на другите, като живее по принцип, а не по известни лични съображения или лични схващания. Речете ли да приложите този метод, ще срещнете големи мъчнотии, ние сме изучавали този закон. Аз зная, трудно е, но не е и невъзможно човек да трансформира в дадения случай натрупаната излишна енергия в себе си. Ако успеете да я трансформирате, вие ще се ползвате от нея при работата, която имате да вършите. Ако работите по принцип, каквото започвате, ще успявате. Но ако по ваши лични съображения работите като млади, работата ви ще бъде като на млади; ако ли пък работите като стари, работата ви ще бъде като на стари. Но ако и като млади живеете по принцип, имате една основна идея във вас, ще имате успех във всичко.

Каква идея трябва да имате? – Две неща са важни за вас, които ви казах тази сутрин: Любовта трябва да бъде почва и основа, която да включва всички възможности. Над тази Любов вашата воля трябва да работи, за да реализира

възможностите на Любовта. И като влезеш в Любовта, прави всичко, което тя ти диктува – не философствай, не прави избор. Какво бихте направили вие, ако влезете в Любовта? Щом живеете в Любовта, там вече противоречия няма. В Любовта няма болни и недъгави хора – вие се намирате при най-здравословни и благоприятни условия, при които човек може да живее. Ти влизаш вече при Същества, които могат да те разберат и ти можеш да ги разбереш. Ти можеш да срещнеш човек, който не е учен, но живее ли той в Любовта, не мислете, че е невежа – той може да не е свършил университет, но е мъдър. Човек, който не живее в Любовта, може да е учен, но това учение е вече голям товар за него. Между хора, които живеят в Любовта, всякога има съгласие. Например между двама, които се обичат, безразлично е кой от тях ще свири – единият ще свири, другият ще слуша и ще каже: „Прекрасно"; после другият ще свири, а първият ще слуша. Ако пък нямат Любов помежду си, ще спорят – единият ще каже: „Аз ще свиря", и другият ще каже: „Аз ще свиря."

Най-важното нещо: у вас трябва да има широта в идеите, а не дребнавост. Ако някога се зароди у вас чувството на завист, трябва да правите опити да трансформирате това чувство. Направете следното нещо: изберете един комитет, в който, според сегашните традиции, да има председател, подпредседател, касиер, съветници и членове. След избора някои от вас ще останат на особено мнение, ще кажат: „Председателят не е на мястото си, друг трябваше да бъде на негово място." За подпредседателя някои ще кажат: „И на този човек липсва нещо." За касиера пък ще кажат, че не е честен човек. За да се избегнат тия недоволства, тази завист между вас, направете друго нещо: вие сте осемдесет души, нали – всяка седмица правете нов избор на комитета, за да опитате много начини. След изтичането на седмицата старото настоятелство ще падне, ще се избере ново настоятелство. Ако се яви голям спор, ще постъпите по този начин, но ако всички сте на едно мнение, може да избирате настоятелството за един месец или за една година – този срок е крайният предел. Според мен, най-добрата

система е да бъдеш председател само един ден; тази система работи отлично – по този начин ще се роди у вас частната инициатива.

И тъй, ще имате една обща основна идея, която да ви свързва. И пред тази основна идея, пред този основен принцип да изчезнат всички различия, които сега съществуват помежду ви. Вие не можете да бъдете всички еднакви, Природата ви е създала с различни темпераменти, с различни мисли и желания – всеки човек е особен, като него няма друг и туй именно е хубавото. В Природата съществува следният закон: в цялото Битие вие имате условия да станете всичко, което днес желаете; в цялата вечност имате възможност всичко да спечелите и всичко да изгубите. Като казвам „всичко да спечелите“, разбирате ме, но като казвам „всичко да изгубите“, не ме разбирате. Как мислите, не е ли хубаво човек да изгуби всички грехове? Думата *загуба* има двояко значение. Казвате: „Как, да изгубя всичко, аз не искам да губя!“ Но голямо щастие е да изгубите всичките си грехове. Какво трябва да спечелиш? – Всички добродетели. Човек никога не печели в греховете. Може ли да кажете, че някой е спечелил сто хиляди грехове? В такъв случай ние употребяваме думата *натоварил се*, защото грехът не става по свободната воля на човека. Той е едно опущение на самия човек, било от незнание, било от невежество – много фактори влизат тогава в живота му и той губи. Следователно, когато човек се натовари, той губи. И за народа казват: „С много борчове се е натоварил.“ А когато човек се сдобие с добродетели, това е печалба.

Та всички ще се научите да мислите правилно и да се изразявате правилно. И когато аз ви говоря за музиката, вие трябва да я изучавате, за да можете да се хармонирате. Музиката докарва в равновесие силите, които действат във вас, за да можете да се хармонирате по-лесно. Не ви препоръчвам музиката за професия, но всеки трябва да пее идейно, за себе си. Като станеш сутрин, изпей си тихичко една песен, за да ти е приятно през целия ден, но никой да не те слуша – това е музика. Когато усвоите това изкуство и у вас се зароди

излишна енергия, тогава може да проявите музикалното си чувство и навън. Най-първо музикалното чувство трябва да работи вътре, само за вас; след като придобиете опитност, ще изразите тази музика и навън. Ако искате да станете певец, само така ще можете да развиете вашия ларинкс, да вземате вярно тоновете, та който ви чуе, дето и да е, на пътя било, да се спре да ви слуша. А сега, като ви слушам, гърлата ви са като у стари хора. Вие още сега сте млади остарели, тъй ви виждам. Вие сте почнали да мислите като старите, казвате: „Много страдаме!“ Пазете се от това заблуждение: да мислите, че страданията са зло – страданията са най-великият плюс в света. Помнете това нещо: всички страдания носят големи блага. Щом ви дойде едно страдание, зарадвайте се в душата си, усмихнете му се. Туй може да проверите в себе си – всяко страдание носи голямо благо. И не остарявайте преждевременно. Като дойде страданието, значи Бог си е спомнил заради вас, но вие, като не можете да възприемете Неговата мисъл, във вас се заражда борба. Дойде Любовта при вас, вие се усъмните; Господ ви казва: „Прегърни, целуни тази стара баба“ – казваш: „Не, тя е отвратителна, възможно ли е да направя това?“ Ти се усъмниш и изведнъж ти дохожда страданието. – „Я прегърни това малко, оцапано детенце“ – ти веднага се намръщиш. – „Направи това!“ – ти се оттегляш и страданието дохожда. Духът ти казва: „Вземи тази книга, прочети я“ – ти се уплашиш, казваш: „Не е за мене тя“, и пак се оттегляш. Същият глас ти казва: „Иди при онази вдовица, измий дъските ѝ, че са много кални“ – ти пак се оттегляш. И тъй, вие всякога сами се туряте в противоречия, защото искате лесните работи. Не, измий дъските, прочети дадената книга, целуни старата баба, направи всичко, каквото Духът ти казва.

Сега у вас ще се яви друго едно противоречие – вие казвате: „Като правим всичко това, какво ще стане с нас?“ Ами светът като е постъпвал досега по обратния път, какво е станало с него? Трябва да се приложи правилният и разумният метод в Живота. Божествените мисли се отличават със следното качество: когато вие дадете ход на една Божествена мисъл,

няма да се намери същество в света, което може да ви осъди. Но питам ви, извършили ли сте вие едно Божествено нещо? Аз ви казвам: в деня, в който изпълните една Божествена мисъл тъй, както аз я разбирам, всички ще ви се усмихнат – и дърветата, и животните, и бръмбарчетата, и хората – и ще си кажат: „Много хубаво е това нещо!“ Някой казва: „Нека ми каже Духът какво трябва да правя, аз съм готов да изпълня всичко.“ Но това е само идейно. Приложете на опит Доброто и вижте какви резултати ще имате. Голямо щастие за човека е да дойде една Божествена мисъл чрез него и той да я реализира правилно. Ако човек може да изпълни само една Божествена мисъл, аз считам, че той е придобил вече най-голямото богатство – всяка Божествена мисъл е един скъпоценен камък, който струва милиарди.

Та преди всичко вие ще бъдете бодри, весели, а не отпаднали духом. Старият човек да отпадне духом, разбирам, но за младия това е грях и срам. По някой път старите хора са по-весели от младите. Първото нещо: вие трябва да имате весел и бодър дух, та противоречията, които се раждат помежду ви, да не ви спъват. Ако някога се поскарате помежду си и си кажете някоя лоша дума, ето какво да направите: хванете се за ръцете и единият да каже на другия: „Аз много ти благодаря за красивите думи!“ И другият да му каже: „И аз ти благодаря, че ми каза една красива истина!“ А сега какво правите? – Най-първо някой твой познат ти каже една похвала: „Аз съм много доволен от тебе.“ Това обаче не е истина – не се минава много време и той ти казва: „Ти си егоист, ти си такъв-онакъв.“ Става ти мъчно. Защо? Питам ви: кой от вас е бил толкова щедър, та като е дошъл приятелят му на гости, да му е отстъпил леглото си? Може някои да са направили това, но те са единици. И кой от вас, ако има един доход от хиляда лева, е дал петстотин лева на приятеля си? Може да го е направил някой от вас, но то е изключение. Общото е: всеки живее повече за себе си. Това не е идейно. Ако вие мислите за другите толкова, колкото за себе си, вие бихте били хора с идея. Тази трябва да бъде общата идея, която да ви ръководи в бъдеще. Това да става по свободна

воля, по един вътрешен принцип, а не да ви се налага отвън. Даде ли ти някой твой приятел нещо, ще го питаш: „От Любов ли правиш това, или от друга някаква идея? Ако го правиш от Любов, после да не ми го споменаваш.“ Ако му услужваш с пари, а после пращаш други хора да питат кога ще ти ги върне, по-добре нищо не му давай! Ще дадеш и ще забравиш, като че нищо не си дал – нека помни заради тебе този човек, комуто си услужил.

Сега вие искате да имате събор, но принцип трябва да има. Питате се кой да присъства на събора. Чудни сте, вие присъствате на събора на по-старите ви братя и сестри, а не искате да ги приемете на вашия събор! Понеже един ден и вие ще станете стари, трябва да приемете старите на събора си и обратното – понеже старите един ден ще станат млади, те трябва да дойдат при вас. Тъй щото, ще има и от едната, и от другата страна. Как ще определите, според вас, кои трябва да присъстват на събора и кои не? Ще кажете: „Всеки, който не е повече от четиридесет и пет години, той ще бъде в младежкия събор. Не, светът може да разсъждава тъй, но между вас това нещо не трябва да става. Принципиално ще разсъждавате! И онзи, който ще дойде между вас, той трябва да бъде човек на идеите, той трябва да жертва. Ако не жертва, той сам ще напусне това място. Онзи, който дойде, трябва да е готов на всички жертви – това е едно от условията. Той трябва да е човек на живите идеи, на опита, да е готов за самопожертване, да е приложил закона на Любовта и да се не колебае насам-нататък. Нека има външни различия между вас, но всички трябва да имате един общ вътрешен принцип: Любовта ви да бъде основа, а волята ви – една динамическа сила, с която да реализирате нещата.

Сега бих ви попитал: разбрахте ли ме. Това не е морализиране, това са добрите начини за действия, за да бъдете свободни в света. Вие ще се съберете на вашия конгрес, ще говорите – това е отлично, но трябва и да прилагате. Миналата година вие говорихте за едно списание и списанието дойде. Старите говориха за един вестник и той дойде. Хубаво, „житното зърно“[4] е посято, но трябва да израсте. И аз желая,

щото това „житно зърно“ да даде хубав плод. Туй трябва да се реализира. Идейност, вътрешно сплотяване трябва да има във вас! И тази идея трябва да я предадете и на другите младежи в провинцията, иначе ще се разделите. Има само един начин за приложение на идеите: ще кажеш и ще направиш! Ще кажеш, и ще направиш извън времето и пространството – нищо повече! По това ще се отличавате. Постъпвате ли така, никой няма да ви осъжда. Всички млади трябва да бъдат смели и решителни в малките работи.

Тайна молитва

Бог на Любовта не е Бог на мъртвите, а Бог на живите.

ПРОТИВОРЕЧИЯТА КАТО НЕОБХОДИМОСТ ПРИ ВСЯКО РАСТЕНЕ

Тридесет и първа лекция от Учителя
18 май 1924 г., София

ПРОТИВОРЕЧИЯТА КАТО НЕОБХОДИМОСТ ПРИ ВСЯКО РАСТЕНЕ

Бог на Любовта не е Бог на мъртвите, а Бог на живите.

Прочетоха се десет от работите върху темата: „Разлика и прилика в характерите и философията на Августин и Толстой“.

За следния път – тема №26: „Отличителни черти на човешкия Дух, на човешката душа и на човешкото тяло.“

Да излезе някой от учениците на дъската и да напише четири числа, а именно числата 1, 2, 3, 4, и да отбележи математически, че числото 2 е два пъти по-слабо от 1, числото 3 е три пъти по-слабо от 2 и числото 4 е четири пъти по-слабо от 3.

Ученик: Ще означим силата на единицата с f. Тогава ще имаме 1, 2, 3, 4 – f/f, f/2, f/6, f/24.

Къде се намират най-благоприятните условия?

Ученик: В единицата.

Тъй, единицата представлява пролетта. Енергията през пролетта е най-силна, понеже асимилирането в растенията е най-силно; енергията през лятото отслабва – тя е два пъти по-слаба; през есента е три пъти по-слаба, а през зимата – четири пъти по-слаба; това е закон. В единицата физическият свят е най-силен по качество; във двойката чувствата почват да се засилват, а физическият свят е по-слаб. Следователно, когато физическият свят отслабва, Чувственият свят се усилва. Законът действа и по-нататък: когато Чувственият свят отслабва, Умственият свят става по-силен; когато пък чувствата са много силни, човек не може да прояви умствена деятелност, там той е слаб. Ако на известно растение турите изобилно вода, то не може да расте, неговото развитие спира, но ако не го поливате, то пак не може да расте. Значи, когато

условията за чувствата станат неблагоприятни, колкото по-големи мъчнотии среща човек в чувствата си, толкова по-големи условия има за ума. Следователно, за да се развие човек умствено, той трябва да претърпи едно вътрешно подпушване на своите чувства. И често, когато човек не може да разреши физически най-дълбоките въпроси, той става мистик, религиозен – някои причисляват това към Причинния свят.

В единицата хората се хвалят със своето тяло – те се раждат материалисти, военни личности и други; във второто положение, при двойката, те се раждат актьори, хора, вдадени в чувствата, които постоянно се менят и на които не можеш да разчиташ; в числото 3 срещаме хора на ума, а след учените идват мистиците и мъдреците.

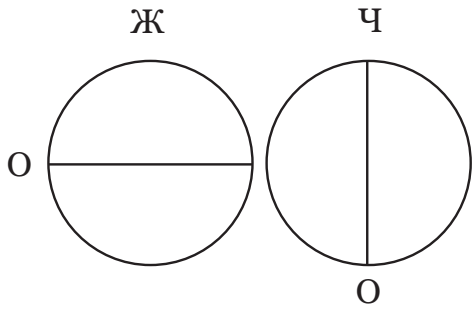

Представете си, че *Ж* е светът на животните, а *Ч* е светът на човека. Светът на животните има деветдесет градуса наклон към земята, оста им *О* е хоризонтална. Те са поставени хоризонтално на слънчевите лъчи – под ъгъл сто и осемдесет градуса – и затова възприемат слънчевите лъчи чрез гръбначния мозък. Те възприемат всички мисли и желания чрез гръбначния мозък – техният гръбнак е изложен на Слънцето и затова нямат благоприятни условия за развитие. У човека обаче оста стои перпендикулярно. Понякога и човек прави отклонения. Вие можете да съдите за някой човек дали върви в правия път, или не, по положението на главата му: когато той разрешава някой мъчен въпрос и си държи

главата нагоре, ще знаете, че той ще разреши въпроса лесно и правилно; наведе ли си обаче главата надолу, неговата работа не е добре. По навеждането на главата може да правите математически изчисления как ще се свърши работата на някой човек – колкото повече си навежда главата, толкова повече се отдалечава от правилното разрешение на въпроса. Наблюдавайте вашето положение, когато разрешавате някоя мъчна задача, и не мислете, че това нещо е произволно. За да разреши човек една задача правилно, винаги трябва да си поставя главата отвесно или най-малкото – с един много малък наклон, само на около един градус. Щом наведеш главата си много надолу, в разрешението на задачата ти вече ще има някакво затруднение. Сега вие може да зададете въпроса отде произтича този наклон. – Той произтича от вашата животинска природа, която в случая взема надмощие във вас. Можете да правите ред наблюдения. Когато животинското вземе надмощие във вас, вие не виждате никаква светлина, съзнанието ви е като една тъмна площ, усещате едно съвършено изпразване. Тогава човекът е наполовина човек, наполовина животно и той има да се бори с тия животински навици, които изпъкват в неговото естество. И тази животинска култура има своите добри страни – тя е богата с материали, които трябва да се обработят.

Сега например представете си, че ви се яде мед; такова едно желание е много естествено, не е грешно да ви се яде мед. Минавате покрай една къща с мед, но медът не е ваш; какво ще се зароди във вас? – Най-малкото ще се яви у вас желание да вкусите от този мед. Отишло едно дете да купува мед, но забравило как се казва. Питат го: „Какво искаш?“ – „Мама ме прати за нещо, но забравих какво беше.“ Гледа, гледа, намира кацата с меда, бърка вътре с пръста, изважда го и го туря в устата: „От това искам.“ Питам: такава една постъпка към коя категория ще я подведете? Това дете, като го пращала майка му, не внимавало какво му казва, мислило си друго нещо и забравило името на меда. То мислило да си поиграе из пътя – неговият ум не вземал никакво участие в това, което майка му говорила. Може ли това дете да се счита

за интелигентно? И то, преди да види кацата, се намерило пред една мъчнотия: пред него веднага изпъква майка му, която ще го бие, като се върне вкъщи – страхът заработва в него, то си спомня жуженето на пчелите и в този момент в него се събужда един животински навик, вследствие на който търси начин да намери предмета, който майка му иска. Та казвам: страданията, мъчнотиите в света, които идват, ви заставят като това малко дете да намерите меда. Като не можеш да намериш нещо по естествения път, ще го намериш по обратния път, но с повече страдания, с повече неприятности. Допуснете друго положение: да кажем, че това дете не беше толкова досетливо и не можеше да намери меда; мислите ли, че като се върне вкъщи, ще каже истината на майка си? – Ще излъже. Защо ще я излъже? Интересна е тук психологическата страна на въпроса – отде се явява в това дете желанието да излъже майка си? Майка му го е родила, отгледала, възпитала, защо то се страхува от нея, та трябва да я лъже? Децата въобще най-много лъжат майка си и баща си. Защо? Ето де се крие причината: когато един учител има погрешен метод на преподаване, нали той го предава и на учениците си? – Предава го. По същия закон, по един лъжлив начин майката предава известно свое състояние на детето си и това учение, като се приложи в Живота, ще засегне най-първо нея, за да види тя лошите последствия на своя метод. Въобще у тия деца, които лъжат, горната част на главата им е тясна, шилеста – съвестта им не е развита. Ще знаете, че при всеки импулс да говорите Истината вие развивате известна област на главата си. Например, ако искате да бъдете смели, ще се развие една малка част от задната страна на черепа. Всички стремежи, които човек има, развиват разни части от мозъка. Въображението например прави челото по-голямо.

Във всеки клас трябва да има ученици, у които са развити различни сили и способности. Разнообразие трябва да има! Учениците могат взаимно да си предават и добрите, и лошите качества. Способните ученици предават своя импулс на по-слабите. Някои от учениците пък имат нужда

от морални качества, затова в един клас трябва да има ученици с развити морални качества. Няма нищо по-лошо от еднообразието, затова едни трябва да бъдат умствено силни, втори да бъдат музиканти, трети да бъдат смели, четвърти да обичат Истината и т. н. Всички тия качества се взаимно допълнят. Засега в цялото човечество работи колективният, великият Човек чрез своите единици. Един ден той ще ги съедини и ще образува едно цяло; един ден ще се събере и образува едно отлично, красиво тяло. Вие трябва да привикнете да се анализирате добре. Например някои от вас обичат да послъгват. Много естествено е, но един възрастен човек трябва да избягва лъжата. Има хора, свършили и по четири факултета, пратиш ли ги да изследват някой научен факт, те все ще го преувеличат и виждаме, че техните теории са все криви истини. Много учени хора изопачават научните си данни. Вземете един богослов: за да докаже някоя духовна истина, той първо ще я изопачи. Не, всякога трябва да констатираш една истина тъй, както си е. Няма да изнасилваш един факт, за да докажеш друг – фактите са свързани, те взаимно се подпомагат.

Най-първо хората нямат искреност. Учените хора, духовните хора трябва да имат съвест, да не лъжат. Те обаче нямат смелост, у тях е развит страхът. Има много учени хора, много богослови, даже хора на новото учение, които имат страх и вследствие на това не могат да изкажат рязко една истина – те ще се спрат и наполовина ще я кажат. Някой съдия седи, мисли, прави своята резолюция, но ще каже истината наполовина.

Та първото нещо: ще знаете, че всички хора имат слабости. Затова вие в себе си ще се стремите да разсъждавате правилно. Туй, което градите, то е заради вас. Ако направите една погрешка, тя не е заради мене, вие ще пострадате; пък ако направите едно добро, то е за ваша полза. Всеки човек причинява или полза, или вреда на себе си, а косвено неговата погрешка може да принесе вреда и на другите. Същото е и с доброто, което той прави – косвено то може да принесе добро и на другите. Например, ако изкарам сега някой от вас на

дъската и му задам един мъчен въпрос, на който не може да отговори, той веднага ще се почувства унизен и засрамен, а като не отговаря, другите ще му се смеят. Не е въпросът, че те знаят повече, нито това дали той знае, въпросът е да се обясни една Истина. Първото нещо: у вас трябва да се създаде навик да обяснявате Истината в нейните най-малки проявления. Не се стремете да изяснявате великите проблеми в Живота, това е един грамаден капитал. Търсете всякога микроскопическите факти и за тях се дръжте – малките величини са отлични! Ако един човек го мързи да бръкне с ръката си в джоба, за да даде някому пет стотинки, той никога няма да привикне да дава, а от петте стотинки той ще се научи да дава и по-много.

Сега, от този материал, който преминавате, вие още не сте се спрели върху ония окултни положения, които можете да приложите в Живота. А трябва да ги прилагате! Например трябва да знаете в даден момент дали някой човек ви говори истината, или не. После, правете разлика между вяра и лековерие. Вие не трябва да бъдете лековерни. Например вие сте тръгнали в един път и някой ви казва: „Знаете ли, че този път не е правият път, вие сте тръгнали по крив път“ – и вие веднага се разколебавате. Защо? – Вие изведнъж приемате тия думи за верни, без да ги проверите – това е лековерие.

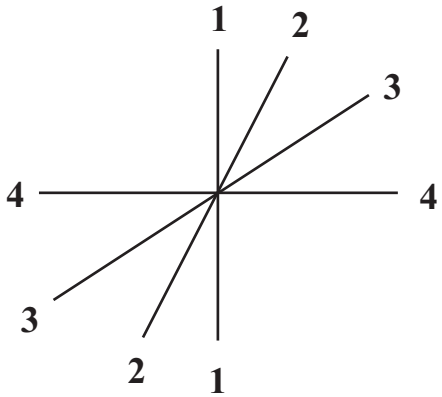

На какво се дължи отклонението на две линии? Как се е образувал ъгълът на отклонението?

Ученик: Във физиката има един уред – електроскоп, с който се определя ъгълът на отклонението. Когато през лентичките се пусне електричен ток, електричеството в двете лентички, понеже ще бъде положително или отрицателно, ще ги отблъсне и ще се образува ъгъл.

Ако разгледате работата на тия четирима души – *1, 2, 3, 4*, според както е определена посоката на тяхното действие в чертежа, могат ли те да вършат заедно работа? *(– Всеки поотделно може да върши работа, но между тях няма съгласие.)*

Сега ние засягаме един закон, който съществува в Природата. Какъв е този закон? Да кажем, че имате едно

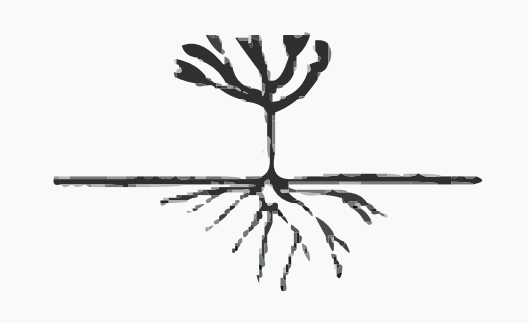

семенце; какви са неговите възможности? – Да расте нагоре и надолу. То среща надолу едно противоречие – почвата, която му препятства, обаче в нея се образуват коренчетата на това растение. По същия начин се образуват нагоре клонищата. И тъй, тия противодействащи сили нагоре и надолу образуват цялото дърво. Тъй щото, и противодействащите сили в нашия организъм помагат за растенето ни. Когато се яви във вас едно противодействие или противоречие, трябва да знаете, че то е в реда на нещата. Ето защо и във вашето растене непременно трябва да има противоречия – щом няма противоречия, всяко растене престава. Щом изсъхне едно дърво, и противоречия вече няма. Някои питат защо е това противоречие. –Това противоречие е в закона на вашето развитие, временно то ви е необходимо. Някой иска да спре

противоречията; може да ги спре, но ще спре и развитието си. Едно изсъхнало дърво показва миналите противоречия, които са съществували за него, но в плода на това дърво са примирени всичките противоречия – всички сили се събират в плода. Следователно в плода на своя духовен живот човек ще примири в себе си всички противоречия. А при растенето си той не трябва да примирява противоречията, те са необходими. Това е философия.

Сега хората се делят на партии. Някои хора не приемат вашите убеждения, но не се безпокойте от това. Тия хора са едно малко клонче на същото дърво, което ще отиде най-много три-четири метра далеч от дървото и пак ще се върне назад. Като дойде вятърът, то ще се сблъска с друго клонче, което ще го пита: „Какво искаш от мен?“ – „Нищо не искам, вятърът ме докара тук, сблъскахме се, нищо повече!“ И тъй, само в плодовете на едно дърво могат да се примирят противоречията. Следователно не се смущавайте от това как се развива сега външният свят. Трябва да знаете, че вие не можете да измените реда на нещата. Само в плода на дървото вие може да примирите всички противоречия. Затова трябва да се стремите към идеален, духовен живот. Всяко дърво трябва да има плод във вас. И както казва Писанието: „От плодовете им ще ги познаете.“ Който има плод, ние познаваме, че той е примирил противоречията, а който няма плод, наричат го безплодно дърво – това показва, че този човек още не е намерил закона на примирението. Значи в плода, в доброто, което правиш в света, трябва да примириш всички противоречия на твоя физически, чувствен и умствен живот и да преминеш в Причинния свят. Защото противоречията на физическия свят не са противоречия и на Умствения свят.

Линиите *1, 2, 3, 4* в чертежа показват движението на тесаракта. Когато ъглите се увеличават или намаляват, това представлява движението и посоката на тесаракта. Помнете и следното правило: хора, които имат най-големи противоречия в живота си, са най-силни. Силните хора имат най-големи спънки. Колкото по-големи мъчнотии имате в живота си, това показва, че Природата към вас е

по-снизходителна. Това не изисква никакви теоретически доказателства. Представете си едно способно дете, което майка му ограничава, не го пуща да ходи на кино, да играе по улиците, а го заставя да стои вкъщи и да учи; това лошо ли е? – Не е лошо. Това дете може да се оплаква, че го държат затворено, обаче то учи. Следователно някой път и Природата постъпва спрямо тебе като тази майка – хване те, тури те в някоя стая и ти казва: „Ще учиш!“

Важното за вас е да се стремите чрез плода на вашия живот да примирявате противоречията. И ако ги примирите така, вие сте на прав път. Приложете следното правило: щом направите една погрешка, изправете я веднага! Всяка вечер, като се върнете вкъщи, дайте си отчет как сте прекарали деня, какви погрешки сте направили, и ги отбележете – така ще намерите един начин за поправянето им. Който иска да успее в Живота, непременно трябва да изправя своите погрешки, това е цяла наука. Спрямо себе си вие сте много снизходителни, казвате: „Условията са такива“ или „Само аз не съм, който правя погрешки, и другите хора правят погрешки.“ Оправдавате ли се по този начин, един ден вие ще се намерите в една задънена улица, защото погрешки в Живота има, но трябва да се изправят. Ако някой ви каже, че можете да живеете без погрешки, той не говори истината. Погрешки ще дойдат, въпреки всичкото ви знание – и много да знаете, погрешки пак ще дойдат, пък ако нямате свои погрешки, чужди погрешки ще ви турят и пак ще ги пренесете. Но спазвайте правилото, което ви казах: всяка вечер ще се отделиш като учител и ще се поставиш като ученик пред този учител. Ще се извикаш пред него и ще кажеш: „Спри се пред мен, ти знаеш ли какво прави днес?“ Питам ви: седели ли сте така на изпит пред себе си? Ученикът ще почне да се оправдава, учителят обаче ще бъде напълно справедлив, ще пита: „Защо направи тези работи?“ И ти, като ученик, трябва да си дадеш един правилен, истински отчет – да намериш причините, подбужденията, поради които си направил тази погрешка. Щом се покажеш малко снизходителен към себе си, това е вече лицеприятие, ти си изгубил. Физическият човек е като дете. Защо майките нямат уважение пред децата си?

– Защото детето гледа майка си дали говори истината, или послъгва; щом я хване, че лъже, то вече няма страх от нея.

И тъй, щом вашият обективен ум схване, че вие сте някъде слаб, казва: „И ти послъгваш“ – туй е един неизменен закон в Природата. Например, ако ви туря петдесет килограма злато на гърба и после взема да се моля за вас да преминете една дълбока река благополучно, правилно ли ще е? Питам: уверен ли сте, че с петдесет килограма товар на гърба си ще можете да минете реката, без да се удавите? – Не, ще потънете, ще отидете на дъното на тази река и там ще си останете; тази река се минава без товар. Всяка погрешка в Живота е един тежък товар и ако не я хвърлите от гърба си, ще потънете с нея заедно на дъното на реката. Когато сте на сухо, вие може да носите петдесет килограма злато на гърба си, земята няма да се продъни, няма никаква опасност, опасността е във водата – като дойдете в една по-рядка среда, там ще фалирате. Трябва да знаете, че в живота си вие ще минете през една такава дълбока река, при това и мост няма да има. Ще кажете: „С лодка.“ – И лодка няма да има. Тогава? Представете си, че носите петдесет килограма пясък на гърба си и трябва да минете една река; какво ви коства да оставите този пясък на брега, да минете реката свободно и като излезете на другия бряг, там пак има пясък, да вземете от него други петдесет килограма? И като дойдете до друга река, оставете пясъка, минете реката и после пак си вземете пясък, колкото искате.

Закон е: ще бъдете много взискателни спрямо своите погрешки, защото ако не изправите погрешките си, те след време ще ви създадат такива страдания, каквито не сте сънували. Забележете, при правилното възпитание на душата не е страхът, който трябва да играе роля, но правото. В света съществува само едно право. Ние не казваме: „Защо трябва да станат тия неща?“ – те ще станат, но трябва да се извършат най-правилно. Ако са погрешно направени, трябва да се изправят. Да кажем, че някои нишки в мозъка трябва да растат на дължина, при това обемът на известни клетки трябва да се увеличи – туй трябва да стане. Значи това е

един бюджет, предвиден от самата Природа, и енергията, която е потребна, ще се изпрати да работи във вашия мозък. Допуснете сега, че вашият мозък не може да издържи на този напор, както една жица не може да издържи на силния ток в някоя електрическа инсталация; какво става тогава? – Жицата изгаря. Има ли между вас някой електротехник, за да каже кога изгаря жицата? *(– Когато силата на тока мине определения размер и напрежението е по-голямо, отколкото жицата може да издържи.)* Следователно човешкият мозък трябва да се инсталира правилно, там трябва да турите най-добрата жица – не каква и да е, а такава, която може да издържи всички напрежения. Затова закон е: каквото вършите, трябва да бъде добре направено и това добре направено дело най-първо ще се отрази върху строежа на тялото.

Та някой път дори изкуствено трябва да си създавате мъчнотии. Забелязано е, че ония деца, които от малки страдат от една, втора, трета и от ред още болести, ако след това им дойде някоя болест, те не умират, а издържат, организмът им става стабилен. Онези деца пък, които никак не са боледували, при първата болест, която им дойде на двадесет и първата година, заминават за онзи свят, болестта ги задига. Човек, който страда постоянно, по-лесно може да издържа на болести, а който никак не е боледувал, при първото заболяване още си заминава. Тъй че страданията са каляване на организма. Разбирате ли този закон? Това е закон, от който вие не можете да се избавите. Щом мислите съобразно тия закони, и вашата мисъл ще бъде в съгласие с Природата. Това съгласие ще даде сила на ума ви да мислите по-правилно, а при това ще ви избави от много морални терзания. Защото невежеството носи безброй страдания. Вземете например една микроскопическа искрица: тя при дървата не е опасна, но при взривните вещества става опасна – зависи де ще я поставите.

Значи всяка вечер ще си направите баланс на всичко, което сте прекарали през деня. И ще си поставите един идеал, който искате да постигнете. Човек трябва да работи над себе

си! Сега всички хора въобще, особено фаталистите, казват: „Каквото дойде!“ Това прилича на ония дървета, които са пуснати в някоя река и тя ги блъска тук-там из водата, докато най-после ги изхвърли на брега. Това обаче не е разрешение на общите задачи.

И тъй, коя е основната мисъл на тази лекция? *(– Погрешките да се изправят с време.)* Първоначално е нямало погрешки. Друго? *(– Противоречията трябва да се примирят в плодовете, които ще изработим.)* Най-първо противоречията произтичат от силите на Природата.

Сега аз бих ви задал да пишете върху следната тема: „Кой е най-добрият начин за запознаване?“ Според вас, кой е най-практичният метод за запознаване с някого, кога се запознават хората обикновено? *(– Когато направим някому добро.)* Представете си, че двама души пътуват заедно, торбата на единия пътник се изпразва и той цели три дни гладува, след което се решава да запита втория: „Нямаш ли нещо за ядене, от три дни не съм ял нищо?“ – „Имам.“ Те започват да приказват, разговарят се, вторият пътник дава на първия да яде, после си подават и двамата ръка и си казват: „Хайде, на добър път!“, единият тръгва на една страна, другият – на друга. Учениците как се запознават? Някой от тях не знае нищо по математика, а пък учителят ще го изпита; той казва на един от съучениците си: „Я ми разкажи урока по математика, не разбрах как става това нещо“, седнат двамата, единият разправя – другият слуша и тъй се запознават. Ако и двамата бяха способни, щяха ли да се запознаят? – Нямаше. Но ако и двамата се намират пред една обща опасност – например, ако и двамата са гладни или се намират в чужд град, те ще се запознаят. Тогава от тия заключения ние изваждаме следния закон: общите нужди, които се появяват в Живота, сближават хората. Тия нужди могат да бъдат от физически, умствен или духовен характер, но те всякога сближават хората. И тъй, щом се появи някоя нужда във вашия живот, трябва да знаете, че тя е на мястото си, тя ще ви сближи с някой човек. Тогава не изпущайте случая – всяко сближение, станало по един естествен път, е Божествено и то ще принесе своята полза. Двама души, които

нямат нужда един от друг, не могат да се сближат.

Ще ви дам едно обяснение на въпроса защо трябва да има мекота между двама души в Живота: представете си, че турят двама души в един сандък, пълен с течност – сандъкът е закован добре и тъй те пътуват по железницата. Как мислите, като се бълникат вътре, ще излязат ли здрави? Ако са шишета, нали трябва да има стърготини помежду им, за да няма търкане? Щом кажем, че трябва да бъдем меки, ние подразбираме, че сме в сандъка и пътуваме; щом не пътуваме, може и без мекота. Само шише няма нужда от стърготини, но пращаш ли го с други шишета от един град в друг, непременно трябва да има мекота помежду им. Когато кажем, че трябва да бъдем меки, милостиви, подразбираме, че помежду ви трябва да има нещо, за да не става голямо търкане. *(– Ако те са поставени в мляко, ще избият масло.)* Тъй, масло ще се избие. Да кажем сега, че онзи, който е направил тенекията, оставил я е с много малък отвор и това масло, като се избие, запушва отвора и не може да излезе навън; какво ще правите тогава? – Отворът трябва да бъде много голям. Ето защо човек трябва да бъде щедър, с голяма уста. Значи щедростта е голяма уста, от която можем лесно да извадим избитото масло.

И тъй, разбрахте вече какво нещо е мекотата и защо е необходима в живота ви. Като ви турят мекота, тогава не питайте без тази слама не можем ли, или не казвайте: „Да се махне тази слама!“ Двама души, които са меки, те сами се поотдалечават един от друг и между тях не се произвежда това търкане. И тогава, щом искате да се скарате с някого или ви дойде някое противоречие в Живота, кажете: „В сандък съм, чакай да видя дали има стърготини, та да не стане някоя катастрофа с мен.“ При това, вижте дали устата ви е голяма – ако сте захаросан мед, как ще излезете из тясното гърло? Хората са намерили и в този случай едно изкуство: турят съда във вряла вода, за да се разтопи медът. В Живота обаче, когато устата е малка, медът се изважда много мъчно, понеже там процесът е много сложен.

Бог на Любовта не е Бог на мъртвите, а Бог на живите.

МАЛКИТЕ ПРИДОБИВКИ В ЖИВОТА

Тридесет и втора лекция от Учителя
25 май 1924 г. София

МАЛКИТЕ ПРИДОБИВКИ В ЖИВОТА

Бог на Любовта не е Бог на мъртвите, а Бог на живите.

Тайна молитва

Ще ви кажа няколко думи върху малките придобивки на Живота.

Както виждате, на дъската имате написана една единица; какво отношение има тази единица към вас? – За да се определи единицата, тя трябва да расте. Добре, ето, с прави линии ще ви начертая носа, устата, веждите и очите на човешкото лице; какво можете да заключите от това лице? В средата на лицето седи единицата – човешкият нос. За да осмислим единицата, отгоре ѝ туряме две – веждите. Те представляват клони – динамически проявления; по този начин расте единицата. Питам: защо единицата дава тия два клона, единият от които върви наляво, а другият – надясно? Това показва, че в самата единица има две течения. Тия течения съществуват в самия организъм на човека: ако разделите човека по посока, перпендикулярна към земята, двете му половини представляват тия две течения – в лявата страна имате минус и плюс *(–/+)*, в дясната страна имате плюс и минус *(+/–)*. Положителните сили в Природата не действат тъй, както вие си мислите. Ако вие имате един приятел, който в даден момент е весел, бодър, добре разположен, и вие му турите още един плюс на дясната страна, неговото настроение веднага ще се измени – той ще се вкисне. Вие казвате: „Как се вкисва човек?“ Допуснете, че вие носите раницата на някой ваш приятел, която тежи около десет килограма; вие я носите леко, бодри сте из пътя, казвате си: „Приятно ми е, ще я понося заради приятеля си, заради любовта си към него.“ Дойде обаче друг някой ваш приятел и ви тури на гърба и своята раница от

десет килограма – вие веднага се вкисвате. Следователно придатъкът не дава всякога разположение на духа. И тъй, ако искаш да развалиш настроението някому, придай му нещо на дясната страна – от лявата страна обикновено се отнема. Обратното положение пък имаме, когато човек е тъжен, скръбен, неразположен: прибавим ли нещо на лявата му страна – един плюс, по този начин ние отнемаме скръбта му и той веднага става весел. Казвате: „Защо човек става весел?“ Допуснете, че някой човек, като върви из пътя, пропада в една дупка, дълбока три-четири метра, и не може да излезе от нея; той се намира в едно тревожно, скръбно състояние. Вие минавате оттам, чувате пъшкане, пущате му едно въже и го изтегляте нагоре – той се хваща за въжето, излиза вън и се развеселява.

Изобщо теченията в лявата страна на главата у човека показват, че му липсва нещо; теченията в дясната страна на главата му показват, че той е свързан със Слънцето. Щом си радостен, не искай да ти дават нищо повече, защото радостта ти ще се развали. Ако си радостен и някой иска да ти даде още нещо, кажи му: „Дай тази радост на някой, който е скръбен!“ Например вие сте весел, бодър, но дойде някой при вас и ви изказва своята любов – вие казвате: „Колко ме обича този човек!“ Не, тия хора не ви обичат – помислите ли, че ви обичат, ще изгубите радостта си. Те само чувстват вашата радост, вашето веселие в дадения случай, а това значи, че им давате едно угощение. Вие като каните гости у дома си, всички са радостни, нали? Защо са радостни? Защото ги угощавате. Тъй щото, ако те са любезни към вас, то е заради угощението, което им давате. Не мислете, че гостите ви предават нещо; ако мислите така, ще се самозаблудите. Възприемете ли нещо от тях, то ще бъде един отрицателен товар – гостите непременно ще ви отнемат нещо и настроението ви ще се измени. Затова, когато сте доволни, не искайте нищо повече от ближния си.

Да кажем, че някой от вас или някои хора от света са много амбициозни; какво ще искат те? – Да се прославят и целият свят да говори само за тях. Това нещо е невъзможно.

Според законите на Природата, от сто души най-много петдесет души ще бъдат на ваша страна, двадесет и пет ще бъдат и за, и против вас, и двадесет и пет ще бъдат съвършено против вас. Последните двадесет и пет души, дето влязат, всичко развалят, затова на тия хора не можете и не трябва да разчитате. Вие ще ме запитате: „Защо всички хора не могат да ме считат добър?“ Ще ви обясня: вие искате тия сто души да ви славят, но представете си, че и тия сто души също искат да бъдат славени. Тогава какво ще стане с вас? То е все едно да се намирате пред следната дилема: имате сто лева и всеки от тия сто души иска да притежава тия сто лева. Какво ще излезе от това? – Значи трябва да се дуелирате и който излезе най-голям пехливан и надвие останалите, ще вземе стоте лева. Питам: той ще бъде ли тогава щастлив? – Не. В дадения случай единият лев е вашето щастие, а не стоте лева. Ако се стремите към стоте лева, те са вашето нещастие.

Да се върнем към единицата. Единицата в дадения случай представлява началото на човешкия ум – тя представлява ума на човека, с който той работи. Веждите показват интензивността на чувствата. Те могат да бъдат дъгообразни, прави и извити нагоре. Ако веждите са дъгообразни, показват, че в чувствата има повече мекота; ако са прави, в чувствата има повече енергия и съобразителност. А ако са извити нагоре, какво показват? За да се изкривят веждите на една или друга страна, за това има причина, която действа извън човека – те показват каква е била окръжаващата среда, в която човекът е живял. Ако човек има валчести вежди, това показва, че той е живял в среда, дето хората, може би в миналото някъде, са били много чувствителни. Но ако веждите са прави, показва, че тези хора са повече енергични и често материалисти – не толкова на чувствата, колкото на ума. Защото правите линии в Природата са линии на ума, а кръглите, извитите линии в Природата, са всякога линии на чувствата – туй ще вземете като символи. Значи при създаването на носа са действали всички динамически, положителни сили, а когато са почнали да действат чувствата, образували се кривите линии.

Чувствата образуват и спиралните линии. Забележете, когато срещате човек, когото обичате, вие няма да отидете при него по права линия, а ще пообиколите и тогава ще го срещнете. Някой път обикаляте от едно място на друго – защо става това, не можете да си дадете отчет. – Такъв е законът на вашите чувства. Ако действате съзнателно, по вашата воля, и ако сте високо повдигнат, ще вървите направо. Такива са проявите на ума и на вашите чувства. Това е закон на миналото и закон на бъдещето, който действа сега.

И тъй, вие трябва да използвате малките придобивки. Често в постъпките ви вашите мисли и чувства оказват известно влияние. Когато действат чувствата ви, вие всякога обичате да отлагате нещата, да увъртате работата; когато действа умът, той обича резките промени – той всичко върши веднага, казва: „Тази работа няма какво да се продължава.“ Когато действат чувствата, човек казва: „Чакай, нека заработи умът ми, че ще видя какво ще направя, няма защо да бързам.“ Казвам: в един случай сърцето работи, а в друг – умът. И затова Природата е турила за нос една крива линия. И вие, като математици, по дължината на тия линии ще съдите за динамическите сили, които действат във вас. Тия сили действат и във вашето сърце и оставят отпечатъци върху лицето ви. Вие трябва да изучавате тия линии. Ако вашият нос е широк и преобладават кривите линии, ще знаете, че сърцето ви взема повече участие в живота ви. Та каквато и да бъде вашата философия, сърцето ви ще даде свой колорит; ако пък умът ви взема повече участие, той ще внесе нещо твърдо. Сърцето ще ви направи меки като каша; ако пък слушате ума, той ще ви направи твърди като кремък. Някой казва: „Аз няма да бъда мек като каша.“ Ами ако бъдеш твърд като кремък, по-добре ли е? Кое е по-добре? Има условия, където кремъкът е на място – например, кремъкът се употребява за вършене при диканите, но когато месиш брашното, ако то стане твърдо като кремък, какво ще правиш? Следователно има условия в Живота, дето чувствата трябва да имат преимущество, а има условия в Живота, дето умът трябва да има преимущество.

Ще спазвате следния закон: ако сте неразположени, тогава малко погладете лявата страна на главата си – съзнателно ще прекарате лявата си ръка по лявата страна на главата с желание да уравновесите вашето душевно състояние. Щом сте неразположени, направете този опит и кажете: „Моето разположение, като ученик на тази Школа, трябва да бъде всякога отлично! И в името на Божията Любов аз имам това разположение!“

На ученика не се позволява да бъде намусен! Да се муси може, но само една-две минути, и то, ако е сам; но ако е между хората, не трябва да показва недоволството си, защото те не са виновни за това. Пък ако си много весел, прокарай тогава дясната си ръка по дясната страна на главата си. Щом се вкиснеш, тури лявата ръка на главата си и кажи: „Чакай, чакай!“ Този закон работи само тогава, ако вие го турите в действие, и то – съзнателно. Трябва да знаете, че ако вашата ръка изпълнява заповедта на вашето съзнание, на вашия ум, на вашата душа, тогава законът има резултати, но ако ги правите механически, няма да имате резултати и ще бъде тъй, както когато всички се гладят по главата. Например някой си хване главата с ръцете и я клати; ние знаем какво означава това, ние няма да го питаме защо си клати главата, но разбираме законите. Ако го питаме, той ще каже: „Не зная, тъй ми иде.“ То си има причини – висшето съзнание иска да му каже: „Твоите работи се оплетоха, понеже ти не постъпи разумно – несправедливо постъпи и затова главата ти тегли.“ Друг някой си маха главата – и нему висшето съзнание иска да каже: „Няма да гледаш надолу, нагоре ще гледаш!“ Той си клати главата нагоре-надолу, понеже между ума и сърцето има борба. Висшето съзнание казва, че нисшата енергия трябва да се превърне във висша – затова, за да разреши въпроса правилно, ще гледа нагоре.

Сега, малките придобивки в Живота седят в това, да бъдеш във всеки случай доволен в душата си от една малка мисъл, от едно малко чувство. Едно от най-хубавите качества на ученика е да е доволен от най-малкото проявление – от най-малката мисъл, която му причинява малка радост, и от

най-малкото чувство, което му носи щастие. Всяка малка мисъл и всяко малко чувство представляват едно малко семенце, което едва се показва из земята и се радва на белия свят. Тази малка мисъл след време ще ти донесе едно голямо благо, една голяма радост. Много от вашите погрешки се дължат на това, че вие не сте доволни от малките неща. Вие казвате: „Аз искам нещо голямо, ако ще е, да е!“ Не, в Природата няма такъв закон, в Природата всички неща започват с микроскопически проявления. И забележете, в училищата тия ученици, които в първите класове са били много способни, талантливи, в последните класове свършват като неспособни. Има и обратни случаи – някои ученици започват много слабо, но постепенно вървят все по-добре и свършват отлично. Човешката енергия трябва да се развива последователно.

Майката и бащата постоянно хвалят онези деца, които са даровити, способни; наистина, те имат много сили в началото, но има опасност за тях да спрат изведнъж – такова развитие е преждевременно и тия деца обикновено свършват зле. Пазете се, когато хората ви хвалят, защото, когато някой ви хвали, че сте много талантлив като поет или писател, и вие приемете това и се зарадвате, може да пропаднете. За да проверите това, направете следния опит: напишете една статия, без да турите името си, и вижте какво ще кажат хората за вас. Те може да кажат: „Ама че глупав човек!“ Кажат ли така, не се обезсърчавайте, пак пишете – не слушайте какво ще кажат хората. Ще видите, че не сте такъв, какъвто те ви преценяват, защото други ще кажат, че сте гений. После, като напишете някоя статия, от която хората ще бъдат доволни, пак не си туряйте името, нека това бъде за вас една малка вътрешна радост – кажи в себе си: „Аз зная кой е този поет.“ Запази в сърцето си тази малка радост, която може да ти се причини, нека те радва вътрешно – тя ще ти даде един придатък в характера.

Не излизайте в Живота с всичките си сили изведнъж. Проявявайте се по малко, по малко, и колкото отивате по-нататък, силите ви ще се увеличават по един естествен път,

докато най-сетне целият духовен живот се прояви във вас така, че вие да сте напълно в хармония с него. Тогава ще знаете законите как да постъпвате изобщо в живота си. Сега мнозина от вас сте започнали с големите си козове. Който разбира играта, дава най-първо слабите козове, а задържа силните – накрая показва най-силните си козове и изведнъж побеждава, всички останали капитулират пред него. Защо? Защото може да се побеждава само със силни козове. Като дойдат силните козове, сражението се взема изведнъж. Та и вие постъпвайте така – силните си чувства и мисли оставяйте за най-после, не ги излагайте изведнъж, тях туряйте на заден план, най-малките си сили пратете авангард.

Това са практически упътвания, полезни за живота ви. Много философски работи, които знаете, няма да ви помогнат, но тия малки разбирания ще ви помогнат. Като си погледнете веждите, ако са закривени, кажете на приятеля си: „Аз съм човек на чувствата, не зная граници, но като говоря, ти ела и ме побутвай от време на време.“ Един американски проповедник обичал много да преувеличава нещата – такава слабост имал; той държал една проповед за силата на Самсон – как ловял лисиците за опашките им, дълги по три метра. Този проповедник имал един добър приятел, който го съветвал да не преувеличава нещата. Един ден те се условили помежду си, когато проповедникът преувеличи в нещо, приятелят му отдалеч да мръдне с пръста си и той да се коригира. Та като заприказвал проповедникът за опашките на лисиците, че били дълги по три метра, приятелят му мръднал с ръката, проповедникът се поправя, казва: „Вижда ми се, че по три метра опашки са много дълги, това е почти невероятно, но предполагам да са били поне два метра и половина дълги.“ Приятелят му пак си мръднал ръката – той се поправя: „Вижда ми се, че тази дължина при сегашните условия е невъзможна, но според друг един автор, те били два метра дълги.“ Приятелят му пак си мръднал ръката, публиката го слуша. Най-после проповедникът съкращава до половин метър, приятелят пак мръдва с пръста си, но той му казал: „Повече не скъсявам“, т. е. „Аз съм съгласен да мисля,

че тия лисици са имали половин метър дълги опашки.“ Та всякога трябва да имате един приятел, който да мръдне с пръста си отсреща ви, за да можете да скъсявате дължината на лисичите опашки.

Трябва да знаете, че у животните опашката изразява тяхната интелигентност. Например лъвът има дълга опашка, той съзнава, че тя представлява неговата интелигентност – тя е неговата гордост. Следователно вашият ум не трябва да прави опашките на лисиците толкова дълги – вие не можете да направите всичко. Някой казва: „Аз съм силен човек, всичко мога да направя.“ Какво можеш да направиш, това е въпрос още. Питам го аз: „Като си толкова силен, можеш ли да вдигнеш цялата Земя? Щом не можеш да вдигнеш Земята, не казвай, че си силен.“ Туй е мащаб за силата. Кажи: „Действително, умът ми схваща нещо, донякъде разбирам нещата и мога да вдигам товар до двадесет, петдесет или сто килограма, но повече не мога.“ После, в умствено отношение също тъй казваш: „Аз зная много нещо.“ Какво знаеш, какво можеш да разрешиш, можеш ли да решаваш висшите задачи по математика? После, знаеш ли да превръщаш състоянията на сърцето? Знаеш ли какво мислят за тебе майка ти, баща ти, ами твоите приятели какво мислят? Всеки, който мисли, че знае много, трябва да знае нещата конкретно. И какво ще види? – Че неговото знание е само една дълга лисича опашка, която трябва да се скъси – нищо повече. Та радвайте се на всеки малък факт. Ако знаете, трябва да има норма, която да определя какво знаете. Вие трябва да знаете например защо вашият характер е такъв или онакъв и да може да си обяснявате всичко.

Аз и друг път съм казвал, че човешката интелигентност не може да се вложи в главата на една муха. Значи в Природата има специални форми за специални проявления – специални криви линии, специални прави линии, и то със специални дължини. Например казваме, че човешкият нос трябва да бъде дълъг, но той трябва да има определено съотношение спрямо цялото лице. Ако туй отношение е съразмерно, носът ще бъде строен. Ако носът е чрезмерно

дълъг и не е в определено съотношение спрямо цялото лице, неговата стройност се губи и интелигентността на този човек е анормална.

Следователно отношението между частите на нашето лице ни показва, че Природата обича хармония в мисли, в чувства и в действия. Една мисъл няма право да взема мястото на друга мисъл; ти можеш да я туриш на мястото на друга мисъл, но тя няма да те ползва. Природата е определила мястото на всяка мисъл, дала ѝ е определена форма, определен мащаб на развитие и тя трябва да се разграничава от другите. Ако вие я разграничите повече, отколкото трябва, ще си създадете цяло нещастие – затуй не бива да бързате в развитието си. Например много деца имат желание да растат бързо – още като малки деца те бързат да станат големи като баща си, да им пораснат мустаци и т. н., а тази мисъл ги сбабичасва. Ти не мисли кога ще пораснеш и кога ще станеш като баща си. Искай да станеш велик в света, но не туряй срок след толкова и толкова години; ти искай да станеш музикален, но не определяй срок кога именно; ти можеш да постигнеш известно развитие, но не определяй кога, защото това ще бъде в твой ущърб. Природата, като ви е създала, ако е вложила музикални чувства във вас, тя точно е определила известен период след колко време да бъдете музикален. И вие ще вървите по нейния план. Също и вашият ум ще се развива съобразно законите на Природата. А сегашните хора сами си поставят разни планове – те не слушат гласа на Природата и затова не успяват.

Преди двадесет години дойде при мене един учител от Разград и ми казва следното: „Аз имам желание да следвам по музика, главно да уча цигулка.“ Аз го погледнах, питам го: „Това желание с тебе заедно ли се роди, или отпосле дойде?“ – „Отпосле дойде – преди четири години слушах един оркестър и тогава ми дойде мисълта, че мога да стана музикант и мога да се науча да свиря.“ Аз му казах: „Ти не си за цигулар, ти можеш да станеш добър търговец, а на цигулка ще можеш само да стържеш.“ И така стана. Ако у тебе се яви една мисъл за свирене на цигулка само от преди четири

години, тя не е твоя заложба; ако мисълта, желанието за музика се ражда заедно с тебе, само тогава ти можеш да бъдеш музикант. Значи, за да бъдеш музикант, трябва да се родиш музикален – този подтик към музиката да е у тебе още от раждането ти. Остане ли отпосле да се развиваш, това вече са второстепенни дарби. Затова вие трябва да започнете с ония дарби, които Природата е вложила във вас още отначало, и на техен гръб да развивате и по-слабите си сили. Някои от вас са силни в математиката, други са паметливи, трети имат силно въображение, четвърти са поети, музиканти, писатели и други, всеки има известна малка дарбица, която трябва да развива в този живот. Бъдете доволни от малкото, което имате. Гледай сам да бъдеш доволен от това, което имаш, не се спирайте върху похвалите на хората. Ако ти, един малък поет, отидеш при един първокласен, гениален поет и му се похвалиш със своята работа, той ще те погледне, само ще се поусмихне и няма да те похвали, нито ще те насърчи много, но ще каже само: „Хубава е тази работа.“ А онзи, който не разбира от поезия, ще ти каже: „Това е отлично нещо“, обаче тази похвала нищо не те ползва.

Хора с големи устни са богати на чувства: те говорят много, имат чувства, но не са толкова идейни – у тях има повече форми, но не и съдържание. Защо устата у такива хора е станала толкова голяма? *(– От много упражнения.)* Те са били в близко съприкосновение с физическия свят, нуждите в света са ги заставили да говорят повече. Гъстата материя, в която човек се намира, е създала голямата му уста. По същия начин можем да разгледаме и другите части на човешкото тяло.

Как мислите, кой човек е най-здрав? Ако гърдите на човека са вдлъбнати навътре, това има известни психически причини – това хлътване на гърдите е лош признак. Никога не позволявайте да се вглъбяват гърдите ви – гърдите ви трябва да бъдат отпред прави. Те не трябва да бъдат и много изпъкнали, а само малко издадени напред. За да не се вдлъбват гърдите, вие трябва да регулирате чувствата си. Дръжте хармония в чувствата си и вие ще урегулирате вашата

дихателна система – урегулирате ли вашата дихателна система, ще урегулирате и проявите на вашите чувства. У някои от вас раменете пък са прави; у други раменете почват да се огъват, но това е лош признак – туй огъване показва, че чувствата имат надмощие над ума. Кривите линии у човека показват, че чувствата, магнетичните сили преобладават в него. Когато пък раменете станат много тесни, това не е добър признак – това показва изопачаване на чувствата. Кривите линии не са лоши, но те трябва да бъдат красиви.

Природата обича хармония навсякъде и вие ще се стремите към това. Като ходите, дръжте в ума си идеята вашият организъм да има красиви форми, т. е. такива форми, каквито Природата изисква. Раменете ви, лицето ви, очите ви – всичко трябва да бъде правилно и красиво. Поставете си в живота един идеал, който искате да реализирате. Този идеал се среща в Природата, само че трябва да работите за неговото реализиране. Ако умът ви работи, ще създадете вашето чело; ако чувствата ви работят, ще създадете вашия нос; ако волята ви работи, ще създадете брадата си, долната част главно. Ако проектирате всичките си чувства към работа, ще развиете вашето тяло правилно; ако сте много активен, ще развиете белите си дробове правилно; ако в материалните си работи постъпвате правилно, и вашата храносмилателна система ще бъде правилна. Природата регистрира всички наши действия. Правилните чувствания и физически действия се създават в стомаха, правилните мисли се създават в мозъка. Тъй щото, ние градим нашите линии и органи според както постъпваме. Ти или градиш, или събаряш – то е според както постъпваш. Затова казвам: всяко ваше действие, всяко ваше чувство и всяка ваша мисъл ще постави едно малко камъче в градежа на вашето здание. И ако някой ден имате едно красиво чувство, радвайте се през целия ден, че можете да поставите едно хубаво камъче на зданието си – бъдете доволни, че сте поставили този хубав камък. Щом у вас съществува идея за нещо красиво, за нещо велико, трябва да работите идеално.

Сега тази наука, за която ви говоря, е много сложна и вие трябва да бъдете много внимателни в изучаването ѝ. Трябва да прекарате най-малко десет години в изучаване какво е отношението на линиите и енергиите, които се образуват между тях. После, ще изучавате и отношенията между хората – това е един много сложен процес. Сега например вие налучквате нещата. Вие харесвате някого и казвате: „Този човек ми харесва, добър е той“, но защо и за какво го харесвате, не може да определите. А вие можете и трябва да определите защо го харесвате. Природата строго е определила всички линии на очите, на веждите, на носа и т. н. – те са все математически величини, строго определени, точно измерени със сантиметър. Правилните лица имат точно определени измерения, вие можете да проверите тия неща. Аз съм проверявал тия истини цели единадесет години и не съм срещнал никакво изключение. Един морален човек всякога има точно определени черти: лицето, ръцете, очите, ушите му – всичко се различава у него. Дойдеш ли до някой тип, който няма морален устой, сантиметрите вече се различават. Има мерки в Природата, по които моралният човек се отличава от другите типове; у неморалните типове има друго съчетание на числата и величините – чертите у тия хора са дисхармонични. В Живата Природа всичко се хармонира, само че се изисква дълбоко разбиране.

Та във всички ваши постъпки ще се стремите към възвишеното, към малките прояви, които се срещат в Природата. Ако се роди у вас мисълта дали сте от моралните типове, или не, ще знаете, че неморален тип е човекът, който през всичкото време се е противил на доброто желание на Природата – той е злоупотребил с всички ония добри условия, които тя му е давала. Следователно всеки сам може много добре да знае към кои типове спада – Природата отбелязва всичко. Погрешките на човека не се крият в Природата, а в неговата зла воля – той не е искал да използва нейните добри условия. Следователно и в сегашния живот още, щом човек съзнае своите погрешки, лесно може да обърне обратния лист и да измени своите неморални действия в морални – туй е

кармически закон. Щом съзнаеш, че туй, което си вършил досега, е несправедливо спрямо Природата, и почнеш постепенно да коригираш постъпките си, няма да се мине дълго време и животът ти ще се измени, ще се поправи.

Сега, понеже настава лятната ваканция, ще прекратя временно лекциите си, но вие може да се събирате пак. Събирайте се за половин час и прекарвайте в размишление; след това си кажете по една дума и си идете по домовете. Така може да си правите следващите събрания, докато започнем новата учебна година. Започвайте с размишление около двадесет-двадесет и пет-тридесет минути най-много, отправяйте ума си към всичко възвишено и идеално. Теми няма да ви дам. Туй ще бъде за вас една почивка и същевременно малко разнообразие в събиранията ви.

Като ви говоря за тия линии, има една опасност, като се гледате, да не би да си кажете: „Моята брада е такава или онакава, моят нос е особен“, и да се отчаете. Вие не сте измервали колко сантиметра имат веждите ви и носът ви. Вие имате нос, но не знаете колко сантиметра е дълъг и широк; глава имате, но не знаете колко сантиметра е обиколката на главата ви; колко са дълги пръстите ви, и туй не знаете – защо е толкова дълъг безименният ви пръст също не знаете. Значи вие имате тяло и не знаете постройката и съотношението на частите му, а всичко туй трябва да преведете във величини. Колко са дълги ръцете ви също не знаете. Разбира се, за този, който знае, това са важни закони. Ако искате да знаете какъв трябва да бъде вашият ръст, трябва да измерите дължината на разтвора на ръцете. Някой път ръцете са по-дълги – това показва, че в миналото дедите и прадедите на този човек са обичали да пооткрадват; ако ръцете са по-къси от нормалната мярка, дедите и прадедите на този човек са обичали да убиват. Следователно желанието им да пооткрадват или да убиват продължава да живее и по-нататък. Туй е констатирано в живота: у всички убийци ръцете са къси и дебели, а у всички крадци ръцете са дълги. Аз обяснявам това със следния факт: крадецът, като проектира ума си с цел да бръкне в някой джоб, кръвта започва да циркулира по-

усилено в ръката му и тя израства повече. Това е вярно само една трета от истината, защото дългите ръце показват още и сръчност, енергичност. Тъй щото, ако главата на този човек е правилно развита, желанието му да пипа, да пооткрадва се е превърнало на сръчност и труд. Въобще, дължината на ръцете показва активност, енергичност. Когато главата не е правилно развита, тогава такъв човек обича да пипа, както дядо си. Дебелата ръка говори за склонност към убийство – всички свирепи животни имат силно развити мускули. Обаче не всяка дебела ръка е престъпна, за престъпна ръка ние считаме деформираната – тя не е съразмерна с другите части на тялото. Когато ръката е несъразмерно дълга, тя е деформирана; когато ръката е хармонична и съразмерна с другите части на тялото, тя показва добри чувства.

Та сега, най-важното за вас е да използвате малките придобивки в Живота. Например при известни случаи вие мислите, че нямате чувства, нямате сърце или че то не е развито добре, но един ден вие се домогнете до някой факт, който ви показва, че имате сърце – това е една малка придобивка и вие трябва да ѝ се радвате. Или може да мислите, че нямате интелигентност, но един ден узнаете, че вашият нос показва интелигентност, и вие констатирате това в себе си – това също трябва да ви радва. Следователно трябва да се радвате на вашите малки придобивки. Тези малки мисли или чувства, които ви усилват в Живота, те именно са тия научни данни, които ви подкрепят към възвишеното в Живота.

И тъй, видимият живот е една формула в човешкия Живот. Аз считам човека като най-сложна формула в живата математика и геометрия. И на Земята няма по-сложно същество от човека – органически той е най-сложното същество и геометрически той е най-сложната формула. За да се изучи човек, изискват се ред години, а то е въпрос на бъдещето.

Та стремете се сега към хубавото, към красивото, към възвишеното. Аз виждам у всинца ви заложени много красиви черти. Всички вие трябва да се развивате, да работите не само за сегашното, но и за далечното бъдеще, което е свързано с

настоящето. А пък малките несполуки в живота ви, които може да срещнете, да ви не обезсърчават – несполуката в едно отношение е сполука в друго отношение.

Един съвет ще ви дам: вземете поука от растенията, които, като искат да израснат и да се развият, всякога очакват Слънцето. У тях има едно красиво желание и очакване – да дойде Слънцето! Няма същества на Земята, които с такова интензивно желание чакат Слънцето, както растенията. Затова, когато ние очакваме Божественото в себе си, трябва да бъдем като растенията, които очакват Слънцето всеки ден. Това желание за Слънцето ги издига и самото Слънце ги привлича към себе си. И когато ние очакваме Бога на Любовта със същото желание, по този начин и ние ще добием същите блага, каквито и растенията. Защото само туй интензивно чувство към Бога може да ни повдигне нагоре. Имайте и вие същото желание към Бога, както растенията към Слънцето. Легнеш ли си вечерно време, силно пожелай да дойде Божественото да те повдигне. Сутринта, щом станеш, пак пожелай Божественото. Така всеки ден интензивно пожелавайте близостта на Бога, т. е. Божественото да дойде във вас. И като дойде Божественото, всеки от вас да си вземе това, което му е необходимо.

Бог на Любовта не е Бог на мъртвите, а Бог на живите.

ПРИЛОЖЕНИЯ

РЕЧНИК НА ОСТАРЕЛИ И ЧУЖДИ ДУМИ

Букаи (тур.) – вериги за спъване на кон.
Вестовой (ост.) – ординарец.
Гледец (ост.) – зеница.
Гортан (рус.) – гръклян, ларинкс.
Иждивявам (ост.) – изразходвам.
Картошки (рус.) – картофи.
Любостежание (ост.) – стремеж към забогатяване, алчност.
Медлено (рус.) – бавно.
Полушарие (рус.) – полукълбо, мозъчна хемисфера.
Предложение (рус.) – изречение.
Рекогносцировка (рус.) – военно разузнаване на местност, за да се състави план или карта.
Скамбил (тур.) – вид игра на карти.
Софизъм (гр.) – логически правилно, но лъжливо умозаключение.
Трен (фр.) – влак.
Уд (ост.) – крайник, член, отделен орган от тяло.
Чувство (ост.) – сетиво.

ОБЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ

[1] Симпатична нервна система (ост.) – симпатиковият дял на вегетативната (автономна) нервна система, в който най-голямото нервно сплетение е слънчевият възел, наречен още *чревно сплетение* или *стомашен мозък*.

[2] Алфа-Центаурус – най-близката до нашето Слънце звезда, отстояща от него на 4.3 светлинни години.

[3] Вердюн – град в Източна Франция, който през 1916 г. по време на Първата световна война издържал на десетмесечна обсада на германската армия.

[4] Става дума за списание „Житно зърно“, което излиза от 1924 г. до 1944 г. и е считано за официален орган на Бялото Братство.

Писмени теми

Разумният живот

Тема №1: „Произход на яйцето и кокошката“

Живите точки в Природата

Тема №2: „Произход на колелото“

Основа на знанието

Тема №3: „Отличителните черти на пчелата“

Задачи на истинската наука

Тема №4: „Ролята на червените и белите кръвни телца в кръвта“

Превръщане на цветовете

Тема №5: „Отличителните черти на кротостта и въздържанието“

Гняв и страх

Тема №6: „Отличителните черти на смелостта и твърдостта“

Твърдост, смелост и изпълнителност

Тема №7: „Разлика във философските възгледи на Платон и Аристотел“
Тема №8: „Разлика между страх и съвест“

Пътят на ученика. Основната идея

Тема №9: „Ползата от богатството и сиромашията“
Тема №10: „Основната мисъл на личния ви живот“

Езикът на Природата

Тема №11: „Разлика между нравствения и духовния човек“
Тема №12: „Отличителните черти на мита и баснята“

Упътвания. Образи

Тема №13: „Произход на нравствеността“

Отношения между проявите в Природата

Тема №14: „Разлика между прилежание и трудолюбие“

Приливи и отливи на енергиите. Произход на ума и сърцето

Тема №15: „Разлика между икономия и пестеливост“

Придобивки на съзнанието

Тема №16: „Ползата от въображението“

Трансформиране на енергиите

Тема №17: „Произход на глаголните форми“

Елементи в геометрията

Тема №18: „Основните елементи в геометрията“

Сложни движения на съзнанието. Светла точка в съзнанието

Тема №19: „Отношение между моралните чувства и умствените способности“

Морални чувства

Тема №20: „Благородният човек“

Мощните сили на разумната воля

Тема №21: „Възможностите на човешката душа”

Добрата страна на страданията. Чистотата

Тема №22: „Целите на съвременната наука“
Тема №23: „Приспособление на човешката душа“

Психически наслоявания. Закон за примирение

Тема №24: „Най-малката Любов, която можем да приложим в ежедневния си живот“

Противоречията като необходимост при всяко растене

Тема №25: „Отличителни черти на човешкия дух, на човешката душа и на човешкото тяло“
Тема №26: „Кой е най-добрият начин за запознаване?“

Упражнения, задачи и опити

Разумният живот

– Упражнение при смущения на мислите и чувствата

Живите точки в Природата

– Упражнение за размишление върху живото колело

Превръщане на цветовете

– Упражнение с вдишвания и издишвания
– Упражнение за ритмично ходене

Пътят на ученика. Основната идея.

– опит: да обикнем човек, като задържаме в ума си една негова добра черта в продължение на два месеца, без да го критикуваме в душата си

Езикът на природата.

– опит: за будно съзнание и правилни движения на очите

Упътвания. Образи.

– упражнение с лявата и дясната ръка – движения и допиране на пръстите

Отношения между проявите в Природата.

– задача: да се напише тема какво трябва да бъде идеалното чело на човека
– опит с огледалце за наблюдение на зениците на очите и промените, което настъпват при различните настроения
– задача: да се нарисуват издутите кости у някои тревопасни и месоядни животни

Приливи и отливи на енергиите

– Опит да се изучават приливите и отливите в човешкия живот и в Природата
– Метод за справяне с обезсърчението
– Упражнение с изговаряне на думите: сърце, ум, душа и Дух
– Правило при радостта и скръбта

Придобивки на съзнанието

– Наблюдения на състоянията при приливи и отливи на Луната
– Мислено изкачване на планински връх за тониране на мозъка
– Опит за проверка силата на волята чрез забиване на игла
– Упражнение с мислено представяне на мечка

Трансформиране на енергиите

– Метод за поляризиране на ума при опасност от падение
– Геометрически метод за справяне с мъчнотии
– Метод за трансформиране на отрицателни мисли
– Веселостта като средство за лекуване на недъзи
– Магнетичното състояние като метод за справяне с мъчнотиите

Елементи в геометрията

– Дисциплинирането на ума като главна и първостепенна задача
– Упражнение за една седмица с чертане на геометрически фигури
– Физически упражнения с кръгообразни движения на ръцете

Сложни движения в съзнанието

– Търсене на светлата точица в съзнанието
– Упражнение: движение на двете ръце в кръгове

Движение на енергиите. Закон за поляризиране

– Упражнение с ръцете за волята и съзнанието
– Опит с упражнение с ръцете при мъчнотии

Добрите навици. Разумното сърце

– Опити с предсказване

Предаване на мислите. Музикалност

– Задача: да се изучи правилно гамата – тоновете да се вземат правилно от първия път
– Опит: да се посадят две цветя, като към едното всяка сутрин да се проектира мисъл

Търпение

– Тема за самостоятелна работа: „Най-добрият метод за самообладание“ – всеки да опише своите методи за самообладание на база лични опитности

Противоречията като необходимост при всяко растене

– Задача: Всекидневен вечерен отчет за деня с отбелязване на погрешките – така ще се намери начин за изправянето им

Малките придобивки в живота

– Задача за лятната ваканция: Учениците да продължат да се събират за половин час, през което време да размишляват, след това да си казват по една дума и да се прибират по домовете си

Формули и утвърждения

Разумният живот

– Формула: „Само светлият път на Мъдростта води към Истината.“

Превръщане на цветовете

– Утвърждения: Любов и Благост са две сили.

Пътят на ученика. Основната идея.

– Формула за укрепване на духа, за сила и успех: „Аз, добрият човек, и всички добри хора в света с мен, плюс Бога с мен, Който е над нас, всичко мога да направя.“

Отношения между проявите в Природата.

– Формула при мъчнотии за насочване на съзнанието към всички Разумни същества: „Аз искам съдействието на онези Разумни същества, които минаха по този път преди мене!“

Движение на енергиите. Закон за поляризиране

– Формула при дисхармония и излишък на енергия: „Всичко в света работи за добро.“

Мощните сили на разумната воля.

– Формула при болести: „Аз съм по-силен от болестта.“
– Формула: „Бог на Любовта не е Бог на мъртвите, но Бог на живите.“
– Формула за воля: „Аз съм жив и този Бог е в мен, а щом е мой Бог, с него мога да направя всичко.“
– Формула при изпитания: „Нашата воля е по-силна от всяка мъчнотия.“

Учителя Петър Дънов

МЛАДЕЖКИ ОКУЛТЕН КЛАС
РАЗУМНИЯТ ЖИВОТ

година трета

Редактор *Спаска Миховска*
Художник *Даниела Тодорова*
Предпечат *Иван Джеджев*

Издателство „Бяло Братство“
София, ул. „Ген. Щерю Атанасов“ 6
Тел: (02) 668 955; 9 634 313
www.bialobratstvo.info